

БЕЛВА ПЛЕЙН

Завладяваща история
за трудния избор в живота и
за любовта, без която не можем!

ДАЛЕЧ ОТ ДОМА

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ХЕРМЕС“

БЕЛВА ПЛЕЙН ДАЛЕЧ ОТ ДОМА

Превод: Иванка Савова

chitanka.info

Младият адвокат Доналд Улф пристига в Ню Йорк, изпълнен с амбиция и идеализъм. Започва работа в престижна кантора и се отдава на кариерата си. Един ден среща зашеметяващо красивата Лилиан. Заслепен от чара ѝ, Доналд се жени, без да я познава достатъчно. След кратък, но бурен брак двамата се разделят, въпреки че тя очаква дете. Няколко седмици по-късно Лилиан се омъжва за шефа си. Когато се ражда очарователната Бетина, Лилиан е увлечена по светски събирания и няма време за малката си дъщеричка. Докато Доналд е твърдо решен да участва в отглеждането ѝ. Когато Лилиан възнамерява да се прехвърли на следващия, по-богат съпруг, Улф извършва немислимото отвлича малката Бетина. Ще успеят ли двамата да намерят щастие далеч от дома...

ПРОЛОГ

Когато бях на четири години, едно момиченце в училище ми каза, че майка ми не е истинската.

„Истинската ти майка е умряла“ — рече ми то.

Не е ли странно, че не мога да си спомня какво обяснение ми даде баща ми, когато изтичах у дома? Само си спомням, че валеше проливен дъжд. Бях вир-вода и на входната врата една котка мяучеше да я пуснат вътре.

ПЪРВА ЧАСТ

ГЛАВА 1

1968 г.

Той се казваше Доналд Улф. Доналд Дж. (Джеймс) Улф. Беше на двайсет и пет години, когато се присъедини към потока от нетърпеливи млади хора от всички кътчета на страната, който се влива всяка година в бушуващото човешко море, наречено Ню Йорк. Ако изобщо е възможно и има някакъв смисъл да казваме, че географският произход на един човек си личи по външния му вид, то тогава бихме могли да твърдим, че Доналд приличаше точно на човек от стабилно провинциално или фермерско семейство от някое студено място като Северна Дакота откъдето именно и произхождаше.

Беше висок, с кестенява коса и едър кокал, а погледът на кафявите му очи изглеждаше кротък и вгълбен. През онези първи месеци той вървеше с бавна и отмерена крачка през неспокойната тълпа по улиците на Ню Йорк, като мереше с поглед височината на някоя сграда или поспираше, за да огледа удивен отрупаните бляскави витрини, без да си дава зор. Без да се изкушава, просто ги гледаше с почуда.

Изкуши се само веднъж. На витрината на една книжарница видя събраните съчинения на Томас Джеферсън с тъмночервена кожена подвързия. Книгата беше скъпа, но все пак цената не го стресна особено, защото се канеше да си направи собствена библиотека, а имаше и чувството, че е заслужил такъв подарък, тъй че си я купи.

Никога през живота си не бе имал толкова много пари на разположение. След като завърши Юридическия институт втори по успех, го наеха на работа като младши партньор в лондонския офис на една международна адвокатска фирма. Макар колеги от фирмата да се оплакваха, че този голям град с високите си наеми, скъпите ресторанти и забавления ги превръща в просяци, то той се чувстваше богат, защото не посещаваше елитни ресторанти, а в театрите си купуваше билети за правостоящи или от най-евтините. Беше напълно доволен от чистия си двустаен апартамент на петия етаж в сграда от деветнайсети век без асансьор, но с интересен изглед към оживената улица долу.

Понякога зърваше собственото си отражение в някоя витрина на път за работа, облечен с подобаващ тъмен костюм и с чанта за книжа в ръка.

„Не мога да повярвам какво ми се случи“, удивляваше се наум и се усмихваше на собственото си простодушие.

И все пак за кого се мислеше Доналд Улф? Ами че във всяка от високите сгради по авенюто имаше десетки млади мъже точно като него.

Но не бяха съвсем като него. Шефовете обикновено нямаха навик да раздават похвали наляво и надясно. И все пак, преди да измине една година, той вече беше получил доста. Един от шефовете изтъкан от педантизъм мъж на средна възраст, на когото по-младите в кантората тайно бяха лепнали етикета „човека с белите обувки“ хранеше симпатия към него. Но дори тази симпатия да не беше се зародила у Огъстъс Прат, Доналд никога не би му се присмивал. Та той, първо на първо, не бе съвсем сигурен какво точно означава този израз, но ако беше онова, което си мислеше старомодна официалност и вежливост — не би имал нищо против подобни качества.

След едно представление на „Аида“ Доналд случайно срещна мистър Прат във фойето на операта. Придружаваха го една жена, вероятно съпругата му, и трите им невръстни деца.

— О, здрасти, Доналд. Не знаех, че се интересуваш от опера.

— Така е, макар че не разбирам много-много.

— Никога не е прекалено късно да научиш нещо, по-често е твърде рано. Ако знаех, че си дошъл на опера — добави той, когато двамата тръгнаха да излизат заедно, можеше да се почерпим в бюфета. Къде беше седнал?

— Горе. На най-високото.

— О! Сигурно си е струвало, въпреки неудобството.

— Да, сър, така е.

— Е, ще се видим утре сутрин. Лека нощ, Доналд.

В по-късни времена, когато нееднократно размишляваше за веригата от събития, определила живота му през годините, Доналд се питаше по какъв ли друг начин щяха да се развият нещата, ако онази вечер в операта не бе срещнал Огъстъс Прат.

Дали именно фактът, че и аз обичах операта, го впечатли дотолкова, че да ми подари две хубави места за всички представления до края на сезона? Дали това доведе до онези непринудени разговори, които на свой ред водеха до бързото ми издигане в службата и по заобиколен начин най-накрая до Лилиан, брака ни и последвалата гибелна разруха?

Прат бе израснал в малко градче в северната част на щата Мейн. Също като покойната майка на Доналд, баща му беше учител. Прат също бе заминал да учи в Юридическия институт, със заеми и тежък труд си бе проправил пътя напред и повече не беше се върнал в малкото градче. Именно поради факта, че този житейски път му бе така добре познат, Доналд се чувстваше особено непринудено в неговата компания.

— Да беше казал Прат по време на един от техните разговори, Дакота доста ми прилича на Мейн. Жега през юли и август, а после дълга зима. С братята ми по цял ден работехме на картофените ниви. Понякога оставахме до много късно и мама ни носеше вечерята в една кофа. Предполагам, че и при вас е било така?

— Само дето нямах никакви братя или сестри. През лятната ваканция майка ми си намираше временна работа. Щом се приберях от фермата, където работех, аз приготвях вечерята. Ако се прибереше у дома първа, тя я приготвяше.

— Нищо не казваш за баща си. Дали не ти досаждам с този въпрос?

— Съвсем не. Той е умрял във Франция през 1944-а. Тогава съм бил на една годинка.

— Да имаш син и да не можеш да го гледаш как расте... — промълви Прат, а после го погледна проникателно.

— Той щеше да е доволен от теб, Доналд. Въпреки че някои адвокати злоупотребяват с това, нашата професия е свързана с най-висока чест и доверие. От теб ще излезе уважаван професионалист.

Доналд щеше да си спомни и случилото се през един друг ден две години по-късно.

— Ще ти хареса ли да дойдеш с мен в Сингапур другия месец? Отново се появи един стар проблем с банката. Смятахме, че е уреден веднъж завинаги, но се оказа, че не е така.

— Дали ще ми хареса, мистър Прат? Преди да пристигна в Ню Йорк, никога не бях пътувал по-далеч от столицата на щата. О, да, ще ми хареса, и то много!

Прат се беше усмихнал. Доналд никога не забрави тази усмивка — доволна и леко развеселена, в нея имаше може би и нещо... е, да речем, бащинско.

— Като му дойде времето, ще имаш възможност да видиш много повече от Сингапур, Доналд.

Толкова много искаше да види, да извърши, да научи! Светът бе хиляди пъти по-голям и по-богат, отколкото можеше да си представи. Като част от екипа на старши адвокат в съдебната зала той виждаше човешката трагедия и човешката комедия, както никога по-рано. Колко различни бяха хората! Бедняците и богатите! Шокиращото зло и невинността! А високо над всичко това стоеше величественият поход към истината.

Седеше на бюрото си и разглеждаше пощенските марки върху пликовете с кореспонденция от чужбина. Имената, изписани върху тях, го омагьосваха. Лондон и Париж извикваха представата за огромни булеварди, Суринам, Бомбай или Малайзия за горещина и влага, мрачни каучукови гори или ориенталски пазари в червено и златно. Клиентите на фирмата получаваха печалби, търпяха загуби и имаха безброй проблеми по целия свят. Ето че се появяваха сложни главоблъсканици, придружени с големи рискове... да не говорим за собствената му работа, ако се случеше да има грешка в някой негов доклад до началниците му...

Щастливите години бързо се нижеха една след друга. На петата година наближи времето, когато един млад адвокат или ставаше съдружник, или разбираше, че никога няма да стане такъв.

— Все още не мога да говоря по този въпрос, но предполагам, че имаш добра представа — каза Огъстъс Прат и смени темата. — Мислил ли си някога да се ожениш?

Доналд се стресна. Бяха на пет мили височина над Атлантически океан, прибираха се със самолет у дома. И току-що бяха говорили за федералния резерв. Все пак това бе един много по-интимен въпрос, отколкото човек би очаквал да му бъде зададен от мистър Прат.

— Не — отвърна Доналд със запъване. — Не бързам.

— Ти си при нас на работа от шест години. Не си ли се запознал с някоя? Мислех си, може би, за онази млада англичанка, с която винаги се срещаш, когато си в Лондон. Когато се запознах с нея, ми се видя доста хубавичка.

— Хареса я — дяволито вметна Доналд, — защото прилича на мисис Прат.

— О, да, може би наистина прилича на нея, мъничко. През другия месец ще се навършат двайсет години от сватбата ни. — На лицето му се изписа нежност. Беше наистина забележително да видиш такова нежно изражение върху едно толкова твърдо и сякаш издялано лице. — Да, да, Доналд, добрият брак, основаващ се на любов, е божия благословия за мъжа. В момента някъде по света има една млада жена, която ще ти донесе много щастие в живота. И нека да добавя, че тя ще бъде голяма късметлийка.

— Е, ще видим — рече Доналд, който искаше да приключи с тази тема. — Но досега не съм срещал такава жена, с която да ми се иска да прекарам остатъка от живота си. Ако не чувствам точно това, със сигурност не бих се оженил.

ГЛАВА 2

Сред каменните небостъргачи на Ню Йорк бяха пръснати малки зелени оазиси с пейки, където човек можеше да поседне на слънце или на сянка, по избор. През целия ден хората идваха тук, за да почетат, да изядат обедния си сандвич или просто да поседят.

В един топъл следобед в края на април, около четири и половина, Доналд седна в един от тези оазиси и разтвори вестника. Чувстваше се необичайно уморен; предния ден се беше застоял в кантората до полунощ, а по-голямата част от днешния ден бе прекарал в съда. Размишлявайки дали трябва да се върне обратно в кантората или, тъй като бе петък, можеше да си позволи да се прибере направо у дома, да свали обувките си и да се изтегне удобно, той остави вестника и затвори очи под лъчите на залязващото слънце. Бе обзет от смесени чувства задоволство, че умело успя да представи пред съда убедителен аргумент в подкрепа на обвинението, както и неволно съжаление към бедния нещастник, който навярно вече лежеше в затвора и тръпнеше в очакване да разбере на колко години ще го осъдят.

Звънлив момичешки глас прекъсна хода на мислите му.

— Чантата ви всеки миг ще падне и всички тези книжа ще се разсипят.

Така си беше, бе я сложил нехайно на коленете си. Набързо я намести и промълви няколко думи за благодарност:

— Много сте мила. Трябваше да внимавам.

Точно пред очите му седеше собственичката на звънливия глас, която също така притежаваше две големи яносини очи. Той се усмихна учтиво, взе отново вестника и прочете една колонка. Когато вдигна поглед, обръщайки на следващата страница, тя все така седеше там елегантна млада жена, облечена в черно и бяло; млечната ѝ кожа контрастираше ярко на фона на черната ѝ вдигната нагоре коса. Предположи, че е на около двацет и пет години, и отново се върна към вестника си.

Когато пак вдигна поглед, тя ядеше портокал. Беше го сложила върху едно списание и с ножче — със седефена дръжка — забеляза той

режеше малки парченца. Хапваше ги с изключително деликатни движения и със същите деликатни движения загъна портокаловите кори в хартиена салфетка и ги хвърли в кофата за смет, поставена в края на градинката.

Изящество. Тази дума проблесна в главата му, докато я наблюдаваше. Беше дребничка, но не прекалено. Фигурата ѝ беше изправена и грациозна, сякаш танцува. Седна и кръстоса глезени така, че хубавите ѝ обувки се притиснаха една в друга.

Той извърна поглед, но не преди да улови нейния, което налагаше да каже нещо.

— Оценявам предупреждението ви за чантата. Последното, от което имам нужда, е книгата да се изсипят и да ги отвее вятърът.

— О, да, юридически документи. Мой колега от фирмата миналата седмица изгуби едни документи в метрото и беше направо ужасно.

— Вашата фирма ли? Да не сте адвокат?

— Не, за бога. Само секретарка, секретарка на мистър Бъзли. Бъзли от фирмата „Анхайм, Роман и Роман“.

— Не би трябвало да казвате „само секретарка“. Ние едва ли бихме могли да работим без секретарки.

— Е, така си е. Между другото, казвам се Лилиан Морис.

— Доналд Улф. Аз съм от „Ортън и Прат“.

Тя се усмихна.

— Разликата между вашата фирма и тази на мистър Бъзли е от небето до земята. Все едно поп певци и филмови звезди в сравнение с висши международни стратегии. Но мистър Бъзли се държи много добре с мене и не би трябвало да говоря така за него, нали?

— Права сте. Но аз няма да кажа на никого.

Тя се засмя. Това беше естествен смях, а не пресиленото кискане, което често чуваше в такива случаи. У нея имаше нещо, което много му харесваше. Изведнъж той си помисли, че само след минутка тя ще стане и ще си тръгне. Сигурно можеше да каже нещо, за да я задържи.

— Тази година пролетта май ще дойде рано. Искам да кажа, ако времето се задържи така — добави и веднага се засрами от скучната си забележка.

— Да, вярно е — съгласи се тя.

Дори животът му да зависеше от това, не можеше да се сети какво друго да ѝ каже. Но когато момичето наистина се изправи и понечи да му каже довиждане, той се сети за нещо.

— Отивам в източна посока. И вие ли сте натам?

Тя му отговори утвърдително и той се упрекна за глупостта си. Ами ако беше казала, че отива на запад? Как би могъл тогава да я придружи?

Дватама прекосиха Парк Авеню.

— Винаги съм се чудила — каза Лилиан — как ли изглеждат тези апартаменти отвътре. Входните врати под сенниците и портиерите отпред имат толкова внушителен вид. Чувала съм, че някои апартаменти са с по дванайсет-петнайсет стаи или дори повече.

Апартаментът на Огъстъс Прат имаше четиринайсет стаи. Доналд можеше да ѝ разкаже за махагоновата библиотека в една от тях или за дългата маса за хранене под бляскавия полилей. Но темата не му се видя достатъчно важна, за да отвлече вниманието му от мисълта, че на Лексингтън Авеню, само на няколко крачки разстояние, има малко заведение с масички на тротоара и чудесни пици или...

— Случайно не сте ли гладна? — попита я той.

— Да, наистина сутринта закусих, но сега изядох само онзи портокал.

— Искате ли да ми правите компания? Аз умирам от глад.

— С най-голямо удоволствие.

Всъщност Доналд едва ли бе гладен, беше похапнал обилно заедно с група адвокати по време на почивката между две заседания на съда. Но на масичката на тротоара успя да изяде доста голямо парче от чудесната пица. Даването на поръчката, обсъждането на предпочитанията им, сравняването на различни рецепти и ресторанти, последвани от избора на газирани напитки, го освободи от необходимостта да измисли тема за разговор. Не си спомняше някога по-рано да се е мъчил да „води“ разговор. Думите винаги лесно му идваха на езика. В края на краищата един адвокат не беше ли ковач на думи!

Лилиан правеше забележки за сцената, разиграваща се пред очите им: непозната чуждестранна кола, дама в моден костюм и мъж, който водеше двойка хубави стандартни пудели. Тя говореше оживено, но не прекалено; той почти не я чуваше, защото вместо това я гледаше.

Тя правеше леки изразителни жестове с ръце. А той не харесваше жени, които изобщо не биха могли да говорят, ако им вържат ръцете. Но сега наблюдаваше ръцете ѝ, дългите пръсти с бледи овални нокти. Вдигнал поглед от тях, видя огърлица от ситни перли, легнала между гърдите ѝ под фината бяла блузка. Видя твърдата брадичка и пълните устни, които по някаква странна причина му напомниха вкуса на топли малини. Носът ѝ беше възкъсичък. Скулите ѝ бяха може би прекалено високи, но не казваха ли, че високите скули се харесват? Тогава значи не бяха прекалено високи. А очите ѝ, сини като езера, дълбоки като езера! Ами тъмните гъсти коси, вдигнати във висока прическа корона върху гордата извивка на главата.

Мъжът с пуделите се върна. Едното от кучетата мина твърде близо до масата, отърка се в Доналд и помириша чинията му, заради което собственикът го обсипа с извинения. Но изпълнен с някакво внезапно и странно топло чувство на щастие, Доналд само погали четириногото по главата.

— Да, така е. Напомня ми за едни кучета, които някога имах. Не бяха пудели, а сетери. Но същите на големина.

Когато човекът се усмихна и продължи по пътя си, Лилиан също се усмихна.

— Не е ли интересно как бебетата и кучетата помагат да се разчупи ледът?

— Да се разчупи ледът ли?

— Свързват хората, искам да кажа. Ако аз не бях тук, този човек сигурно щеше да поостане с теб, за да си поговорите за кучета. Ти изглеждаше толкова щастлив, когато погали пудела.

„Проницателна е — помисли си той. — Нищо не пропуска.“ Несъмнено беше забелязала пламналите му бузи. И навярно много добре знаеше, че причината за изчервяването му е самата тя, а не кучето.

Но сега, след като вече имаше тема за разговор, той се възползва от нея.

— Израснал съм в провинциално градче. Имах кучета и кон. Все още ме обземат сантиментални чувства, като се сетя за тях, вълнувам се дори когато видя полицейски кон.

— Разкажи ми за дома, в който си израснал.

Явно младата жена усещаше инстинктивно, че на хората им е приятно да говорят за себе си, а може би я бяха учили на това като малка. В края на краищата ставаше дума за невинен трик и държането ѝ — изглеждаше много по-мило, отколкото ако беше обсебила разговора с тирада за собствените си амбиции или болки.

— Живеех в Северна Дакота. Оскъдна растителност, просторна, величествена гледка. В много отношения ми липсва. Със същия успех можех да стана фермер или скотовъдец, като баща ми.

— И как така най-накрая стана адвокат в големия град?

— Не знам. Бях само на десет или дванайсет, когато реших да замина да следвам право. Навярно защото майка ми беше учителка и ме насърчаваше да го направя. Тя ме подтикна, а също и наличието на толкова много книги вкъщи. Нямахме пари, но някак си успяхме да купуваме книги.

— От колко време си в Ню Йорк?

— Почти от шест години и през цялото време работя за „Ортън и Праг“.

— Не след дълго ще станеш съдружник.

— Кой знае? Но се надявам. Обичам работата си.

— Сигурно е чудесно да си обичаш работата. Не че аз мразя моята, но със сигурност не я обичам.

— С какво друго би предпочела да се занимаваш?

— Да рисувам. Вземала съм уроци по рисуване, чак ужасна художничка не съм, но със сигурност разбрах, че не съм и кой знае колко добра.

— Може би имаш нужда от по-добра подготовка — каза Доналд, осъзнавайки, че въобще не е запознат с темата.

— И това опитах. Дори ходих в Италия за шест месеца, бях във Флоренция, вземах уроци по рисуване и вдъхвах атмосферата там. Най-хубавото, което постигнах, освен удоволствието от пребиваването ми, беше, че се научих да се отказвам от всичките си глупави мечти. Когато се прибрах вкъщи, бях почти разорена. Изхарчих почти цялата застраховка, която наследих след смъртта на майка ми. След това започнах работа при мистър Бъзли.

Стори му се, че под нежните ѝ клепачи проблясва влага, и той внимателно каза:

— Много е тежко да изгубиш майка си. Знаем какво е.

— Но трябва да се примириш, нали така? Да се примириш и да продължиш напред. — Тя погледна часовника си. — Извинявай, не ми се иска да си тръгвам, но моята съквартирантка ще ходи на зъболекар да ѝ вадят зъб и обещах да я придружа. Благодаря за пицата. Много ми беше приятно да си поговорим.

— Лилиан, искаш ли утре да вечеряме заедно? Чувствам, че имаме още много да си кажем.

Той имаше уговорка за среща следващата вечер, но щеше да я откаже, защото не искаше да изпусне тази жена.

— Ще бъде чудесно, Доналд.

— Дай ми адреса и телефона си. Ето ти визитната ми картичка. Това е доказателство за самоличност, така че можеш да ме провериш. За да си спокойна — добави, когато тя се опита да възрази.

— Глупости — каза момичето. — Лицето ти ми говори достатъчно, за да съм спокойна. Аз умея да преценявам хората, Доналд.

Тръгнаха в противоположни посоки. На първия ъгъл той се обърна да погледне назад и видя, че тя прави същото. Дватама си махнаха с ръка и всеки продължи по пътя си.

Навярно защото беше втората им среща или поради обстановката тихо и просторно помещение, удобни столове, приглушено осветление в бледорозово Доналд и Лилиан не се чувстваха никак притеснени.

— Значи и двамата сме сираци — каза той. — И двамата сме единствени деца. Мисля си понякога за това, макар и не много често. Но в такива случаи усещам, че съм сам в края на една верига. Имам някакви трети братовчеди от страна на баща ми, които живеят в Уайоминг, но съм ги виждал само веднъж. Обаче животът ми е пълен и винаги е било така. Имах страхотно детство. Единствената ми болка е, че нито един от родителите ми не доживя да види как завършвам Юридическия институт. Години наред майка ми все говореше и очакваше този ден.

Защо ли ѝ разказваше всичко това? Та той не обичаше да откровеничи. Но тя изглеждаше заинтересувана и го подтикваше да говори за себе си.

— Ами ти? — попита Доналд. — Израснала си на Лонг Айленд, както вече ми каза. Ходил съм там най-много два пъти, и то за не повече от час. Но съм чел за това място.

— Чел си за големите къщи и за плажовете. А всъщност малките къщички, подредени една до друга на мястото на някогашните картофените ниви, са страшно много. Именно там съм израснала, в предградията. Трябва да си чел и за тях.

— Да, чел съм всякакви „високоерудирани“ статии. Те не хвалят особено много предградията, а подобно високомерно отношение винаги ми се вижда подозрително.

— Общо взето, написаното е вярно. В предградията животът може да бъде безумно скучен. При първата възможност се измъкнах от там и отидох колкото се може по-надалече.

Очите ѝ искряха. Беше изпълнена с решителност. Представете си едно момиче, само на света, което залага всичко, амбициите си и малко пари, за да осигури бъдещето си в една страна, където не познава никого. Ето че тя седеше пред него, толкова сигурна в себе си, колкото и всяка добре защитена млада жена, живееща на Парк Авеню. Той бе научил достатъчно за Ню Йорк, за да оцени модните ѝ дрехи. Носеше много хубав часовник. И защо не? Налагаше ѝ се да се грижи само за себе си.

Но това все пак беше един опасен свят. Злополука, болест, една погрешна стъпка... и самотният и беззащитен човек е унищожен. Младият мъж замълча, замисляйки се над това.

— Имаш нежна душа — внезапно каза Лилиан.

Той бе трогнат и се засмя.

— Не си ме виждала по време на битка в съда.

— Не това имах предвид. Искам да кажа, че ако някой успее да докосне сърцето ти, би могъл ужасно да те нарани, изглеждаш по-лесно раним от повечето хора.

Бе доловила настроението му предишния ден, когато той галеше кучето.

— Какво, да не би да ми правиш психоанализа? — попита той.

— Не, нито пък те лаская. Прекалено интелигентен си и ще се досетиш. Аз просто те харесвам и затова, естествено, се интересувам от теб.

— Достатъчно ли се интересуваш от мен, за да продължим да сме заедно тази вечер и след като изпием кафето си?

— Да, много. За нещастие, не можем да отидем в моята квартира, защото тази вечер е ред на Синди да си покани приятел.

— Тогава ще отидем в моята... тоест, ако нямаш нищо против да изкачиш четири етажа пеша.

Ред било на Синди. Не беше ли смешно. Познаваше тази жена едва от вчера, а вече бе обзет от пристъп на ревност и се питаше кого ли е водила в квартирата си, когато е бил неин ред да си покани гост?

Изкачиха се по стълбите, той отвори вратата и светна лампата. Рядко имаше посетители, но поддържаше педантичен ред, за собствено удоволствие. Ето това бяха неговите две стаички, пълни с книги и дребни сувенири от пътешествията му: ръчно изработено килимче от Турция, китайски параван, който скриваше миниатюрната му кухничка, и три гравюри, изобразяващи Париж през осемнайсети век, купени в една книжарница на левия бряг.

— Прекрасно е! — възкликна Лилиан. — Кобалтовосинята боя и тази тревистозелена лампа, столът... всичко е на точното място. Удивена съм. Повечето мъже не разбират много-много от съчетаване на цветовете. Всъщност това се отнася за повечето хора въобще.

— Е, уверявам те, че аз съм един от тези хора. Просто взех тази идея от една витрина на Медисън Авеню. Стори ми се добра.

Тя дръпна пердето и погледна навън в мрака.

— Чудех се дали не си се качил чак тук заради хубавата гледка.

— О, не, ако ми трябваше хубава гледка, щях да се преместя на двайсетия етаж в някоя от ония хубави сгради на авенюто.

— И защо не го направиш?

— В началото беше прекалено скъпо за мен. Трябваше да изплатя заемите за следването си в колежа и да започна да спестявам. Когато изплатих всички дългове, вече бях свикнал с това място. Нямахте причина да се местя. Работя в хубава кантора, излизам в обществото, и когато се случи да прекарам някоя вечер вкъщи, имам нужда само от книгите и плочите си. Доволен съм. За мен животът е хубав.

Защо ли ѝ казваше всичко това?

— Сигурно имаш около двеста музикални албума на тези лавици. Опера... Харесваш ли операта?

— Много. А ти?

— Ходих на опера, когато бях в Италия, но тук никога не съм ходила. Предполагам, че е едно и също.

— Някой път ще отидем заедно на опера... Защо се усмихваш?

— Защото смятам, че желанието ми да дойда с теб на опера се разбира от само себе си.

— Да, така е.

— Е... Прав си. Ще дойда с теб.

— Чудесно. По-добре да сме открити от самото начало, вместо да гадаем какво ще стане.

— Е, тогава ми дай едно питие. Ще вдигнем тост за това.

— Вино или нещо друго?

— Вино, моля. Или каквото и да е. Няма значение.

— Разполагай се удобно — каза той, като ѝ посочи единствения стол с мека седалка.

— Не, на него ще седнеш ти. Аз обичам да седя на пода. Ще се облегна на коленете ти. Така ще ми е най-удобно. Настоявам. Искаш ли да послушаме малко музика?

— Не сега. Искам само тишина и вино. Навън измръзнах.

Тя доверчиво се облегна на него. Когато погледна надолу към нея, той зърна двата искрящи диаманта на ушите ѝ; усети лекото ѝ ухание, като полъх на летен вятър. Беше се запознал с нея преди малко повече от двацет и четири часа. Главата му се замая.

— Мислех си — заговори тихо и колебливо момичето, — че преди трийсет и един часа изобщо не се познавахме, а ето, сега седим тук заедно.

— И аз помислих същото.

Отново настъпи тишина. Мислите бушуваха в главата на Доналд. Не бе свикнал да действа толкова бързо, макар че за много мъже — вероятно за повечето — това беше обичайно. Разбира се, имаше случаи, когато се бе държал по този начин, но не и с жена като Лилиан; тя се държеше ту откровено, те резервирано, бе ту вгълбена, ту оживена, а той усещаше само, че не иска да я загуби точно както при първата им среща.

Младата жена изведнъж се изправи.

— Нека да разгледам и останалата част от къщата.

— Къща ли? Имам само още една стая.

— Е, покажи ми я.

Вътре имаше само едно легло с изпъната по войнишки покривка, шкаф, масичка с лампа и купчина книги върху нея.

Тя надникна в стаята и кимна.

— Като монашеска килия. Тук няма кобалтово и зелено. Това е твоята друга страна.

На едната стена беше подредена поредица от гравюри на историческа тема: последната позиция на генерал Къстър, мемориалът на Линкълн, генерал Лий капитулира при Апоматокс и Вашингтон полага президентска клетва в Ню Йорк.

След като разгледа всяка гравюра поотделно, тя се обърна към него:

— Ти си много интересна личност, Доналд Улф.

— Ти също — отвърна той.

— Не си монах, нали?

— Съвсем не.

Двамата се спогледаха. „Господи помисли си той, това е различно. Аз никога...“

— Аз съм на двацет и шест години — рече тя. — Не съм девствена.

— Не съм и очаквал.

— Именно ти ме накара да се държа така. Не бих искала да си мислиш... Аз всъщност не съм...

— Всичко е наред. Всичко е наред. Ела при мен.

След полунощ той намери такси и я изпрати до дома ѝ в един скромен на вид жилищен блок.

— А следващият път, Лилиан? Кога ще се видим пак?

— Когато кажеш.

— Тогава утре.

— Утре.

Той се прибра пеш, макар че таксито можеше да го закара обратно. Но имаше нужда да се раздвижи, да видиш нощния въздух и да се върне обратно на земята. Така си каза.

Какво чувство! При всички тези жени, като се започнеше с момичетата от гимназията и се стигнеше до очарователната му

приятелка, с която бе прекарал миналия месец в Париж и която след двегодишна връзка все още се надяваше той да ѝ предложи нещо определено — от всички тези жени нито една не беше като нея. Толкова спокойна, толкова хладна и все пак толкова пламенна!

— *Лилиан* — изрече той на висок глас и звукът на името ѝ прие визуална форма, както се случваше понякога, тъй че докато вървеше, той сякаш виждаше образа ѝ пред себе си: бял и копринено ефирен, блещукащ в мрака. — *Лилиан!*

ГЛАВА 3

Ако трябваше да попълни един от онези анкетни формуляри, в които се задаваха сложни и объркани въпроси от рода на: „Смятате ли се за щастлив?“, то Доналд не би се поколебал да отговори с „да“. Той гледаше просто на живота. В него възникваха проблеми и човек трябваше да ги решава, ако може. Ето че от дълго време не бе имал проблеми. Здравето му беше превъзходно, професията му носеше удовлетворение във всяко отношение, имаше добри приятели и светът за него представляваше едно великолепно място. Тъй че да, най-просто казано, той беше щастлив.

И все пак сега, в края на пролетта и началото на лятото, светът му изглеждаше по-прекрасен от всякога. Както се казва, като че ли целият свят се усмихваше на влюбените. Той, разбира се, винаги бе смятал, че това са сантиментални глупости, но ето, днес трябваше да признае, че това е истина. Всички непознати, които срещаше на улицата, сякаш му се усмихваха, хората му правеха път и така любезно му пожелаваха „добро утро“, а през тази година времето бе изключително хубаво и градът по-красив от всякога, с тези лалета навсякъде и сапфиреното небе над него.

Всеки час, прекаран без Лилиан, бе изгубено време. Понякога се срещаха, за да хапнат по един сандвич в малкия парк, където се бяха запознали. В неделя, само в неделя, когато той нямаше да навакса в работата си, двамата скитаха из града. Правеха бърза и кратка разходка около басейна в Сентрал Парк, обикаляха с кола Манхатън, дори посетиха средновековното чудо „Клойстърс“^[1], където тя започна да го запознава с изкуството. В музея „Метрополитън“ го поведе с огромни крачки през вековете от египтяните до дваисети век. Не знаеше, че Доналд, макар да поглъщаше с огромно желание видяното, през повечето време виждаше по-скоро нея, отколкото каквото и да било наоколо. Беше очарован от кадифения ѝ глас, от развълнувания ѝ разказ и от бялата къдрава якичка на лятната ѝ рокля.

— Сега вече разбираш — каза Лилиан един ден, когато той за пръв и единствен път посети апартамента ѝ — защо никога няма да

стана художничка, нали?

Цяла една стена бе покрита с нейни картини с маслени бои и акварели, залепени с тиксо. Когато ги разгледа, той се зачуди какво да каже, за да бъде едновременно и откровен, и честен.

— Ами... — започна колебливо, но тя не го остави да довърши.

— Недей да ме щадиш. Знам. Приличат по-скоро на пощенски картички, нали? Отговори ми с „да“ или „не“.

Погледна го право в очите. Той си помисли, че няма смисъл да я лъже. Никой не би могъл да я излъже.

— Да — призна Доналд.

— Благодаря ти, че ми каза истината. По-лесно се разбираш с хора, които ти казват истината. — Лилиан въздъхна. — Но ще ти кажа и нещо друго. Ако някога забогатея, ще си купувам картини. Като се събудя сутрин, ще гледам красиви неща. — Тя посочи стената. — Аз всъщност искам да махна тази ужасия от тук, но колкото и да не ти се вярва, Синди държи да си останат. Като напусна това място, когато и да се случи това, ще оставя тези картини на нея и да вървят по дяволите.

Той би могъл да добави също (но не го направи): „Тогава да върви по дяволите и Синди“.

Освен че имаше груби маниери, за което биха могли да ѝ простят, защото не бе имало кой да я научи на друго, Синди беше жестока и цинична. „Странна компания за Лилиан“ — помисли си той и много деликатно го намекна.

Лилиан поклати глава.

— Не, не. Ти не я познаваш. Тя е много добра. Имала е ужасно лош късмет. Аз плащам три-четвърти от наема. Тя няма нищо. И съм свикнала с държането ѝ. — Засмя се. — Като работиш в кантората на Бъзли, срещаш какви ли не хора.

Именно това кратко посещение в дома ѝ подтикна Доналд да направи някои промени. В една чисто нова сграда, намираща се недалеч от настоящата му квартира, откри два хубави апартамента, точно като онези, населявани от неженените му приятели, които не живееха на някой таван в центъра на града. Единият се намираше на двайсет и деветия етаж, точно под мезонета и предлагаше величествен изглед към целия Манхатън от изток до запад; другият беше на третия етаж и гледаше към потока от коли на авенюто. Вътрешното

разположение бе едно и също; единствената разлика, и то значителна, бе в цената. Размишлявайки, че е по-добре човек да вложи парите си, вместо да ги дава всеки месец на хазяина си срещу хубавия изглед, той избра апартамента на долния етаж и без много приказки се зае да осъществи на практика плановете си.

На този етап реши да не бъде пестелив. Каза си: „Не бъди стиснат. Живееш в Ню Йорк. Наеми декоратор“. Интериорът трябваше да бъде достоен за една красива жена. Спалнята трябваше да изглежда женствена; да ѝ напомня градина. „Допълнителната стая“ трябваше да задоволява неговите нужди — големи кресла, огромно бюро за работата, която си носеше вкъщи, и полици за значително нарасналата му библиотека.

Младият декоратор явно усети, че Доналд бърза ужасно много, и заработи с невероятна скорост. Скоро дойде денят, в който бе закачена и последната завеса, и стана време да разкрие изненадата.

Лилиан беше очарована, както бе очаквал. За първата им вечеря заедно тя донесе идеално стотвени ястия и шест гардении, които сложи да плуват в плитка купа в средата на масата. Огледа стаята и въздъхна:

— Не мога да повярвам, че съм тук. Толкова е красиво. Бедничката Синди, чувствам се толкова виновна, че я изоставих. Сигурно скоро ще се премести, така каза, и се надявам наистина да го направи. Има си нов приятел, но не знам нищо за него. Тъй или иначе, ти няма да го харесаш.

— Откъде знаеш, че няма да го харесам?

— Много добре те познавам, скъпи, много добре.

Той се засмя, взе си още една порция от десерта и се почувства на седмото небе. Какво спокойствие! А след това мекото ново легло в прохладната стая под завивките в синьо и бяло.

Доналд започна да представя Лилиан на приятелите си и всички до един бяха впечатлени. Тя беше очарователна. Мнозина от мъжете бяха адвокати; младата жена бе достатъчно разумна да не им дава съвети, основавайки се на онова, което беше научила като секретарка на адвокат. Някои от тях бяха женени и тя търпеливо изслушваше дълги и занимателни истории за бебета. Държеше се така любезно, че един от приятелите на Доналд се пошегува:

— Тя беше най-хубавата в стаята и все пак другите момичета не я намразиха.

Един ден Ед Уилс, най-добрият му приятел от кантората, който вече имаше две деца и трето на път, го попита открито дали има сериозни намерения относно Лилиан. Тоест дали не се кани да ѝ зададе големия въпрос?

Да, вече бе мислил за това. Изкушаваше се от идеята да ѝ направи веднага предложение. Защо да чака? Двамата вече живееха в уютен дом и все едно, че бяха женени. И все пак нещо, най-вероятно, вроденият му консерватизъм, го караше да се въздържа от такава прибързана стъпка. В края на краищата, бяха се запознали едва преди три месеца. От една страна, хората често се женеха набързо и много от тези бракове излизаха сполучливи. И все пак, от друга страна, повечето двойки не бързаха с женитбата и живееха заедно известно време, преди да предприемат решаващата стъпка. Нямаше ли да е безотговорно или дори инфантилно да се впуска в такова начинание само след деветдесет дни познанство? Съгласен ли беше с това Ед? Да, Ед наистина беше съгласен. Три месеца бяха кратко време, а човек никога не знаеше...

Но всъщност Доналд не изпитваше никакви съмнения, абсолютно никакви. Един ден дори изпробва себе си, като седна и положи най-големи усилия да отдели главата от сърцето, както се казва. Притежаваше ли тя някакви забележими недостатъци? Та нали всяко човешко същество на земята има недостатъци? Не беше ли тя малко инат? Може би, но само може би. Не беше ли малко фанатична на тема изкуство? Е, пак може би, но ако човек трябваше да е фанатик за нещо, изкуството не беше ли добър избор? Той вдигна ръце. Тя беше великолепна. Притежаваше всичко: красота, интелигентност, чувство за хумор, изисканост, доброта. А как се грижеше за бедничката Синди! Да, Лилиан притежаваше всичко. И като се засмя тихичко, той се запита какви ли недостатъци би могла да му открие тя, ако решише да направи същото.

Двуседмичният отпуск на Лилиан бе насрочен за август. Двете със Синди щяха да ходят на минерални бани в Нова Англия. Тя се опита да подразни Доналд:

— Ще ти хареса, като разбереш, че мястото е само за дами. Там не пускат мъже.

Смутен, той я попита как би могла да си го позволи.

— Предполагам, че ти плащаш и за Синди, нали?

— Да, обаче не е чак толкова страшно, колкото изглежда. Всъщност изобщо не е скъпо. Мистър Бъзли ми даде премия за извънредна работа, а към нея ще прибавя и коледния ми подарък, тогава го помолих да ми го запази за лятото, за да не го похарча набързо.

— Спести си парите. Прибери си ги. Аз ще платя.

— Не, не, ти вече правиш толкова много за мене, като живея тук с теб. Но все пак ти благодаря.

Само един-единствен път Синди ги беше посетила в новия им апартамент и оттогава Доналд не бе я виждал. Понякога се притесняваше, като си мислеше, че той е причината Лилиан да се раздели с приятелката си. Чак такъв сноб ли беше? Но знаеше много добре, че не е никакъв сноб. В същото време винаги, когато предложеше да поканят Синди, Лилиан даваше да се разбере, че не я иска на гости.

— Слушай, Доналд. Двамата нямате нищо общо, защо да се опитвам да ви събера насила? Остави това.

Е, нека двете се наслаждават на двете седмици в лукс, на масажите и плуването, на вечерите заедно и на екскурзиите в планината, на разговорите по женски, макар че какво ли общо имаше между тях, че да си разговарят за него, той направо не можеше да си представи.

Август никога не бе му се струвал толкова дълъг. Появиха се нови клиенти, излизаше да вечеря с някои от колегите от кантората и след това се прибираше в един апартамент, изпълнен с мъртвешка тишина и някак прекалено голям за него. Никога през живота си не бе изпитвал толкова силна нужда да бъде с друго човешко същество.

Докато нея я нямаше, се случиха две неща. Първото беше, че го повишиха стана съдружник във фирмата; това означаваше, че името му щеше да стои най-отгоре, в антетката на фирмената бланка, както и значително нарастване на приходите му; това означаваше най-вече огромен респект. Второто беше една неочаквано насрочена

конференция в Лондон. Както осъзна по-късно, именно отиването му в Лондон ускори вземането на онова решение.

Там го чакаше младата жена, от която Огъстъс Прат се беше възхищавал някога. Е, Доналд също; той всъщност бе много привързан към нея, както от време на време се чувстваше привързан и към една друга млада жена в Париж, а и към мнозина други в родния си град. Но на нито една от тях не бе намеквал, че мисли за женитба.

Ето защо не беше подготвен за упрека, който получи, докато двамата си пиеха питиетата в края на деня в лондонската кантора.

— Следващия месец се омъжвам и заминавам да живея в Единбург — каза му тя, — тъй че е малко вероятно да се срещнем отново, Доналд. При това положение се чувствам свободна да ти кажа какво мисля. Аз наистина те обичах. Щях да се омъжа за теб, ако ме беше помолил. Всеки път, когато бяхме заедно, се надявах, че ще го направиш, преди да си заминеш. А после се заклевах пред себе си, че самата аз ще те помоля да се ожениш за мен при следващата ни среща. Не го направих поради прекалено голямата си гордост, престорена гордост. По-късно се уморих да чакам и срещнах друг мъж. Ние с него се обичаме и аз съм много, много щастлива.

За миг Доналд не знаеше какво да каже. Тя го гледаше право в очите и несъмнено бе забелязала, че бузите му пламтят. Изпълнена с гордост и достойнство, изглеждаше много хубава; винаги е била хубава. И въпреки това, докато я гледаше в този момент, Доналд изпитваше само дълбоко разкаяние и чувство на вина, задето така непохватно бе наранил чувствата ѝ.

— Съжалявам — каза той. — Не знаех. Не съм си и помислял. Моля те, прости ми, ако можеш.

Като се върна в хотела, той направо изпадна в паника. Дали не приемаше Лилиан за някаква даденост? Дали краткотрайното им познанство му даваше основание да не бърза? А само как я гледаха другите мъже, дори собствените му приятели... Колко дълго щеше да го чака тя? Той погледна часовника, а после телефона. У дома бе ранен следобед, а това означаваше, че тя е на работа в кантората.

— Изплаши ме! — възкликна Лилиан. — Добре ли си?

При звука на гласа ѝ у него бликна някакво смесено чувство на облекчение и бурна радост и той едва проговори със задавен глас:

— Слушай. Важно е. Ти беше на почивка, сега аз съм далеч от теб и в това няма никакъв смисъл.

— Кое няма никакъв смисъл? За какво говориш?

— За това, че не сме заедно, не разбираш ли? Ние двамата имаме нужда да бъдем заедно, идеално си допадаме. Дявол го взел! Не мога да намеря точните думи. О, Лилиан, липсваш ми! Представи си, че сега съм коленичил пред теб, поднасям ти кутийка с пръстен и те моля да определиш датата. И нека да е скоро. Искам да кажа скоро, трийсет дни и нито минута повече. Съгласна ли си?

— О, скъпи, ти ме разплака. Седя тук в кантората и плача. Не мога да говоря. Но нямам нужда от трийсет дни.

Качи се на самолета, като в джоба си носеше пръстен, купен от един от най-добрите лондонски бижутери. Често-често докосваше облечената с кадифе кутийка и в прилив на гордост, нещо повече, изпълнен с благодарност, отново се виждаше как заминава от родния си град, качва се на самолета за Ню Йорк, как купува томчето с кожена подвързия на Джеферсън на Пето Авеню. Ето че сега се издигаше в обществото, пътуваше по целия свят и много скоро всяка вечер щеше да се прибира при най-великолепната съпруга в най-прекрасния дом, който някой би могъл да си пожелае. И си мислеше скромно: „Надявам се, че заслужавам всичко това“.

Плановете на Лилиан бяха прости и кратки. Тя предложи да се оженят в канцеларията на някой свещеник и веднага да заминат на сватбено пътешествие на място, избрано от него.

Доналд се съгласи за церемонията, но предложи да направят сватбения ден по-тържествен, като дадат празнична вечеря за приятелите си в подходящо заведение.

— Аз обаче не познавам нито един от твоите приятели, освен Синди и двама-трима души от кантората, където работиш — добави той.

— Това е, защото нямам много приятели. Знаеш, че живея тихо и затворено. Чувствам се като чужденка в този град, както е било с теб, когато си пристигнал тук.

— Но ти имаш роднини на Лонг Айлънд. Каза ми, че имаш куп роднини там.

— Така ли? Значи съм преувеличила. Както и да е, не се виждам с тях.

Той беше любопитен.

— Не си ми казвала защо.

— Те са ми чужди. — Лилиан сви рамене. — Ние сме коренно различни. Нямаме нищо общо.

— Но все пак имате едно общо кръвна връзка, имате едни и същи предци.

Двамата се бяха разположили и четяха в стаята, която Доналд обичаше да нарича „библиотеката“. От мястото, където седеше, забеляза на светлината на лампата как устните на Лилиан иронично се извиха и това го подтикна да не отстъпва.

— Кръвта вода не става, нали? Изтъркана фраза — рече тя.

— Изтърканата фраза е изтъркана, защото съдържа истина. След като майка ми почина и останах наистина напълно сам, не мога да ти опиша колко много ми се искаше да имам някой близък човек. Можеше да бъде който и да е, щях да му се зарадвам така, както би му се зарадвал един осъден на смърт убиец.

— Е, ти нали имаш някакви трети братовчеди там далече... Къде беше?... В Небраска ли?

— В Уайоминг. И съм ги виждал само веднъж в живота си. Но твоите роднини живеят на Лонг Айленд и си израснала направо на две крачки, както ми каза.

— Въпреки това не ги искам.

Твърдят й тон го раздражни.

— Кой са тези хора? За какво е всичко това? Защо е тази тайнственост?

— Те са просто някакви хора, за бога! Какво намекваш, че всички те са престъпници или нещо такова? Те са само обикновени прости хора.

— Разбира се. Но не можеш ли да ми кажеш нещо за тях? С какво се занимават например.

— Не знам с какво се занимават. Ще открия адреса и телефонния им номер, след като си толкова настоятелен, а след това ти сам ще научиш всичко за тях. Само престани да ми ги натрапваш.

— Нищо не ти натрапвам, Лилиан. Но трябва да кажа, че днес си малко докачлива.

— Не съм докачлива! Ти се инатиш. Не е типично за теб.

Той се смути. „Ето ни сега двамата, обичаме се неописуемо, да, така е помисли си, а се караме за такива глупости.“ Може би наистина вдигаше толкова шум за нищо. „Не се дръж като надутото магаре, Доналд. Ако тя по някаква причина иска да се отърве от тези роднини, теб какво те интересува? Нали не е твоя работа?“

Но въпреки това не може да се сдържи да не направи още една забележка:

— Ти никога не говориш дори за родителите си.

— Те починаха.

— Това причина ли е никога да не ги споменаваш? — попита я по-кратко.

— Че какво има да приказвам за тях? Тя беше домакиня, а той търговски пътник, и си живееха, просто си живееха, подобно на милиони други хора като тях.

Изведнъж той се върна в миналото си беше десет-дванайсетгодишен, ровеше където не бива, и попадна на една телеграма, изпратена от военното министерство: „С прискърбие Ви съобщаваме...“. Просто остана там, вторачен в парчето хартия, което държеше, а светът около него внезапно бе станал някак странно застинал и сив. Разбира се, че няма да иска да говори. Защо да отваря отново старата рана?

Доналд отиде при нея и я прегърна.

— Да оставим това, скъпа. Каква тъпа разправия! И двамата сме нервни и превъзбудени, това е всичко. Хайде, нека да направим нашето малко тържество ей тук. Аз ще поканя моите приятели... всички са луди по тебе. А ти ще поканиш когото си искаш или никого.

— Само няколко приятели от кантората и Синди с нейния приятел. Освен ако имаш нещо против тях?

— Разбира се, че нямам нищо против.

— Е, ти не си падаш особено по нея, затова си помислих...

— Не, не си падам. Но нямам нищо против нея, което е съвсем различно. Тя е твоя приятелка и това е достатъчно. Знаеш ли какво? Сега се сетих за нещо. Трябва да те запозная с мистър Прат. Някой ден, дори ако можеш още утре, си тръгни от работа малко по-рано и намини при мен в кантората. Искам да се изфукам с теб.

— Намерих я — обяви Доналд на следващата сутрин на мистър Прат. — Ти все ме пришпорваше и ето че го направих. Ще се оженим в края на месеца.

Той се усмихна и му стисна ръката, а зад него на полицата се виждаше снимка на семейството му. Тази снимка като че ли говореше много повече за човека, отколкото неговите постижения в кантората, сякаш казваше: „Ето, за това става дума. Любов, вяност, семейство“. „А ето че сега и аз, помисли си Доналд. Лилиан и аз семейство“.

— Днес следобед тя ще дойде да ме вземе. Ако е удобно, бих искал да те запозная с нея.

— Дали е удобно? Доналд, аз наистина ще се обидя, ако не ме запознаеш.

И така, тя дойде и Доналд ги запозна. Със семплата си тъмносиня рокля, с перлените обеци и ръкавиците както му обясни по-късно, бе решила, че такъв благовъзпитан човек като Огъстъс Прат би одобрил носенето на ръкавици, тя бе направо съвършена. Всичко, от добре модулирания й глас до точно подобрите думи, които изрече, бе съвършено.

Доналд се раздразни, когато на следващата сутрин Огъстъс Прат, този майстор на красноречието, имаше толкова малко да каже.

— Хубава млада жена. От колко време я познаваш?

— Запознахме се през април. Нещо като любов от пръв поглед.

— Доналд, пожелавам ви всичко най-хубаво, всичко, което бих пожелал на моя собствен син.

Той можеше да каже и нещо повече, нали така? Можеше да се държи по-топло. Доналд бе малко притеснен. Но пък понякога, когато бе много зает, Прат наистина имаше навика да изключва.

Събитията следваха щастливия си ход. Ожениха се в един прекрасен ден в канцелария с махагонова ламперия на Пето Авеню, като всеки водеше по един приятел от своята кантора за свидетел. А после в мекия следобед двамата тръгнаха ръка за ръка нагоре по авенюто към парка и като завиха на изток, пристигнаха в своя дом, където ги посрещна цяла тълпа от гости.

Апартаментът беше отрупан с великолепни есенни цветя. Наред е първокласната храна и най-доброто шампанско, те бяха доставени от

фирмата, организираща празненството, която бе наета по препоръка на мистър Бъзли.

— Не мога да повярвам, че не го покани — прошепна Доналд на младоженката.

— Нямаше да му хареса компанията. Той е два пъти по-стар от нас. Пък и жена му е ужасно болна.

Все пак той изпрати сватбен подарък сребърен сервиз с прибори за дванайсет души, който Лилиан описа по следния начин: „датско сребро, горе-долу най-доброто, което може да се намери“.

— Аз не бих го разпознал — каза Доналд.

— Струва цяло състояние, уверявам те, но за него това е нищо. Той винаги прави такива неща за хората. През цялото време.

Празненството беше много весело. Най-напред жените поискаха да разгледат сватбените подаръци, които Лилиан тактично бе прибрала. След това някой намери грамофон и към приятния шум от разговорите, тостовете, тракането на съдовете и пукота на тапите от шампанското се прибави и музика. Всички се чувстваха превъзходно.

Към края на вечерта Синди се напи и трябваше да легне в спалнята, където успя да избърше клоунския си грим в копринените калъпки на възглавниците. Настоящият ѝ приятел, облечен с трикотажна фланелка и джинси, с разлюляна коса до раменете и разперена брада, ярко се открояваше сред гостите с костюми и вратовръзки. Въпреки това всички го харесваха, а Доналд отбеляза, че той „добавя някаква екзотична нотка към интериора“.

— Като си помисля, той може да е по-умен от двама ни, взети заедно. Но от друга страна, може и да не е. Все пак, Бог да го благослови.

И така, преливащ от шампанско и добро настроение, той затвори вратата след гостите, нагласи будилника, за да станат рано за пътуването до Върмонт, и отведе жена си в спалнята.

---

[1] Посветен на средновековното изкуство нюйоркски музей, намиращ се в Северен Манхатън на брега на река Хъдзън. Сградата му наподобява манастир. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 4

Тъй като семестърът вече беше започнал, двамата решиха Лилиан да изчака до следващата есен, за да се заеме с подготовката си за вземане на бакалавърска степен по хуманитарни науки.

— Именно от това имаш нужда — рече Доналд. — И какво като не можеш да станеш мисис Реноар или мисис Пикасо? Чудесно ще се справяш в някой музей или аукционна зала. При всички тези познания, дето ги имаш, ти вече наполовина си постигнала целта си. Трябва ти само бакалавърска степен. А междувременно, струва ми се прекрасно, че твоят шеф ти е разрешил да работиш три дни в седмицата, за да си ангажирана с нещо.

— Хауърд Бъзли е върховен.

— Непременно трябва да ме запознаеш с него някой път, не мислиш ли?

— Той няма да ти хареса.

— Защо все ми повтаряш това?

— Не ти го повтарям.

— Е, понякога го правиш. И все пак защо да не ми харесва Бъзли, след като е толкова добър към моето момиче?

— Просто не е твой тип.

— Какво, за бога, си мислиш за мен? Че аз обикалям наоколо и си избирам само клиенти, които са „мой тип“, каквото и да означава това?

Лилиан се засмя.

— Добре де, ще го уредя някой ден. Ама сериозно, какво ще правя според теб през дните, когато не ходя на работа? Вече започвам да се чувствам мързелива и разглезена.

— Няма да ти навреди, ако за известно време намалиш темпото, за разнообразие. Заеми се с четене и с подготовката за курса. Излизай с други жени, обядвай с тях, намери си приятелки.

— Знаеш ли какво, Доналд? Ти си много сладък. И си прекалено добър за мен.

Бил добър за нея! По какъв друг начин би могъл да се държи, освен да е добър към нея?

Всяка вечер, когато се прибереше и влезеше в преддверието, той зърваше масата. Винаги приличаше на картинка от луксозно списание, подредена с малка ваза с цветя, подходящ порцеланов сервиз и датските сребърни прибори от Бъзли. Обикновено тя сервираше някакво необикновено ястие, избрано от някоя от готварските книги, които тя бе започнала да колекционира и да подрежда на една полица.

— Никога не съм се занимавала сериозно с готвене — каза му тя, — но сега, след като започнах, искам да съм самото съвършенство.

— Ти си съвършена във всичко.

Един ден, като се прибра у дома, я завари развълнувана:

— Изобщо не можеш да си представиш къде бях днес. В мезонета! О, ти наистина трябва да го видиш, Доналд! Нямах ни най-малка представа. Голям е колкото едноетажна къща, толкова е просторен и с такава голяма градина, все едно си някъде далече в предградията. О, аз, разбира се, знаех какво представлява един мезонет, но всъщност да го видиш със собствените си очи, е нещо съвсем друго.

Тъй като определено не проявяваше никакъв интерес към мезонетите, той се заинтересува от нейния ентусиазъм, който винаги му изглеждаше очарователен.

— Цял съм се превърнал в слух — каза Доналд.

— Нали знаеш онова миниатюрното кученце, йоркширския териер, което понякога виждаме във фойето на блока? Е, та то е на хората, които живеят в мезонета. Семейство Сандърс, така се казват, и тази сутрин момчето, което разхожда кучето, го изгубило. Не мога да си представя как е станало, о, да, халката, която прикрепя каишката към нашияника, нещо не е била наред и кученцето избягало. Е, аз случайно се оказах във фойето точно тогава, тъкмо излизах, когато момчето се върна и направо не беше на себе си. Глупчо! Вместо да изтича след Спайк... това име не е ли по-подходящо за голямо зло куче, което тежи поне три килограма... той дотича тук. Ето защо аз изхвърчах навън и се втурнах по улицата, завих зад ъгъла и видях едни типове, които отвеждаха Спайк със себе си. О, те наистина изглеждаха едри и яки. Аз писнах: „Това е моето куче!“, и привлякох вниманието на хората наоколо, онези пуснаха Спайк, а аз го грабнах и изтичах у

дома. Мисис Сандърс, Клоуи, направо не искаше да ме пусне. Трябваше да се кача горе у тях с нея, да закуся още веднъж, да разгледам къщата ѝ, която е невероятно красива, както и ъгълчето на Спайк, а кошничката му е тапицирана в тон с обстановката.

Доналд се усмихна. Тя изглеждаше толкова очарователна, порозовяла, задъхана и изцяло погълната от тази история.

— Спомняш ли си онзи ден, когато ти казах, че кучетата и бебетата помагат да се разчупи ледът? Ако не беше Спайк, ние никога нямаше да се сбlijим, щяхме само да си кимаме понякога в асансьора и толкова. Тя иска да им отидем горе на гости някоя вечер в най-скоро време. Той се казва Франк Сандърс. От Уолстрийт.

— Да, едно от големите имена напоследък в града. Направил е няколкостотин милиона, преди да навърши трийсетте. Той е прекалено богат за нас, Лил.

— О, така ли смяташ? Надявам се да не е така. Е, разбира се, когато се наложи и ние да ги поканим... о, не знам... аз всъщност им казах, че сме младоженци и че скоро ще си търсим по-голямо жилище.

— Няма да е скоро. Ще мине известно време, преди да предприемем нещо такова. Не биваше да им го казваш.

Тя побърза да добави:

— Не исках да кажа, че не оценявам този апартамент, защото ти знаеш, че не е така. Не си ядосан, нали?

Не, той не беше ядосан и го каза. По-скоро бе изненадан от тази явна несигурност у една толкова умна и изтънчена жена. А след това си помисли, че занаяпред несъмнено го очакват много изненади. Да си представим, че началото на брака би трябвало да наподобява отварянето на нова книга; докато разгръщаш страниците, пред теб се разкриват най-неочаквани сцени и ситуации.

— Значи ще приемем поканата им, ако има такава?

— Да, разбира се.

Семейство Сандърс беше лидер сред група млади хора, направили набързо цели състояния. Двамата се държаха много любезно и направо не знаеха как да благодарят на Лилиан, задето бе спасила Спайк. Доналд забелязваше, че очевидно са заплениени от нея. Но пък повечето хора я харесваха. Та колко често срещаме човек, така весел и изпълнен с енергия като Лилиан?

Тъй че в редките случаи, когато прекарваха вечерта вкъщи, семейство Сандърс, които много скоро станаха просто Клоуи и Франк след вечеря канеха Лилиан и Доналд на кафе и десерт на мраморната маса в дългата си дванайсет метра всекидневна. Понякога и те слизаха долу у семейство Улф. Затова никак не беше чудно, че по пощата започнаха да пристигат покани за откриване на изложби, за чай, за бенефиси и благотворителни галавечери. Клоуи Сандърс очевидно бе решила да спонсорира интересните си нови съседи.

Повечето от тези събития се оказваха по-подходящи за Лилиан, тъй като се състояха през деня, докато съпругът ѝ, за разлика от мнозина мъже от тези кръгове, имаше дълго работно време и в работния му график трудно можеха да се вместят големи балове и банкети. Но тя, една непозната от покрайнините на града, постепенно се устремяваше към центъра им. А Доналд се радваше, като виждаше колко е доволна.

Много по-късно, когато се опитваше да открие някаква схема за събитията и причината, скрита зад нея, Доналд често се питаше дали приятелството — а нима не беше просто едно познанство? — с тези хора би могло да е движещата сила в случая. О, не казваше си обикновено той — едно събитие представлява просто резултат от сблъсъка на определен характер или темперамент с дадена ситуация. Накратко казано, така или иначе, това неизбежно щеше да се случи.

Доналд навярно бе проявил нехайство, като не обсъждаше с жена си по-подробно вечната тема за парите. Но тя не му се виждаше важна, тъй като се смяташе за заможен.

Един ден, като се прибра у дома, видя нова картина, окачена на видно място на стената между два прозореца.

— Какво е това?

Лилиан имаше гордия вид на майка с новороденото си бебе.

— Купих я днес следобед. Харесва ли ти?

— Да, о, да, харесва ми.

Представляваше малко по размер маслено платно в подходяща дървена рамка, старинна на вид, на което бе изобразен зимен пейзаж с

ъгловати черни клони и изящни едва покарали вейчици, полускрити под синкавобелия сняг и обгърнати от неподвижния сребристосив въздух.

— В очакване на пролетта — каза той и отстъпи назад, за да разгледа по-добре картината. — Създава усещане за проточила се зима, за топенето на снеговете. Навярно е февруари. Къде я откри?

— На изложбата, където ходих днес следобед. Не можех да откъсна очи от нея. И я купих много изгодно.

— Наистина ли? Колко?

— Седем хиляди и петстотин. Струваше много повече. Това е стара картина. От хиляда деветстотин и десета.

— Седем хиляди и петстотин... Лилиан!

— Божичко, ти сам знаеш какви са напоследък цените на произведенията на изкуството. Доста често си идвал с мен, за да можеш да разпознаеш една изгодна сделка.

— Зависи от гледната точка, от финансовите ти възможности.

— Не разбирам. Това не е разточителство, нали?

Тя го гледаше с широко отворени невярващи очи.

— Не, но... ела с мен тук до бюрото ми. Налага се да ти покажа някои цифри, което май трябваше да направя по-рано. Ето, виж това. Той извади един бележник и нарисува проста диаграма: толкова приходи, толкова за данъци, останалото разделено за наем, осигуровки, всекидневни разходи и спестявания. Ние трябва да започнем наистина да спестяваме. О, можем да живеем добре, ние си живеем добре, но трябва да внимаваме. Ще имаме деца, които ще се нуждаят от пари за образование. Затова трябва да обсъждаме заедно всички по-големи покупки, като тази картина например, преди да продължим напред.

Тя не му отговори веднага. Леко намусена, стоеше до бюрото и поглаждаше гладката кожа на ръцете си, докато се правеше, че разглежда пръстените си. Напоследък си беше създала този навик, който го дразнеше.

— Аз си мислех, че изкарваш много повече от това — каза най-накрая.

— Не знам защо си мислила така. Приходите ми са доста добри.

— Не исках да кажа, че не получаваш много пари, разбира се, че не исках. Исках да кажа, че ако знаех всичко това, нямаше да бързам толкова да купя картината. Но Клоуи непрекъснато ми повтаряше: „За

бога, направи си подарък. Ти си умираш за тази картина“, и на мен направо ми стана неудобно да си тръгна без нея.

— Но как я плати?

— Клоуи я плати. Тя ми даде чек, тъй че сега сме й длъжници.

Усещайки как гневът се надига в него, той изчака да се поуспокои, преди да каже нещо, за което после можеше да съжалява.

— Аз мога да дам част от парите, Доналд. Няма да е много, но нали всяка седмица получавам заплата от Бъзли. Значи ще мога да помогна.

Докато изричаше извинението, тя се запъваше на всяка дума. И когато Доналд забеляза в какво състояние е, гневът му наистина се стопи.

— Не — рече той. — Аз ще се погрижа. Само че нека следващия път да обсъдим нещата предварително. Съгласна ли си?

— Доналд, това ще е подаръкът ми за рождения ден и за Коледа едновременно, и то за следващите няколко години — добави тя и едва не се заплака.

Лилиан изглеждаше толкова разкаяна, че той дори започна да изпитва съжаление към нея.

— Остави това на мен. А междувременно заедно ще се наслаждаваме на тази картина. Това ще е нашето съкровище додаде и дори се почувства доволен от случилото се.

После, късно вечерта, тя му каза и нещо друго:

— Спомняш ли си галапредставлението в операта, Доналд? Семейство Сандърс и техните приятели ще си наемат ложи както обикновено, а Клоуи може да ни осигури две места в ложата на леля си. Всъщност тя е леля на Франк Сандърс и се казва Глория Сандърс. Сигурно си чел за нея.

— Не съм. Какво е направила?

— Не че точно е направила нещо. Но тя ходи навсякъде, на всички тези откривания на изложби и други такива. За нея винаги пишат във вестниците. Тя е стара-престаряла, но никак не ѝ личи.

— Коя опера ще представят тогава?

— Не знам, не попитах.

— Е, аз бих искал да знам какво ще слушам и ще гледам, преди да купя билетите.

— Сигурна съм, че ще е нещо прекрасно, каквото и да е то. Важното е да сме там. Важно е събитието.

— Колко ще струват тези места в ложата?

— Скъпи са, но всъщност сумата е много по-малка, отколкото струва цялата ложа.

— Надявам се. Колко?

— Нали разбираш, до тази вечер аз нищичко не знаех за нашите разходи. — Тя го погледна колебливо. — И затова се съгласих. По хиляда долара за всяко място.

Всички предмети наоколо, лампата, новата картина и написания на машина документ в скута му, над който се беше трудил толкова, леко се завъртяха пред очите на Доналд.

— Съжалявам, но ще трябва да промениш мнението си за това дали да приемеш тази покана — каза той. — Ако искаш, ще отидем на опера, но ще седнем на обичайните места. Що се отнася до местата ни в операта, те ще са Б плюс. Не са ни нужни първокласни места в ложите плюс парично дарение.

— Ти си ядосан, Доналд, и аз много съжалявам.

— Старая се да не се ядосвам. Ти не знаеше. Но сега, след като знаеш тези неща, това няма да се повтори.

— Всичко е наред, нали?

— Между нас винаги всичко ще е наред.

Операта беше „Тоска“. Това бе една от любимите опери на Доналд не само през последните няколко години на чести посещения в операта, но и от по-рано, поради един помен от детството, когато майка му обичаше да пуска радиото за следобедната неделна емисия. Къщата им беше много малка и от стаята си той чуваше музиката, която за него представляваше смесица от звуци гласове, цигулки и барабани. Но от време на време го викаха да слуша нещо, което според майка му не биваше да пропусне. В повечето случаи той би предпочел да пропусне точно това, но понякога музиката погалваше слуха му някой вълнуващ марш или женски глас, чист и нежен като звук на флейта. Затова, когато за първи път чу Vissi d'arte^[1], вече знаеше, че го е чувал и по-рано.

Ето че в тази празнична вечер щеше да слуша операта отново. Тук, в тази великолепна зала, той седеше със своята прекрасна съпруга, сияйна в роклята си от алена коприна, докато пред тях свиреше оркестърът, а отвъд него се разиграваше една невероятно красива и трагична музикална драма. Потръпна. Почувства се така, сякаш получава най-хубавото, което животът може да му предложи.

Все така обзет от това възторжено настроение, той стоеше покъсно сред тълпата във фойето по време на антракта.

— Това е най-добрата „Тоска“, която съм слушал. Разбира се, досега съм я слушал само веднъж добави Доналд, надсмивайки се над себе си. Какво гледаш?

Лилиан се беше обърнала да огледа една групичка, застанала близо до бара.

— Погледни ей там — прошепна тя. — По-бързо! Ето това е лелята на семейство Сандърс, за която ти разправях. Какъв медальон със смарагд... Можеш ли да повярваш? Най-малко осем карата, може би дори десет. Имаш ли представа колко струва?

— Никаква — отвърна той.

Дали внезапната промяна на настроението му бе проличала по тона на гласа му, не стана ясно, защото тя продължи хода на мислите си.

— Сигурно е страхотно да седиш като някаква царска особа в ложата, а бижутата да искрят по тебе. Като се замисли човек, нищо не повдига така чувството за лично достойнство, както операта. В нея има някакво тържествено великолепие, не мислиш ли?

— Предполагам, че си права — отвърна той.

Следващият ден бе неделя и Доналд имаше предостатъчно време да лежи в леглото сутринта и да размишлява, докато Лилиан спи. Познаваше лицето ѝ до най-малките подробности, но все пак какво всъщност знаеше за нея? Или за когото и да било друг? *Една тайна, скрита в загадка, скрита в енигма.* Той се оказа достатъчно глупав да се остави да бъде наранен от нещо така тривиално като относителното ѝ безразличие към „Тоска“. Какво трябва да представлява тя според теб, Доналд? Едно съвсем точно твое копие ли? И всъщност за кого се мислиш?

Въпреки това имаше нещо, което го притесняваше. Когато Лилиан се събуди, вече бе решил да ѝ каже.

— Сънувах лош сън. Имах чувството, че се отдалечаваш от мен.

— Това е безумие — каза тя, сложила глава на рамото му. — Пълно безумие.

— Предполагам, че си права. Но ми се щеше да имаше и някакви други приятели, освен хората, с които се запознаваш чрез Клоуи. Не искам да кажа, че трябва да се откажеш от тези познанства, а само, че щеше да е хубаво да излизаш следобед с малко по-различни хора. Мъничко разнообразие... нали ме разбираш?

— Трудно е да намериш приятели в този град. Всички са прекалено заети със собствените си дела. Имам късмет, че Клоуи направи толкова много за мен.

— А какво ще кажеш за моите приятели? Съпругата на Ед. Или Сюзън. Или Поли. Ти особено много хареса Поли, нали така ми каза?

— И с тях се виждам от време на време. Обаче всички те имат по едно-две деца или пък са бременни и не могат да говорят за нищо друго.

Вперил поглед в тавана, той усети, че неволно се усмихва.

— Може би това ще ти подсказе нещо. Или ти се вижда твърде рано?

— Доналд! Ние се оженихме миналия септември. За какво си се разбързал? Нали започвам подготовката си за магистърска степен. Едно по едно.

Нещо го подтикна да продължи да се придържа към темата. Сам се изненада от следващата си забележка, тъй като не беше се замислял много над това.

— Виждаш се доста често със Синди, нали?

— Доста често ли? Не. Но поддържам връзка с нея. Защо? Имаш ли нещо против?

— Нямам право да ти правя забележки за това с кого се виждаш. Но в случая нямам нищо против. Струва ми се интересно, че се чувстваш комфортно в компанията на две такива крайно противоположни личности като Клоуи Сандърс и Синди. Между другото, как е Синди?

— Все така. Току си намери някоя отвратителна работа, поработи седмица-две и пак остане без работа. Де да можеше да престане да пие... но не може.

— И ти продължаваш все така да ѝ помагаш.

— Тя е добра душа. Не мога да стоя до нея и да гледам как се дави.

Човек нямаше как да не се трогне от подобно милосърдие.

— Чудиш се дали Синди щеше да е по-различна, ако произхождаше от семейството на Клоуи Сандърс? Подобен въпрос си задават всички, но той няма отговор. Ако има някакъв начин да помогна на твоята приятелка обаче, ще го направя. Само ми кажи.

— Ти си добър човек, Доналд. Толкова си добър, че това ме натъжава.

— Натъжава ли те? Господи, боже, аз искам да си щастлива. Искам да си най-щастливата жена в Ню Йорк.

През тази година пролетта дойде късно. Студен дъжд, подгонен от бурните ветрове, шибаше сивите улици.

— Всичко е станало сиво с въздишка — рече Лилиан, застанала до прозореца. — Това ми действа потискащо.

През цялата седмица тя непрекъснато правеше подобни забележки и Доналд се умори да ги слуша.

— Не, просто все още е зима изрече натъртено. И нищо не може да се направи.

— Лесно ти е да говориш така. Ще се качиш на самолет и ще заминеш, ще се прибереш у дома и отново ще заминеш.

— Това невинаги ми доставя удоволствие. Невинаги — повтори той. — Но нямам друг избор.

— Обаче на мен ми се струва, че понякога би могъл да откажеш.

— Това твърдение е толкова абсурдно, че не заслужава отговор. Ти го знаеш.

— Добре де, знам го. Но ти не можеш да си представиш как се чувствам, като стоя сама тук. Ужасно е. Поглеждам през прозореца и наоколо виждам само стени. Ако живеехме на някой от по-горните етажи, поне бих могла...

Той мислено я прекъсна. Тя никога не е харесвала този апартамент. Само се е преструвала, че го харесва.

— Толкова много неща ни липсват. Поне на мен. Никой няма да покани сама жена да излезе вечерта. Поканите за вечерята в „Плаза“

изгоряха, защото ти съобщиха за заминаването за Женева едва два дни по-рано.

Истина беше, че през тази зима, първата след сватбата им, му се налагаше да пътува необичайно често. Сред клиентите на „Ортън и Прат“ имаше една компания, ограбена със стотици милиони чрез измама, и то от човек, който бе все още на свобода. Бяха го виждали или поне някои хора съобщаваха, че са го виждали, на най-различни места, далеч едно от друго, като Бразилия, Швейцария и Белуджистан^[2]. Филиалите на компанията имаха интерес да поддържат сложна мрежа от връзки, поради което десетина адвокати като Доналд непрекъснато обикаляха земното кълбо.

— Нали не забравяш, че работя за международна адвокатска фирма? Нищо не мога да променя, Лилиан. Нито пък бих искал да променя добави той.

Не възнамеряваше думите му да прозвучат рязко. Искаше мир и спокойствие и тъй като работеше за това, му се струваше, че си ги е заслужил. И желяейки просто да се изолира от всичко, той затвори очи и облегна глава на меката облегалка на стола, докато стаята тихо и невидимо се изпълни с нахлулата напрегната тишина, сякаш се стелеше мъгла.

Когато се събуди отново, тя си стоеше там, пред него, тънка и грациозна с късата си пола, докато изящната ѝ ръка си играеше с дългата огърлица по някакъв начин му напомняше за една от любимите ѝ картини, и както обикновено, той не успя да си спомни името на художника някакъв французин, много прочут...

Това трябваше да престане. Помисли си, че е прекалено раздражителен, и то не за първи път. Защо въобще продължаваше да се дразни от всяка подобна дреболия? Трябваше да се успокои! Че какво беше очаквал? Едно уютно любовно гнезденце, където никой не произнася и една лоша дума? Нормалните хора не се държаха така. Той не беше такъв. Тя не беше такава. Това бе бракът. Това бе животът.

— Ще направя каквото мога — каза Доналд. — Не смяташ ли, че бих предпочел да съм тук с теб, вместо на което и да е друго място по света? Нима не го знаеш?

Тя се приближи до него с протегнати ръце.

— Доналд, когато говориш така, аз толкова много съжалявам, толкова се срамувам от себе си. Ти си прекалено добър за мен.

Той наистина направи каквото можа. През юни един собственик на великолепно имение в Уестчестър даваше парти, на което Лилиан и Доналд бяха поканени, несъмнено чрез посредничеството на семейство Сандърс.

В началото на месеца той реши да се обади на Прат.

— Чудех се дали е възможно, тъй като вероятно отново ще имаме среща в Женева, дали е възможно да поработя малко около тази дата? Жена ми... е, ти знаеш как е, наумила си е непременно да отиде на това парти. Дори не познавам тези хора, не знам нищо за тях.

— Не си чувал за Томи Фокс? И за няколкото милиарда, които е спечелил в Мексико? Така ли? Е, това се случи преди две-три години и вероятно си забравил. — Прат му намигна. — Или пък не си в течение на светските новини. Е, кажи на жена си да не се притеснява.

И така, в една хубава прохладна привечер, дълго преди залез-слънце, Доналд и Лилиан напуснаха града с луксозна, привличаща вниманието вносна спортна кола. Той я беше помолил да наеме кола за случая и ето какво бе избрала Лилиан. Каза, че била подходяща за случая. Струвала сто седемдесет и пет хиляди долара.

— Сто седемдесет и пет? Според мен колата не е по-голяма от две кофи за смет, сложени една до друга.

— Ами тя е двуместна, какво очакваш? — засмя се Лилиан. — И сигурно ще ти хареса, като чуеш, че може да вдигне повече от сто и двайсет мили в час.

— Страхотно! Ще я пробвам веднага щом излезем на Ривърсайд Драйв.

Тя изглеждаше много развълнувана. Роклята подхождаше на очите ѝ, — отбеляза той. „Не точно“, отвърна Лилиан. Роклята била виолетовосиня и този цвят се наричал теменужен. Около шията си тя носеше малка диамантена огърлица, заради която можеха да избухнат някои разгорещени спорове между двамата, ако той не бе решил, че няма да позволи нищо да помрачи събитието, както и всички останали бъдещи събития.

— Клоуи настоя да ми заеме тази огърлица — обясни му Лилиан. — Нали разбираш, Франк току-що ѝ подарил втора за рождения ден. Разбира се, новата е съвсем различна от тази, но въпреки това тя каза,

че наистина не ѝ е нужна. И значи сега тя има две огърлици и не виждаше причина тази да остане в кутията, след като ѝ се иска да ми я вземе за тази вечер.

Майката на Доналд би казала, че заемането на бижута е вулгарно. Беше странно как един мъж, който вече твърде рядко се сещаше за миналото си, изведнъж можеше да си спомни такъв чудноват факт като този, който внезапно изникна в този миг в ума му.

Но въпреки това огърлицата подчертаваше красотата на Лилиан, като привличаше погледите върху изящната линия на брадичката ѝ, върху пълните ѝ алени устни и синевата на очите ѝ. Тази вечер мъжете щяха да я заглеждат; винаги ставаше така. Е, нека да я заглеждат. Той се пресегна и стисна ръката ѝ.

Къщата, пред която спряха, беше огромна и несъмнено съвсем нова. С белите си колони в коринтски стил наподобяваше плантаторска къща от Юга; масивната порта, тежка и тъмнокафява на цвят, определено беше във викториански стил, а от двете страни на главната сграда се издигаше по едно допълнително крило с плосък покрив, което лесно можеше да бъде сбъркано със склад, ако не бяха огромните прозорци от витринно стъкло.

Къщата беше направо ужасна, помисли си Доналд. Поради естеството на работата си той беше посещавал някои богаташки къщи у дома и в чужбина и нито една от тях не приличаше на тази.

В дъното зад къщата имаше просторно открито място, явно в резултат на разчистване на околните гори. Пъстра тълпа се разхождаше там напред-назад, докато сервитьори в контрастно бели униформи обикаляха наоколо с подноси в ръце.

— Каква картина! — възкликна Лилиан. — Чух, че са поканили двеста и петдесет души. О, Доналд, погледни това...

Това се намираще вдясно от тях под полегатия склон и представляваше порядъчно голямо изкуствено езеро в близост до гората. В средата му се издигаше причудлив павилион от ефирна дърворезба, какъвто човек можеше да види само в някоя старомодна градина.

— Дали плуват до него? — зачуди се тя.

Един човек, който минаваше наблизко, ѝ отвърна:

— Не. Направено е само заради водните лилии и за красота. — И като се засмя, добави: И заради водораслите. — Напоследък всички

искат да имат изкуствено езеро в двора си. Завинаги се отказаха от плувните басейни. Между другото, познаваме ли се? Аз съм Рой Фокс, братът на Томи.

Запознаха се, стиснаха си ръцете и тръгнаха тримата заедно към огромната шатра в далечината.

— Ние сме много близки стари приятели на Клоуи и Франк — рече Лилиан.

— Така ли? Тогава значи сме се срещали и по-рано. Аз съм много общителен човек, но имам слаба памет.

— О, ето ви и вас — извика отдалече Клоуи Сандърс. — Казах на Франк: Това са семейство Улф, с тази зашеметяваща италианска количка. Кога я купихте?

— Не сме я купили. Взехме я под наем — отвърна Доналд.

— За да я изпробваме — обясни Лилиан. — Да видим дали ще ни хареса достатъчно, за да я купим.

Нещо пролази по гърба на Доналд. Беше толкова топло, че можеше да са няколко капки пот, но не това беше срамът. Защо ли на Лилиан ѝ трябваше да казва такива неща, като че ли хората нямаше да проумеят преструвките ѝ? А от друга страна, доколкото се виждаше, те май наистина не проумяваха.

Появи се Франк Сандърс.

— Тук гъмжи от хора. Никога не съм предполагал, че познавам толкова много народ. Направиш две-три крачки и ето ти го старият Рой или Чарли, или Еди-кой си. Страхотна тълпа. Има и два първокласни оркестъра... забравих как се казваха... но по-късно ще ни забавляват „Диг Даун Уийзърс“. Струват куп парички!

— Умирам от глад — обади се Клоуи.

Тълпата бавно се изтегляше към шатрата. Това беше огромна конструкция от чистобяла коприна. Приятели веднага заобиколиха семейство Сандърс и след като изгубиха единствените си познати тук, Доналд и Лилиан се озоваха на една маса с непознати. Но всъщност никой не познаваше другите.

„Това не ти е първият ешелон — развеселено си помисли Доналд. — И тези са от периферията, като нас. Това са отрепките.“

Лилиан бе смутена от това, че не седнаха при някоя от жените, с които се беше запознала на благотворителните обеда, и той забеляза, че изглежда обидена. Тя не разбираше, че тук общественото

положение се определя от размера на собствения капитал, но тъй като нито времето, нито мястото бяха подходящи да ѝ обяснява това, той просто каза, че е много приятно да се запознаеш с нови хора. Една хубава млада жена, седнала точно срещу тях на масата, разправяше на всички, че никога по-рано не е била на такава парти.

— Толкова е мило от тяхна страна, че ни поканиха с Рик. Децата ни ходят в една и съща забавачка, така се запознахме. Но сме и съседи или нещо такова. Ние живеехме в градинарския павилион на тази голяма къща отсреща.

Доналд хареса откровеността ѝ и наивността на съпруга ѝ. Той беше самостоятелно практикуващ юрист тук в града.

— О, „Ортън и Прат“ — каза човекът, когато в отговор на негов въпрос Доналд му съобщи името на своята фирма. — Представям си с какво голямо напрежение е свързана работата на такова място.

— Доналд е един от съдружниците във фирмата без нужда — вметна Лилиан.

Защо ѝ трябваше да говори по този начин? Обикновено беше толкова тактична. На устните му беше да ѝ каже насаме колко ненужно и дори надуто бе прозвучала забележката ѝ, но като поразмисли, той я задържа към танцовата площадка и ритмичната музика.

— Много е хитро да поканят два оркестъра — рече тя. — Рок бандата ще се сменя на всеки половин час. Така всички ще са доволни.

Лицето ѝ, вдигнато към него, му заприлича на излъчващо сияние тропическо цвете, каквото бе виждал някъде, навярно в някоя ботаническа градина. Музиката се лееше; завладя го усещането за пълна хармония. И как тогава се случи така, че само след няколко секунди тази хармония бе разбита на пух и прах само с една-единствена банална забележка?

— Ние много си подхождаме, нали? — тихо каза Лилиан.

— Да, така е — отвърна той.

— Щастливи сме. Не очакваше, че тук ще ти хареса толкова много.

Доналд се усмихна.

— Прочете мислите ми, нали?

— Да. Не бива да приемаш всичко толкова сериозно, Доналд. В това ти е проблемът.

— Не — каза той, — проблемът ми не е в това.

Точно в този миг някой го потупа по рамото.

— Отнемам ви я. Позволено е, не чухте ли? — Непознатият беше малко пиян или по-скоро не беше толкова пиян, колкото в приповдигнато настроение. — Защо трябва да монополизирате най-хубавата жена тук?

Лилян прие поканата и Доналд я остави да танцува. Върна се на масата и наблюдава двамата известно време, но след като разбра, че тя е в безопасност, отново се включи в разговора.

Думата бе взел дебел мъж в другия край на масата, вероятно по-млад, отколкото изглеждаше:

— Имате ли представа колко струва едно такова парти? Първо наемат хора да го подготвят. Като начало двайсет хиляди за тях. А след това сумите стигат до небесата. Погледнете цветята на тази маса. Само цветята. От Хавайските острови. Със сигурност можем да кажем, минимум петстотин бройки за двайсет и пет маси. А това са фъстъци. Ами хайвера, дето го предлагат във всички тези бюфети? Първокласни бифтеци, омари, каквото си поискате. Видяхте ли другата танцова площадка, дето я направиха посред езерото? Ентусиазмът на шишкото вече граничеше с благоговение и той съвсем не очакваше някой да отговори на въпросите му. Разходете се наоколо. Хвърлете един поглед. Ще ви кажа нещо поверително. Поканили са стриптийзьорки за забавление, но те ще се появят по-късно, когато семейство Фокс се уверят, че децата им са в леглата си и няма опасност някое да се промъкне на долния етаж. Така че не си тръгвайте прекалено рано.

Ето че оркестрите си размениха местата. Вторият направо тътнеше оглушително. Певицата виеше. Танцуващите наистина полудяха. Те се въртяха, блъскаха се, ръцете и лактите им работеха като бутала и се обливаха в пот.

Доналд потърси с поглед Лилян и като не я откри наблизо, стана да я потърси. Не успя да я намери сред блъскащата се тълпа, която междувременно бе нараснала двойно, и отново седна на мястото си. Е, нека да се забавлява! Веднага щом се появеше наоколо, щеше да стане и да се присъедини към нея, макар че можеше да мине и без този вид танци беше добър в тази област на осемнайсет, но към двайсет и пет годишната си възраст вече ги беше надраснал. И като се надсмиваше леко над себе си, той наблюдаваше танцуващите и я чакаше да се появи.

Тъй като непрекъснато прииждаха нови хора, в шатрата ставаше все по-топло. Младият адвокат Рик погледна часовника си, а жена му прикри с ръка прозявката си. Беше изминал половин час от изчезването на Лилиан.

Смутен, леко притеснен, а също така и леко ядосан, Доналд стана от мястото си и се отдалечи от шатрата. Нощният въздух и внезапно настъпилата тишина, след като се отдалечи от оркестъра, го обгърнаха нежно. Няколко звезди грееха горе, високо над сиянието на фенерите, окачени сред дърветата. Малки групи хора се бяха пръснали наоколо разхождаха се по моравата или стояха и разговаряха. Ако умът му не бе зает с нещо друго, Доналд щеше да възприеме рядката красота на тази сцена.

Е, тя сигурно не бе отишла много надалече, помисли си той, и тръгна напред. Все някой трябваше да я е видял.

Двама мъже преминаха покрай него, споменавайки едно прекалено добре познато име.

— Никога няма да хванат това копеле. Той е десет пъти по-хитър от Интерпол. По-хитър е и от първокласните адвокатски фирми, и от Вътрешна данъчна служба също.

Другият се изкиска.

— На негова страна съм. По-добре си оплети кошничката предварително, казвам аз.

Изкиска се! Отвращение заседна в гърлото на Доналд. Стигаше му толкова. Къде беше отишла тя, по дяволите? Трябваше да я намери и да се прибират вече у дома.

— Съпругата си ли търсите? Струва ми се, че я видяхме да отива надолу към езерото.

Като се обърна, Доналд видя Рик и жена му да бързат към шосето.

— Тръгваме си по-рано — обади се тя. — Заради детегледачката, нали разбирате. Но иначе партито е много хубаво.

Какви невинни души, помисли си той, докато ги наблюдаваше как се отдалечават. Тя от любезност говореше така за партито, което явно не ѝ бе харесало. Доналд тръгна бавно към езерото.

Там видя Франк Сандърс и някаква непозната жена.

— Лилиан ли търсите?

— Да. Изчезна някъде. Не мога да си представя...

— Видяхте ли по леглата?

— Леглата ли?

— Има три-четири легла от другата страна на шатрата — каза през смях Франк. — Не сте ли чували за тях?

За миг Доналд онемя. В следващия момент си припомни нещо и усети как кръвното налягане рязко го удари в главата.

— Да — рече задавено, — чел бях нещо, чувал бях нещо за такива партита, но не очаквах точно това да е от тях.

— Че защо не? Във всеки случай леглата са в ей тази посока, ако искате да погледнете.

Кръвта яростно пулсираше в ушите му; дори усети напирещото налягане под брачната халка на пръста си. Тръгна бързо-бързо обратно към шатрата, подмина я почти тичешком, зави зад ъгъла, където имаше високи храсталаци, и налетя на Лилиан, която вървеше с гръб към него, придружавана от някакъв мъж.

Доловила шума от стъпки зад себе си, тя се обърна и като видя Доналд, извика:

— Къде беше? Навсякъде те търсих. Хю... Хю се казвате, нали? Това е моят съпруг Доналд Улф.

Двамата мъже си кимнаха. След това другият каза:

— Е, сега, след като двамата се намерихте, аз ще потърся моята компания, тръгвам.

— Лилиан, какво беше това? — настоятелно попита Доналд, когато онзи се отдалечи достатъчно, за да не може да ги чуе.

— Кое това? Търсех те. Срегнах този мъж и той предложи да ми помогне да те намеря, това е всичко.

Прониквайки косо през една пролука сред младите филизи, лъч светлина докосна пламналото ѝ лице. Той разкри едно легло в дъното, истинско легло, върху което лежеше някаква двойка.

— Не ме будалкай, Лилиан — все така тихо изрече той.

— Какво ми причиняваш? Аз дори не знаех за това тук, а ти?

— Научих само преди няколко минути.

— Тогава защо ме обвиняваш? Ти винаги се заяждаш с мен, Доналд.

— Това не е вярно. Много добре знаеш, че не е вярно.

Отдалечавайки се от това място, те се приближиха до един фенер и Доналд забеляза, че лицето ѝ пламти. Лилиан се спъна и успя да се

задържи на крака. На роклята ѝ имаше голямо мокро петно.

— Какво си пила? — попита я натъртено.

— Трябва ли да ти давам обяснения всеки път, когато си поемам дъх? Трябва ли? — захленчи тя.

Изведнъж той се сети. Не, тя съвсем не е отивала доброволно към някое от тези легла. Онзи мъж се е канел да се възползва от състоянието ѝ. Прастарата история.

— Ела насам, Лил. Отиваме си у дома. Наситихме се на това място, стига ни толкова.

— На теб може да ти стига, но не и на мен. Увеселението тъкмо започна и аз си прекарвам чудесно.

— Все пак, какво си пила? Каквото и да е било, изпила си прекалено много.

— Не знам какво беше. Какво значение има? Някой ми предложи няколко питиета, бяха хубави на вкус и аз ги изпих.

— Тези хора са отвратителни. Отвратителни.

Тя отново се спъна, тогава Доналд я вдигна на ръце и почти безволево отпусната я занесе до лъскавата „малка количка“, след което потеглиха към магистралата. От време на време той поглеждаше към жена си; беше заспала. Имаше нещо неопределено тъжно в едно спящо и толкова уязвимо човешко същество, както винаги му се беше струвало. Само преди няколко часа двамата бяха потеглили насам в такова повишено настроение. Тя бе изглеждала особено прекрасна с роклята си теменуженосиня, нали така се казваше? А сега видът на сгушеното ѝ на седалката тяло с голямото петно на роклята под неуместно биещата на очи диамантена огърлица го изпълни с гняв.

Не само защото бе прекалила с пиенето е, това се случваше — помисли си той. — Нито заради онова, което би направил онзи мъж с нея, ако Доналд не беше се появил точно навреме. По-скоро заради цялостната отвратителна атмосфера, която цареше на проклетото парти. И онзи тип Рик я беше усетил. Мястото им не беше там. Затова си бяха тръгнали толкова рано. И на Лириан не ѝ беше там мястото.

Почти бяха стигнали до дома, когато тя се събуди, оправи косата си и провери дали червилото ѝ е наред. Преди да влязат в сградата, тя грациозно се загърна с един дълъг шал, за да прикрие изцапаната си рокля.

— Добре ли е така? Добре ли изглеждам? — попита го бодро, сякаш нищо не се беше случило.

Наистина изглеждаше много добре. Двамата мъже, които се качиха с тях в асансьора, ѝ хвърлиха многозначителни погледи, а след това се спогледаха, нещо, което тя вероятно пропусна, но не и Доналд.

— Да направя ли малко кафе? — попита той, щом отвори вратата на апартамента си.

— Не и ако ти самият няма да пиеш. Аз нямам нужда от кафе, благодаря. Много ли те изложих?

— Не, не си изложила нито мен, нито себе си. Отведох те, преди да успееш да го направиш.

Когато след няколко минути влезе в спалнята, тя вече бе свалила всичките си дрехи, но не и огърлицата.

— Ще я откопчаеш ли? Не ми се иска да я свалям. Доколкото знам, сигурно струва колкото годишния наем на този апартамент.

Доналд свали огърлицата и я постави на масичката до леглото. Когато Лилиан посегна да я докосне, той хвана пръста ѝ с брачната халка, дадена ѝ от него.

— Аз съм мъжът, който ти подари този диамант — изрече грубо. — Не го забравяй.

— Ти ревнуваш — каза тя и му се усмихна.

— От кого? От кого би трябвало да те ревнувам?

— От когото и да е. От мъжете на партито. От мъжете в асансьора преди малко.

Ето, Лилиан стоеше там с високо изправена глава, дразнеше го и се усмихваше. Дявол я взел! Тя беше вбесяваща, неустоима, възбуждаше гнева му и същевременно го караше да я желае с всяка частица на тялото си, с всяка капчица кръв във вените си.

— Влизай в леглото — рече ѝ той, — и то веднага.

„Забележително е, каза си Доналд на следващия ден, как една нощ на бурна любов може да успокои нервите ти, да премахне несигурността и да превърне света наоколо в място, където всичко е по силите ти.“ Също така си мислеше, че колкото по-малко време прекарва тя с Клоуи Сандърс и приятелите ѝ, които не се свъртаха на едно място, толкова по-добре.

— Тъкмо си мислех — подхвана той, — че така, както си пълна с енергия, може да е най-добре да работиш на пълен работен ден до началото на университетския курс. Защо не помолиш мистър Бъзли? Двата винаги толкова добре сте се разбирали. Той сигурно ще е доволен.

Той наистина бе доволен, както се оказа. И всеки ден след работа Лилиан се прибираше у дома с някакви нови впечатления или някоя интересна история, с която забавляваше Доналд по време на вечерята. Най-невероятни хора посещаваха кантората на Бъзли, но несъмнено се различаваха от онези, които посещаваха „Ортън и Прат“. В рамките на една седмица се бяха появили прочут рап певец, обвинен в насилие, и жена, която бе забогатяла от лотарията.

— Наистина е прекрасно! А старецът Бъзли е невероятен. Жена му се бори с болестта на Лу Гехриг^[3] вече четвърта година и чака смъртта си, но когато си с него, и за миг няма да се досетиш какво преживява. Няма да повярваш какво невероятно чувство за хумор има, докато не чуеш чудесните му вицове. Горкичкият старец, аз направо съм луда по него.

Да, той бе постъпил правилно, като я беше отделил от тайфата на семейство Сандърс. Двата поскитаха из града, както бяха правили в началото на запознанството си, наеха лодка с гребла на езерото, отидоха на пикник с приятели и така отпразнуваха настъпването на прекрасния месец юни.

Рано през юли получиха покана. Рой Фокс организираше парти.

— Наистина съм изненадана, че се сетиха за нас — каза Лилиан. — Ами че семейство Фокс ни поканиха само заради Сандърсови.

— Той просто е преписал списъка с гостите на брат си, това е всичко. Напълно сигурен съм, че никой там не си е спомнил нито за теб, нито за мен.

— Предполага се, че имението на Рой е още по-великолепно от това на брат му Томи. Наистина съм любопитна да видя как е възможно такава нещца.

Доналд поклати глава.

— Лил, скъпа, ние няма да ходим там.

— Няма да ходим ли? И защо, за бога?

— Лил, онова, което за едни е великолепно, за други може да е отвратително.

— Какво има? Пак за онези легла ли се сети? Просто защото някои хора си падат по тези неща, не означава, че и другите трябва да го правят.

Тонът и позата ѝ му подсказаха, че тази работа няма да приключи след няколко минути. В същото време нещо просветна в паметта му: Ама, разбира се! Мъжът, когото бе дочул да хвали негодника, напуснал страната с откраднатите милиони, беше бащата на Рой и Томи.

— Отвратителни са — рече той. — Тези хора са отвратителни.

— Защо? О, заради онези легла ти направо ги пращаш в ада, нали?

— Не, работата е много по-голяма и по-дълбока.

Нямаше намерение да започва спор на нравствена тема, било то в областта на секса, финансите или в която и да е друга, затова ѝ отговори съвсем просто:

— Цялото парти ми се видя много вулгарно. Имаше прекалено много от всичко. Понякога по-малко означава повече. Не ми хареса атмосферата и не искам да ходя пак там.

— Трябва да си издигнеш една трибуна на площада, Доналд. Говориш като проповедник. Ти си пуританин.

— Може да са ме наричали с какви ли не имена зад гърба ми, много е вероятно, но съм сигурен, че „пуританин“ никога не е било сред тях.

— Тогава трябва да си някакъв радикал, който мрази всички по-богати от него.

— Ти наистина много добре съзнаваш, че говориш глупости. Да не би да мразя, както твърдиш, да не би да мразя мистър Прат? Не, защото той е почтен човек във всяко отношение. Той се радва на спечеленото, не пилее, не се фука и най-вече е честен човек.

— И толкова много големи думи заради една проста покана. Не мога да повярвам. — Лилиан се вторачи в него. — Понякога можеш да бъдеш толкова досаден, Доналд. Имаш ли някаква представа колко досаден можеш да бъдеш? В деня, когато се запознахме, ти ми направи съвсем различно впечатление, че си жизнен, с чувство за хумор и с широки възгледи.

„Колко странно — помисли си той, докато отвръщаше на втрещения ѝ поглед, — че именно за тези качества понякога ме

хвалят.“ И въпреки това стоеше там, взирайки се в сините ѝ очи така, както би гледал ножове, пробождащи тялото му.

— Любопитна съм, Доналд. Какво си помисли за мен, когато се запознахме?

— Тогава не мислех. Само чувствах — отвърна той.

В широкото си легло двамата лежаха, без да се докосват. Светлини и сенки се движеха по тавана. Възможно ли е да сме направили грешка? — питаше се той. Болката, подобна на хладен ужас, прониза цялото му тяло. Всичкият този гняв, всичките тези думи заради една нищо и никаква покана, изпратена от непознат! Дали не трябваше да отстъпи и да отиде на партито? Нещо вътре в него му нашепваше: „Да, отстъпи, не си струва да вдигаш толкова шум за нищо“. А друг глас го убеждаваше: „Недей! Проблемът е много по-дълбок от това дали ще прекарате няколко часа точно с тези хора или не“.

Но точно колко бе дълбок проблемът и защо ставаше така... и докъде щяха да стигнат нещата?

На сутринта, след като си размениха няколко студени и учтиви думи, двамата забързаха, всеки към своето работно място. Денят на Доналд премина както обикновено, изпълнен със срещи, книжа, телефонни разговори и нито минутка за лични неща. Но в края му, в ранната привечер, личните неща изплуваха и го завладяха изцяло, а той с ужас установи, че не му се иска да се прибере направо у дома. Затова се обади по телефона, извини се и излезе да хапне хамбургер с един от новите адвокати във фирмата.

Младият мъж беше самотен; съпругата му бе заминала извън града, за да посети болен роднина. Тя беше бременна и ужасно му липсваше. Трябвало да се прибере във вторник и той броял минутите дотогава — каза го, без да се срамува от думите си, без да крие щастливото изражение на лицето си.

„Изглежда толкова невинен и толкова млад — мислеше си Доналд, докато се прибираше у дома, — макар че не е много по-млад от мен. Защо се чувствам толкова тъжен и потиснат? Дали не правя от мухата слон? Дали?“

Тя го чакаше, за да му каже нещо; пролича си по лицето ѝ, когато той влезе. Не можа да познае дали новината е добра или лоша, а само, че е важна.

— Бременна съм — каза Лилиан.

„От онази нощ — веднага си помисли той, — нощта на онова парти, след като се прибрахме у дома.“ Всъщност беше мислил за тогава, защото не бе взел предпазни мерки; тя направо го бе омаяла.

— Няма ли да кажеш нещо, Доналд?

По изключение той не беше в състояние да говори. Само я прегърна и примигна, за да не потекат сълзи на нежност от очите му.

---

[1] Живях от изкуство (итал.) — реплика из II действие на операта „Тоска“. — Б.пр. ↑

[2] Държава в Западна Азия (ист.). — Б.пр. ↑

[3] Склеротична мускулна атрофия по името на американски бейзболист, починал от тази болест през 1941 г. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 5

Атмосферата внезапно се промени, сякаш повя свеж вятър в едно затворено и задушно пространство. Тонът се промени, като че ли никога не е бил остър и груб и никой не бе произнасял лоши думи. Доналд твърдо смяташе, че така трябва да бъде, та нали бракът, подобно на началото на нова кариера или преселването на друг континент (представляваше дори много по-драстична промяна), изискваше време за привикване, за възприемане на новото.

Все още потръпваше, като си спомняше презрителните й думи, макар да усещаше, че това е детинско поведение и не води доникъде.

Тя му се извини посвоему:

— Ти си толкова силен, толкова здрав физически, Доналд, та човек, като те погледне, никога не би предположил, че имаш толкова нежна душа. Не би трябвало да го забравям, нали?

— И така си се държиш както трябва. Нека просто да се радваме на тази новина. Ти се радваш, нали?

— Е, случи се малко рано и със сигурност не сме го планирали, но се радвам. Да. Разбира се, че се радвам.

В кантората той долови в гласа си същото смешно задоволство, което бе усетил у приятелите си при съобщаването на голямата новина. Малко развеселен, Доналд си представи собственото си бъдеще носи снимки в портфейла си и пробутва обичайните забавни истории за бебета.

— Вие двамата с Лилиан наистина трябва да заминете — посъветва го един от приятелите му. После ще бъдете вързани задълго вкъщи. Хората не прескачат до Европа или Калифорния с новородено бебе на ръце, да знаеш.

Така се роди идеята. Въпреки многобройните си пътувания от Банкок до Хелзинки и помежду им, той някак си бе пропуснал Италия, а Лилиан често бе казвала, че много й се иска да види отново тази страна; следователно щяха да отидат в Италия.

Доналд с радост я остави да се заеме с подготовката за пътуването дрехите, хотелите, маршрута и багажа. Истински

очарована, тя сияеше от вълнение, сякаш лицето ѝ направо светеше, помисли си той. И в този момент мигновено си припомни онзи ден в малкия парк сините ѝ очи, гласа ѝ, изящните ѝ пръсти, които белеха портокал.

Времето бе прекрасно, прохладно и слънчево. В Рим се разхождаха по тесни калдъръмени улици, покрай средновековни дворци. Разглеждаха катедрали, фонтани, величествени статуи и част от най-великото изкуство на света. С наета кола се движеха по сенчести шосета, между две величествени редици от борове, подкастрени във формата на чадъри; един ден обиколиха вилата на Адриан и се върнаха в града, за да вечерят в градината на един ресторант, заобиколен с плътна като стена редица от кипариси.

— Не ми беше нужен нито екскурзовод, нито пътеводител — каза ѝ той. — Ти трябва да си била родена тук в някой друг живот, толкова добре познаваш всичко.

— Почакай да видиш Венеция — отвърна тя.

— Сигурна ли си, че не прекаляваш с ходенето пеша? — разтревожено я попита Доналд. — Всички тези каменни стълби и хълмове. Където и да отидем, все трябва да изкачваме поне милион стъпала.

— Чудесно се чувствам. Това не ми пречи. Бременните жени не са непременно крехки, да знаеш.

Всъщност той не знаеше нищо за това състояние. Разбира се, все бе слушал понякога онези врели-некипели за жени, които се събуждат посред нощ, умирайки да си хапнат ягоди или какво ли не друго. Но у Лилиан не се забелязваха никакви подобни признаци. Както твърдеше, тя въобще не се чувстваше по-различно.

И все пак имаше нещо различно. Вечер тя оставаше съвсем без сили. Щом легнеше, веднага заспиваше. Учуден, той няколко пъти се опита да я възбуди, но това като че ли само я обезпокои и Доналд заключи, че се дължи на състоянието ѝ и не бива да я закача. Веднага щом се приберяха у дома, щеше да я помоли да поговори с лекаря за това. Никога не беше чувал, че мъжът трябва да прави изключения за бременна жена, но пък и никога не бе имал причини да обсъжда с някого този въпрос.

Венеция се оказа следващата им скъпоценна находка. След като пристигнаха с влака от Рим, те изминаха няколко крачки пеш до Гранд канал, където се качиха на лодка. Само няколко минути по-късно тя премина под моста „Риалто“, който веднага извика в съзнанието на Доналд спомена за класната стая на девети клас и за него самия в роля от „Венецианския търговец“, облечен в тъмнозелен жакет от хартия.

— Гледай, гледай! — възкликна Лилиан, сочейки наляво и надясно. В тази църква има прекрасна картина на Тинторето. Ще трябва да я видим. А ей там е музеят „Ка Резонико“, там можеш да откриеш какво ли не... музея „Тиеполо“, има фрески, гоблени... О, я погледни сега. Хора, ужасно богати хора живеят във всички тези великолепни големи къщи. — Бе останала почти без дъх. — Би трябвало да прекараме цял месец във Венеция и вероятно пак няма да ни стигне. А сега минаваме покрай „Академия“^[1], такива картини, такива скъпоценни неща, Доналд! Почти стигнахме до хотела, ще вечеряме и щом станем сутринта, веднага ще хукнем навън.

— Ти май си обиколила цяла Италия — отбеляза той същата вечер. — Съвсем сама ли беше? Или с приятелката ти Бети?

— О, сприятелих се с много хора, американски студенти, а също и италианци.

— Много бързо си научила езика.

— Да, красив език, нали? Между другото, като се запознаеш с Бети във Флоренция, ще трябва да я наричаш Бетина. В нея вече има нещо много италианско.

Доналд я погледна. Макар че лъчите на следобедното слънце грееха право върху него, по тялото му преминаха студени тръпки. „Ние не се познаваме. Аз не я познавам“, каза си той. И сякаш никога не бяха съществували тези няколко прекрасни последни седмици.

— Почти пристигнахме — каза тя. — Имаме още време да разгледаме „Дуомо“. Това е втората по големина катедрала в Италия след ватиканската. Утре сутринта ще обиколим центъра. Не е по-голям от една миля. А след това ще се захванем с музеите. После ще вечеряме с Бетина. Нямам търпение да я видя.

Като послушно дете, водено за ръка от някой възрастен, Доналд разгледа катедралата отвън и отвътре. Гледаше и слушаше, но въпреки това все същите думи ритмично звучаха в главата му: *Аз не я познавам. Ние не се познаваме.*

И тогава някакъв страх започна да се прокрадва в душата му, страх от себе си. Трябваше ли да продължава така, да усложнява нещата само защото тя бе говорила с някакво нехайно безразличие за очакваното бебе? Истина беше, че Лилиан често казваше неща, които той и много други хора като него вероятно не биха казали. Беше го нарекла „досаден“, което го нарани много; все още не беше забравил това. Но мнозина щяха да ѝ отговорят по подобаващ начин и да забравят цялата работа.

Да, той беше обидчив. Макар да се държеше доста твърдо навън сред хората, където се изискваше твърдост, когато си беше у дома с Лилиан, бе обидчив. Тя имаше такава голяма власт да го наранява! Може би това бе нормално при такава голяма близост. Не бе сигурен дали е така. Все пак преди не бе имал толкова близък човек.

Тръгнаха пеша обратно към хотела покрай река Арно. Поток от пешеходци течеше около тях в двете посоки. В продължение на шестстотин години тези хора бяха прекосявали реката по стария мост; чумни епидемии и войни ги бяха докарвали до ужас и все пак новите поколения продължаваха да се раждат, за да живеят, да обичат и да се разхождат тук. Той се почувства някак смален и глупав. Един глупав воин, воюващ за дреболии. „Престани, Доналд Улф, престани“ — каза си настойчиво.

— Това отсреща е галерията „Пити“, Доналд. Смятам утре да започнем с нея. А отвъд хълма се намират най-прекрасните паркове. Много ще ти харесат.

Така и стана. На следващия ден лошото му настроение бе напълно изчезнало, заменено от обичайните му ведри чувства. Чудесно време, спокойствие и перспективата за една хубава вечеря в края на деня — какво повече би могъл да иска човек?

Бетина, приятелката на Лилиан, изглеждаше много жизнерадостна, много умна и много приличаше на Лилиан, без да притежава нейната красота. Младият мъж на име Джорджо, който я придружаваше, стисна приятелски ръката на Доналд и му се усмихна, но тъй като можеше да произнесе само няколко английски думи, и то със запъване, Доналд не можа да си състави друго мнение за него, освен че изглежда състоятелен и носи брачна халка на лявата си ръка.

На масата се водеха два разговора, като всеки от тях можеше да се нарече тристранен — единият на италиански, а другият на английски. Италианският разговор често бе прекъсван от изблици на веселие, тъй че Доналд не можеше да разбере дали си разказваха вицове, или си припомняха минали общи преживявания. Помисли си, че е второто, тъй като Лилиан рядко разказваше вицове, а сега вземаше голямо участие в разговора. Всъщност тя беше душата на компанията.

Тъй като нямаше какво друго да наблюдава и не му се искаше да се вторачва невъзпитано в минувачите, той започна да изучава сценката, която се разиграваше пред него. Мислеше си за необичайния контраст между онази Лилиан, която спокойно се приготвяше за вечеря с неговите приятели от кантората, и другата Лилиан, която сега бе в стихията си — с блеснал поглед, с искрящ диамант на жестикулиращата си ръка, тя току отмяташе глава и избухваше в звучен, несдържан смях.

С тези хора тя се чувстваше като у дома си. Той никога не беше я виждал точно такава и започна да се пита след колко време ще се почувства изтощена, когато Бетина изведнъж прекъсна разговора:

— Ние сме много неучтивни към съпруга ти, оставили сме го да седи там и да мълчи, защото не разбира нито една думичка. Доналд, трябва да ти кажа, че всички приятели на Лилиан, всички ние тук, умирахме да се запознаем с теб. Последното нещо, което очаквахме някога, беше да я видим улегнала и омъжена. Лилиан омъжена! Нали ме разбираш? Че и бременна отгоре на това!

На Доналд му се стори, че в тази забележка, във въпроса и в изражението на лицето ѝ долавя някакво нескрито предизвикателство. И тъй като нямаше ни най-малко желание да му отвръща, той ѝ отговори спокойно, на свой ред задавайки въпрос:

— Защо? Чак толкова ли е странно?

— О, да, за Лилиан е странно. Но ние все така я обичаме. Всички обичат Лилиан.

— Много умно от ваша страна.

— О, но какво толкова е намерила в теб, че да те избере? Освен интелигентността и хубавата външност, разбира се.

Въпросът, който му зададе, подпряла брадичка с ръка и ококорила очи, трябваше да прозвучи едновременно невинно и

свенливо, но му се стори изключително неприятен. Какъв ли остроумен отговор очакваше тази жена от него?

— Ще трябва да попитате Лилиан — отвърна той.

— Е, утре ще го направя. Имам кола и смятам да ви поразходя с нея. Ще ви покажа покрайнините, някои много отдалечени места, където не можете да стигнете пеш. Ще си прекараме чудесно.

— Не бихме искали да ви затрудняваме толкова много — побърза да възрази Доналд, тъй като компанията на тази жена не му беше никак приятна. — Ако имаме нужда от кола, сами ще си наемем.

— О, не. Ние с Лили вече уредихме всичко.

„Хитра е“ — помисли си той. Може и да изглеждаше прекалено, но по някакъв начин тя му напомняше за Синди. Като се върнаха в хотела, Лилиан го попита какво е мнението му за Бетина и той ѝ отговори точно това.

— Божичко, Доналд, много те бива да приказваш най-абсурдни неща. Имаш направо менторски вид. Ментор, който непрекъснато преценява другите и им дава наставления.

— Именно ти се държиш абсурдно. Тази дума „менторски“ е на мода сега, нали? Не правим ли някакви преценки всеки ден — какво да вечеряме, какви обувки да си купим? Аз не се намесвам в приятелството ви. Ти поиска да чуеш мнението ми и аз ти го казах. Това е всичко. Между другото, кой е Джорджо?

— Не ми казвай, че не го одобряваш.

— Не знам нищичко за него. И как бих могъл, като не можах да разбера нито една негова дума? Единственото, което забелязах, беше брачната му халка. Те двамата с Бетина не са женени, нали?

— Не, не, Джорджо си има жена и три деца. Но не смята да ги напусне. Разводът не е на мода в Италия, както е у нас. Във всеки случай той не иска да се развежда. Както изглежда, положението му харесва такава, каквото е.

— Значи Бетина му е нещо като допълнителна съпруга, резервна съпруга.

Лилиан се засмя.

— Трябва да видиш лицето си в момента! Няма защо да си толкова саркастичен. Понякога ми напомняш за...

— За какво?

— О, не знам. Работата е там, че ние с теб наистина се дразним взаимно понякога.

Тя стоеше в профил пред прозореца и Доналд за първи път забеляза малката издутина, която растеше под колана на роклята ѝ. Видът на тази издутина, това доказателство за наличието на нов живот го накара внезапно да се почувства едновременно объркан и трогнат. Затова ѝ отговори много нежно:

— Всички ние се дразним взаимно понякога. Съвсем естествено е. Слушай. Хайде да си наемем кола утре и да прекараме деня само двамата, искаш ли? Откажи се от срещата с приятелката си.

— Как бих могла да направя такова нещо изобщо? Тя е организирала всичко. О, бъди по-любезен с нея, Доналд.

Той не каза нищо. Та нима някога се бе държал нелюбезно с някого? И да, двамата наистина се дразнеха взаимно. Умът му, настроението му и самото му сърце непрекъснато превключваха между мрачното разочарование и радостта. Но *трябваше* да се опита да помогне на радостта да победи! Трябваше да направи тези последни няколко дни в края на ваканцията им толкова приятни, колкото и първите им дни заедно.

На следващата сутрин двете приятелки седяха на предната седалка в колата и бъбреха. Доналд разбираше, че трябва да наваксат за двете година на раздяла, но в същото време особено остро усещаше безразличието на Лилиан. И я наблюдаваше така, както никога по-рано не го беше правил.

Той влизаше в църквите и вървеше по улиците заедно с двете жени, но въпреки това сякаш не беше с тях. Знаеше, че в тази страна мъжете имат по-директен подход към жените, отколкото в родината му, и това беше нещо обичайно. А от наблюденията си знаеше, че повечето италианки сякаш не обръщат внимание на това. Но тези двете, Лилиан и Бетина, отвърщаха с подканваща усмивка на всеки втренчен поглед. Те се *кипреха*. Бяха като две наперени птици, които рошеха с клюн перата си. Като две хубави котки, които пригладваха козината си. По пътя той изоставаше все по-назад, размишлявайки и опитвайки се да не мисли.

По обед спряха да хапнат в една пицария, разположена на височина над града. Тук Лилиан отново влезе в ролята си на негов екскурзовод.

— От тук можеш да видиш цяла Флоренция. Ето, ей там е река Арно, която лъкатуши надолу по склона. Това бледозеленото, тези петна ето там, това са маслинови горички. Винаги съм харесвала този великолепен нюанс на зеленото. С нищо друго не може да се сравни. Погледни в тази посока; можеш да видиш стените на древния град или онова, което е останало от тях. Нали е страхотно?

— Да. Да, така е.

Но Доналд почти не забелязваше всичко това. Онова, което изпитваше сега, бе страх, сякаш над главата му бе надвиснала криза, огромна и все още неизвестна, тъй че нямаше как да се подготви за нея. Бе като живо същество, пръстите ѝ лазеха по цялото му тяло. Никога по-рано през живота си не бе имал подобно усещане. И докато се преструваше, че разглежда великолепната гледка, той се опитваше да овладее страха си и да си го обясни: неговите чувства към жена му и нейните към него? Бъдещото дете? Лъжливото спокойствие?

— О, направо страшно си падам по тази. — Гласът на Лилиан звънна като камбанка. — Онова, което искам, е една вила, за да мога да прекарвам тук, сред всичко това, по шест месеца всяка година.

Говореше глупости. Как бе пропуснал да забележи досега, че го прави доста често? А почти винаги, когато ѝ правеха подарък, за който всеки разумен човек би бил благодарен, тя очакваше някакво грандиозно и нереалистично бъдеще.

Доналд тъкмо си отчупи парче хляб и го задъвка без апетит, когато тя, без всякакво предупреждение, изведнъж скочи на крака и извика:

— О, божичко, Бети, я погледни кой е в онази кола... ей там... Насам ли идва? По-бързо, аз ще се скрия в тоалетната, ела да ме извикаш, когато опасността премине, о, боже мой, цялата треперя...

Доналд се изправи, за да види кого сочи.

— Какво има? Кой е този?

— Просто един неин познат от миналото. Не се притеснявай — каза Бетина. — Седни, тя ще се оправи. Няма нищо.

— Но какво я изплаши толкова? Кой е той?

— Моля те, Доналд, седни, не привличай вниманието му. Той познава и мен.

— Виж какво, Бетина! Говориш със съпруга на Лилиан. Трябва да знам какво означава всичко това.

— Много шум за нищо. Известно време двамата излизаха заедно, после се разделиха и той беше бесен. Добре познатата стара история.

— Има нещо, което не ми казваш.

— О, забравих, че си адвокат! Ще се ровиш, докато откриеш нещо, нали? Но ти гарантирам, че когато го откриеш, няма да ти хареса. Бедничката Лилиан, виждам, че я очаква тежка нощ.

Очите ѝ почти неуловимо играеха. „Не са истински приятелки, помисли си той. И никога не са били.“ Толкова красива жена като Лилиан трудно би си намерила истински приятелки.

— Ти самата искаш да ми кажеш — отбеляза Доналд, — но чакаш да те моля. Няма значение. Лилиан ще ми каже.

— Тя може би няма да ти разкаже цялата история. Доста необикновена е. Нали разбираш, в нашата група имаше още една жена, която вземаше уроци по рисуване, много богата жена от Тексас, и Лилиан открадна нейния паспорт. А после имаше и други неща, един малък медицински проблем...

Доналд я прекъсна:

— Мъжът си заминава с колата, тъй че моля, иди да извикаш Лилиан. Ето парите за обяда.

„Мръсница“, помисли той с презрение за Бетина, заради нейната нелоялност. Тази така наречена приятелка очевидно изпитваше удоволствие, съзирайки нещо, което ѝ приличаше на назриващи и много интересни драматични събития. Той стана, за да изчака Лилиан пред на входа.

— Доналд, къде отиваш? Още не сме обядвали.

— Няма да обядваме тук. Трябва да поговорим, преди да можем да мислим за ядене.

— О, сигурна съм, че тя ти е казала, но ще ти го кажа и аз. Това беше един мъж, с когото се познавах известно време. Държа се доста гадно и не исках да го виждам повече. Това е цялата история.

— Не, не е цялата история. Какво ще кажеш за паспорта, който си откраднала?

— Откраднала съм паспорт? Тя е казала това за мен? Ама че работа, дявол я взел, тя знае, че не съм го откраднала. За бога, не съм паднала чак толкова ниско, че да крада. Взех го назаем за един следобед, за да го покажа на някого... о, добре, за да го покажа на този мъж. Беше забавно. Просто игра. Номер, представях се за друг човек.

— Но ти преди малко се страхуваше от този мъж. Беше направо ужасена.

— Той е страшно избухлив и не исках да ми направи някоя сцена точно тук.

— Ами какво ще кажеш за малкия си медицински проблем?

— И за него ли ти каза?

— Да.

— О, Доналд, трябва ли да изровя всички гадни спомени от миналото си? Ти също не изравяш своите.

— Аз ти казах всичко за себе си. Всичко, така че давай.

— Или не ми казваш истината, или нямаш гадни спомени, в което ми е трудно да повярвам.

— Нямам, щях да ти кажа, ако имаше такива. Изпитвал съм мъка, но нямаше никакви гадости. Нищо, за което да се срамувам да говоря.

— Късметлия.

— Между нас има прекалено много тайни. Като си помисля сега, винаги е имало. Ще настоявам, докато ми кажеш за медицинския си проблем. Имам право да знам.

Лилиан се затича и той я настигна.

— Внимавай по тези стълби. Дай ми ръка, преди да си паднала. В твоето състояние...

Тогава тя се обърна към него.

— Добре. Няма да си доволен, докато не чуеш всичко. Направих аборт. И какво от това?

Чакаше отговор.

Вървяха покрай реката. Пред тях една жена буташе бебешка количка, двама влюбени спряха и се прегърнаха, туристи щракаха с фотоапарати. „Вечната река“, помисли си Доналд.

— Защо? — попита я той.

— Това е дълга история, а аз съм страшно уморена. Искам да се прибера в стаята и да седна.

Двамата мълчаливо повървяха, после все така мълчаливо се качиха в стаята си. Едва тогава Лилиан проговори:

— Срегнах този мъж. Бяхме в една група по рисуване. Той е италианец, беше много красив и ме харесваше. Някой ми бе казал, че произхожда от видно семейство. А имаше едно момиче от Тексас, и тя

учеше рисуване тук, богато момиче с много известна фамилия, струва ми се, свързана с нефта. Затова си помислих, че ще е забавно да се преструвам, че и аз съм от видно семейство. И ми показах нейния паспорт. Използвах името ѝ, Джийн. Тя нямаше нищо против. Същата седмица трябваше да си замине обратно за Тексас, за да се омъжи.

В стаята легна тишина. На пода имаше килим на шарки — квадрати, и във всеки по един кръг, изпълнен с цветя. Доналд погледна надолу и забеляза, че е стъпил точно в средата на един такъв квадрат. Когато вдигна очи, Лилиан стоеше извърната встрани, вперила поглед навън, в жълтата светлина на следобеда. След това той отново вперил поглед в краката си.

— Мъжът, този мъж беше впечатлен. Любихме се и бяхме много щастливи. Заведе ме да ме запознае със семейството си, с родителите си. Те живееха в една къща, малка къща, която притежаваха от пет поколения. Той ми подари бижута от масивно злато, прекрасни бижута, и часовника, който винаги нося. Караше ламбурджини.

— Какво ще ми кажеш за самия него? За него! Да не мислиш, че ми пука каква кола е карал и какво е притежавал?

— Няма нищо друго. Някой му каза истината... не знам кой го е направил... и той беше направо бесен. Така се разбесня, та си помислих, че ще ме убие. Затова набързо се прибрах у дома, после започнах работа при Хауард Бъзли. Това е цялата история.

Сега стояха лице в лице. Тя седеше там, поглаждайки ръцете си, и очакваше Доналд да каже нещо. Този жест винаги го беше дразнил, но в този миг го обзе безразсъден гняв и той се помъчи да се овладее.

— Цялата история, ако не смятаме дребния проблем с бременността и аборта, нали така?

— Нямах пари. Поне нямах достатъчно. Какво трябваше да направя? Отговори ми.

— Не знам... На първо място не си имала право...

— Това беше шега. Цялата работа представляваше една безобидна шега.

— Безобидна ли? Ти заблуждаваш хората, лъжеш ги... В нищо ли не вярваш?

— О, да, вярвам в красотата и в свободата, и в удоволствията. Животът е твърде кратък.

— Лъжеш — повтори той. — Криеш нещо. Един бог знае какво още ще науча за теб утре или следващата седмица, или следващата година. Само Бог знае.

— А може би не трябва да има следваща година.

— Ще престанеш ли да говориш глупости? И моля те, престани да си поглаждаш така ръцете, мразя този жест.

— Правя го неволно. Когато съм с теб, ставам нервна.

— С мен си нервна? Какво друго съм ти сторил, освен че те обичам?

— Ти беше много, много добър към мен, Доналд. Затова всичко е толкова тъжно, не разбираш ли? Защото ние започнахме да се спускаме по наклонената плоскост още след първите няколко месеца. Не можехме да го предотвратим.

„По наклонената плоскост ли?“ — помисли си той. Летните дни, прекарани заедно на лодката в езерото на Централ Парк? Миналата седмица във Венеция?

Но ти забравяш, Доналд, защото искаш да забравиш. Какво ще кажеш за онази нощ, когато беше прекалено паднал духом дори за да се прибереш у дома? Ами за онова ужасно парти? Никога няма да разбереш дали тя наистина не се е канела да легне с онзи мъж. Много вероятно е да е било така. И откакто тръгнахте на това пътешествие, тя не ти е позволила да я докоснеш. Защо, Доналд? Тя крие много тайни. Така беше от самото начало.

— Тръпката вече я няма между нас — продължи Лилиан. — О, не ме гледай така! Не оспорвам мъжествеността ти. Понякога страстната любов трае и по-дълго, това е всичко, но не и нашата.

— Имаш си някой друг — каза той.

— Много лесно бих могла да си намеря, но по една случайност не съм го направила. О, заради теб, заради нас! Нямах намерение да казвам тези неща, докато сме тук, страхувах се, че ще трябва да ги кажа, но ето, че някои неща се случиха днес, и може би така е най-добре, защото сега сме наясно.

— Веднъж ти ми каза, че е лесно да се разбираш с някого, стига да е честен, затова настоявам да ми кажеш честно какво не ми е наред.

— Всичко ти е наред, Доналд. Ти си мил, ти си откровен, имаш блестящ ум. Но е тежко да се живее с теб, дяволски тежко е, а аз искам...

— Искаш да кажеш, че аз никога не се смея? — прекъсна я той.

— О, смееш се, но... ами просто ние с теб се смеем на различни неща. Отново ти казвам, че сме прекалено различни. Атмосферата, приятелите, хората, с които обичаме да прекарваме времето си... харесваме противоположни неща. Ти си отвратен от тази евтина история според теб, от моя номер, от аборта, от цялата работа.

— Не отричам това.

— Пък и всъщност вече не ме харесваш, Доналд. Харесва ти да правиш любов с мен, което не е едно и също.

— Не мога да повярвам на ушите си. Все едно, че ми говориш на ескимоски или на български.

„И все пак медалът винаги има две страни“ — помисли си той тогава. Не, три страни — неговата, нейната и истината. Тя го смяташе за тесногръд пуритан и такъв си беше. Той я смяташе за разпусната и такава си беше. Навярно истината беше някъде по средата, където двамата не можеха да се срещнат...

Той отново погледна издутото ѝ коремче. Може би трябваше да мислят и за този друг живот, освен за себе си. Редът, спокойствието и благоразумието им се изплъзваха. Бъдещето се изплъзваше от ръцете му и той трябваше да го спаси дори само заради този нов живот.

— Хайде — рече Доналд. — Половината следобед мина, а ние още не сме отишли в музея.

Лилиан поклати отрицателно глава.

— Днес вече е късно. Почти дойде време за вечерята с Джорджо. Той е поканил много от старите ни приятели, все хора, които бих искала да видя отново.

— Би трябвало да мислиш за това какво ще правим с нашето бъдеще. Трябва да изгладим нещата, преди бебето да се е появило и да се наложи да се грижим за него. Нека да вечеряме двамата в най-хубавия ресторант във Флоренция. Ти ще го избереш.

— Но аз искам да се видя със старите си приятели. Днес беше лош ден, Доналд, и аз имам нужда от нещо за повдигане на настроението.

— Не мисля така. Смятам, че ти и аз имаме нужда да сме заедно.

— Можем да бъдем заедно на партито и да поговорим по-късно. Хайде, ти си поканен.

— Предполагам, че съм поканен, след като съм ти съпруг — отвърна Доналд, бесен от гняв.

— Доналд, искам да отида. — Тя стана и облече жакета си. — Ще дойдеш ли?

Вече беше отстъпил, доколкото бе възможно.

— Прави каквото искаш — отвърна той. — Така да бъде.

Ехото от затворената след нея врата отекна в стаята.

Както и да завършеше всичко това, Доналд винаги щеше да си спомня този звук. Къде ли щеше да бъде, когато си го спомнеше?

Сега и той трябваше да излезе от тази стая. След като разгледа картата на града, намери пътя до галерия „Уфици“ и там прекара един уморителен час, изправен пред шедьоври, но в настоящото си душевно състояние виждаше само размазани краски. След това бавно отиде пеша до хотела и си поръча вечеря не защото беше гладен, а защото такъв беше редът — да се яде в края на деня. Прибра се в стаята, пропиля известно време, разглеждайки купчина списания, а в полунощ си легна и остана вторачен в тъмнината.

По някое време трябва да беше задрямал, защото изведнъж се стресна от усещането, че другата половина на леглото е празна. Часовникът показваше, че минава шест. Той стана и отиде до прозореца да погледне навън, където в светлината на бледосивата зора валеше проливен дъжд.

Къде ли беше тя? Страхът прониза гърдите му като стрела. Помисли си да повика полиция, но нямаше представа какво да им каже, нито дори как да им опише Лилиан. Градът беше пълен с туристи, а той не бе забелязал с какво беше облечена на тръгване. Дори не знаеше фамилното име на онзи Джорджо. Най-доброто, което можеше да направи, бе да почака още час-два, а след това да слезе долу на рецепцията и да помоли за помощ. Крачеше ли, крачеше напред-назад, наблюдавайки в прозореца настъпването на деня, а след това се облече, за да е готов за него. Тъй като нямаше какво друго да прави, отново легна в леглото; сънят дойде и макар да усети приближаването му, беше прекалено изтощен, за да го отпъди.

Когато се събуди, погледна часовника и се ужаси, че е спал чак до осем и половина. Скочи на крака и изтича във външната стая на хотелския апартамент на път за асансьора и за рецепцията. И там я откри — лежеше измачкана и полуразсъблечена на натруфения диван,

мокрият ѝ жакет бе хвърлен на пода наред с изящните обувки, които ѝ беше купил в Рим. До тях се виждаха чантичката ѝ и купчина банкноти, монети и козметични средства.

Доналд стоеше, просто стоеше там, неспособен да се помръдне, и се взираше в цялата тази бъркотия, в отворената ѝ уста и мократа ѝ коса.

След това сигурно издаде някакъв звук, защото тя се размърда, седна и се усмихна. И по-рано бе виждал тази усмивка. Беше грозна; представляваше редица от равни бели зъби върху съвсем безизразно лице и само едно помръдване на устните — за миг се отвориха и също толкова бързо се затвориха. Това всъщност беше някакво механично движение, а не усмивка.

— Е, предполагам, че съм си го заслужила — каза тя.

— Къде беше?

— Ти знаеш. На парти. И ти трябваше да дойдеш, но е по-добре, че не дойде, защото нямаше да ти хареса.

— Но на теб ти хареса.

— Много.

— Цялата нощ си прекарала у Бетина или у Джорджо?

— О, не, ние бяхме страшно много. Разпръснахме се.

„Дръж се спокойно — каза си Доналд. — Предпазливо и спокойно.“

— Кой беше той, Лилиан, с кого си спала?

— Какво значение има? Ако го срещна отново, сигурно няма да го позная.

— Моята съпруга и дама. Защо не ми забиеш нож в гърдите?

— Това беше парти, Доналд! Хората правят такива неща. Хората се забавляват. Някои съпрузи правят такива неща, но ти не си от тях. Ето за това става дума, това се опитвах да ти кажа. Слушай. Хайде да приключим всичко това без гняв, да се държим цивилизовано, както винаги се изразяваш. Не искам никакви пари от теб, честна дума, не искам нито едно пени. Ще направя аборт и...

— Ти! — извика Доналд, целият разтреперан. — За теб са подходящи само мръсни думи. — И като я сграбчи за раменете, силно я разтърси. — Ще трябва да минеш през трупа ми, преди да докоснеш това дете. То е и мое. Не забравяй това.

— Бъди разумен. Ти всъщност не можеш да ме спреш, Доналд.

— Не мога ли? На този етап абортът дори няма да е законен! Ще уредя да те следят всеки път, когато излизаш от вратата навън. Ще заплаша всеки лекар, който се опита да го направи въпреки желанието ми, ще го заплаша със съд. В момента, в който влезеш в някой лекарски кабинет, ще бъдеш проследена и никой лекар няма да иска да те докосне.

— Наистина ли толкова много ти пука? Да, предполагам, че е така. Заради семейството ти, заради родителите ти, нали? Ти искаш да продължиш рода. Да — каза тя и в гласа ѝ прозвуча нежност, — спомням си, че искаш да имаш син.

Ръката ѝ висеше отстрани на дивана. На пръста ѝ блещукаше пръстенът, който ѝ беше купил в онзи сияен ден в Лондон. Кое беше илюзия и кое реалност?

— Съжалявам. Искаше ми се всичко да е съвсем различно, Доналд. Трябва да знаеш, че никога не съм искала да те нараня.

Той го знаеше. У Лилиан нямаше низост.

— По-добре е да се случи сега, отколкото следващата година или по-следващата. Неминуемо ще се случи някога. Ти разбираш това, нали, Доналд?

Той прекоси стаята, застана до прозореца и загледа дъжда навън. Изминаха няколко минути, като през цялото време той много добре съзнаваше, че тя седи отзад и гледа гърба му, а очите ѝ са пълни със сълзи. Съзнаваше, че мислите му са откъслечни, смътни и лудешки се въртят ли, въртят в главата му. Тя искаше да сложи край! Бяха изминали само няколко кратки седмици от втората година на брака им и ето, че тя искаше да сложи край.

Кога, в кой момент идва онзи проблясък на неизбежното, ослепителната, жестока светлина, която пронизва мрака и те кара да застинеш на място? Може би прекосяваш някоя стая или наблюдаваш дъжда в отчаянието си и тогава тя те пробожда в гърдите.

Ето, че дойде мигът, в който той прие края. Както беше казала Лилиан, неминуемо трябваше да дойде. По-добре рано, отколкото късно.

— Отивам да се разходя — рече той и се обърна да я погледне.

— В този дъжд?

— Няма значение.

Беше облякъл найлонов дъждобран, но нямаше шапка. Това също беше без значение. Когато излезе навън, потоци студен дъжд го заляха, зашибаха главата му, а той тръгна покрай реката към стария мост. Около него отвсякъде отекваше оглушителният звън на църковни камбани, звуците на европейската неделя, на традицията, на навика и обикновения живот.

Но сега той беше друг. Разбира се, винаги бе знаел, че хората и нещата много често не са такива, каквито изглеждат; дори едно дете го знаеше. Но това познание никога не се беше отнасяло лично до него. И отново си помисли — както веднъж по-рано, когато между двама им за първи път се появиха сериозни разногласия — за книгата, която отваряш, за да откриеш вътре нещо, което никога не си очаквал.

Имаше толкова много въпроси, които искаше да зададе. Целият беше изпълнен с противоречиви чувства на гняв и мъка, но между тях се промъкна и съжаление. Лилиан притежаваше толкова много, толкова интелект, чар, о, толкова много чар; тогава защо и откъде се беше появила другата жилка? Какво я беше направило такава? Той само съзнаваше, че иска, че има нужда да се прибере у дома.

Слязоха във фоайето и си поръчаха такси за аерогарата. Лилиан с тъмносиния си пътен костюм, с едва-едва проблясващите перли около шията и изящните куфари в тон с облеклото, сложени до краката ѝ, бе същата млада жена, която Доналд беше видял за първи път в онзи априлски ден много отдавна. Минаващите мъже я заглеждаха. Мъжете на аерогарата я заглеждаха.

В последната минута той бе успял да вземе само две отделни места, едното в първа класа, което даде на Лилиан, а другото в туристическата класа. Ето, че сега бяха разделени, нещо, което никога не бяха очаквали да се случи. Самотен и мълчалив, всеки от тях мъкнеше своето време на разкаянието, докато двигателите изреваха и самолетът потегли на запад към дома.

---

[1] Художествена галерия към Академията. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 6

— Може ли да те попитам нещо? Когато я доведох тук, какво видя у нея, което не ти хареса?

През последния четвърт час Доналд за втори път задаваше този въпрос. Това бе един изключително болезнен четвърт час не защото за него беше болезнено да говори с Огъстъс Прат, който от всички хора би могъл да му даде най-мъдър съвет и подкрепа — всъщност Доналд си беше у дома вече втора седмица и му се виждаше много трудно да каже дори на най-близките си приятели какво става — а защото всеки път, щом вдигнеше поглед към лицето му, виждаше зад гърба му старата снимка на дружното семейство — съпругата, децата, уютно сгушеното на дивана куче.

— Защо, казал ли съм нещо, което да те накара да мислиш, че аз...

— Всъщност, по-скоро става въпрос за онова, което не си казал. Прат едва-едва вдигна ръце.

— Не знам, не мога да ти посоча разумна причина, просто имаше нещо. Просто някакво впечатление. Ужасно много съжалявам, Доналд. Ти не го заслужаваш.

— Въобще някой заслужава ли такова нещо?

— О, ти знаеш по-добре. Разбира се, някои са си го заслужили. Каж ми, ще имаш ли някакви проблеми с развода?

— Казаха ми, че не. Мога да получа развод за нула време, тъй като няма никакви спорове, със сигурност не и за пари. Тя е най-странната жена, която съм срещал. Не мога да разбера защо приема устното ми обещание да се грижа за нея и за бебето. Няма адвокат и не иска да си наеме.

— Много странно, наистина. Въпреки това настоявам да го направим по обичайния начин. Ти ще имаш адвокат и той ще настоява и тя да има. Може да бъдеш разорен, Доналд. На теб точно няма защо да обяснявам как и защо. Между другото, къде живееш сега?

— В апартамента. Тя не го иска.

— Това е още по-странно.

Да, наистина беше много странно. От летището бяха отишли с такси до апартамента, където той бе започнал да прибира някои дрехи в куфара си, за да отиде на хотел. Лилиан го бе спряла и му бе казала, че трябва да си тръгне именно тя, а не той.

— За известно време отиде да живее при Синди, една нейна приятелка.

Прат се намръщи.

— Казваш, че няма нито пари, нито семейство? Внимавай, Доналд. Знам, ти си частно лице, а тъй като и аз съм частно лице, напълно те разбирам. Искам само да ти кажа, че съм тук винаги, когато имаш нужда някой да те изслуша.

— Знаеш ли какво се питам непрекъснато... Къде изчезна магията. Както и силите ми. Чувствам се толкова изтощен, сякаш съм тичал без сън и почивка, просто съм тичал, без да спра.

Прат се изправи и сложи ръка на рамото му.

— Ще бъдеш по-добре, когато се върнеш на работа. Главата ти ще е пълна с други неща, така че няма да имаш много време да мислиш за този шок. Докато те нямаше, се появи нов случай и се налагат няколко пътувания до Флорида. Как ти звучи това?

В докосването и в думите му се долавяше бащинска загриженост, която разстрои Доналд и той се напрегна да се овладее. Успя някак да се посъземе и излезе от стаята.

Една вечер, седмица по-късно, на телефонния му секретар у дома имаше съобщение, оставено от Лилиан. Щяло ли да бъде удобно да дойде да поговорят към осем часа същата вечер? В случай че не ѝ се обадел да откаже, щяла направо да дойде.

Не само нямаше ни най-малка представа какво би имала да му каже тя, но също така нямаше представа коя разновидност на Лилиан да очаква — деликатната и кротка дама или безочливата унищожителка с язвителната усмивка.

Когато ѝ отвори, веднага забеляза, че не е дошла подготвена за конфронтация или поне не направо от вратата. Също така забеляза, че се е облякла добре за студа — с тежко палто в синьо, цвят, който тя толкова често избираше, защото подхождаше на очите ѝ. Но това имаше яка и маншети от кожа на норка; беше изключително скъпо и това го накара сериозно да се замисли за финансовото си положение. Тя свали палтото и го постави на един стол с висока облегалка, като

отбеляза, че няма да остане дълго и не е необходимо да си дава труд да го закачва в гардероба.

— Мислиш си, че е много скъпо — весело отбеляза Лилиан. — О, няма не чета мислите ти? Е, наистина струва цяло състояние, но не се притеснявай, не съм го купила за твоя сметка.

— Не съм се притеснил — отвърна той малко сковано.

— О, смятам, че непременно си бил притеснен, въпреки онова, което ти казах при последния ни разговор. Трябва да си се чудил как, за бога, очаквам да мога да се грижа сама за себе си и за бебето.

Шегите на природата! Той я погледна. Всички онези брачни двойки, които години наред се опитваха без успех; хората, които прекосяваха света, за да си осиновят дете; всички изкуствени зачевания; всички тези неща, а ето ти я нея. Бедничкото мъниче! Той толкова много го искаше, а сега бе започнал да се страхува за него. О, боже, бедничкото мъниче!

Той се овладя.

— Не, не съм се притеснявал. Ще оставим на адвокатите да си свършат работата почтено. Честно и почтено.

— Доналд, аз наистина говорех сериозно, когато ти заявих, че не искам нищо от теб, не и пари, в никакъв случай не и обичайното отмъщение. Тази катастрофа не е по твоя вина, нито пък по моя. И двамата направихме лекомислена грешка, това е всичко.

— И какво, мога ли да попитам, смяташ да ядеш, като си без пари?

— О, ето за това ще стане дума. Първо ми направи чаша чай и ще ти кажа. Навън е доста ветровито. Дойдох пеш и измръзнах.

Нима нямаше никакви чувства? Нито нерви? Ето, че сега седеше в същата стая, където бе сватбеното им тържество. С него започна съвместното им пътешествие, което сега свършваше. Зад отворената врата се виждаше леглото. А тя, във видимо добро настроение, се тревожеше само за разрошената си от вятъра коса, докато той... той се чувстваше празен отвътре. Когато прекалено тежкото бремене не го дърпаше надолу, се чувстваше празен, както сега.

Стана, направи чай и й го занесе. Именно тогава, когато тя протегна ръка да поеме чашата, Доналд видя, че е махнала пръстените.

— Донесох ти го — каза Лилиан.

— Какво си ми донесла?

— Пръстена. Съжالياваш, че си ми го дал, нали? Гледаше пръста ми.

„Съжالياваш.“ Точно тя за нищо и за никого не съжالياваше. При други обстоятелства това можеше да му се види забавно.

Лилиан внимателно остави чашата, след това пъхна ръка в чантата си и извади кадифената кутийка.

— Не го искам, Лилиан — каза той и се дръпна назад.

— Не бъди глупав. Можеш да получиш добра цена за него, ако не искаш да го задържиш за някоя друга.

Тя нямаше въображение. Ако изобщо някога щеше да има друга — а той едва ли можеше да си представи подобно нещо — тази друга със сигурност нямаше да иска точно този пръстен.

— Казах, че не го искам, Лилиан.

— Е, аз просто ще го оставя на масата, когато си тръгвам.

— Защо спориш за такова глупаво нещо като един пръстен?

— Не искам да споря. Дойдох да ти кажа нещо. Веднага щом приключи разводът, а се надявам, че ще стане бързо, ще се омъжа за Хауърд Бъзли.

Хауърд Бъзли! *Дебел, стар и грозен.* Доналд едва не избухна в смях, но успя да го замаскира с едно възклицание:

— Какво? Сигурно се шегуваш.

— Не, не, не се шегувам. Още откакто постъпих на работа при него, той непрекъснато ми повтаря, че би искал някой ден да се ожени за мене.

— Ами жена му?

— Умряла е, докато бяхме в Италия. Виждаш ли какъв свестен човек е той? Тя беше болна дълги години. Мнозина мъже биха я изоставили, знаеш го. Той е много мил човек. Към мен винаги е бил много мил, уверявам те. Направо е луд по мен.

Този значи е бил източникът на рентата за нея и Синди, за ваканциите по курортите и хубавите дрехи! За всичко това, разбира се, тя му се е отплащала. Трябва щедро да му се е отплащала. И колкото и да е странно, сега представата за Бъзли и Лилиан в леглото не предизвиква ревност у него, а само отвращение.

— Няма да повярваш колко е щедър той, винаги дава на другите. Не само на мен. Мога да ти разправам разни истории... един ден

минавахме покрай някакъв магазин, той влезе вътре и ми купи този часовник. Дори не бях го забелязала на витрината.

— Почакай малко. Ти ми каза, че ти го е подарил онзи италиански аристократ.

— Трябва да съм говорила за друг часовник, не за този. Не си ли спомняш, че си виждал и другия?

Толкова лъжи му беше наговорила... беше й като втора природа.

— Не — отвърна той, — но това няма значение. Каж ми защо той би искал да се ожени за теб? Любопитен съм. Не може ли просто да живеете заедно?

— Бихме могли, но не съм сигурна, че бих го направила. С него искам всичко да е сигурно, да е според закона. — Лилиан се усмихна. — Той не е като теб, нали разбираш. Не е от този тип. Не е така наречения почтен джентълмен от старата школа.

Доналд неволно бе очарован от думите й.

— И смяташ, че ще бъдеш щастлива?

— Да, познавам го много по-добре, отколкото познавах теб. Ние двамата с Хауърд сме се забавлявали много. Теб въобще не те познавах, нали? Нашето си беше сляпо увлечение. И възхищение. Аз се възхищавах от твоя интелект. Струва ми се, бих могла да кажа, че ние с теб имахме доста общи интелектуални интереси... или смяташ, че съм прекалено нескромна?

— Съвсем не. Но интелектът не е достатъчен, Лилиан. Трябва да знаеш как да го използваш.

Лилиан сви рамене.

— Ние харесваме едни и същи неща, Хауърд и аз. Той познава всички, всички нюйоркски знаменитости, холивудските артисти, театъра, всички. С него се чувствам по-свободна, отколкото с теб. Не се опитвам да те нараня, като казвам това, Доналд. Никога не бих те наранила, защото все още държа на теб и все още съм привързана към теб. Просто ти казвам истината.

„Този път вероятно е така“ — помисли си той.

— Искам да се разделям с приятелски чувства. Искам да си намериш жена, която да те направи щастлив, да има твоите вкусове и твоите възгледи за морала.

Настъпи тишина, през която Лилиан оглеждаше за последен път онова, което досега бе неин дом, а той се чудеше какво ли изпитва, ако

въобще изпитва нещо.

— Хауърд е поръчал за мен много ефектен годежен пръстен. Така че наистина можеш да си вземеш този обратно.

— Годежен пръстен ли? Разбира се, той знае, че си бременна.

— Е, ти как мислиш? — възмутено реагира тя. — Разбира се, че знае. Нямах ли да му кажа, дори ако не можеше сам да се досети?

— И за него това няма значение?

— Божичко, та той има внуци от тук до Калифорния. Свикнал е с децата и едно повече няма да има значение за него. Все пак ще вземем детегледачка. И апартаментът е огромен, дванайсет стаи с изглед към целия град, от Ийст Ривър до Хъдзън. Напомня ми за дома на семейство Сандърс.

О, да, гледката. Тя бе искала да има хубава гледка. И, о, да, семейство Сандърс. Отначало той ги беше обвинявал, че я покваряват, но това беше огромна грешка от негова страна. Лилиан си е била каквато си беше дълго преди да е зърнала семейство Сандърс.

— Между другото, Хауърд познава Клоуи и Франк. Или поне се е запознал с тях. Да — добави тя, — той ходи навсякъде и всички го познават. — Млъкна и огледа стаята. — Тази картина... ти се държа много мило с мен тогава. Всеки друг мъж щеше да ми вдигне страшен скандал, задето съм похарчила толкова много пари, без предварително да попитам.

— Е, ти я харесваше много, разбирам това. Вземи я.

— Благодаря, но не съм и помисляла да я взема. Ще мога да си купя други, ако поискам. Едно нещо обаче ще ми липсва — посещенията на галерии и изложби заедно с теб. Хауърд не знае нищичко за изкуството и не иска да знае. Но човек не може да има всичко, нали?

Някога, за кратко време, той си беше мислил, че това е възможно. Но не каза нищо, когато Лилиан стана и облече палтото си.

— Предполагам, че много скоро ще се срещнем заедно с адвокатите си, Доналд, след като настояваш и двамата да си наемем. Сигурна съм, че няма да е сложно, тъй като между нас няма никакви спорове.

— Аз имам само едно изискване: открити и чести посещения след раждането на детето.

До каква степен точно щеше да се възползва от такава възможност, Доналд не знаеше. Може би, ако се родеше момче, щеше да го иска... Във всеки случай бебето беше от негова плът и кръв и той щеше да го осигури.

— О, искам да ти напомня за среброто. Струва цяло състояние, затова не забравяй да платиш осигуровката.

— Среброто ли?

— Датските сребърни прибори, които Хауърд ни подари.

— Вземи ги. Още сега ги вземи. Не ги искам.

— За бога, Доналд, не бъди глупак. Може някой ден да ги използваш. Човек никога не знае. А аз нямам нужда от това сребро. Хауърд има достатъчно сребърни прибори за цял хотел. — Лилиан сложи ръка на дръжката на вратата и спря. — Няма да ми се сърдиш, нали?

Той я погледна. Беше самото възплъщение на красотата. Тези очи. Тези тежки, искрящи коси. Лицето с класически черти — възплъщение на красотата.

— Обичахме ли се поне за известно време ние — каза той.

— Обичали ли сме се? Ще ти кажа нещо, което прочетох. Някакъв французин го беше написал, струва ми се: „Съществуват хора, които, ако не бяха чували за любовта, никога не биха се влюбили“. Лека нощ, Доналд.

ГЛАВА 7

Навън бе започнало да роси, а априлският ветрец галеше нежно лицето на Доналд, докато той вървеше към болницата. На ъгъла на улицата спря да поразмисли дали да продължи напред.

Ранното обаждане по телефона у дома го беше изненадало, а не би трябвало, макар че едва ли беше очаквал Лилиан да му изпрати официална покана за раждането. В много повишено настроение, тя бе настояла да отиде в родилното отделение, за да види най-хубавото три и половина килограмово новородено момиченце на света.

— Просто попитай за бебето на Улф и те ще ти я покажат.

Улф. Е, да, разбира се. Как иначе? В края на краищата, той беше бащата, който много скоро, след три-четири месеца, щеше да е разведен, но все пак бащата.

Такива силни чувства бушуваха в гърдите му! През есента и току-що отминалата зима се беше старал да свикне с положението. Мистър Праг се бе оказал прав за работата като средство за възстановяване на душевното здраве; той му бе осигурил възможности за толкова много активна дейност — две задачи в чужбина и цял куп пътувания у дома — че не му бяха останали нито време, нито енергия да преживява личната си болка. Но сега, докато се колебаеше на ъгъла на улицата, тревогата нахлу в душата му, готова да го погълне отново.

Какъв беше смисълът да отиде да види детето? На първо място, то беше момиче, и макар да знаеше, че не се очаква от него да се чувства по този начин, той смяташе, че общуването с едно момченце в живота му ще е нещо различно от това с момиченце. Ето защо това дете щеше да принадлежи на Лилиан, а той щеше да се принизи до нивото на трогателния татко, който обядва с детето си в събота или в неделя и то почти не го познава.

Доналд все още стоеше нерешително на ъгъла, когато зърна Синди, приятелката на Лилиан, да излиза от болницата. Не беше я виждал от деня на сватбата, но нямаше как да не я познае по развлечените дрехи и дългата чорлава коса. Именно нейното появяване го накара веднага да вземе решение; ако тя като приятелка смяташе, че

трябва да дойде да види бебето, то той със сигурност бе още по-задължен да го стори.

Истината беше, че се страхува от онова, което би могъл да изпита, когато види това дете на разделени родители, това дете, което трябваше да бъде отгледано в къщата на друг мъж.

Той влезе в болницата, качи се на асансьора и следвайки получените упътвания, се озова очи в очи с Лилиан в залата за новородени.

— О... не очаквах — заекна смутено. — Как си?

— Не си очаквал да съм вече на крака ли? Изминаха повече от двайсет и четири часа, а тук те карат да се движиш. За втори път идвам в залата за новородени.

За миг той се запита дали и тя не се чувстваше така неловко като него, а в следващия момент вече знаеше, че не е така. Лилиан не се смущаваше от мисълта колко близки са били двамата някога. Той познаваше всеки сантиметър от тялото ѝ под копринената роба на ромбове. Ако знаеше предварително онова, което научи по-късно, сега това дете нямаше да го има. Никога не би я докоснал.

„На следващата сутрин дори не бих го познала.“

— Толкова се радвам, че не... не направих онова, Доналд. Тя е страшно миличка, най-сладкото мъниче на света. Виждаш ли я, ето тук, във второто кошче? Сега спи.

Малката розова купчинка имаше гъста черна косичка. Каква изненада — той осъзна, че е преживял всички тези години, без да е виждал новородено бебе.

— Повечето са без коса. Нали е сладка с всичката тази коса? Сигурно ще опада, така казват, и тя ще бъде с гола главичка, докато порасне постоянната ѝ коса.

На кошчето имаше картичка. *Улф* — пишеше на нея. Той не знаеше как да определи чувството, което изпита. Може би просто се почувства *странно*. *Улф*. Неговото име. Този спящ човек в кошчето носеше неговото име. Този човек беше свързан с него и така щеше да бъде цял живот, дори да не се срещнеха отново. И той стоеше там, без да откъсва поглед от малката розова купчинка с гъста черна косичка.

— Приготвили сме ѝ най-страхотната детска стая. Декораторът намери един човек, който украси целите стени, изрисува навсякъде Мама Гъска. — Лилиан не спираше да бърбри развълнувано. — А

стаята на бавачката е в съседство. Наистина, наистина е прекрасно... всичко това. Искам да го видиш, Доналд. Чувствай се поканен. Просто се обади по телефона предварително, това е достатъчно. Искам всички да сме в приятелски отношения и Хауърд е съгласен с мен.

Той отново погледна името на картичката: Улф. Някакъв щедър непознат осигуряваше всичко това „прекрасно“. Гняв, безразсъден гняв го стисна за гърлото, но той се овладя.

— Именно аз ще осигуря бъдещето ѝ — каза кротко. — Утре сутринта ще открия банкова сметка за образованието ѝ. Какво измисли, как ще я кръстим?

— О, ужасно се измъчих с това! По едно време смятах да е *Бетина*, като моята приятелка във Флоренция. Ще ѝ казваме *Тина* на галено. После си мислех да е *Антония*, на галено *Тони*. А ти как смяташ?

— Да ти кажа истината, не ми харесва нито едното, нито другото.

— Тогава предложи нещо.

— Никога не съм обръщал много внимание на момичешките имена. Но може би нещо по-обикновено, не така особено.

— Какво? Нещо като Кейти или Дженифър? Всяко второ американско момиче се казва така.

— Е, тя си е американско момиче. — След това той се сети нещо. — Бихме могли да я кръстим на майка ми. На мен това би ми харесало, стига ти да нямаш нищо против. Тя се казваше Джейн.

— Джейн! О, за бога, *Джейн*!

— Тогава да я кръстим на майка ти. Хубав обичай според мен.

— Това е последното нещо, което бих направила. Никога не съм харесвала майка си.

Нещо в начина, по който го каза, нещо дори отвъд значението на думите, нещо в предизвикателната ѝ поза и грозната закана в гласа ѝ засегна Доналд до такава степен, че не можа да се сдържи да не реагира.

— Понякога съм си мислил, че щеше да бъдеш по-щастлив човек, ако се беше научила да прощаваш каквото и да е, което...

— „Прости нашите прегрешения“, а? — насмешливо изрече тя и гласът ѝ са извиси така, че една минаваща по коридора сестра се обърна да я погледне. — Тежки думи. Трезв, тесногърд и сериозен. Ето

затова не се разбирахме, Доналд. Хайде да се отпуснеш малко, а? Не, никога няма да го направиш. Ти си си такъв по природа.

Той трябваше да гледа собствената си работа. Ето, че отново се караха на публично място, и то пред едно невинно бебе, което бяха създали заедно. Безнадеждна работа.

— Кръсти я както искаш — каза той. — Не си струва да спорим.

— Добре. Тогава ще е Бетина. Тина.

Той отново погледна бебето, което продължаваше да спи. Малкото същество бе в пълно неведение за бъдещето, което го очакваше. Бетина Улф. Бог да те благослови, Бетина Улф.

— Съжالياвам, Доналд. Наистина не исках да ти кръстя днес. — Лириан се засмя. — Но ти вече ме познаваш добре, затова няма да имаш нищо против. Започвам да се чувствам уморена. Май ще се прибирам вече в стаята.

— И аз тръгвам. Пази се.

За момент той я наблюдаваше как върви надолу по коридора. Не беше сигурен какво точно чувства, дали жалост, или гняв, или по малко и от двете, но знаеше, че дори да бе възможно тя да се върне обратно при него, нямаше да я иска, никога.

Голямото съдебно дело, онова, заради което толкова много адвокати бяха препускали надлъж и нашир по земното кълбо, приближаваше към края си с демаскирането на блестящия негодник като връхна точка. Колко въздушни мили бе прелетял със самолет, Доналд не знаеше; колко документи бяха анализирани чрез ровене и копане по-надълбоко, също не знаеше; дори беше трудна задача да запамети всички имена на западнали корпорации и фалшиви холдинги, които беглецът беше изфабрикувал.

Колкото и да е странно, едно нещо неизменно изплуваше в някакво ъгълче на съзнанието му, и това бе подслушаният разговор, при който двама души се бяха кискали, одобрявайки деянията на негодника, който така хитро бе избягвал ръката на закона. Е, след това следваше споменът за останалата част от онази мъчителна нощ с всичките ѝ последици.

Няколко дни преди да си тръгнат за дома, съдружниците празнуваха в бара на хотела си в Швейцария.

— Напътувах се за цял живот. Ще съм доволен, ако никога повече не ми се наложи да напусна гнезденцето си на Медисън Авеню в кантората на „Ортън и Прат“.

— Напълно те разбирам. Надявам се жената и хлапетата да ме познаят, когато се прибера у дома.

Доналд си помисли, че на тези хора ще им е трудно да му повярват, ако им кажеше, че не иска да си ходи у дома. И тогава се сети за онази пиеса, в която някой седи на една пейка и чака някой друг, който никога не идва. Но той, Доналд Улф, дори не знаеше какво или кого чака!

Бе свършил добра работа. Огъстъс Прат му се беше обадил по телефона в хотелската стая предишния ден и го бе обсипал с похвали — нещо твърде необичайно — за неговите постижения в това трудно и сложно дело. Приятелите се държаха добре; след като най-накрая им каза за приключването на брака си, те го подкрепиха по всички възможни начини.

Но това не беше достатъчно. Подобно на нежелан и натрапващ се просяк, чувството за вина изпълваше душата му и го измъчваше. Едва не извика: „Махни се от мен! Нямам какво да ти дам!“.

Истината е, че откакто то се роди, не съм го виждал повече от три месеца. Престани да я наричаш „то“. Тя се казва Бетина, Бетина Улф. Но какво се очаква от мен да сторя? Да позвъня на вратата — разбира се, след като получа покана — на моята бивша съпруга, която вече е законна съпруга на Хауърд Бъзли? (Те никак не си губиха времето, нали така?) Да позвъня на вратата, да вляза и да застана там, вперил поглед в малкото розово чуждо създание, което носи моето име и притежава моите гени?

Като се прибра у дома в апартамента, той остави прекрасната книга, която не можа да задържи вниманието му, и се заразхожда из стаите, които така внимателно бе подреждал някога. Би им се наложило да се преместят в по-голям апартамент с допълнителна стая за бебето, но тогава щяха да вземат със себе си всички тези хубави неща и да ги подредят отново. Слагането на нови полици не би било проблем; някой дърводелец би свършил тази работа за два дни, щяха да му трябват час-два, за да направи полици и за стаята на бебето. Едно дете трябваше да расте сред книги... Ето, така се разгръщаха фантазиите му.

Доналд отиде до прозореца и погледна надолу към улицата, но там не се виждаше нищо друго, освен трепкащи светлини, а той не изпитваше нищо друго, освен чувство на самота, което има особен градски привкус. Взе душ, приготви дрехите си за сутрешното явяване в съда и си легна.

Към три часа се събуди от някакъв сън. Казваха, че сънищата траят само няколко секунди, но този сякаш бе продължил часове. Доналд се беше изгубил в някакво студено, далечно място. Киргистан? Имаше ли такова място? Той стоеше там, брулен от жестокия вятър, докато някакви безразлични хора бързо го подминаваха. Никой не се спираше, за да чуе молбите му, макар че от това нямаше да има никаква полза, тъй като не говореше техния език. Падаше мрак и той бе в паника.

— Идиот! — възкликна Доналд на висок глас. — Сигурно е от нещо, което съм ял. Може би от рибата.

След това лежеше буден и размишляваше. Не беше направил нищо за това дете, ако не смятаме някои проучвания за Бъзли, в резултат на които бе научил, че той е много богат, умен и известен с добродушието и щедростта си. Тези качества увеличаваха още повече стопроцентовата сигурност на положението ѝ, особено след като с Лилиан бяха женени и не би могъл да я напусне лесно, без да я осигури.

Въпреки това именно Доналд Улф, а не Хауърд Бъзли носеше отговорността за това бебе. Именно Доналд Улф трябваше незабавно да направи застраховка на собствения си живот, като бебето щеше да е наследникът ѝ, а попечител — някоя банка. Именно той трябваше да открие банкова сметка за образованието ѝ. Именно той трябваше да осъществи някакъв контакт с нея. Всички тези решения се оформяха в главата му, но какво бе в сърцето му — е, той не знаеше. Не би могъл да каже.

И така, Доналд натисна звънеца на „великолепния апартамент с изглед от Ийст Ривър до Хъдзън“. Вътрешно беше изпълнен с негодувание, защото не му бе приятно да е тук, но ако искаше да види бебето, това беше единственото място, където можеше да го стори. Толкова бе просто.

— Тъкмо се канех да излизам — каза му Лилиан, когато отвори вратата. — Ти закъсна.

— Съжалявам. Трябваше да приготвя тези документи за теб. Всичко, което ти описах по телефона, е тук черно на бяло, регистрацията на банката, парите под попечителство, застраховката, всичко. Оригиналите остават в „Ортън и Прат“.

— Щастливо момиченце — отвърна му тя с онази фалшива усмивка през стиснати устни, която в миг се появяваше и изчезваше.

Щастливо ли? Това дете беше щастливо?

— О, Тина е страхотно миличка. Ще я видиш. Толкова много е пораснала, откакто я видях за последен път, ще се изненадаш. Не мога да ти кажа на кого прилича, но със сигурност ще стане много хубава, няма грешка. И Хауърд казва същото. Той се държи чудесно с децата. В края на краищата, има толкова опит. Ела с мен в детската.

Настроена бърливо, Лилиан беше самоуверената господарка на дома, облечена за излизане в семпъл черен костюм от лен, със златни обеци и широка златна гривна. Това бе жената, която той бе видял за първи път онзи следобед преди хиляда години. Но не, не беше така — мислеше си той, докато я следваше през претенциозно обзаведената всекидневна и библиотеката, където полиците бяха отрупани с антични дреболийки и няколко книги. Имаше промяна. Тя се изкачваше все по-нагоре по стълбичката, чувстваше се на върха и искаше да му покаже как живее сега.

Детската стая беше просторна и слънчева. По стените сияеха пъстрите стенописи с Мама Гъска, но детското креватче с балдахин беше празно.

Проследявайки погледа му, Лилиан каза, че Тина е в парка — да подиша свеж въздух.

— Имаме най-страхотната бавачка. Казва се Мария, не говори много добре английски, но има опит и направо боготвори бебето.

— В парка ли? Къде бих могъл да я намеря?

— Почакай. Ще ти начертая пътя до там. Мария носи зелена шапка и двете трябва да са седнали близо до музея. Лесно ще намериш мястото. Но ти, разбира се, познаваш добре парка.

О, да, така беше. Всички тези съботи и недели, когато се беше разхождал на седмото небе... „Нека да изляза от тук и никога да не се връщам — помисли си той. — Когато искам да видя бебето — а аз със

сигурност ще трябва да я виждам от време на време, за да не порасне, без да знае, че има баща — ще го виждам в парка.“

— Преди да си тръгнеш, нека ти покажа нещо. Виж какво купи Хауърд за Тина тези дни. Той много обича да зяпа по витрините и като минавал покрай някакъв детски магазин, не можал да се сдържи да не купи това.

Тя вдигна пред него бяло кадифено палтенце, ушито за току-що проходило дете. Етикетът с цената все още си беше на мястото: триста и петдесет долара. Той не направи никаква любезна забележка по простата причина, че не можеше да се сети за такава. „Нека се махна от тук“ — помисли си отново. Взе листа с упътванията, които Лилиан му подаде, и си тръгна.

Вървеше под дърветата от сенчестата страна на авенюто, краката го носеха напред, ала умът му все още беше там, в онзи апартамент. Едно беше да си я представя в новото ѝ жилище, а друго — да я види там.

Онова странно явление... поради липса на по-добро наименование го наричаха „химия“... какво представляваше то? То те сграбчва, хипнотизира те така, че ставаш негов пленник, а после, ако пожелае, изчезва, оставяйки след себе си утайка от гняв, срам и гадни мисли. Там, в детската стая, той си беше представил спалнята в съседство, където Лилиан сигурно прекарваше нощите си сега. Нима не ѝ се беше видяло странно да стои пред вратата на спалнята до мъжа, чието легло бе споделяла до съвсем скоро? На Доналд му се струваше, че повечето жени при подобни обстоятелства щяха да поемат документите от ръцете му и учтиво да се отърват от него, но тогава си припомни отново, че тя, разбира се, не е като повечето жени.

Като наближи мястото, където очакваше да открие бавачката с детската количка, той усети отчайващо нежелание да продължи напред. Тази ситуация граничеше с абсурда. Щеше да се представи на бавачката, да надникне в детската количка със спящото вързопче, несъмнено увито в нещо розово, да каже няколко топли думи на жената и да си върви. Не беше ли изпълнил току-що законно моралните си задължения на родител? Той не се чувстваше родител, но бе постъпил така, както светът считаше за правилно, и щеше да продължава в същия дух. Това не беше ли достатъчно?

Въпреки това продължи да върви, оглеждайки се за зелената сламена шапка, откри я на главата на една спретната дребна жена и се представи.

— Здравсти. Аз съм бащата на бебето.

— Si, si, знам. Вие мистър Улф. Тя ми каже. Аз Мария. В скута на Мария, подпрян на гърдите ѝ, седеше човек и смучеше мляко от шише. Това вече не беше безличното вързопче, а човек, който всъщност реагира на присъствието на Доналд, като обърна към него големите си сини очи. Той нямаше представа, че едно човешко същество може да се промени толкова много само за няколко месеца.

— Хубава, мислите? Не? — попита Мария.

Изпод шапчицата с воланчета се подаваха кичурчета тъмна къдрава коса. Лицето вече изглеждаше женствено, помисли си той, макар че можеше и да греши. Във всеки случай тя изглеждаше трогателно, като всяко невръстно същество — било то кученце или теленце, чиято доверчивост и уязвимост непременно докосват сърцето ти.

— Да, много е хубава — отговори той.

Каква невинност! Някой ден това дете щеше да иска да знае за майка си и баща си, щеше да пита какво и защо. Ето защо за нея щеше да е по-леко, ако нямаше много близка връзка с баща си, ако просто изпитваше към него привързаност като към добър приятел или мил вуйчо, който изпраща подаръци и я извежда на сладкарница два-три пъти в годината. Всички тези мисли се мярнаха в съзнанието му, докато я наблюдаваше.

— Искат да я държи, моля? Аз оправи количка.

Той отказа и се дръпна назад.

— Няма да ѝ хареса. Тя ще плаче.

— Не, не. — Мария се усмихна. — Вие изплашен? Ето, държи.

Когато я притисна към рамото си, Доналд усети, че е по-тежка, отколкото бе предполагал. Тя изви вратлето си така, че да може да се вторачи право в лицето му и той се питаше дали се чуди кой е, дали съзнава, че е непознат.

— Как я наричат те, Мария? Тина? Бетина?

Мария неразбиращо поклати глава.

— Нарича? Нарича?

Тъй като в гимназията три години бе изучавал езика, Доналд реши, че може да опита отново да проговори на испански и повтори въпроса си.

Сега Мария заговори свободно:

— Най-често я наричат Кукличка, мистър Улф. Всички я обичат. В това бебе има нещо специално. Децата не са еднакви, да знаете. Някои не са много интересни. Гледала съм толкова много бебета, знам. Понякога, като се разхождаме с Куки по улицата, хората спират, за да я видят и да кажат колко е красива. И толкова добричка. Изобщо не плаче много. Нека да я взема от вас и да я сложа да спи. Стомахчето ѝ е пълно, сега ще спи. Такъв е животът на бебетата, нали знаете, само ядат и спят.

— Тогава аз ще вървя. Радвам се, че се запознахме, Мария. — На испански това прозвуча особено официално и изискано. — Пак ще се видим.

— Ще идвате ли в къщата, мистър Улф?

Той я погледна отблизо и като зърна симпатията в очите ѝ, каза откровено:

— Не, не мога... не искам да ходя там. Разбираш ли ме?

Тя кимна утвърдително.

— След септември, като се върнем от къщата край морето, ще бъдем тук всеки ден. Наоколо ще бъде пълно с бебешки колички, ще видите.

— Е, ще мине доста време дотогава, защото заминавам по работа. Аз пътувам доста често по работа.

— И вие ли? Мистър Бъзли през цялото време се занимава с бизнес и те през цялото време са в отпуска. Когато не са в отпуска, мисис Бъзли никога не си е у дома. Тя е една много, много заета дама. — И Мария поклати глава.

„Тя не харесва Лилиан“ — помисли си Доналд, докато се отдалечаваше, иначе нямаше да е така любезна с мен. Но всъщност можеше ли някой да каже защо тя не харесва Лилиан? Това може би просто беше естествената неприязън, която една жена изпитва към по-младата си работодателка, притежаваща всичко.

Докато си припомняше събитията от сутринта, той вървеше обратно по стъпките си и мина покрай фасадата на блока, облицована с варовик, където от другата страна на авенюто живееше Лилиан. Там,

до зеления сенник, стоеше тя, а до нея — един мъж, несъмнено Хауърд Бъзли. В напреднала възраст, посивял, със закръглени рамене и не по-висок от нея, той бе вплел пръсти в ръката на своята жена — трофей, издокарана в модна лятна рокля.

Доналд продължи надолу по авенюто и зави към дома. Този ден най-малкото го беше разстроил. Срещата с бебето го беше накарала да се чувства объркан. Ако някой бе поискал от него да опише чувствата си, нямаше да знае как. Тя беше негова, но нямаше да израсне с него и затова всъщност не беше негова. Тя винаги щеше да тежи на съвестта му и горе-долу толкова. И след като така и така щеше да носи това бреме, защо поне не беше момче?

Когато се прибра отново у дома, завари съобщения на телефонния секретар. Ед Уилс му бе подготвил прекрасна изненада — билет за първокласно бродуейско представление същата вечер. Друг приятел искаше да го запознае с момиче, което със сигурност щяло да му хареса. На практика той се чувстваше прекалено обезсърчен, за да се заеме с каквото и да било. Но като се позамисли, реши да се обади на Ед и да приеме билета. В това състояние на духа не бе здравословно да се затваря у дома като някакъв отшелник и нямаше да го направи. Не беше здравословно.

По характерния си предпазлив и дипломатичен начин Огъстъс Прат от време на време задаваше по някой въпрос за това как върви животът на Доналд. Не беше от онези хора, които правеха оптимистични предсказания, с цел да утешат, но те всъщност само караха другия да се чувства още по-зле.

Онази сутрин той извика Доналд в кабинета си, за да му съобщи две приятни новини.

— От три месеца си у дома, Доналд. Случайно да гориш от желание да скочиш пак на някой самолет?

— Точно в този момент имам нужда най-вече от това, мистър Прат.

— Добре. Бих искал да се заемеш с един случай в кантората ни в Сан Франциско. Хю Маккуин вече те очаква. Дори не съм си и помислял, че може да се опиташ да изklinчиш, нали разбираш. Не че си го правил някога. — И той благосклонно му намигна, нещо, което се

случваше твърде рядко. — Много вероятно е да се наложи двамата с него да летите до Анкоридж, защото един от нашите клиенти е постъпил в тамошна болница. Никога не си виждал Аляска, нали? Не? Е, ще бъде много вълнуващо. Вземи си няколко дни повече, за да се поразходиш отвъд Анкоридж и да разгледаш.

— Не мога да ти опиша колко високо оценявам това.

Кантората в Сан Франциско не се нуждаеше от Доналд и той го знаеше. Това пътуване беше просто подарък от човек, който бе загрижен за него.

— Освен това искам да ти съобщя за премията. Изминалата година беше забележителна за фирмата и това се отразява на премиите. Ще те държа в очакване и напрежение, докато я получиш следващата седмица.

— Всичко, което бих могъл да кажа, освен благодаря, е, че съм голям късметлия.

— Да, Доналд, в някои отношения наистина си късметлия.

Той вече мислеше как ще вложи премията за бебето. Имаше повече от необходимото за своите собствени нужди. Харчеше най-вече за книги и за хубави пътни принадлежности, които носеше със себе си, където и да отиваше — в московската кантора или както сега — в Аляска.

— О, преди да тръгнеш — добави Прат, — искам да ти кажа нещо — почти сигурен съм, че в края на есента ще ти се наложи да заминеш за Италия за няколко дни. След това ще бъдеш доволен да си останеш у дома за около година. Нека и някои от новите ни колеги да видят света.

— Пак ли става въпрос за банката в Рим?

— Не, имам предвид една корпорация във Флоренция, която иска да купи собственост тук, в Ню Йорк. Нашите продавачи настояват да прослушаме тези хора на тяхна територия. Ще ти отнеме само няколко дни.

— Разбирам — машинално отвърна Доналд.

Флоренция. Беше се надявал никога повече да не види този красив град.

ГЛАВА 8

В стара къща близо до средновековната стена едно семейство се беше събрало около дългата маса за типичната италианска вечеря — бащата в единия край, майката в другия, а помежду им цялото многобройно домочадие, включително и Доналд като гост. Точно срещу него седеше бабата и държеше шестмесечно бебе — момиченце.

Доналд би могъл да слуша по-внимателно своя домакин, счетоводителя, който в предпоследния ден преди завръщането му в Ню Йорк бе проявил любезността да го спаси от самотната вечеря в хотела. Можеше да гледа навън през прозореца към зимната градина, към сребърния полилей или към дървената ламперия. Но той виждаше само бебето.

— Вие има деца? — попита домакинята на английски, като се запъваше.

— Не — отвърна й.

Така беше по-добре, не толкова сложно, не толкова болезнено. Внезапната болка го беше изненадала. При вида на бебето с неговата дантелена рокличка, несъмнено облечена специално за неделния обяд, беше изпитал неочаквано силна болка. Ето там седеше тя, издавайки бълбукащи звуци, докато пиеше млякото си, размахваше малките си пухкави ръчички и се усмихваше на всички около масата, събрани там, за да поднесат почитта си пред нейния трон.

— Шест месеца — каза Доналд. — Нямах представа, че за шест месеца порастват толкова много.

— О, да — отвърна бащата, кимайки мъдро. — Ще го разбереш, когато ти се роди първото. След още шест месеца, а може и по-рано, тя ще направи първите си стъпки, а след това, преди да се усетиш, ще говори и ще ходи на училище и ще спори с теб.

Бетина Улф беше вече на седем месеца...

Доналд се обърна любезно към домакина:

— Разправяхте ми за онзи фонд за спасяването на Венеция от потъване. Как смятате да предотвратите потъването? Аз не разбирам почти нищо от техника.

Любовта избуява подобно на бурен. Често се казва, че буренът е просто едно растение, което расте там, където е нежелано; някои от най-прекрасните цветя, като маргаритката, орловият нокът и латинката, са бурени. Такива мисли спохождаха Доналд. Той не искаше тази любов да расте. Твърдо беше решил, че ще поеме само финансовата отговорност. Познаваше своя недостатък: искаше всичко или нищо. Ако не беше отличен студент в юридическия институт, много вероятно щеше да го напусне. Ако не можеше да бъде баща като онзи във Флоренция, каква беше ползата?

Но я се опитай да се отървеш от орловия нокът, който вече се е вкопчил със здравите си пълзящи стебла, или от маргаритките, които вече са разпръснали семенцата си.

„Предполагам — мислеше си Доналд, — че това всъщност започна още в деня, когато за първи път я видях да се усмихва.“ Ако двамата с Мария не бяха се познали едновременно, той най-вероятно щеше направо да подмине редицата от пейки и бебешки колички. Нямаше никаква прилика между бебето отпреди четири месеца, което си спомняше, и малкото човече, което стоеше, наистина стоеше на краката си до коленете на Мария, вкопчено в ръцете ѝ.

Мария извика името му. Именно този стряскащ вик навярно бе накарал бебето да обърне глава към него. Усмивката сигурно вече е била на устните ѝ, защото бе доволна от новото преживяване да стои изправена; със сигурност тази усмивка не беше предназначена за него. Дори в своето невежество той можеше да разбере, че получава само „опашката“ на усмивката ѝ.

И все пак щеше да отнесе у дома спомена за изражението на това лице и да го запази в паметта си.

— Променила се е, нали? — каза Мария на испански. — Едва я познахте, нали? Да, вече иска да ходи. Виждате ли как само се изправя в скута ми? А трябва да я видите как пълзи. Бих могла да я сложа на тревата, за да ви покажа, но там е мръсно. От дълго време не сме ви виждали, мистър Улф.

Тя ще направи първите си стъпки, а след това, преди да се усетиш, ще говори и ще ходи на училище, и ще спори с теб.

— Бях извън страната по работа, бях много зает, иначе щях да дойда.

— О, да, работа. Така е. Ела, Кукличке. Ще седнем в количката и ще си изядем обяда. Седнете, мистър Улф, и гледайте как вашето момиченце ще се наобядва.

Вашето момиченце. Бетина Улф.

— Нарекохте я Кукличке?

— Така ѝ викат. Майка ѝ я гушка и я нарича Кукличка, аз също.

Тъй като го поканиха, Доналд седна. Ако го бяха помолили да опише чувствата си, той най-вероятно щеше да се затрудни какви думи да използва. Наблюдаваше себе си някак отстрани, както наблюдаваше и детето си.

— Тя може да пие от чашка, но понякога предпочита шишето — обясни Мария. — Давам ѝ с чашката нощем, когато е по пижамка. Майка ѝ не обича да има петна от мляко по тези хубави дрешки. Не че не могат лесно да се изперат, но... — Мария не довърши.

„Нещо я тревожи“ — помисли си Доналд. И я попита дали винаги ѝ се налага да работи в неделя.

— Да, защото ми трябват парите. Имам семейство в Мексико. Но аз нямам нищо против. Какво друго да правя? Мистър Бъзли ми плаща толкова много. Той е мил човек, много, много мил, и не го казвам само защото ми плаща толкова много допълнително. Не. Жалко, че не можете да го видите как си играе с Кукличка. Сяда на пода при нея и си играят. Да, той е много мил старец. Искате ли да видите снимка? Изрязах я от вестника, за да я показвам на другите тук в парка. Бавачките обичат да разпитват кой е шефът ти, затова им показвам това.

Там, сред цяла страница снимки от най-разнообразни светски събития, се виждаха мистър и мисис Бъзли на благотворителна вечеря — той изглеждаше точно така, както Доналд си го спомняше, а тя беше великолепна с дългите си обеци със сложна изработка и голите рамене. Погледът му пробяга по възторжено-сладникавия абзац за „мистър Хауърд Бъзли и неговата красива съпруга Лилиан“ и се извърна.

О, не беше ли това една голяма крачка нагоре по обществената стълбица — да се видиш в неделния вестник, и не трябваше ли Лилиан

да е изпълнена с трепетно въодушевление!

Мария продължаваше да говори. Тя, естествено, усещаше, че тук има някаква драма, нещо вълнуващо в създалото се положение. Сигурно се чудеше за какво ли си мисли бившият съпруг. Съвсем естествено. На следващия ден тя щеше да разправя на другите бавачки за бащата, който се вижда с детето си в парка.

Лапнала нещо, което приличаше на хрупкава бисквитка, но както му обясни Мария, всъщност беше гумен пръстен за чесане на венците, Кукличка се беше вторачила в него. Дали не беше изпълнена с любопитство? Доколко бе възможно да мисли на осем месеца?

Що се отнасяше до него, той си мислеше, че му е все едно дали я наричат Кукличка или не, когато две жени минаха наблизо и чу едната да казва:

— Нали е прелестна? Това е бебето на семейство Бъзли.

Те отминаха и Доналд не чу нищо повече. Но Мария ги беше чула. Той се увери в това, когато тя изведнъж каза:

— Ако съм все още тук, когато тя проговори, ще я науча най-напред да казва „татко“.

Той я погледна. Тя отвърна на погледа му и Доналд отново имаше чувството, че иска да му каже нещо, но се колебае.

— Какво искаше да кажеш с това „ако все още съм тук“? — попита я. — Мислех, че работата ти харесва.

Мария повдигна рамене.

— Наистина ми харесва. Но човек никога не знае, нали? О, вече й се спи. Искате ли да я полюеете? Леко бутайте количката напред-назад.

Нежното полюшващо движение започна да успокоява Доналд. Пред него преминаваше парадно шествие от деца в пъстри дрехи, дребно червенокосо момиченце на своята тротинетка и отбор момченца, ритаци нападалите листа. Безметежността на есенния следобед обгръщаше парка и за да я почувства по-добре, той затвори очи, докато слънцето напичаше раменете му.

Изведнъж гласът на Мария рязко наруши спокойствието:

— Не разбира. Има бебе, излиза през цяло време. През цяло време. Спи и излиза.

— На мен ли говориш? — попита я той, тъй като не беше сигурен, че е чул правилно какво бе промърморила жената на

испански.

— Съжалявам! Говорех на себе си. Понякога много се ядосвам. Извинете ме.

— За какво да те извиня, Мария?

— Не говорех за вас, мистър Улф. Съжалявам.

Но думите ѝ несъмнено бяха предназначени за него. И той ѝ каза доста настоятелно:

— Погледни ме, Мария. Ако има нещо нередно, трябва да ми кажеш.

Настъпи тишина. Може би тя бе изрекла тези думи напук, тъй като беше засегната, или поради някаква по-проста причина — сърдеше се на Лириан, защото ѝ се бе скарала за нещо, а ето сега вече съжаляваше, че е издала чувствата си. Доналд произнесе много тихо и натъртено:

— Ти започна да говориш нещо за майката на бебето. Не бива да се страхуваш, че ще кажа на някого. Ние с мистър Бъзли не сме приятели, но аз трябва да знам, Мария. Трябва да знам и ти трябва да ми кажеш.

— Тя никога не си е у дома! Тя купува разни неща на Кукличка и я целува, но това не е да си майка.

Доналд трябваше да се съгласи, че е точно така, но това все пак не можеше да се определи като малтретиране на дете. Той въздъхна, похвали Мария и реши, че е по-добре засега да смени темата.

— Радвам се, че ти си бавачката на бебето, Мария.

— И аз се радвам.

— Ще ти дам моя телефонен номер — добави той и ѝ подаде визитната си картичка. — На него можеш да ме намериш през деня. На гърба ще напиша домашния си телефон.

— Ще дойдете ли пак следващата неделя, мистър Улф?

— Да, ще идвам всяка неделя, освен когато ми се налага да замина от града. Позвъни ми в неделя сутрин и ако не ти отговоря, ще знаеш, че съм заминал.

Мария кимна.

— Ще ви се обадя, мистър Улф. А сега май трябва да се прибираме у дома. Слънцето се скри.

Доналд я придружи за кратко. На раздяла погледна още веднъж спящото бебе и остана да наблюдава как количката прекоси

безпрепятствено авенюто и продължи пътя си.

Той беше човек, който никак не обича несигурността и би бил готов да понесе тежки изпитания стига след това да може да погледне напред в бъдещето. Но сега бъдещето беше напълно забулено в облаци; Доналд изпитваше неприятното чувство, че нещо не е както трябва. Обзет от тези неопределени мисли, той крачеше бързо към дома си.

Ако не беше Бетина, или Кукличка — о, колко му бяха неприятни и двете имена! — Доналд с най-голяма лекота щеше да остави Лилиан в миналото си завинаги, заедно с други неща, които всеки би искал да забрави. Но месеците се нижеха и тя непрекъснато се появяваше по един или друг повод във вестника. Беше удивително как тези кратки очерци на светската страница, при положение че излизаха достатъчно често, можеха да превърнат *един човек във важна личност*. Щом само веднъж вестниците започнеха да пишат за някого — за това най-често беше необходимо само да се наеме някой журналист — просто продължаваха, защото той вече беше име. Никак не би се учудил, ако Лилиан бе направила точно това.

Именно Мария му носеше тези изрезки от вестниците, които Лилиан вероятно гордо ѝ беше показвала. Но също му носеше и клюки, безобидни като на онези първи твърдения, че Лилиан почти не се прибира у дома. Той се срамуваше от тези сплетни; беше му унизително да ги слуша.

Но понякога тя му съобщаваше и неща, които го караха да се притеснява — разказа му например за една свада между съпрузите Бъзли, която я събудила посред нощ. Вече познаваше Мария много добре. Беше необходим достатъчно здрав разум плюс мъничко интуиция, за да се прозре в душата ѝ. Тя беше една честна и кротка женица, немлада вече, която е научила много неща за човешката природа през трудния си живот. В бедното си, гладно село Мария се беше борила да оцелее и не беше лесно да я измамиш.

Колкото и да бе странно, най-много искаше да чува, че в дома на семейство Бъзли е хубаво, че там царят мир и спокойствие; след като детето живееше при Лилиан, къщата ѝ трябваше да бъде солидно и сигурно място. Откри, че в един конкретен случай двамата са се карали, защото Лилиан е отишла сама на нощно парти, докато Бъзли се

задържал на някакво събрание. „Това не ми харесва, никак не ми харесва“ — помисли си Доналд.

— Кукличка има късмет, че вие сте ѝ баща — рече Мария един ден.

— Но ти не знаеш нищо за мен — отвърна той, — освен че съм бившият съпруг. Аз може да съм лош човек, може всичко това да е по моя вина.

— Не, не, не ваша вина. Аз има очи. Аз вижда. Някой трябва говори с нея. Я, виж, Кукличке, какво е това? — възкликна тя, сменяйки темата.

— Бау-бау.

— Добре. А този кой е?

— Тати.

— Аз трябва да ѝ говоря на английски — обясни Мария. — Това е родният ѝ език. Ние си играем. Тя е много умничка. Играем си на „жмичка“ и на „къде е Кукличка“. Много се забавлява, като кажа „къде е Кукличка“. Погледнете, мистър Улф. Още две зъбчета ѝ поникнаха. Вече има шест зъбчета. Покажете ѝ часовника си. Какво е това, Кукличке?

— Тик-так.

Нещо тревожеше Мария. Искаше му се да я помоли да го каже открито, да престане да му го натрапва в очите. Вместо това Доналд свали детето от количката и като го хвана за ръка, тръгнаха на разходка.

Има нещо във вида на висок мъж, водещ за ръка голямо колкото кукла създание, което кара хората да се обръщат и да се усмихват. Един човек, който премина край тях с около двегодишното си немирно момченце, се усмихна на Доналд точно по този начин, като прибави и едно намигване. Неделните татковци се разпознаваха един друг. Той се питаше какви ли са историите на тези мъже, тъй като със сигурност всяка една беше уникална, както хората са различни. И все пак колко ли различни бяха техните истории от неговата?

И тъй, когато кратката разходка свърши и детето бе върнато в количката, Доналд се обърна открито към Мария:

— Кажи ми какво имаше предвид, когато каза, че някой трябва да поговори с нея. Какво става в това семейство? Мария, ако ми имаш доверие, ще ми отговориш.

— Все същото, мистър Улф. Ние живеем сами, само бебето и аз, мистър и мисис излизат, готвачката се прибира в дома си всяка вечер, а ние сме сами.

Тя млъкна.

— Това си ми го казвала много пъти — търпеливо изрече Доналд. — Има и нещо друго, което не си ми казала. Какво е то?

Настъпи една дълга, предълга пауза. После Мария се обади:

— Не ми се ще да го казвам... Струва ми се, че тя си има друг мъж, мистър Улф.

— Друг мъж ли? Мисис Бъзли има друг мъж?

— Така ми се струва. Той й звъни сутрин, когато мистър Бъзли вече е излязъл. Чух го няколко пъти. И го видях веднъж. Тя се прибра у дома с такси. Да, така ми се струва, наистина.

На Доналд му се стори, че вижда приближаващата катастрофа — кола, носеща се с голяма скорост в платното с насрещно движение, и въздъхна.

— Млад ли е той, Мария?

— По-млад е от мистър Бъзли.

— Но е възможно да правиш ужасна грешка.

— Възможно е, но не е грешка, струва ми се.

Ето защо той остави нещата така и си тръгна. Пък и в края на краищата, какво би могъл да стори?

Понякога почти му се искаше неговото бебе да си остане бебе. Но времето препускаше; тя бе почти на две години. С годините животът щеше да става по-сложен — щяха да бъдат задавани въпроси, на които щеше да е невъзможно да се отговори. Те го измъчваха сега и щяха да го измъчват още повече, ако не им се съпротивляваше по някакъв начин. Кой беше мъжът, чието присъствие Мария подозираше в живота на Лилиан? Имаше ли въобще такъв мъж? Защо се водеха нощните спорове в дома на Бъзли? Щяха ли да останат заедно Лилиан и Хауърд?

Една сутрин, докато Доналд се готвеше да тръгне за кантората, му се обади Мария, за да му съобщи лоша новина: Кукличка била болна. Цяла нощ не била спала, изгаряла от треска. Жената от

лекарския кабинет не могла да я разбере, така че какво би трябвало да направи?

— Къде е майка й? — попита Доналд.

— Заминаха някъде надалече на ски.

— Не можеш ли да се свържеш с тях?

— Оставиха ми телефонния номер, но може би съм го записала погрешно, не знам. Не мисля, но никой не може да ги открие.

Доналд погледна часовника. На бюрото му лежаха куп документи, които трябваше да прегледа преди следобедната конференция.

— Има какво да каже за свое оправдание едно семейство с двама родители — промърмори той, — които при това обръщат малко повече внимание на своите деца.

След като нареди на Мария да увие много топло детето и да го чака след петнайсет минути, той навлече палтото си, за да се предпази от снега, втурна се надолу по стълбите и спря такси.

Мокротото от сълзи личице на Кукличка беше така болезнено зачервено, че той изтръпна от страх. Злокобното мълчание на Мария го скова. Бе пришпорил шофьора да кара по-бързо и сега се ужаси, защото таксито занасяше по хлъзгавите улици.

В страха си си мислеше, че не знае нищо за децата. Ако живееше с майка й, щеше да е научил някои неща, щеше да е наясно какво да прави. Ами ако детето умираше? Дявол го взел този шофьор! Цял ден ли му трябваше, за да пристигне? „По-бързо, по-бързо“ — искаше му се да извика, докато шофьорът се суетеше с парите, докато асансьорът пълзеше едва-едва нагоре, докато жената на регистратурата губеше време да говори по телефона, вместо да съобщи веднага за пристигането им.

— Изглеждате изплашен до смърт — забеляза лекарят. — Спокойно, мистър Бъзли. Предполагам, че е стрептококова инфекция на гърлото. През този сезон имам много такива случаи. Ще направим посявка и до утре ще разберем дали е така или не. А междувремево веднага ще започнем да лекуваме младата дама с антибиотици. Алергична ли е към пеницилина?

Доналд отвърна безпомощно, че не знае. Нито пък Мария.

— Няма значение. Ще й дадем нещо друго за по-сигурно. Ето, Мария... така се казваш, нали? Ще ти запиша всички указания. Мария

се грижи прекрасно за Бетина — добави лекарят, обръщайки се към Доналд. — С нея вече сме стари приятели. Как е мисис Бъзли? От толкова отдавна не съм я виждал, помислих си, че сигурно е била болна.

Говори много, но няма лоши намерения, помисли си Доналд, докато му отговаряше:

— Не. Тя е добре.

— Хубаво. Е, отнесете тази млада дама у дома и утре сутринта очаквайте нашето посещение.

Като се прибра, Доналд се опита да овладее яростта си.

„Хубава майка, няма що! — помисли си гневно. — Купува някакво абсурдно одеялце от норка за детската количка — за да е в тон с новото палто на мисис Бъзли, както каза Мария — а след това заминава на хиляда мили, след като оставя детето единствено на грижите на една изплашена жена, която дори не може да се ориентира в града.“

И тъй като след една седмица гневът продължаваше да бушува в гърдите му, Доналд се обади на Лилиан.

— Кой? — попита тя. — О, Доналд? Не познах гласа ти. Почти бях заспала.

— Е, събуди се. Време е да го направиш. — Говореше грубо. — Събуди се и обърни внимание на детето си.

— Тая сутрин да не си станал с левия крак от леглото?

— Случайно да знаеш... не ти ли каза Мария какво се случи, когато беше на ски?

— Кукличка била много настинала. За какво вдигаш толкова шум?

— За твое сведение не беше настинала. Имаше стрептококова инфекция на гърлото. Мария направи всичко възможно, но беше ужасена. Бог знае какво щеше да се случи, ако не бях в града и не се бях погрижил за всичко!

— Е, твоята роля в живота винаги е била такава, нали... да поучаваш хората и да се грижиш за всичко. Слушай, Доналд, много си изнервен. Но не искам да споря с тебе, защото не те мразя и защото наистина съм добър и мил човек. Постарай се да запомниш това.

— Не съм изнервен — каза той с по-тих глас. — Само съм загрижен, защото не обръщаш достатъчно внимание на Бетина.

Загрижен съм, и с право. Заминала си и си оставила някакъв безполезен телефонен номер. Оставила си тук тази безпомощна жена.

— Номерът не беше безполезен. Стана така, че наши познати даваха парти по случай купуването на нова вила в планината. Останахме един ден повече, за да поговорим с техния предприемач, защото може би и ние ще планираме да си построим нещо такова.

— Недей да извърташ, Лилиан. Ти си играеш много умело с думите, но пред мен тези не минават.

— Доналд, аз наистина смятах, че с теб сме решили да приключим всичко по най-приятелския и цивилизован начин.

— За нещастие нещата между нас никога няма да приключат окончателно. Нашето е дете е причината „приключването“ да не е толкова окончателно, колкото ни се иска. Ти съвсем си изоставила детето и аз няма да си мълча.

— Изоставила ли съм я? Излагаш се. Видял ли си тази къща? Да, видял си я и въпреки това ми разправяш, че „съм изоставила детето“. Ти си идиот. Хайде, затвори телефона и ме остави на мира.

— Не съм свършил. Искам да ме изслушаш...

— Не. Съжалявам. Не ме безпокой повече.

Затръшването на слушалката отекна в ухото на Доналд. Е, биваше го да твърди: „ти съвсем си я изоставила“, но трудно щеше да го докаже при наличието на целия този лукс, на апартамента на Пето Авеню, бавачката, летните ваканции, прекарани в къщата край морето... да не говорим за одеялцето от норка за детската количка! Представете си само! Пък и всички знаеха как тя прегръща и целува Кукличка, нали така? Щеше ли някой да повярва, че такава майка е изоставила детето си?

Доналд закъсня за ранното сутрешно съвещание с мистър Прат, а ако имаше нещо, което Огъстъс Прат да не понася, то беше закъснението. В добавка към това снегът, който беше валил през цялата нощ, не показваше никакви признаци да спре, тъй че следобедния полет до Вашингтон — темата на сутрешното съвещание, можеше да закъснее или да бъде отменен. Щеше да му се наложи да се задоволи с влака. Доналд Улф беше в лошо настроение.

Чувствайки се все още скапан, той се качи на влака. Пасажери със зачервени от студа лица, с мокри палта и разрешени от вятъра коси влизаха, като потрепваха с крака и разтриваха измръзналите си ръце, както направи и той. Ненавиждаше собственото си лошо настроение и предстоящото дълго пътуване. Сутрешният разговор по телефона все още го измъчваше. Дори беше толкова разстроен, че нямаше желание да отвори книгата, която си беше взел за пътуването. Потънал във водовъртеж от неопределени и безполезни мисли, той се взираше в непрестанната снежна вихрушка навън.

— Чудесна книга — обади се някой.

Почти не бе забелязал човека на съседната седалка, ако не смятаме това, че беше жена, и то задъхана, тъй като бе влетяла в купето в момента, в който влакът се готвеше да потегли.

— О, да, „Студеният дом“. Не съм я чел откакто бях в гимназията.

— Погледнете. — И като отвори една натъпкана до горе пазарска чанта, тя извади своя екземпляр на „Студеният дом“.

— Понякога преподавам в гимназията, затова и аз я чета за втори път.

Сега вече Доналд я погледна. Имаше луничаво лице с хубави черти и рижави коси. Би могла да бъде дъщеря на Огъстъс Прат.

— Работите като учителка? — попита я любезно.

— Не, фермерка съм, съпруга на фермер. Обичам книгите, а там, където живея, семействата любители на книгите, не са твърде много, затова се старая да помагам на децата, които не получават помощ у дома.

— Къде е това? Къде живеете?

— Е, ако погледнете картата, ще видите, че в едно ъгълче на Джорджия се срещат три щата. Точно на това място свършват Димните планини... или започват, зависи от гледната точка. Но аз ви преча да четете.

Наистина не изпитваше никакво желание да разговаря, тъй че се възползва от забележката, като се обърна към прозореца и мяркащите се зад него равнини на Ню Джърси. Мислите му прескачаха от сутрешната неприятна случка към предстоящите преговори във Вашингтон и обратно.

След малко усети някакво раздвижване на съседната седалка. Като порови в обемистата си чанта, младата жена извади нещо като метална кутия със сладки.

— Искате ли? — попита тя. — Много са вкусни, останаха от сватбата на приятелката ми. Тя ме накара да ги взема за вкъщи; сега се радвам, че го стори, защото умирам от глад. В Бостън не ми остана време да хапна, иначе щях да изпусна влака. — О, вземете си — настоя тя, когато видя, че той се колебае, — иначе като нищо ще ги изям сама всичките, а не мога да си го позволя.

Както можеше да се очаква, почерпката със сладките доведе до продължаване на разговора — и Доналд отбеляза, че навярно всичко на сватбата е било толкова вкусно като тях.

— О, да! Беше провинциална сватба в дома на булката. Тя и майка ѝ приготвиха всички печива. Вземете си още една.

Искаше му се да посегне, но тъй като нямаше да е прилично, отказа и вместо това направи забележката, че сватбите винаги са забавни, което не беше непременно вярно.

— Да, нали? Сватбата се състоя в едно красиво малко градче в Ню Хампшир, прилича много на нашите градчета, ако не смятаме климата. През целия си живот не бях виждала толкова много сняг. Ние с Ейми се запознахме в колежа в Джорджия, нали разбирате, и оттогава сме приятелки, но никога не бях ходила у тях на гости. От сто години не бяхме се виждали и аз просто не можех дори да си помисля да пропусна сватбата ѝ.

А Доналд си мислеше, че веднъж като тръгне разговорът, почти е невъзможно да го прекъснеш.

— Значи за вас това беше истинско събитие, среща след дълга раздяла, приятно прекарване.

— Да, така е, ако не смятаме това, че трябваше да отида без съпруга си. Имаме шестстотин акра земя, петдесет дойни крави и управител на фермата, който се проваля, затова Кларънс не беше спокоен и отказа да тръгне. Хората нямат представа колко много работа има в една ферма.

Би могъл да ѝ отговори, че е работил на полето през летните ваканции и има много добра представа за фермерската работа. Но тъй като не искаше да удължава разговора, не го каза.

— Вие сте човек от града, виждам, че носите чанта за книжа. Искате ли да видите снимка на нашата ферма, или да не ви досаждам?

Е, за бога, как би могъл човек да й каже, че му досажда?

— Съвсем не. Бих искал да я видя.

Ето защо от пазарската чанта изникна малък картонен албум; несъмнено беше взет, за да бъде показван на гостите на сватбата. На снимките на корицата се виждаше спретнатата дървена къща с веранда отпред. Две прекрасни колита лежаха на стъпалата.

— Това са Мът и Джеф. В случая Мът^[1] звучи наистина оскърбително, нали, защото той е чистокръвно коли със страхотно родословие. Истинско разточителство, както казва Кларънс. Купи го от една изложба на кучета; не можал да се сдържи. А ето това е Кларънс.

Висок мъж, спретнато облечен с риза и дънки, стоеше изправен до дървена ограда. На заден план се виждаха част от покрива на хамбар и част от крава.

— А ето това е Рики. На шест годинки е, но тук е сниман преди две години.

На същите стъпала пред входа на къщата, където бяха снимани кучетата, между двамата си родители седеше момченце с къдрава коса и сериозно лице. Под снимката имаше надпис с молив: *Кларънс, Рики и Кейт*, следваха датата — четвърти юли, и годината.

Сутринта свиреше оркестър, а ветераните маршируваха по Мейн Стрийт. В гробищата имаше малки знаменца, големи знамена висяха над входните врати в горещия и неподвижен въздух или в някои случаи в дворовете пред къщите, на прът. Хората ходеха на пикник, ядяха печено пиле, както и сладолед и пай с боровинки.

Нещо накара сърцето на Доналд да трепне и той се обърна дискретно, като хвърли кос поглед към жената до себе си, тази наивна личност, сигурна, че той се интересува от подобни снимки. Обхвана я с един бърз поглед: стройна фигура, къдрава коса като на сина й, не особено забележителни черти на лицето, ако не смятаме нежната усмивка, силни ръце с nelaкирани нокти, стискащи книгата.

— Красиво момченце — рече Доналд.

Тя въздъхна.

— Да, той ни е безценен. Много бихме искали да имаме още деца, но не се получава. Вие имате ли деца?

— Само едно. Момиче. На две годинки.

— Е, добре, ще имате още деца. При повечето хора е така. Ние с Кларънс решихме, че ще имаме голямо семейство почти веднага след като се запознахме. Така решихме още от самото начало.

Тя се засмя.

— Страшно сте се разбързали, а? — отвърна Доналд, възприемайки веселия ѝ тон.

— Но въпреки това ние сме щастливи заедно от деня, в който се срещнахме.

Доналд не би могъл да обясни защо прояви любопитство да зададе на тази бърлива непозната въпроса как се е запознала със съпруга си, но го направи.

— Случи се в университета в Атланта. Той следваше в Аграрния факултет, а аз в Историческия и дори не бяхме се забелязали, докато един ден не заваля проливен дъжд и той не ми позволи да се скрия под чадъра му.

Ето как се случваше това. Една жена предупреждава мъж, че книгата ще паднат от скута му, или мъж приютява една жена под чадъра си...

— Никога не съм очаквала, че ще живея във ферма. Разбира се, това не е просто някаква стара ферма, по-скоро можеш да го наречеш „стопанство“. Семейството го е притежавало може би от шест поколения, а може би и по-отдавна. Във всеки случай от времето веднага след Революцията. Това означава най-малко отпреди двеста години. Струва ми се, че той обича всяко дръвче на тази земя. И знаете ли, признавам си, на мен ми отне доста време, но и аз се научих да ги обичам всичките до едно.

„Късметлия е този Кларънс“ — помисли си Доналд. Ако беше умен, щеше да се грижи добре за Кейт. Тя изглеждаше почтена, добра и излъчваше добро настроение. По някакъв съвсем различен начин му напомняше за Мария, но за разлика от тази жена тук родената на село Мария притежаваше вродено умение да се оправя в критични ситуации в града. Непознатата до него бе прекалено доверчива, за да я пуснат да се разхожда сама по света, без някой да се грижи за нея. Е, разбира се, бе много възможно Доналд да греши, но той не смяташе така.

— Е, аз ще се върна към четенето — каза тя.

Така че и Доналд разтвори своята книга. Но умът му беше прекалено зает с други неща, за да вникне в нея, и затова четенето не

вървеше. Непрестанният сняг се сипеше покрай прозорците, загръщайки в бяло полята наоколо, жилищните комплекси, фабриките, град Филадельфия и всичко останало. Той си мислеше колко хубаво би било Кукличка да има такава майка и като затвори очи, си представи своето момиченце — застанала пред него със сияещо лице, прегръщайки пухкаво мече-играчка. Де да можеше тя да има майка като... След това изведнъж обявиха, че влакът спира във Вашингтон.

Той стана, за да свали куфара си от багажника, и се сбогува със спътничката си.

— Беше ми много приятно да си поговоря с вас.

— Да, и на мен. Нека да ви нахвърля нашия адрес. Винаги го правя, когато срещна хора, които ми харесват. Ако с жена ви имате път на юг, елате ни на гости.

Два дни по-късно Доналд отпътува от Вашингтон отново с влака. Пътуването щеше да е малко по-дълго, отколкото с редовния самолетен полет, но поне щеше да слезе в центъра на града, достатъчно близко до дома му, за да се прибере с една разходка с бърз ход, добре дошла след цялото това двудневно седене.

По една случайност мястото му на връщане беше в средата на вагона, много вероятно същото, което бе заемал и на отиване. Несъмнено именно този факт му напомни за приказливата млада жена, която бе седяла до него. „Боже мой — помисли си Доналд, — тя ми даде адреса си, на мен, напълно непознатия човек, и ме покани да посетя заедно с жена си нея и съпруга ѝ, в случай че «имаме път на юг»! Бедната невинна душа, тя не знае какво е коварство, в никакъв случай.“ Ами че той дори не беше ѝ казал името си, да не говорим за някакъв документ за установяване на самоличността му.

Те тримата бяха изглеждали толкова мили на снимката, както бяха седнали там, на стъпалата на верандата; напомняха му за някоя от старите илюстрации на Норман Рокуел. И размишлявайки за невероятното разнообразие от човешки характери, умът му направи един естествен скок обратно към събитията от тази скапана седмица.

Трябваше, беше абсолютно необходимо, да научи повече за гледането на деца, за да бъде по-добре подготвен за следващия път, когато, да пази бог, Кукличка щеше да има нужда от повече грижи,

докато Лилиан е заминала на сафари или нещо от този род. Непременно трябваше да си купи една обикновена книга за гледане на малки деца, както и две-три други за детската психология и общото развитие на подрастващите. След като взе това решение, вече не се чувстваше толкова безпомощен.

Така че няколко часа по-късно той излезе от една голяма книжарница с четири томчета в торбичка, тежко закрачи през рядката кал към дома си и завивайки зад близкия ъгъл, налетя на един мъж, който несъмнено беше приятелят на Синди.

Не бе трудно да го разпознае; нямаше друг приятел или дори познат с такава брада, започваща почти от очите и стигаща до кръста.

— Ей, Доналд, откога не сме се виждали. Несъмнено от сватбеното тържество.

— Да, много отдавна. Как си? Как е Синди?

— Синди? Ти не знаеш ли? Лилиан не ти ли е казала?

— Аз не се виждам с Лилиан. Синди не ти ли е казала това?

— Аха, чувах нещо такова. Във всеки случай Синди е мъртва.

— О, моите съболезнования. Какво се случи?

— Разболя се. Прекали с пиячката или с нещо друго. Не знам точно. Почина в болницата.

Доналд за миг си представи младата жена с продран глас и ярък грим; след това, макар че никога не я беше харесвал, бе обзет от прилив на жалост, защото един толкова млад човек не биваше да умира. Сигурно не е била на повече от двацет и пет години.

— Моите съболезнования — повтори той с много сериозен глас. — Често се чудех, като си мислех за нея, макар че не беше моя работа. Искрено казано, все се чудех как така двете, Лилиан и Синди, са приятелки. Бяха толкова различни. Но Лилиан наистина беше много добра към нея. Тя направо я издържаше, струва ми се.

— Приятелки ли? — Гласът му прозвуча почти насмешливо. — Те бяха сестри, драги. Синди ѝ беше сестра.

Доналд беше така шокиран, сякаш го фраснаха с камък по главата.

— Чуждо дете? Осиновено?

— Не, не. От един и същи баща, от една и съща майка.

— Не разбирам. Това не ми се вижда смислено. Кой са били родителите им? Какви са били? Искам да кажа... какво са

представлявали?

— Какво са представлявали ли? Нищо. Просто обикновени хора. Доналд разтърси глава.

— Аз се опитвах... Никога не успях да я накарам да ми каже каквото и да било.

— Че какво са приказките? Чесане на езика. Доникъде не те води.

— Но ти изобщо знаеш ли нещо? Познаваше ли добре семейството й?

— Разбира се. Живееха от другата страна на улицата. Аз съм й нещо като трети братовчед или от този род. Затова се навъртах наоколо.

— Не разбирам — повтори Доналд и се вторачи в него, сякаш зад това грубо и странно лице можеше да се крие някакъв отговор на въпросите му.

— Какво има за разбиране? Казах ти. Обикновени хора, нали разбираш? Хора като теб. Като мен. Айде, трябва да тръгвам. Пази се.

Доналд стоеше и наблюдаваше как приятелят на Синди бавно се отдалечава. Каква ли беше тайната? Но нямаше отговор. Качи се горе в апартамента си и като прерови хладилника, сложи в една чиния сандвич и круша, след което седна и зачете една от книгите за отглеждане на деца.

Но вместо да се съсредоточи върху нея, удивителните факти, които току-що бе научил, се въртяха с бясна скорост в главата му. Толкова много предположения се бяха въртели в тази глава по време на краткия му брачен живот: че има нещо непочтено в миналото на семейството, което тя се срамува да разкрие, или че близките й са се държали така жестоко с нея, че не би могла да им прости. Всичко това можеше да е вярно, а можеше и да не е. Навярно нямаше никаква тайна, а съществуваше само желанието, нараснало неизмерно, да избяга в друга личност, в друго обкръжение и друг свят. Това не беше нещо необичайно.

Докато живееше с Лилиан много пъти си беше мислил да направи тихомълком едно проучване с крайната цел да й помогне да разбере онова, което криеше, каквото и да е то. Но се колебаеше, а накрая започна да проумява, че би било безполезно. Защото, каквото и зло, истинско или въображаемо, да й бяха причинили, вече бе

прекалено късно да се променя каквото и да било. Той беше живял достатъчно дълго с нея и беше преживял достатъчно с нея, за да е сигурен в това. Бе прекалено късно.

---

[1] Mutt (англ.) — помяр. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 9

Доналд започна да изпитва някакво странно усещане, сякаш всичко около него се движеше с главолмна скорост. Нещата се трупаха: конференции, понижения в длъжност, спешни телефонни разговори, писма, на които трябваше да се отговори незабавно, покани за наполовина светски, наполовина делови събития, погребението на брата на съдружник във фирмата, и все нямаше никакво време. В края на деня се чувстваше уморен както никога по-рано. Здрав и енергичен млад човек, който не би трябвало да се уморява по този начин, той знаеше, че не само тялото му е уморено, а по-скоро нещастната му душа.

Веднъж Мария му каза: „Те страшно се скараха вчера след вечеря. Кукличка ги чу и се изплаши, затова я изнесох от стаята“.

Друг път му съобщи: „Мисис Бъзли замина за уикенда на яхтата на някакви хора. Мистър не отиде с нея“.

Имаше нещо мизерно, долнопробно в това да слуша тези приказки; в края на краищата, това бяха клюки. И все пак нямаше никакъв друг начин да научи какво става в онова място, което смяташе за дом на детето си. Колкото и да беше странно, той бе на страната на Хауърд Бъзли, мъжа, който е бил любовник на Лилиан, преди да се омъжи за него. И въпреки това Бъзли явно представляваше сигурната опора в това семейство, човекът, който най-много се грижеше за детето на Доналд.

Един ден, докато обядваха набързо в едно заведение близо до кантората, Ед Уилс остави на масата чашката си с кафе и го попита:

— Ще имаш ли нещо против, ако споменавам понякога името на Лилиан? Моля те, отговори ми честно. Колебаех се дали дори да ти намекна за това, но Джун ми каза, че трябва да го направя. Ние с нея знаем колко се притесняваш за момиченцето си и затова...

— Моля те, кажи ми каквото трябва да знам, всичко, което трябва да знам.

— Е, този път не е много. А може и да е, но ние сме виждали Лилиан на плажа близо до лятната вила, която наехме. Доста е

отдалечено, не е в някой моден квартал, мястото съвсем не е в стила ѝ. Но няколко пъти я видяхме чак надолу, в най-безлюдния край на плажа, и не беше с мистър Бъзли. Поне ние сметнахме, че не е той.

— Мъж над шейсетте? Нисък и посивял?

— Не, съвсем не. Съвсем, съвсем различен.

Доналд въздъхна.

— Притеснявам се, Ед. Ако този брак се разпадне, къде ли ще отиде тя с детето? Да, аз бих могъл да намеря по-голям апартамент, да отида в съда и да уредя свиждане през седмица или нещо от този род, но това ли е начинът да бъде отгледано едно дете, като двамата родители, които не се понасят, си го прехвърлят напред-назад? — Сети се за книгата, посветена на детската психология. — Тъй че какво ще стане? Какви са целите на Лилиан?

— Според жена ми тя цели да се издигне още по-нависоко. Джун обича да чете светските колонки, от чисто любопитство, предполагам, защото тя не е от този сорт, както си забелязал. Но е очарована от издигането на Лилиан, ако това може да се нарече издигане. Видя ли снимката миналата седмица?

— Виждал съм само две, които ми показа бавачката, но това беше преди повече от година.

— Е, оттогава се появиха още доста снимки. Последната е от едно от онези светски мероприятия — група жени на разпродажба в нечия градина. Джун казва, че Лилиан е като метеор, малко ѝ е късно да започне като модел, иначе щеше да се появи по кориците на всички списания.

Хора. Обикновени хора като теб и мен.

Но не беше толкова просто. Лилиан имаше нужда да разбере коя е и само Бог знаеше защо. Не, и това не беше вярно. Тя сигурно знаеше много добре защо има нужда да преоткрие себе си, да покаже, че може да стигне до върха или каквото там считаше за връх, където можеш да имаш всичко, което поискаш, и да правиш всичко, което поискаш.

— Ние наистина я харесвахме в началото — каза Ед. — След като се оженихте, Джун се опита да се сближи с нея, но тя изведнъж реши, че не иска да я вижда.

Доналд си спомни: тогава Лилиан се запозна с Клоуи Сандърс.

— Надявам се, че тя няма да се раздели с Бъзли — каза той, стана, плати сметката и се върна на работа.

Сега вече, подтикван от тревогата си и от мъничко пикантно любопитство, Доналд започна да следи светските страници в неделя и дори когато Джун Уилс му изпращаше чрез Ед съобщение за някоя бележка в списание, четеше и нея. Запомняше всички подробности: тя беше великолепно облечена; най-често беше с Бъзли, но все пак много пъти излизаше и без него; започнаха да я виждат по-рядко с известни личности от ранга на съпруга ѝ, отколкото с гостуващи европейски знаменитости на откриването на културни паметници и други събития; напоследък я бяха снимали заедно с група хора, сред които граф и графиня.

Очевидно изпреварваше съпруга си в светската популярност. Само графове и графини, нищо по-долу! О, казваше си Доналд, тя ще се държи за Бъзли, докато намери нещо по-добро. Виждаше го ясно, макар старецът навярно все още да не го виждаше. Но той, горкичкият, щеше да го види, по-вероятно рано, отколкото късно.

В неделя сутринта телефонът извънтя.

— Надявам се, че не съм те събудил — каза Ед Уилс, — но исках да се свържа с теб, преди да си получил вестника.

— Защо? Какво се е случило?

— Автомобилна злополука. Ще започна отзад напред: детето ти е добре. Няма нито една драскотина. Истинско чудо. Онова, което ти казвам, е сто процента истина, така че спокойно. Аз не бих те измамил, Доналд.

Той си пое въздух и го издиша — такава беше инструкцията, за да останеш спокоен в извънредни ситуации. Запази спокойствие. Спокойно.

— Продължавай — рече Доналд.

— Случило се е снощи около десет часа, сблъскване на магистралата. Едната кола карала бързо, или може би и двете, влизане в съседното платно, рязък завой и едната се забила в някакво дърво. Лилиан е била на предната седалки до шофьора. Той е в болница, пише, че е в критично състояние. Не си е сложил предпазния колан и направо е изхвъркнал от колата. Лилиан е със счупено рамо. Твоето

малко момиченце е непокътнато, слава богу. Това е невероятно. Ще прочетеш във вестниците.

Дясната ръка на Доналд трепереше и за да я укроти, той постави лявата върху нея.

— Къде е тя? — попита той. — Къде се е случило това?

— На Лонг Айленд. Някакви приятели са се погрижили за Лилиан и малката, закарали ги в дома си, след като лекарите я прегледали. Някои хора живеят там през цялата година. Не ги познавам, но ще открия кои са. С Джун щяхме да ги приберем у нас, ако бяхме научили навреме. Ние тъкмо прибираме багажа, краят на лятото е, време е за училище.

Доналд разбра, че Ед се опитва да представи всичко като обикновен разговор, удължава го, за да не завърши съвсем унило.

— Ще ти звънна веднага щом се обадя в селото. Няма да се бавя.

Неделният вестник направо го подлуди — страница след страница с политика, международни новини, бизнес новини и от този род, когато той търсеше само едно малко съобщение. Ръцете му трескаво прехвърляха страниците. Най-после го откри и го прочете на един дъх.

„МЪЖ, УБИТ ПРИ КАТАСТРОФА НА МАГИСТРАЛАТА.

Лийо Симънс, на 37 години, от община Джеферсън, е бил убит при сблъсък на две коли на пресечка на Джеферсън Авеню. Филип Фериър, 32-годишен, от Ню Йорк, е в критично състояние и се намира в болница «Джеферсън Мемориъл». Едната пътничка — Лилиан Бъзли, на 29, от Ню Йорк Сити, е със счупена ръка и рамо, докато дъщеря ѝ Бетина Улф, на 2 години, е незасегната.“

Доналд хвърли вестника на пода и гръмко изруга.

— На път за Ню Йорк! На път! Къде, дявол да я вземе, е била и защо е излизала с детето... Господи, боже, знаех си, че нещо ще се случи. От седмици ми се върти в главата, по дяволите! Проклетата да е и вечно да гори в ада.

И той седеше така, стиснал главата си с ръце, и се опитваше да мисли. Какво да прави? Какво да прави? След малко стана, изми няколкото мръсни чинии и отиде до прозореца, за да погледне притихналата улица в неделната сутрин. Защо? Защо, когато животът можеше да бъде толкова прекрасен — с доходната му работа, с жена, дете или деца и повече от достатъчно средства да изхранва всички?

Телефонът иззвъня отново и той с един скок се озова до него.

— Ед? Ед? Къде са те? Ще взема нечия кола назаем и ще отида да ги прибера.

— Не е необходимо. Хората, които са давали партито, ще ги закарат у дома. Сега тръгват. Името им е Картър. Казват, че Лилиан е омотана в превръзки, но детето е много добре. Специално ги попитах за малката.

— Благодаря ти, Ед. Много ти благодаря.

— Няма за какво да ми благодариш, Доналд. Сигурно си направо скапан.

— Така е. Но ще се видим сутринта, по същото време и на същото място.

Прекалено притеснен, за да се задържи на едно място, той обикаляше стаите, сякаш търсеше с какво да се захване. Пренареди някои книги на полиците и поля папратта, която Лилиан беше купила и много ценеше. Тя бе зелена и избуяла, докато Лилиан...

Телефонът отново иззвъня. Този път в слушалката прозвуча възбуденият глас на Мария:

— Мистър Улф, мистър Улф, какво е станало? Ей сега се прибрах, бях у братовчедка ми, и мисис Бъзли ми се обади и ми каза, че е имало катастрофа и че Кукличка е добре, а тя си е счупила рамото, и че ще си дойдат към един часа... Къде са те?

— Не знам нищо повече от онова, което и ти. Но къде си била, Мария?

— Казала в четвъртък на мисис Бъзли, че моя братовчедка идва в Ню Йорк тази седмица и искам два дни почивка да се види с нея. Тя ми се разсърди, не, не ми говори сърдито, но аз вижда, че сърдита. Тя иска да иде на парти в събота, а аз казал, че мой ред. Трябвало да види моя братовчедка. Мисис Бъзли все излиза и ходи на парти. Казала, че ще се върне в неделя сутрин и ето ме тук, но къде е Кукличка? Къде са отишли?

— Някъде на Лонг Айлънд. Това е всичко, което знам. Ще разбереш, когато тя се прибере. Моля те, след това ми звъни веднага. Трябва да знам. Но къде е мистър Бъзли?

— Той замина за Калифорния. Работа. Сега си идва. Има съобщение на телефонен секретар. Казва, рано в неделя. Аз мисли тя каже не преди вторник. Да, да, тя каже вторник. Не знам какво... добре. Ще се обади, мистър Улф.

Той отново закрачи напред-назад из трите стаи, размишлявайки. Мръсна работа. Нямаше никакво съмнение. Това не беше работа на Доналд Улф или по-скоро нямаше да е негова работа, ако не беше малкото момиченце на Доналд Улф.

Малко по-късно слезе долу и напусна къщата. Денят беше изпълнен с благоухания, хората бяха наизлезли, за да се наслаждават на следобеда, и се разхождаха с красивите си бебета в колички и красивите си кучета на каишки. Струваше му се, че атмосферата е наситена с приветливост и мир. Обзет от ужасен гняв, той си мислеше за Лилиан, тази нарушителка на мира и спокойствието. След това зави обратно и се прибра у дома, за да се разхожда пак напред-назад като затворник, който брои крачките си, опитвайки се да измисли нещо разумно, което би могъл да предприеме.

Телефонът иззвъня и Мария заговори нервно и забързано в слушалката:

— Аз съм в кухнята. Не могат да ме чуят, но ще говоря бързо. Мистър Бъзли е тук. Те са в тяхната стая, тя е цялата в бинтове, той ѝ креци, ужасно е, мистър Улф, Кукличка е добре, сложих я в кошарката, трябва да вървя.

— В събота следобед ела при мен в апартамента, вместо да ходиш в парка. Ако вали и не можеш да излезеш в парка, аз ще дойда у вас, независимо дали това се харесва на някого или не.

— О, не идвайте тук, мистър Улф. Не го правете.

— Тогава трябва да ми обещаеш, че ще ми се обаждаш по телефона всеки ден, за да знам какво става там.

Благодареше на Бога за Мария, за нейната лоялност и за нейния здрав разум. Такива като нея не се срещаха под път и над път. След това се сети, че е гладен, затова си направи сандвич, но не му се ядеше. Отново погледна през прозореца; долу премина линейка с виеща

сирена и Доналд си представи катастрофата. По какво чудо неговото малко момиченце се беше спасило?

Когато настъпи вечерта, Доналд си легна, защото му се струваше, че дни наред не е спал и умира за сън. Но сънят идваше на пресекулки, смущаван от отчаянието и кошмари. Преследваше го някакъв неописуем ужас, бягаше, напрягайки до крайност всичките си мускули, но не помръдваше дори сантиметър напред. Ужасът идваше все по-близо и по-близо...

Събуждаше се и заспиваше и отново сънуваше. Така измина нощта.

Всички в кантората бяха научили за детето му, оцеляло в автомобилната катастрофа. Беше изненадващо, че толкова много хора са прочели това миниатюрно съобщение на вътрешна страница. Ако някой не беше го забелязал, научаваше за него веднага щом дойдеше на работа. От начина, по който хората говореха с него, само от изразенията на лицата им той разбираше, че знаят за болката му и беше благодарен за проявеното съчувствие.

Мистър Прат, както винаги, беше немногословен и изрази всичко, като сложи ръка на рамото му и произнесе едно изречение:

— Детето ти не е ранено, само това има значение. Не го забравяй.

Върху бюрото на Доналд лежеше купчинка важна поща, което вероятно не бе лошо, защото така сутринта мина по-бързо. Но после, в един часа, когато Ед Уилс дойде да му предложи да обядват в онова заведение надолу по улицата, цялата мъка от предишния ден отново изригна в душата му.

— Накарах един човек да хвърли поглед на полицейския доклад в Джеферсън — подхвана Ед. — Шофьорът не е бил в най-добрата си форма. Бил е вляво от бялата линия, когато се е случило. Май е любител на развлеченията от светското общество, с репутация на пияница, а може би и любител на кокаина, но още не са го проверили за дрога. Това няма значение, освен за наследниците му, ако има такива. Ако ги има обаче, по-добре да се надяват, че колата му е била застрахована за голяма сума. Последното съобщение от болницата е

отпреди един час и гласи, че той няма да оцелее. Паднал е на главата си, след като изхвъркнал от колата.

Доналд потръпна, докато го слушаше.

— Чудя се каква част от цялата тази работа искаш да чуеш — добави Ед, като си играеше с една свободна вилица. — Чувствам се неудобно. — Остави вилицата, продължи: — Мразя такива приказки, достойни за клюкарските страници и жълтите вестници, но за твое добро ще го направя, затова...

— Какво има, Ед? Хайде. Този тип, това същият мъж ли е, за когото ми каза, онзи, когото си видял на плажа близо до вас?

— Не, не, това е друга история.

— Извинявай, ако се изразявам объркано — рече Доналд с неприкрито ожесточение, — но тогава кой е бил мистериозният непознат на плажа? Не че ми пука за него.

Но мислейки за сигурен и стабилен дом и за Хауърд Бъзли, му пукаше, и то много.

— Джун не се има много-много с разните клюкари — подхвана Ед, — но познава много техни близки познати, затова снощи, като я помолих, вдигна телефона и откри истината. Това е Сторм, Артър Сторм, някакъв магнат, който имал туристически обект на около десет мили на изток от нашето място. Виждал съм го или поне онова, което може да се види от пътя. Високи дървета, морави, огромна площ, голяма бяла къща... имаш представа.

— Да. И какво друго?

— Всичко това има ли значение? — кротко попита Ед.

Наистина нямаше никакъв смисъл да крие повече страховете си, особено от приятел, от най-близкия си приятел. Затова Доналд проговори.

— Страхувам се, че Бъзли ще я напусне, след като тя не се държи прилично. За толкова кратко време аз се научих да разчитам на неговата вярност, не е ли странно? Той осигури дом на Бетина, обича я и настоящото положение е по-добро, отколкото ако майката на детето остане на произвола на съдбата. Затова се притеснявам и искам да чуя всичко, което можеш да ми кажеш.

— Добре. Артър Сторм е хубавец, на около четирийсет, така казват, а може и да не ги е навършил. Има жена и четирима синове,

тринайсет-четиринайсет годишни и по-малки. Срещнал Лилиан и направо се побъркал по нея.

— Разбирам.

И двамата замълчаха. Най-накрая Доналд попита дали съпругата на Сторм знае.

— Да. Тя го е напуснала.

— На партито на Сторм ли е ходила миналата събота?

— Не. Той е във Франция, отишъл е да нагледа къщата си там.

— Разбирам. — Забележката беше чисто формална, тъй като в действителност не разбираше и не виждаше нищо друго, освен някаква грозна бъркотия.

— Ако можех само да получа пълно попечителство...

— Ще е много, много трудно — отвърна Ед, клатейки глава. — Известно ти е.

Да, известно му беше.

В събота следобед Мария пристигна в апартамента му заедно с Бетина, издокарана в жълто, и след като съблякоха връхната ѝ дреха, се видя етикетът на престижна парижка фирма. Лилиан имаше вкус; това несъмнено трябваше да ѝ се признае.

Доналд се беше подготвил за това посещение, като беше махнал всички леснодостъпни и чупливи вещи. Беше купил пухкава котка-играчка, която мяукаше, щом я стиснеш, игра с дървени топки, които тракаха в лабиринт, като ги разклатиш, голяма плюшена топка, която да търкалят по пода, и ванилов сладолед, за да се подкрепят.

— А за теб и мен, Мария, по чашка кафе и кейк от френския магазин за хлебни изделия. Почакай само да го опиташ.

Беше облачен ден, мека светлина падаше върху масичката до прозореца, приглушавайки прекрасните цветове в стаята и на килима, където Бетина седеше, съсредоточила вниманието си върху дървените топки.

— Толкова е приятно тук и е толкова спокойно — промълви Мария. — Бих искала да остана.

— При вас не е ли спокойно?

— О, да, понякога. Много пъти. Но човек никога не знае. Мистър Бъзли беше толкова... о, о, толкова, о, ядосан, мистър Улф! Тази

катастрофа, нали разбирате, с Кукличка в колата, и защо тя е отишла на това парти?! Тайно се беше измъкнала, да знаете. Но той разбра. Да, той разбра!

Както излизаше от думите на Мария, бившата му съпруга научила, че Бъзли ще се върне два дни по-рано от предвиденото, и се разбързала да се прибере у дома преди него. Семейната двойка, която я била закарала на партито, явно не бързала да си тръгва, затова Лилиан приела този млад и съвсем непознат мъж да я закара.

Мария се разчувства.

— Беше ужасно, толкова тъжно. Искаше ми се да се разплача. Мисис Бъзли се разплака. Ръката я боли много, струва ми се. След това той съжали. Първо крещеше, а после взе да съжалява, а пък вчера вече се държеше много мило с нея, купи ѝ подарък, някакво бижу, струва ми се. Видях кутийката и след това тя също беше мила с него.

Доналд си помисли, че Бъзли все още не знае за Артър Сторм.

— Знаете ли, мистър Улф, тя е странна жена. Винаги е мила с мен, все се смее, наистина е мила. Каза ми, че на партито хората си играели с детето и тя била много доволна, защото Кукличка е толкова красива.

Защото Кукличка е толкова красива.

Той беше направо вбесен. Толкова е красива, казвала тя. Да, и е била толкова близо до смъртта, буквално на косъм, в една кола, карана от безотговорен непознат, когато е трябвало да си е в леглото. Доналд изведнъж се изправи и вдигна момиченцето заедно с една играчка, която сложи на масата пред нея.

— Татко! — радостно писна тя и посегна към чинията му. — Кейк! Кейк!

Като се засмя някак извинително, той ѝ даде своето парче.

— Знам, че не бива да го яде. Но малко бита сметана с шоколад от време на време няма да ѝ навреди.

— Вие никога не бихте я наранили, мистър Улф. Не и вие. Но мисис Бъзли, да, тя е странна жена. Много е мила... но въпреки това не е добра за детето. Нали ме разбирате? — И Мария тъжно поклати глава. — Много е хитра, но и глупава в същото време. Не е добра за детето.

„Прекалено опростено“ — помисли си Доналд. „Объркано“, щеше да е по-точната дума. Некачествен материал, независимо дали се

е получил по рождение, или принудително. Но каква беше разликата? Тя си беше такава и нямаше значение защо. Той погледна надолу към малките ръчички, изцапани с шоколад. Тези ръчички и тяхното бъдеще означаваха всичко за него.

— Тя има нужда от следобеден сън — обади се след малко Мария. — Ще я сложа ей там вътре на леглото, може ли?

— Ще заспи ли на чуждо място?

— О, Кукличка е добро дете. Добричка е по природа. Тя поспи малко, после ние се връща.

Във всекидневната той седна на такова място, че да може да вижда детето. Мария беше разтворила едно списание. Явно много трудно се справяше с четенето, устните ѝ бавно оформяха всяка дума. Докато я наблюдаваше, Доналд си мислеше, че тази мила непозната представлява единствената му връзка със заспалото на леглото дете. Ако някога искаше да узнае истината, тя бе единствената, която можеше да му я каже. Такова беше положението.

Понечи да вдигне телефонната слушалка и да даде на Лилиан да се разбере. Но разумът надделя. Колко пъти беше го правил преди и в отговор не беше постигал нищо повече от това тя да му тръшне слушалката.

— Мария — изгърси той, — ще останеш ли винаги с Кукличка? Винаги?

— Винаги ли, мистър Улф?

— Да, защото... — Не беше достойно, не беше почтено да казва каквото искаше да каже за една жена, която някога беше негова съпруга и винаги щеше да е майка на детето; цялото му същество се бунтуваше срещу изваждането на показ точно на това мръсно бельо, затова само изрече: — Никой не е като теб, Мария. Кукличка има нужда от теб. Разбираш ли?

— Аз обичам Кукличка, мистър Улф. Беше на два дни, когато я занесох от болницата вкъщи. А и тя ме обича повече от майка, това е истината, нали знаете?

— Ще ти плащам повече, Мария. Колкото и да ти дава мистър Бъзли, аз ще ти давам още.

— Не, не, струва ми се, че вие не сте богат като мистър Бъзли. Не искам това, мистър Улф.

— Няма да си тръгнеш скоро, нали, Мария? Не и без да ми кажеш предварително.

— Не, не. Може би някой ден. Няма да е скоро. Аз ви казвам всичко, мистър Улф.

По-късно, след като затвори вратата след Мария и Кукличка, облечена с нейното жълто палтенце и стиснала в прегръдките си бялото плюшено коте, Доналд за миг застина на мястото си. *Може би някой ден.* Някаква тъга се прокрадна в притихналите стаи, тежка и сива, подобно на мъгла в зимна нощ.

Приятелите на Доналд от кантората му казаха онова, което той като страна по делото вече знаеше, че никога няма да получи пълно попечителство над детето. Разводът беше приключил, бяха се споразумели. А ако детето замине за чужда страна? Направо не му се мислеше.

На сутринта дори няма да позная мъжа... Това достатъчно основание ли беше да ѝ бъде отнето детето? Човек никога не знаеше.

Приятелите му, и по-специално Ед Уилс, му казаха и някои неща, които не знаеше: че съпругата на Артър Сторм предишната седмица е подала молба за развод, че Артър Сторм притежава прочута колекция с произведения на модерното изкуство, намиращи се главно в къщата му във Франция.

Когато забогатеея, ще колекционирам произведения на голямото изкуство. О, да, всичко съвпаднаше...

Една вечер Мария се появи отново. Познатата зелена шапка беше изкривена на една страна и тя едва си поемаше дъх.

— Мистър Бъзли отиде си! Взе си дрехи, всичко, гардероби празни, няма негови вещи. Беше много ядосан, никога не виждала такъв, мистър Улф. Ужасно, ужасно! На мен каже: „Грижи за малката“. Целува дете и си отива.

— Къде е малката? — извика Доналд.

— У дома, спи. Мислите, че аз оставила нея? Готвачка остане тази нощ. Мисис излезе. Някакви приятели дойде да я вземе, не ги познава. Ужасно, мистър Улф.

Пред очите на Доналд се появи една мигновена картина на онзи апартамент, който бе видял за малко, но никога нямаше да забрави: гледката на просторните стаи, на вещите, сега струпани на куп, разбъркани, лицата на любопитни и удивени зяпачи и отново лицето на Лилиан — такова, каквото изглеждаше сега — бледата ѝ кожа, пламнала от сълзите или от гняв.

Той погледна треперещата жена, невинна свидетелка на случилото се, внимателно ѝ помогна да свали палтото си и я накара да седне.

— Вечеряла ли си, Мария? Искаш ли нещо за ядене или за пиене?

— Не съм гладна. Нищо не искам, моля.

Значи Бъзли я беше напуснал. Сега трябваше да бъдат обмислени възможностите или вероятностите, да се проучат някои неща за апартамента — дали е собствен, или е взет под наем; ако беше взет под наем, за какъв срок. Ако след този катаклизъм щеше да последва развод, къде смяташе Лилиан да отиде? Разбира се, той имаше предвид детето. А в сметките трябваше да се сложи и другият мъж, вероятната причина за цялата тази бъркотия.

— Той взе и мебели — каза Мария. — Негово бюро. Голямо бюро, той много харесва. Големи кресла и снимки — на семейство, деца, това е всичко.

Е, значи този катаклизъм щеше да има трайни последици. Един разгневен мъж можеше да вземе дрехите си, но нямаше да премести любимите си мебели, ако не беше сигурен, че няма да се върне повече.

Мария поразмисли малко, явно за да се увери, че заключенията ѝ са правилни, и продължи:

— Знаете ли, мистър Улф, струва ми се, тя има друг мъж, не момче... този път това голям мъж. Да, да, има. Тя ме помолила да отиде с нея във Франция, защото Кукличка обича мен. Красива къща във Франция, красива снимка. Аз! Че аз сега дошла в Ню Йорк. Аз казва не. Казва: Съжалява, мисис Бъзли, не.

С разтуптяно до пръсване сърце, Доналд направи огромно усилие да говори спокойно:

— Каза ли ти кога?

— Скоро. След два месеца. Той първо има работа тук, след това те заминава.

Наистина имаше работа тук, този Артър Сторм — развода и четиримата недорасли синове, които заменяше срещу Лилиан Бъзли, бивша Лилиан Улф, бивша... И Доналд така яростно стовари юмрука си върху масата до себе си, че Мария подскочи.

— Мистър Улф, не се притеснявайте! Ще остане с Кукличка, докато заминат. Може и не замине. Може тя просто говори. Мисис Бъзли, тя обича говори.

Доналд знаеше, че не може да вярва на това „просто говори“. Първо, той познаваше Лилиан, нейната предприемчивост, нетърпението ѝ, знаеше как тя постига нещата. Второ, имаше необходимите агенти. Главният беше Ед Уилс, който чрез Джун направи много полезни усилия, за да разбере какво става в посока Артър Сторм. Разбира се, Мария беше другият му агент; чрез нея Доналд следеше развитието на френската връзка.

Една след друга изминаха две напрегнати седмици и стана ясно, че Лилиан дори не се опитва да скрие плановете си от Доналд. Тя, естествено, не бе разчитала Мария да си държи устата затворена по време на тези летни следобеди в парка. Не, тя просто беше съвсем наясно, че Доналд няма никаква реална възможност да ѝ попречи да заведе детето си където си поиска.

Той се упрекваше, че не е бил достатъчно предвидлив. Вярно беше, че в деня, когато подписа онези документи, беше виждал бебето само два пъти. Чувствата му, които днес трудно можеше да опише, тогава представляваха някаква смесица от тъга, гняв към Лилиан, объркване, странно усещане за изолираност, наред с някакво чувство за морален дълг — всичко това и нито частица истинска любов, все още.

Да, това беше вярно. Но то не можеше да го оправдае — беше постъпил толкова глупаво, той, адвокатът със значителна репутация. Защото, както би трябвало да се очаква, любовта дойде, когато на четиримесечна възраст неговата Бетина му се усмихна. И какво друго, освен любов можеше да ѝ даде той в замяна, ако не смятаме значителните суми, внесени в банката на нейно име? Можеше ли да ѝ осигури дом или някакъв друг живот, различен от онзи, който Лилиан ѝ предлагаше?

Нямаше значение какво е направило или не е направило Лилиан такава, каквата беше. Той отново и отново си повтаряше, че това дете има право да се формира и да се превърне в човек, добър и завършен.

Понякога, когато сядаше да работи, Доналд се улавяше, че се обръща към Лилиан, сякаш седи пред него: „Ти не си годна да бъдеш майка! Ти унищожаваш всичко, до което се докоснеш“. Не, това не беше съвсем вярно. Тя бе добра към Синди. Може би двете бяха като доктор Джекил и мистър Хайд. Но Доналд не беше психолог. Не можеше да го проумее. Пък и това вече нямаше значение.

Един ден се сети какво му беше казала Мария за заминаването на Бъзли — че преди да тръгне, бил целунал Бетина. И изведнъж Доналд изпита съжаление към Бъзли, този щедър и глупав старец. При цялата си нюйоркско-холивудска изтънченост и хитрост той бе заблуден и измамен. Криеше ли се някаква поука тук? Отговори си с горчива ирония: „Да. Бъди щастлив“.

През последните две години или дори повече, откакто името на Лилиан бе започнало да се появява тук-там в светските колонки, той неизменно ги четеше. Така попадна на едно кратко съобщение за това, че Артър Сторм възнамерява да се пресели във Франция. „За да може — пишеше в него — да се погрижи за бизнес интересите си там“. Вече бяха изминали шест седмици, откакто Мария му разкри истината, шест седмици, през които Доналд би трябвало да предприеме нещо. Но какво? Попита приятелите си, попита Огъстъс Прат, но те не му предложиха нито един полезен съвет по простата причина, че нямаше какво да го посъветват.

Отчаяние — това е страшна дума, мислеше си той. Дните му минаваха — колко ли още му оставаха? — белязани от видението на един самолет, който отнася Бетина-Кукличка далече отвъд Атлантическия океан. „При кого, при какво?“ — повтаряше си той, изгубил сън и апетит.

В главата му се мяркаха спомени за катастрофите на миналото — деня, в който прочете телеграмата, изпратена на майка му от военното министерство през 1944-а, сутринта, когато премазаха кучето му, деня, когато над фермата, където работеше, се изви циклон и всички коне обезумяха.

Бързай, бързай, бързай! Няма време. Вече може да е много късно.

В неделя следобед той хвана детето си за ръка и тръгна на разходка, нейната пухкава ръчичка, приютена на сигурно място в неговата. На сигурно място засега, но какво щеше да стане утре?

Изминаха още дни. Напрежението бе изписано на лицето му. Личеше си от начина, по който хората го гледаха. Сънищата му бяха ужасяващи: една нощ беше в съдебната зала, идеално подготвил аргументите си, но въпреки това, когато се изправи да говори, те се изпариха от главата му, затова стоеше там и не знаеше какво да каже, а всички в залата се бяха вторачили в него с ужас и изумление. Събуди се плувнал в пот. Изминаха още седмици.

След това без никаква реална причина нещо го осени точно когато отиваше на работа: човек можеше да започне живота си наново. Можеше да преобърне живота си. Не беше ли го направил вече веднъж, когато пристигна на това място, наречено Ню Йорк? Имаше толкова много места по света... А той бе свободен! На никого не дължеше нищо. Не бе причинил зло на никого. Да, беше свободен. „Мога да отида навсякъде“ — помисли си Доналд и изненадано си заповтаря тези думи.

Тази нощ си легна, без да изпитва страх. Сякаш бе настъпила някаква странна метаморфоза, сякаш бе изпил някакво вълшебно лекарство. Сякаш някаква врата се беше отворила и бе нахлула светлина там, където не бе имало. Още не бе преминал през тази врата, но тя съществуваше. Видът ѝ някак си му действаше успокоително. За първи път от много дълго време той се унесе в лек и спокоен сън.

На сутринта стана в добро настроение и се приготви да отиде на работа. Не би могъл да обясни как се случи, но изведнъж, докато прекосяваше стаята, точно когато стигна до средата ѝ, нещо го осени. Един заповеднически глас закънтя в ушите му.

Направи го! Направи го! Да.

ГЛАВА 10

На първо място трябваше да приеме факта, че Доналд Улф няма на кого да се довери. Ако не се смятаха онези далечни братовчеди от Уайоминг, които можеха да се блъснат в него на улицата и да не го познаят, нямаше кръвен роднина, когото да помоли за убежище или съвет. Нито пък можеше да се довери на добър приятел като Ед Уилс и да го замеси в незаконните си действия дори само чрез най-лек намек.

Как да се махне? Къде да замине? Трябваше да отиде на някое изолирано място, непосещавано от туристи или от каквито и да било познати, които би могъл да срещне случайно. Светът беше голям и все пак достатъчно малък, за да срещне на един брулен от ветровете тъгъл в Единбург клиент от Чикаго, когото не е виждал четири години.

В „бърлогата“ му имаше голям глобус, с чиято помощ той обичаше да си припомня пътуванията си; а освен това беше удивително забавно да проследява пътешествията на онзи прочут негодник, с чийто случай фирмата им беше свързана толкова дълго време. Човек като него е трябвало да има много връзки с престъпници, няколко фалшиви паспорта и феноменална памет, за да държи нещата под контрол. Доналд не разполагаше с такива неща, нито пък го желаше. Тъй че трябваше да изключи онова далечно и пусто кътче в Канада, за което се беше сетил най-напред.

Ето защо следващата стъпка беше да разтвори на масата карта на Съединените щати и да я разгледа внимателно. Аляска беше най-отдалеченото място, ако не се смятаха Хавайските острови. Едно пътуване до Хаваите включваше самолет, където щяха да го забележат и щеше да бъде регистриран като пътник с двегодишно момиченце. Аляска? Тя бе прекалено слабо населена, включително и няколкото големи градове там, за да може един мъж с дете да се скрие в тълпата. Къде да намери такова място, което нито да е прекалено гъсто населено, нито прекалено слабо, че и да не е отдалечено на две-три хиляди мили? Това трябваше да е в провинциален район, може би някое малко градче, сгушено в гънките между две планини, далече от

потока на модерния живот. Очевидният отговор беше да отиде някъде в Средния юг, но къде точно, той нямаше представа.

Но където и да отидеше, как щеше да си изкарва прехраната? Единствените долари, които бе спечелил през живота си, бяха дошли от работата му по чужди ферми и от работата му като адвокат. Доналд нетърпеливо бутна картата настрани и отиде до закаченото в гардероба огледало, за да се погледне и на висок глас да си зададе въпроса: „Възможно ли е да си се побъркал? Ето, че си точно по средата на един случай, възложен от Огъстъс Прат на теб... на теб, Доналд Улф, а не на някой от другите с два пъти по-голям стаж във фирмата“.

После се извърна от огледалото и първото, което видя, бе снимката на детенцето му, сложена в рамка. Бетина седеше в количката си с полуизядена бисквитка в ръка, усмихната до ушите. Цялата му непоколебима решителност изведнъж се върна.

Направи го! Направи го!

В неделя в парка Мария му докладва, че „мъж се върне от Франция. Тя вижда с него всеки ден. Идва всеки ден, мистър Улф. Едър мъж. Хубавец. Мисис Бъзли много щастлива с него“.

Нямаше и съмнение, че е щастлива, независимо колко дълго можеше да трае това щастие. Пред очите на Доналд се занизаха сцени като на филмова лента: леглата на онова парти... струваше му се толкова отдавна... О, тя е била точно там, нямаше никакво съмнение. Онези хора във Флоренция, Лилиан, просната на дивана в онази ужасна сутрин изпомачкана и полусъблечена; всички тези и много други картини идваха от миналото и пробягваха пред очите му.

— Тати. Да ходим. Кукличка иска да ходи.

Тя не ходеше, а подскачаше и той трябваше да я държи здраво, за да не се изплъзне. Тези „ужасни семейни двойки“ — пишеше в една от книгите на Доналд.

Едно от първите неща, които трябваше да направи, бе да смени името ѝ, защото Кукличка или Бетина направо дразнеха слуха му. Тези имена не ѝ подхождаха, макар че той не можеше да измисли друга причина, освен че олицетворяват света, от който се канеше да я отведе.

От дъното на паметта си Доналд изрови спомена за това, че някога бе попадал на списание, рекламиращо книги за смяна на

самоличността. Неговата задача номер едно сега беше да издири това списание. Направи го, като попита за него в няколко квартала, където смяташе, че е най-вероятно да го намери. След това си поръча книга, от която научи нещо, което би могъл да му подсказе и здравият разум: имаше нужда от свидетелство за раждане. С него щеше да се превърне в друг човек. От такова свидетелство имаше нужда и всяко дете, което започва училище.

Знаеше, че този номер невинаги минава. Вероятно минаваше рядко, а със сигурност би *трябвало* да минава много, много рядко, иначе какъв би бил светът? И все пак не беше ли това простимо понякога, при извънредни обстоятелства?

На първо място имаше нужда от пари, пари, които не оставят следа. Той започна да изтегля парите си от различните банкови сметки, като от време на време нехайно обясняваше, че ще заминава за Индонезия. Не притежаваше никакви ценни вещи, освен сребърния сервиз, който Лилиан му бе оставила, тъй като Бъзли вече имал два такива. За голяма своя изненада взе за него десет хиляди долара в брой. Лилиан наистина беше въртяла бедничкия Бъзли на малкото си пръстче! За много хубавичка сума продаде и годежния пръстен, който тя не искаше, защото бедничкият глупав Бъзли й беше подарил похубав. „Бедничкият глупав Доналд също“ — помисли си той, като се сети за онзи следобед в Лондон, когато бе изпаднал в паника да не я загуби.

Купи си портмоне препаска и го носеше всеки ден. Само това го караше да се чувства като преследван, който се прокрадва със своята тайна по добре познатите коридори на великолепните офиси в сърцето на Манхатън, където го знаеха като Доналд Улф, високо уважаван гражданин. Понякога го обземаше ужасяващото усещане, че халюцинира. Трябваше да се отърси незабавно от него и да се изправи пред реалността; много скоро щеше да стане един неизвестен, временно безработен човек, живеещ на място, което все още беше неизвестно.

Как щеше да се казва, питаше се. Къде би трябвало да е роден? Трябваше да е живял в някой град, достатъчно голям, че човек да може да се загуби в тълпата. Това място трябваше и да се намира достатъчно наблизо, за да прекара няколко дни там и да го опознае, в случай че не дай си боже, се наложеше да отговаря на по-сериозни въпроси, от рода

на: „Къде си ходил на училище, а на църква, а къде се намират кварталните кина?“.

Спря се на Филадельфия. В този случай трябваше да е роден в някое съседно градче, в чието гробище много лесно щеше да намери името на някой на неговата възраст, починал в ранното си детство и вече забравен. Снабден с тази информация, можеше да отиде в отдела за гражданско състояние и да поиска да му издадат дубликат на акта за раждане, който „някак си е загубил“. Ето защо в три поредни съботи Доналд наемаше кола, обиколи пет гробища в различни градчета и най-накрая се спря на име: Лора Фулър, „многообичаната дъщеря на Джеймс и Лора“.

Няколко минути стоя там, вперил поглед в избуялата трева на гроба. Починала на две години! Бедничкото дете! Какъв ли би бил животът ѝ, ако бе останала жива?

Но нейното име може би щеше да даде по-добър живот на онова малко момиченце в Ню Йорк. А бащиното ѝ име бе бащино и на Доналд, това навярно бе предзнаменование за щастие. („Че от кога вярвам в предзнаменования?“) Въпреки всичко това бе едно хубаво, обикновено име, което не привличаше внимание, а „Лора“ щеше да е добро име за малката дъщеричка на „Джим Фулър“.

При цялото това душевно и физическо напрежение, докато вместиаше проекта в препълнения си график, на Доналд успя да му хрумне една забавна мисъл: с контактите му, с опита и начина му на живот Хауърд Бъзли най-вероятно притежаваше цялата вещина в тази област, която на него му липсваше.

— Те скоро бъдат готови. — Гласът на Мария прозвуча плачливо. — Мисис Бъзли каже, че те скоро заминава. Неин мъж взема нея и Кукличка. Във Франция те има добра бавачка за Кукличка, така че не бива вие притеснява, мистър Улф. Но на мен тъжно... — Тя заплака: — ... много тъжно, мистър Улф.

— Кога, Мария? Кога?

— Може би другия месец, аз мисли.

— Но ти ще останеш дотогава, нали, Мария?

— Да, да, аз остава. На мен мъчно за Кукличка. Тя като мое дете, така е.

Следващия месец. Веднага трябваше да си купи една малка тетрадка и да си запише най-важните неща, за които не можеше да

разчита само на паметта си: подробности за облеклото, за тоалета, за следобедния сън и други неща, които смяташе, че вече знае, но може би всъщност не знаеше.

И най-важното, трябваше да купи кола. Ето защо се обяви за болен за няколко дни, качи се на влака за Филадельфия и като пристигна на последната гара, помоли един шофьор на такси да го закара до някой гараж за коли на старо. Мигновено съжали за това. Ами ако го обявяха за национално издирване и този шофьор на такси си спомнеше за него? После се ядоса на себе си. „Смешен си, нервен си като котка на покрив. Престани. Ти си просто един гражданин, който иска да си купи кола.“

Продавачът бе млад и много енергичен.

— Кажете ми какво точно търсите и ще ви го намеря. Имаме всякакви коли.

Доналд бе сигурен, че колата трябва да е незабележима като дънките и маратонките, които носеше, да не бие на очи, да не се запомня, следователно не биваше да е прекалено красива и лъскава, да не е някоя таратайка, нито пък да е червена или бяла.

— Не държа на определен модел — обясни той. — Но да е с нисък километраж и стабилна. Ще я закарам в Западна Канада, тежък терен. — Трябваше да остави и някаква заблуждаваща следа. — Ще ми трябва и голям багажник, наистина голям. Ще пренасям много багаж.

Двамата вървяха един до друг сред редиците от коли.

— Тази ми се вижда добра — каза Доналд и спря да огледа един черен закрит автомобил. — Нека да видим багажника. А какъв е километражът?

Докато си даваше вид, че слуша изброяваните данни и цифри, той бързо съчиняваше една история. Тя трябваше да е толкова забележителна, че този млад човек никога да не се сети да я свърже с изгубеното детенце на Лириан.

Но това ще се случи, трябва да се случи. Не, не трябва! И е по-добре да овладееш полета на фантазията си, Джим Фулър.

— Съпругата ми току-що почина, нали разбирате, и смятам да закарам повечето вещи на родителите ѝ.

— Моите съболезнования.

— Те живеят в провинцията, на седемдесет мили от летището са, тъй че със самолет не става, с кола ще е по-лесно. Можех да им

изпратя вещите, но наистина трябва да отида да ги посетя. Тя беше единственото им дете. Почина внезапно.

— Лоша работа.

Очите на младия човек изразяваха подобаващо съчувствие. В края на краищата, колко лесно беше да лъжеш и да се измъкнеш! Той бе изкарал с успех първата проверка.

Доналд обясни, че ще плати с парите, които е получил от продажбата на мебелите си.

— Продали сте си мебелите? Местите ли се?

— Местя се в по-малък апартамент близо до Спрус Стрийт. Вижте какво, ще ви се обадя след два-три дни, когато сте готов с документите за прехвърляне, регистрационните табели и останалото. Уредих да изключат телефона ми веднага след като платих последната сметка, а на новото място все още нямам телефон.

— Лоши работи, мистър.

— Е, такъв е животът. Много благодаря. Много ми помогнахте.

Вече беше измамник, направо му приляваше от срам. Но целта, която преследваше, стоеше по-високо от самоуважението му и тъй като беше планирал да прекара следващите няколко дни във Филадельфия, нае стая в хотел и въоръжен с тетрадка и писалка, тръгна на обиколка, за да опознае града. След като се снабди с карта на града и няколко брошури за историята и историческите му забележителности, Доналд се обади да докарат колата му, първата, която притежаваше, след като бе продал онази таратайка в Северна Дакота, и потегли обратно за Ню Йорк.

Започна да изпразва апартамента си, като унищожи всеки предмет, който би могъл да разкрие самоличността му, например снимка на Кукличка — на Лора — в Сентрал Парк на фона на жилищни сгради и един албум, съдържащ негова снимка в Юридическия институт — с тога и квадратна шапка. Скъса излишните екземпляри от картата на Съединените щати, запази само един — щеше да го разглежда отново и отново.

— Мисис Бъзли вече има много голям куфар — внезапно му докладва Мария. — Сложила го в хол. Аз мисли, че те заминава много скоро, мистър Улф.

Сърцето на Доналд беше като мотор на кола, усилено изкачваща се нагоре по склона на планината. Имаше още толкова много работа да свърши! В списъка му все още имаше неща, които не бе успял да купи: дрехи за детето и голям куфар за тях. Всеки ден след работа той се качваше на колата и посещаваше малки магазинчета в отдалечени части на града, купувайки само по няколко неща, така че никой от продавачите да не може да се сети за мъж, купил подозрително голямо количество дрешки за малко момиченце. Снабди се с детско дъшечче, което щеше да слага на пода нощем, подходяща предпазна седалка за малката, портативен хладилник и най-различни играчки. След като приключи с всичко това, той се помоли Лора да не се разболява и от най-леката болест, защото някой лекар би могъл да заподозре, че нещо не е наред.

Дните се нижеха прекалено бързо. Доналд се чувстваше като преследван, който се страхува да погледне назад и да прецени разстоянието, дялящо го от преследвача, или като човек, който се страхува да погледне календара и да разбере колко малко време му остава за онова, което все още му предстоеше да свърши.

Най-накрая останаха само още два дни, настоящият и следващият, неделя, когато щеше да открадне Лора. Това нервно крачене напред-назад се беше превърнало в навик, от който трябваше да се отърве. Непрекъснатото повтаряне на нещата, които му предстоеше да свърши, също бе навик, но придобит напоследък и напълно разбираем. Повтаряше името ѝ непрекъснато, заставаше пред огледалото и разиграваше един диалог: *Здравейте, аз съм Джеймс Фулър, а това е дъщеря ми Лора.* Нагоре-надолу, нагоре-надолу. Да провери в хладилника храната за утре: сандвич с пилешко, банани, нейните любими диетични бисквити. Да опакова своите два най-големи куфара, та портиерът да предположи, че отново заминава някъде отвъд океана.

Отново огледа полиците в „бърлогата“. Тук бяха неговите съкровища, всяка скъпоценна книга трябваше да бъде запазена завинаги. На най-горната лавица съчиненията на Джеферсън гreeха с червената си кожена подвързия като някакво много специално бижу — първата книга, която си беше позволил да купи. На най-долната се виждаха последните му придобивки — книгите за отглеждане на малки деца. Тях трябваше да сложи в куфара. „И Джеферсън ли? —

запита се Доналд и сам си отговори: — Да, също. Кажете сбогом на останалото.“

На стената висяха прекрасните гравюри на Париж от осемнайсети век. На стената между два прозореца се виждаше пейзажът, който Лилиан бе купила някога, когато бедите едва започваха. Дали тя щеше да си го получи обратно сега?

След като не можа да измисли какво друго да свърши, той си легна, спа неспокойно и се събуди в топлата и ветровита неделна сутрин. Малко след пладне, след като за трети или четвърти път огледа апартамента, Доналд слезе долу, като носеше кутията с обяда, скрита в хартиена торбичка, и двата си куфара, пълни с негови дрехи.

— Пак ли заминавате, мистър Улф? — попита портиерът, точно както беше очаквал.

— Да, ще се видим след две седмици. Можете ли да ми извикате такси? Отивам до един приятел, а после с него заедно пътуваме до летището.

След като спря таксито пред един жилищен блок близо до гаража, където държеше колата си, той слезе и застана на тротоара с багажа, сякаш чака някого. Когато таксито се изгуби от погледа му, отиде в бръснарницата отсреща, където гъстата му и малко немирна коса претърпя къса подстрижка. В джоба си носеше очилата, с които много скоро щеше да замени контактните лещи. След това взе колата от гаража, отиде до една улица близо до Централ Парк и я остави там.

Планът му беше така да завърти разговора, че да предложи да закара Кукличка на разходка с количката до езерото и да даде малко почивка на Мария. Но най-неочаквано тя улесни нещата, защото явно бе силно настинала.

— Всички ли са излезли следобед? — попита той.

— Излезли? Няма ги. Мисис Бъзли и мистър Сторм отишли види негов брат. Връща се късно довечера. Може остане и до утре.

— Е, тогава защо не си отидеш у дома да поспиш, Мария? Полекувай се. В пет часа ще те чакам с Кукличка пред входната врата. Портиерът ще ти се обади да слезеш.

— О, наистина имам нужда да полегна. Вие добър човек, мистър Улф, така е.

Докато тя се отдалечаваше, Доналд си помисли, че ако не се случеше нещо лошо, за последен път го наричаха „мистър Улф“.

Това е мигът, когато скачам от моста. Или ще плувам, или ще потъна.

Прибра сгъваемата количка в колата. Ако я оставеше на тротоара, това можеше да се стори много странно на някой, който би могъл да надникне през околните прозорци. Настани Лора на седалката заедно с едно розово мече и запали мотора. Това бе официалното начало на пътешествието.

— Къде е Мия? — Детето щеше да се разплаче всеки миг. — Къде е Мия?

— Мия отиде да си подремне. Ние двамата с теб ще се повозим.

— Не! Аз искам Мия!

— Мия си почива. Бъди добро момиче — опита се да я уговори Доналд. — Ти си такава добро момиче.

— Не.

Как, за бога, щеше да успее да се справи, ако това продължеше, докато изминат следващите хиляда мили? Нарушавайки всички правила, той пхна ръка в жабката, отчупи парче шоколад и й го подаде назад през рамо. Веднага настъпи тишина; сега можеше да се съсредоточи върху напускането на града.

Като се насочи на запад към река Хъдзън, той хвърли един последен поглед към онова, което напускаше. Когато спря на червен светофар и се обърна, зад него се виждаше стандартният като за пощенска картичка изглед — Сентрал Парк, заобиколен от небостъргачи. В един от тях се намираха офисите на „Ортън и Прат“, на мистър Прат, който го очакваше да отиде на работа рано сутринта в понеделник, за да обсъдят новия случай, на мистър Прат, комуто дължеше толкова много, на мистър Прат, за чиято доброта мистър Улф се отплащаше сега, като... правеше онова, което трябваше да направи. Щеше ли мистър Прат да го разбере?

Колата се движеше бавно на север покрай реката. Крайната му спирка беше на юг, затова потегляше на север, за да обърка преследвачите си. Зловещото усещане, че го следят, го накара да потръпне. Но това беше абсурдно; Мария сигурно все още спеше, тъй че той имаше два или дори три часа преднина, преди тя да вдигне тревога. На предното стъкло пред себе си видя образа й — лицето й, некрасиво и объркано, след като е разбрала, че той няма да се появи... Трябваше да се вземе в ръце.

След като бе изцапала ръцете и лицето си с шоколад, Лора дремеше. Може би нямаше да му е чак толкова трудно да се справи с това пътуване, щом едно парче шоколад можеше да я успокои така. Като си помисли това, доброто му настроение се възвърна, както и пъргавият ум. Щеше да прекоси реката по моста „Тапън Зий“, да напълни резервоара с гориво и да попита за пътя до Олбани. Разбира се, щяха да го насочат към краткия път, по който бе минавал много пъти; щеше да се престори, че тръгва по него, а след това щеше да продължи на север по ненатоварени селски пътища, където нямаше зорки служители в будки за плащане на пътна такса, които да запомнят мъжа, пътуващ с мъничко момиченце.

Тесни провинциални шосета се виеха през планината Катскил. На едно равно място той спря колата и постла покривката за пикник, поздравявайки се за това, че е бил достатъчно умен да се сети да вземе със себе си такова нещо. Но не беше достатъчно умен да се сети, че ще имат нужда от раздвижване. За щастие, движението на колата беше приспало детето, иначе тя щеше да се чувства нещастна. Не че се беше сетил, че ще има нужда и от тоалетна. Оказа се, че наистина е имала нужда от тоалетна, както установи много скоро, когато свали панталонките ѝ. След това извади една плюшена топка от багажника и я накара хубаво да се пораздвижи в продължение на двацет минути.

После подреди вечерята, състояща се от сандвич с пилешко, банан и мляко. За него беше удоволствие да я гледа как се храни. Е, поне не капризничеше за храната, помисли си. Беше наистина прелестна, както дъвчеше срещу него със сериозен вид. А беше и умно това малко дяволче, защото бе забелязала къде са сложени шоколадите и сега сочеше колата, много шумно настоявайки за още едно парче.

Върнаха се в колата и съзнавайки отново, че не бива да го прави, той ѝ даде парче шоколад и потегли да търси място за пренощуване. Минаха покрай един курортен хотел и Доналд се изкуши от мисълта за комфорта в него, но вместо това благоразумно избра някакъв мрачен на вид мотел на уединено място.

Това бе нощ, която щеше да запомни. Лора — трябваше да си повтаря това име — беше ужасена от леглото, което ѝ направи на пода, и непрекъснато викаше Мия. Нищо не можеше да я успокои. В полунощ разтревоженият собственик почука доста гневно на вратата, но щом Доналд му обясни, че майката на момиченцето е починала

преди няколко седмици, че двамата отиват при бабата и дядото и че са пътували цял ден, лицето му веднага се промени и на него се изписа дълбоко съчувствие.

— Ще повикам жена си — каза той. — Тя ще ви помогне.

Така и стана. Едрата и сърдечна жена навярно напомни на детето за Мария, когато я взе на ръце и ѝ даде млякото в шише с биберон.

Доналд беше объркан.

— Но тя пие от чаша — каза той.

— Двегодишните деца все още обичат шише с биберон от време на време, когато са разстроени — обясни му жената. — А сега, мистър, вземете я на ръце и се разхождайте с нея, докато заспи. Бедничкото агънце, ще се оправи.

„Може би направих ужасна грешка — мислеше си той, лежейки буден до сутринта. — Как ще продължавам по същия начин до мястото, където най-накрая наистина ще спрем. Дали не съм я изплашил прекалено много, дали не съм я наранил, като направих това? Дали не съм събудил някакви подозрения тази вечер?“

Но реши, че в края на краищата не е фигура от национално значение и че всяка година отнемат хиляди деца на хора, получили родителските права. Също така си мислеше за Артър Сторм, за Франция, за Бъзли и за дългата поредица от събития назад във времето до деня, когато се беше запознал с майката на това дете...

На сутринта напуснаха мотела, закусиха в съседния ресторант за бързо хранене и после той се увери, че ги видяха да потеглят за Олбани. След като изминаха около пет мили и повече, Доналд направи голям завой на юг. Сега вече се беше поучил от вчерашните си грешки и бе готов да пътува с чести почивки, както и да спира при необходимост, за да се раздвижат и поиграят, а дори и само за едно возене с количка в супермаркет. Ако някой вече бе вдигнал тревога, размишляваше той, едва ли щяха да търсят баща, който е излязъл да пазарува и си губи времето да се възхищава на чуждо бебе, а после и да разговаря с човека на касата. Като се върнаха в колата, настроението му се повиши толкова, че започна да пее. Това развесели Лора, а това, от своя страна, повдигна още повече духа му.

Денят премина без особени събития, докато пътуваха между едно малко градче и следващото, покрай алеи за пешеходци и детски

площадки. На една от тях той спря, за да остави детето да се порадва на люлките.

След това, в късния следобед, когато преминаваха през селски район на щата Ню Джърси, покрай ябълкови градини и кравеферми, той влезе да се нахрани в крайпътно заведение в близост до едно кръстовище. Вече беше вътре, когато усети, че е направил грешка, като е дошъл точно тук с двегодишно дете точно през тази седмица. Ами ако вече предаваха нещо по телевизията? На това място хората със сигурност щяха да гледат телевизия, докато се хранеха.

Телевизорът, разбира се, разтръбяваше новините! Катастрофа с три коли, двама убити в престрелка, пожар, осемдесетгодишна жена обрана, съпруга твърди, че бившият ѝ съпруг е отвлякъл двегодишното им момиченце в Ню Йорк.

Без да обръща каквото и да било внимание на новините, сервитьорката донесе поръчката на Доналд и дори се позастоя на масата им.

— И аз имам дете. Момченце на три години. На колко е вашето, на две ли?

Доналд кимна утвърдително.

— На много повече. Наближава средна възраст. Кълна се, че направо ми чете мислите — отвърна той с весел и нехаен тон.

— Хубаво дете. Как се казваш, малка госпожице?

— Тя не ви познава, затова няма да ви отговори. Пък и толкова много бързае. Снаха ми ни чака.

„Махни се от тук, преди тя да каже, че името ѝ е Кукличка.“

На Доналд му се стори, че жената го оглежда внимателно. „Нервен съм“ — помисли си той. Точно когато бе започнал да се чувства малко по-спокоен през този следобед, ето че нервите му не издържаха.

Полицайте сигурно измъчваха Мария с хиляди въпроси. Но все пак тя беше много умна и почти със сигурност вече бе схванала каква е истината. И мистър Прат навярно се бе досетил. Че защо иначе Доналд щеше да отсъства от работа днес? А колкото до Лилиан, това трябва да бе истинско мъчение за нея, макар да знаеше, че детето е в любящи ръце. И все пак за нея това беше истинска мъка и той съжаляваше.

„Никога не съм искал да те нараня, Лилиан, но все пак трябваше да го сторя.“

Същата вечер, докато лежеше буден в мотела, той реши, че трябва да си записва какво се случва всеки ден. Човек не можеше напълно да разчита на паметта си особено когато се увлече в разговор, както току-що му се беше случило, а той трябваше да е сигурен, че добре помни всичко и няма да си противоречи в случай на злополука. Затова започна да записва всичко.

„Вторник.

Необичайно топло за сезона. Все така пътуваме на юг, но направихме завой към плажа, защото Лора има ужасна нужда от малко време за почивка и възстановяване. Половин дузина местни семейства. Приятна жена, някоя си мисис Дей с по-големи деца, които си поиграха с Лора, сякаш е малко кученце. Препоръча ни хотел в Мериленд, който предлага нощувка и закуска.“

Беше разказал същата история за починалата майка, която вече възпроизвеждаше машинално. Денят беше преминал добре, но нощта в следващия мотел бе тежка; Лора плачеше, но не за майка си, а за Мия.

„Сряда.

Прекошихме реката и навлязохме в Мериленд. Страхувам се и съм ужасно уморен.“

Късно сутринта пристигнаха в хотела на мисис Магуайър, предлагащ нощувка и закуска. Къщата беше светла и чиста; собственичката, на която мисис Дей вече се бе обадила, се държеше много любезно. Макар Доналд да бе сигурен, че лошото му настроение не е проличало, тя явно го усети, защото почти веднага се погрижи за Лора.

— Разбирам, че напоследък сте загубили съпругата си, мистър Фулър. Моята приятелка ми каза по телефона, че отивате при роднини в Охайо. Сигурно е много трудно да пътувате на такъв дълъг път с малко дете.

— Не е никак лесно — съгласи се той. — Имам много да уча за двегодишните деца.

— Нека да ви помогна. Тя е толкова миличка. Нека да я изкъпя и да ѝ измия косата.

Лора не беше къпана от неделя, тъй като той не знаеше как да го направи, колко топла трябва да е водата и как да не ѝ влезе сапун в очите. Много смутен, а също и изпълнен с благодарност, той ѝ подаде Лора и излезе да седне на двора.

Тук се чувстваше на сигурно място, приютен зад тези дървета. На открития път дебнеха много опасности. Ами какво щеше да стане, ако го бяха спрели за превишаване на скоростта, което можеше да се случи дори ако караше нормално? Ами ако станеше някое дребно произшествие, като чукване на калник, независимо дали по негова вина или не?

Но колкото и сигурно и спокойно да бе тук, не смееше да остане. Затова след хубавата закуска на следващата сутрин отново поеха по пътя си.

Закачайки го леко, старата дама извика след колата:

— Не забравяйте, че Охайо е в западна посока.

— Да, на запад — отвърна Доналд и пое по шосето, от което щеше да се отклони на първия завой.

„Сряда.

Случи се. Не е необходимо да пиша името му, защото никога няма да го забравя: Рон Рейнолд, висок два и десет и противен.“

Доналд излизаше от една бензиностанция точно когато онзи пристигаше със своя лек товарен автомобил за доставка на стоки. При разминаването двете коли се докоснаха и на съответния калник на всяка се появи по една драскотина. Чия беше вината? По този въпрос можеше да се спори или би могло, ако Доналд не бе побързал да поеме вината.

Рон Рейнолд от „Рон Рейнолд Хийтинг и Куулинг“ се приближи с нехайна крачка, завря лицето си в лицето на Доналд и изрева през прозореца:

— Къде си мислиш, че отиваш, дявол те взел? Виж какво направи с колата ми.

Доналд искаше само да се измъкне без неприятности от това място, без да се споменават имена, адреси и да се показват документи.

— Наистина много съжалявам — каза той. — С удоволствие ще ви платя за драскотината.

— Дяволски си прав, че трябва да ми платиш. Ще ти излезе сто долара.

— Няма проблем. Ето, заповядайте.

— И искам да видя шофьорската ти книжка и адреса.

— За какво са ти? — кротко попита Доналд.

— Откъде да знам, че тази тук банкнота не е фалшива?

— Вдигни я към светлината и погледни, ще видиш, че не е.

— Стига си го увъртал. Покажи ми шофьорската си книжка.

Този човек беше или някакъв примитивен бандит, или ненормален, или и двете. С такива хора няма какво да се колебаеш; просто се подчиняваш. Доналд се подчини и с треперещи пръсти извади книжката си.

Така или иначе, работата беше уредена и все още треперейки, Доналд потегли към Вирджиния. Какво ли щеше да стане, ако имаше по-голяма повреда и адвокатите бяха писали на адреса във Филадельфия, адрес с несъществуващ номер, където не беше регистриран никакъв Джим Фулър?

Седнала на задната седалка Лора мрънкаше:

— Искам бийзалка. Искам бийзалка, тате.

Не стига всичко останало, ами той погубваше детето, като му даваше шоколади и близалки веднага щом то поискаше просто защото не бе възможно едновременно да шофира и да го забавлява.

Целият си останал живот ли щеше да прекара в такива страхове?

„ПЕТЪК.

Това е шестият ден, откакто напуснахме Ню Йорк. Казват, че долината на река Шенъндоа е много красива, но аз не я видях, защото чистачките на предното стъкло едва се справяха с проливния дъжд. Не ми оставаше нищо друго, освен да спра пред следващия мрачен мотел и да се

опитвам да забавлявам Лора с всичките играчки, които бяха в кутията. Ще ѝ осигуря добър живот. Не знам къде ще бъде това, но знам, че ще го направя, стига да продължаваме да имаме късмет.

Събота.

Прекрасно време. Пътуваме на югозапад. Лора ме събуди в пет и половина, което беше за добро, защото този ден ни очакваше дълго пътуване. Забелязах нещо странно: от вторник през нощта тя не е плакала за Мия.“

Пътувайки както обикновено с чести почивки, те се движеха на югозапад, като спряха веднъж в крайпътна горичка от кучешки дрян и лаврови дървета, за да изядат сандвичите, купени от ресторанта близо до снощния мотел. Доналд отново мислено си представи розово-бялата картинка на малката къщичка сред лаврова горичка, скритата къщичка, където нито мистър Бъзли, нито семейство Сторм, нито който и да било друг би могъл да се промъкне, за да му отнеме неговото малко момиченце.

А след това на нейно място се появи една голяма черна въпросителна, ярка като картината с къщата: как щеше да го постигне? Този въпрос, разбира се, беше завладявал съзнанието му и преди през толкова много нерадостни дни и нощи, но сега, след като вече бе достигнал Юга, мечтаното сигурно място, трябваше да му даде отговор, и то веднага, без отлагане, в тази минута.

Като потегли отново по планинските пътища, карайки изключително внимателно на завоите, той преразгледа положението. В портмонето препаска носеше достатъчно пари, за да живеят скромно в продължение на две години или може би повече. Въпреки това трябваше да си потърси работа. Но не притежаваше никакви умения. Навярно можеше да стане продавач в магазин. А не беше ли по-добре да си купи малко магазинче? А ако беше така, какво по-точно? Доналд не знаеше нищо за търговията...

На един кръстопът табелите предлагаха голям избор на посоки — градове в Северна Каролина, Тенеси и Джорджия. Значи тъкмо тук се срещаха трите щата, за които той не знаеше почти нищо, освен че са пълни с паметници и спомени за ужасната Гражданска война. Винаги

си беше малко вманиачен на тема „история“ и ако в момента бе спокоен, щеше да гори от нетърпение. Но вместо това бе погълнат от чувство на безкрайна самотност; имаше нужда да поговори с някого, с когото и да било, с човек, от когото нямаше да се страхува, който да му даде малко напътствия за тази странна територия, в която се канеше да навлезе. Обърна се и отново погледна малкото човече на задната седалка. Ето, тя седеше там, неговата невинна и уязвима дъщеричка, прегърнала пухкавото си мече. Обзе го паника. Той държеше в ръцете си живота и бъдещето на това малко същество. Спеше й се, настъпваше нощта, очичките й се затваряха, главата й клюмаше; той трябваше да вземе решение, трябваше да събере мислите си и да избере посоката. Затова спря колата край пътя, изключи мотора и обмисли въпроса с всяка частица от мозъка си, която успя да мобилизира.

Измъкна една доста смачкана карта от джоба си и заедно с нея се появи хартийка от бонбон, носна кърпичка и листче, на което с непознат почерк бяха написани име и адрес. Прочете ги на неясната светлина: *Кларънс и Кейт Бенсън*.

В първия миг тези имена не означаваха нищо за него. В следващия момент му просветна: жената от влака! „Ако вие и жена ви някога имате път насам, наминете“ — така пишеше. И Доналд си спомни как си беше помислил, че е страшно наивно и дори странно да дадеш името и адреса си на съвсем непознат човек. Също така си спомни, че се беше канил да изхвърли това листче, но поради някаква неизвестна причина го беше запазил.

Никакви коли не минаваха по пътя. Провинциалната местност бе пуста, сякаш изоставена. А детето, като че ли усещайки тази усамотеност, започна да хленчи. За бога, той трябваше да направи нещо!

Изглеждаше абсурдно да приеме предложението на жената, но всъщност наистина ли беше абсурдно? Семейство Бенсън, които и да бяха тези хора, със сигурност знаеше повече от него за този район. Можеха да знаят нещо за свободни работни места, къде точно да търси работа и къде да се настанят да живеят двамата с Лора. От друга страна, можеше и да не е така. Въпреки поканата на жената, бе възможно посещениято му никак да не им хареса. Все пак, само който рискува, печели — успокои се той с поговорка, както често правеше.

Това несигурно решение бе родено само и единствено от отчаянието и Доналд много добре го съзнаваше. Към него го бяха подтикнали сгъстяващият се сумрак и засилващият се плач на детето. Затова запали мотора и колата бавно потегли надолу по склона към Джорджия.

ГЛАВА 11

Простото обзавеждане на гостната подсказваше, че стопаните не са особено състоятелни, но явно не бяха и бедни. На едната стена имаше полици от горе до долу и макар че книгите по тях не бяха много, те бяха едно обещание за бъдещи попълнения.

До отсрещната стена стояха подредени в една редица всички от семейство Бенсън — той, висок мъж с кафяви очи, който напомняше на Джим за самия него, тя, дамата от влака с къдрави червеникави коси и по-хубаво лице, отколкото си го спомняше — не че си спомняше много — и седемгодишно момче на име Ричард, също с рижа коса и на вид прекалено сериозно за възрастта си. Всички заедно напомняха на Джим за дагеротип или за един от онези застинали семейни портрети, направени от някой странстващ художник преди един век или още по-отдавна.

Помисли си, че е добре, дето беше решил да си сложи сако и вратовръзка, защото бе неделя и тримата членове на семейство Бенсън бяха подходящо облечени за случая. За своя собствена изненада, той бе пристъпил на тяхната предна веранда без особени опасения, бе натиснал звънеца и бе завързал разговор. Но ето, че изведнъж изпита известно неудобство, и им го каза.

— Истината е, че се чувствам малко странно, след като нахълтах тук по този начин. Но аз всъщност не съм на себе си... опитвам се да забравя, да започна нов живот... да се грижа за нея... — И той кимна към Лора, която, за щастие, се държеше добре; стиснала пухкавото си мече, седеше кротко и ококорено гледаше непознатите.

— Е, в края на краищата току-що се е случило — любезно рече мисис Бенсън. — През февруари, нали така казахте?

Винаги, когато му се налагаше да съобщи някакъв факт, пулсът на Джим се ускоряваше. Той трябваше, наистина трябваше така здраво да запамети тези факти, та да няма никакъв риск да направи грешка или да се колебае и да вземе да се запъва.

— Да, на десети февруари, тогава почина Ребека. От рак... левкемия. От този вид понякога се умира много бързо.

Нарастващата му самоувереност от последната седмица като че ли отново започна да се изпарява. Направо не можеше да се понася, след като разказа трагичната си история и всичките му слушатели закимаха с разбиране, както се случваше обикновено. Онова, което трябваше да стори в момента, бе да стане, да излезе от тук и да забрави цялата история. Но тогава те щяха да започнат да се питат защо въобще е дошъл. Щяха да си помислят, че е изгубил разсъдъка си, че дори е някакъв опасен тип, след като си тръгва след всички тези обяснения. Но имаше ли някакво значение какво си мислят? А от друга страна, след като бе отишъл вече толкова далеч, не трябваше ли да продължи по-нататък?

— Та както ви казах — добави той, — бих искал да си потърся някаква работа в града. Пристигнахме вчера и се настанихме в хотела. Но беше много късно да се огледам наоколо, да видя какви фирми има тук или в някой от съседните градове. Но този край ми харесва. Хубав климат, националният парк не е прекалено далече...

Гласът му замря и той изпита облекчение, когато мисис Бенсън заговори:

— Джеф Уилър е мой приятел. Той има магазинче за мъжко облекло тук, точно срещу вашия хотел. Може да се нуждае от помощник. Не знам. Кажете, че аз ви пращам. От време на време купувам някои неща от него. Като фермери не ни трябва кой знае какво луксозно облекло, нали разбирате.

— Знам. През юношеските си години съм работил във ферма всяко лято.

— Така ли? Откъде сте?

— От Мейн, на север, близо до Бангор. Там растат най-вече картофи. Може да сте чували за картофите от Мейн.

— Но след това сте станали градски човек — каза мисис Бенсън.

— Да, живеех във Филадельфия. Продавах застраховки. — И тъй като не искаше да му задават други въпроси, сам зададе въпрос: — Мистър Бенсън, съпругата ви каза ли ви как стана така, че подхванахме разговор във влака?

— Спомена нещо за някаква книга — отвърна той. — Това не ме учудва. Погледнете тази стена с лавиците. Всички тези книги са на Кейт. А и горе сме затрупани с още книги, все нейни. В една

фермерска къща обикновено не можете да видите такова нещо, нали така?

„Той много се гордее с нея. От двамата тя е по-силна — помисли си Джим. — У нея има нещо, което не бях забелязал във влака. Разбира се, че не. Тогава почти не я погледнах. И двамата са много прями и много почитени хора, но иначе са съвсем различни. Личи си.“

— Когато се ожених за Кейт, близките ми все казваха, че тя няма да остане дълго тук. Щяла да се почувства самотна на фермата, щяло да ѝ дотегне. Но грешаха.

Кейт се усмихна.

— Защо да се чувствам самотна? Провинцията влиза под кожата ти. Поне с мен стана така.

Джим се съгласи.

— Да, тук е красиво. Тези хълмове, тези канадски ели... Опааа. Лора, какво правиш?

Лора се беше добрала до една чиния, пълна с ядки и стафиди, и я беше разсипала на масичката до своя стол.

— Штафиди! — възкликна тя.

— Не, не, Лора. Съжалявам — започна да се извинява той, докато ги събираше с шепи. — Тя много обича стафиди и затова...

— Бийзалки! — С щастлив вид, Лора се наслаждаваше и на стафидите, и на всеобщото внимание.

— Тя е най-сладкото дете — каза Кейт. — Защо не излезем всички навън и да я пуснем да потича наоколо! Сигурно се е наседяла по целия път от Филадельфия до тук.

— Благодаря ви, но вече ви отнех достатъчно време. А днес е почивният ви ден... — започна той, но Бенсън го прекъсна.

— Когато живееш във ферма, няма почивен ден. Вие го знаете много добре, мистър Фулър. Сега отивам горе да се преоблека, а след това трябва да пообиколя фермата. Малката може да си поиграе на пясъчника. Останал е от времето, когато Рик беше малък, още не сме го махнали. Рик, я иди да видиш дали няма да намериш някоя от старите си кофички и лопатки.

Както беше ставало при подобни случаи през цялата изминала седмица, детето без майка и бащата без съпруга бяха накарали тези хора да се разчувстват и да изпитат известно състрадание. Ето, и тук го попитаха дали иска топло, или студено питие и дали Лора иска мляко,

или има нужда да отиде до тоалетната. И както всеки път, след като прие благодеянията им, му се прииска тези хора да не го караха да се чувства като натрапник, какъвто в действителност беше.

— Искате ли да разгледате фермата? — попита Бенсън, който се върна след малко по риза и дънки. — Нали идвате от ферма, а? Може би нашата ще ви напомни за картофите в Мейн. Не сте ли мислили да се върнете там с детето?

— Там е много студено. Вече отвикнах от това — отвърна Джим, докато двамата вървяха към хамбарите. После смени темата, като отбеляза, че дойните крави от порода „Холщайн“ на пасището отсреща представляват красива гледка.

— Двайсет и две глави, това е всичко. Бих искал да имам повече, но все не случвам на добри работници. Искате ли да видите нещо забавно? Погледнете онази дребната, жълтеникавокафявата ей там. Прилича на джудже сред останалите, нали?

— Че какво прави сред тях, тя е порода „Джърси“?

— Кейт. Един наш познат искаше да ни я продаде за месо. Имаше спешна нужда от пари, предполагам. А Кейт погледна кравата в очите и я купи. Кръсти я Люси. Дава тлъсто мляко, това трябва да ѝ се признае.

— Но много по-малко от другите.

— Така е, така е. Почакайте. Искам само да проверя онази врата. Миналата седмица един тип я държеше отворена и щях да загубя една бременна крава на шосето, ако шофьорът не беше успял да спре навреме. А след това трябва да проверя птичарника. Ако нямате нищо против да се поразходите толкова надалеч, можете да дойдете с мен и да оставите детето на някого за малко. Не се притеснявайте, Кейт много си я бива да се занимава с малки деца. Рик ни е единствен.

— Това са нови птичарници, нали? Чистички и спретнати.

— Строи ги миналата година. Старият направо се разпадаше. Сигурно беше отпреди седемдесет години. Да, толкова ще са били. Още от времето на дядо ми. Затова го замених с два нови. Смятах да удвоя производството на яйца, но строежът ми отне повече време, отколкото очаквах. Пък и имах лош късмет. Миналото лято поръчах хиляда тридневни пилета, обаче една нощ стана много студено, а онзи, дете трябваше да се грижи за тях, ги оставил навън и повечето умряха. Да, имал съм проблеми. Но какво може да направи човек?

— Винаги е така — отвърна Джим колкото да каже нещо.

— Има проблеми, не ще и съмнение. Старая се тази ферма да се развие, нали разбирате, но никак не е лесно. Баща ми... той почина, и той, и майка ми починаха в една и съща година, това стана преди шест години, когато се роди Рики. Това тук е било семейна ферма от не знам колко поколения. Отглеждали са плодове, зеленчуци, продавали са сено, всичко, което може да се намери в една семейна ферма, достатъчно за семейството и да остане малко за продажба. Но аз отидох да уча в Селскостопанския колеж и научих някои неща, за които баща ми дори не беше чувал. Искам да развия фермата, да я разширя. Е, ще го направя. Ще го постигна. Никога не падай духом.

„Направо е загънал здравата и е притеснен до смърт“ — помисли си Джим, като забеляза дълбоко врязаните бръчки по челото му.

— Е, фермата ви си я бива — забеляза той пак колкото да каже нещо. — А каква е онази самотна селска къща ей там нагоре?

— Родителите ми я построиха, когато с Кейт се оженихме и се преместихме да живеем в голямата къща. Обзаведена е добре, четири стаи, хубава кухня, но стои съвсем празна, откакто те умряха. О, вие не сте видели и половината от това място, мистър Фулър, нито дори една четвърт или една осма. Имам повече от шестстотин акра тук. Имам царевица, ливада, градина с праскови, имам всичко. Ако имате желание да повървите, ще ви покажа... но вие сте така издокаран. Не искате да изцапате тези хубави обувки, нали!

— Много бих искал да видя всичко, благодаря ви, но трябва да прибера Лора и да се върнем обратно в града. Доста път имаме до там.

— Само тринайсет мили. Но въпреки това ние пазаруваме в селото. То е в другата посока. Аз вече почти не ходя в града. Първо на първо, не ми остава време за това.

— Е, бяхте наистина изключително любезен да ми отделите толкова много време. Изминаха близо три часа, откакто съм тук, и ви благодаря.

— О, за мен беше удоволствие. Знаем, че и на Кейт й е било приятно. Ние не се виждаме с много хора, ако не смятаме двама-трима приятели от селото. През някои дни можеш да седиш цял ден на верандата и няма да видиш повече от десет коли да преминат. Е, пожелавам ви късмет. Ще ми е интересно да разбера дали са ви взели на работа.

„Да, затънал е здравата и се притеснява до смърт“ — мислеше си Джим, докато пътуваха обратно към хотела. Добитък, пилета — овощни градини, цветя — защото съпругата му беше говорила за цветята, които била продала на цветарите — значи имаше от всичко по малко или поне така му изглеждаше. Бенсън беше много мил, почти трогателен; в него имаше нещо уязвимо, нещо невинно.

Като се усмихваше на себе си, той си каза: „Забелязал е ръчно изработените ми обувки и лондонския ми костюм. Затова ми препоръча работа в магазина. Е, ще видим утре сутринта. Да работя в магазина за мъжко облекло или не, този град ще се окаже сигурно и спокойно място за нас. Това е някъде на края на географията“.

— Да ви кажа истината — подхвана Джеф Уилър, — ще се радвам да имам един помощник тук, но само за две-три вечери в седмицата. Просто за да мога да се прибирам малко по-рано у дома при жената и децата. Това е фермерска община и при нас клиентите са главно фермери, идват, след като приключат дневната си работа. Не че имам много стоки специално за тях в магазина, но си струва да е отворен за всеки случай. Всеки долар има значение, нали така?

Двамата стояха на тротоара пред магазина. Докато буташе непрекъснато количката напред-назад, както го беше посъветвала Мария, защото „това я успокоява“, Джим току поглеждаше към главната улица. Тя изглеждаше доста приятна тази сутрин, обградена от двете страни с по една редица от тополи, зад които се виждаха ниски сгради, почти всички от червени тухли. Беше приятна, но съвсем не преливаше от благоприятни възможности.

Съмненията трябва да се бяха изписали на лицето му, защото Уилър продължи да му дава съвети:

— Не се сещам някъде да наемат работна ръка, освен на непълен работен ден, както при мене. Оттук можете да видите повечето от местата, където наемат работници, когато им се наложи. Ето там са търговецът на автомобили, пазарът, погребалната агенция, магазинът за обувки, банката, салонът за красота и... Е, сам можете да се убедите, че градчето ни е малко и много тихо. После, ей там, отвъд Мейн Стрийт, се намират някои от най-хубавите къщи, които някога сте виждали. Най-добрите са по-нататък, към болницата. Малко ни е

градчето, но е едно от най-красивите в щата, така съм чувал да казват. По-нататък, училищата ни са на Либърти Стрийт, която започва от Мейн Стрийт и продължава ей там надолу... Но нека да ви кажа нещо, мистър Фулър, по-добре е да си потърсите работа на някое друго място, като Чатануга например. Ще имате добър шанс да си намерите работа в някой град, където хора от цялата околност всеки ден пътуват до работата си и обратно. Ще намерите и богат избор от хубави апартаменти, каквито няма при нас. Защото няма да ви се иска да живеете в къща, нали? Искам да кажа, нека да преминем към същността на въпроса, че вие сте само двамата с детето, нямате съпруга. Да, ще се справите по-добре в някой много по-голям град от този.

— Е, благодаря. Оценявам съвета ви и ще си помисля. А в момента смятам да се разходя наоколо и да покажа на Лора забележителностите.

„Хора от цялата околност, които всеки ден пътуват до работата си и обратно“ — точно това не искаше Джим. Но трябваше само да се разходи надолу по Мейн Стрийт покрай обикновените магазинчета и оскъдния трафик, а след това към училищата и болницата, покрай фамилните къщи — тук ги нямаше парцелите с малки еднотипни къщички — за да разбере, че град като този, където улиците постепенно се сливат със селската местност наоколо, също не е подходящ за него. Нямаше необходимите умения, които да предложи, нищо, от което тук се нуждаеха.

Завладя го някакво студено и мрачно усещане. Сякаш беше стигнал до задънена улица, а току-що започваше да търси.

Е, тогава просто трябваше да продължи да търси. Трябваше да прегледа обявите за предлагане на работа. Със сигурност имаше нещо, което би могъл да върши...

Трябваша му няколко секунди, за да разбере, че Лора плаче и повръща в количката си.

— Какво има? Какво има? О, божичко, ти си гореща, направо изгаряш. Не знаех...

Носеше хартиени кърпички и салфетки вместо лигавници, нещо, което бе научил от Мария; с тях избърса каквото можа, като държеше детето в ръце и му говореше успокоително, през цялото време

оглеждайки улицата, за да помоли някого за помощ, но наоколо не се виждаше никой.

— Запази самообладание! — каза си на висок глас. — Мисли!

Не му ли каза Джеф Уилър, че болницата е нататък, близо до Либърти Стрийт? Трябваше да попита. Детето трябваше да е здраво, не биваше да допуска да се разболява. Като буташе количката, той се затича, задъхвайки се и ругаейки собственото си невежество по отношение на отглеждането на дете, ругаейки болницата, защото не се намираще там, където трябваше да бъде, изпълнен с ужас... докато една табелка на лекар не го накара да се закове на място.

— Какво е станало? — възкликна лекарят, когато му отвори вратата. — Злополука ли?

— Не, не. Тя повръща. Ужасно много повръща.

— Дайте я на мен. Не, нямам нищо против, няма значение, затова нося бяла престилка. Ани, ела да ми помогнеш да се справя с тази млада дама.

Тя изглеждаше толкова нещастна, като лежеше там, на масата за прегледи, протегнала крехките си детски ръчички към баща си, сякаш го молеше да я защити от тези чужди хора, които се въртяха около нея. Джим беше ужасен. Какъв баща беше той, че ѝ бе причинил това, или не бе сторил каквото трябваше? А сега не можеше да направи нищо друго, освен да стои и да гледа как този чужд човек мушкаше с пръст нещастното ѝ коремче, надничаше в очите и ушите ѝ, оглеждаше гърлото ѝ и я плашеше до смърт.

След това, около десет минути по-късно според часовника, макар че според него сякаш бе изминал цял час, Джим се озова седнал до доктор Скофийлд в малка стая в съседство с лекарския кабинет, докато Лора спеше на една кушетка между двамата.

— Тежко стомашно разстройство, мистър Фулър, това е всичко. Или е от някаква храна, или се дължи на вирус. Треската не е особено силна. Просто се е прегряла на слънцето, изплашила се е от повръщането и може би е превъзбудена главно защото вие самият сте много разстроен. — Лекарят се усмихна. — Заведете я у дома при майка ѝ. Тя със сигурност разбира много повече от тези работи, отколкото вие.

— Ами тя... тя няма майка. Майка ѝ почина миналия февруари.

Ето, че се появи отново това изражение — умереното съчувствие към двегодишното дете, чиято майка е починала.

Лицата на хората се променят, когато им кажеш нещо тъжно. Дали защото наистина ви съчувстват, или защото смятат, че се очаква да ви съчувстват?

— Вие не живеете в града, нали, мистър Фулър? На практика аз познавам всички тук, по физиономия, ако не по име.

— Не, аз съм от далече. От Филадельфия. Повече от седмица вече сме на път.

— Тогава значи просто минавате от тук.

— Не, надявам се да се установя някъде тук наоколо. Търся си работа.

— В някоя специална област?

— Не.

— Просто се оглеждате? Просто така без всякакъв план?

— Опасявам се, че сте прав.

Чудеше се защо лекарите толкова често се чувстват свободни да задават такива лични въпроси. Дали не вярваха, че научната степен им дава правото да си го позволяват? Но този човек, макар и доста бърбив, беше скромнен и се държеше особено нежно с Лора, затова му отговори откровено:

— Просто чувствам нужда да забравя миналото и да започна всичко отначало.

— Разбирам. — Докторът изглеждаше замислен. — Доста е трудничко да се оправяте с малко дете и да шофирате по целия този път. Неподходящата храна, пътуването, напрежението; тя е необикновено издръжливо дете. Повечето деца на нейната възраст биха се разболели още по-рано. Откровено казано, мистър Фулър, струва ми се, че засега ѝ стига толкова.

— Много добре го знам. Ние се настанихме в хотела тук в града, но мястото не е подходящо за нея. Чудех се дали наблизо няма някоя хубава странноприемница, някоя селска къща, където да може да си отпочине и да поиграе на открито, или нещо такова?

— Опасявам се, че няма. Туристи не минават много често оттук. Най-много да се напълни една четвърт от хотела, дори и това е много. Предполагам, че като се озовеш веднъж толкова близо до планините, просто продължаваш напред, докато стигнеш до тях.

Както си седеше така, вперил поглед в тихата улица, където две млади жени вървяха заедно и едно куче припикаше редом с някакъв старец, на Джим му хрумна, че за първи път през живота си се носи без котва. Работа, училище, университет, адвокатска практика, Ню Йорк... следваха едно след друго — една твърда стъпка подир друга. А сега плуваше на повърхността без посока. Защо не беше се сетил за това? Но той просто отчаяно бе искал да замине, преди да е станало късно да спаси Лора.

— Възможно ли е тук да има някое семейство с голяма къща, което да ни приюти за няколко дни или за известно време? Докато се огледам и се справя с положението. Не съм закъсал за пари, докторе. Ще платя колкото ми поискат.

Двамата се изгледаха втренчено. „Той се чуди дали не съм някакъв слабохарактерен скитник, който се бори да превъзмогне пристъп на нервно разстройство“ — помисли си Джим. Тъкмо се канеше да изрече нещо, с което да покаже какъв стабилен човек е всъщност, когато доктор Скофийлд удари с длан по страничната облегалка на стола си.

— Изведнъж ми хрумна нещо. Има едно семейство, което живее по-нагоре, близо до планините, Кларънс и Кейт Бенсън, та те имат селска къща в имота си. Навремето неговите родители живееха в нея, но сега май стои празна. Страхотно място за вас, ще можете да си починете и да съберете мислите си. Имате вид на човек, който се нуждае от почивка, а те са най-добрите хора, които някога сте срещали.

„Значи изглеждам така, както се чувствам“ — помисли си Джим, докато обясняваше, че вече познава семейство Бенсън. Спомни си за селската къща, която Бенсън му беше показал. Спомни си някакви канадски ели, поклащащи се от силния вятър.

— Те са хора от първа класа и ще бъдете в пълна безопасност при тях с това ваше детенце. Искате ли аз да им се обадя по телефона и да ги попитам?

— Да, моля ви — отвърна Джим.

Къщата изглеждаше направо съвършено чиста на следващия ден, когато Джим пристигна във фермата с Лора и натоварената кола. Дори имаше много приветлив вид. На всеки прозорец висяха бели пердета,

прясно изпрани и колосани; леглото и боядисаното в жълто детско креватче, останало от ранното детство на момчето, бяха застлани с чаршафи, които изглеждаха нови. От онова време бяха останали също високо столче и кошарка и Джим през смях отбеляза, че Лора вече едва ли би се съгласила да ги използва.

— Тя обича да показва колко е самостоятелна, ако трябва да се изразява тактично. Не, Лора! Не пипай.

Тя беше забелязала една великолепна гардения, поставена на етажерката за цветя.

— И е много послушна — отбеляза Кейт.

— Невинаги. Спомняте ли си стафидите? Вижте я как мирише цветята.

— Цветята на Кейт — каза Кларънс. — Тя се надяваше да снабдява с цветя всички цветари и разсадници наоколо, но нещата просто не се развиха по този начин. Ей това там долу е нейната оранжерия. Виждате ли я, зад хамбара?

Проследявайки с поглед движението на пръста на Кларънс, Джим погледна надолу към зеленината, пасбищата, царевичната нива и обраслите с гори хълмове.

— Всяка сутрин, като се събудите, ще ви радва тази прекрасна гледка, мистър Фулър — рече Кларънс.

— Джим, моля. Казвам се Джим.

— Добре, Джим. Някои хора не биха оценили всичко това и дори не биха харесали тишината и спокойствието тук, но аз подозирам, че ти не си от тях.

— Подозренията ти са верни. Доктор Скофийлд ми каза същото, че това място е много подходящо за нас. Между другото, ще ти платя в брой. Естествено все още не съм си открил сметка в тукашната банка.

И Джим извади няколко банкноти от джоба си.

— Джим Фулър! Това са двойно повече пари, отколкото поисках.

— Тази сума е наполовина по-малка от онова, което бих платил в някой курорт, а мястото не е по-лошо от много курорти, затова нека да не спорим.

— Но на мен просто не ми изглежда правилно. Наистина е така. Този човек със сигурност беше истински праведник.

— Правилно е — изрече твърдо Джим.

— Е, няма да кажа, че тези пари са ни излишни. Може и да изглеждаме състоятелни, но не сме. Макар че, погледни нататък; всичката земя до онези хълмове е наша.

— Може би ще вземеш добра цена за този парцел — каза Джим. — Такава плодородна земя...

— Добра цена! Само през трупа ми. В най-буквалния смисъл на думата! Това е наследството на Рики, за него е и за неговите деца, и за техните деца.

— Засегна болното му място — обясни Кейт. На Джим му се стори, че тя е леко сконфузена. — Тази земя е животът на Кларънс. Но стига толкова засега. Почти е време за вечеря.

— Така е — съгласи се Джим. — Ще трябва да разопаковам тези хранителни продукти и да се захвана с готвенето, защото Лора ще започне да хленчи. Тя обича да се храни в точно определен час.

— Тази вечер не ти трябва, Джим. Можеш да започнеш с домакинстването от утре. Днес ще вечеряте с нас.

Масата беше сервирана в пристройка към кухнята, откъдето добре се виждаха печката, шкафовете, мушкатото в саксии на прозоречния перваз и две кучета, които ядяха от купичките си.

Сякаш за да запълни някаква пролука в леещия се разговор, Джим направи забележка за кучетата.

— Доколкото си спомням, Кейт, на снимката, която ми показва, имаше две колита. Прав ли съм?

— Така е. Джеф умря от диабет. Този еърдейл-териер е заместникът му. Кръстихме го Бъстър. Пълна противоположност на Мът, нали?

— Мът. Това не е ли доста странно име за едно чистокръвно коли? — отбеляза Джим.

— Казваше се така, когато го купихме, и запазихме името му, защото вече си го знаеше. Освен това той е тя. — Кейт вдигна ръце, изразявайки престорено недоумение. — Можете ли да повярвате?

Жестът му хареса, както и начинът, по който очите ѝ се разшириха някак удивено. Рики направи важно съобщение:

— Бъстър е мой. Аз си го избрах. Там имаше пет кученца, но ние двамата с него веднага се харесахме, затова той е моето куче.

— Бау-бау — обади се Лора.

Рики се обърна към нея:

— Кажу „куче“.

— Бау-бау.

— Не така. Кажу „куче“.

За миг Лора изглеждаше така, сякаш обмисля въпроса. А след това изведнъж каза:

— Куче.

Всички се засмяха и ѝ изръкопляскаха, а Рики важно заяви:

— Аз мога да я науча. Искате ли да я науча? Аз мога да чета, да знаете.

— Чеувано — каза Лора. — Чеувена светуина стоп. Зеуена светуина отива.

Отново всички се засмяха, а Джим възкликна:

— Ама какво става, за бога? Аз никога не съм я учил на това.

— Сигурно сама е направила връзката — рече Кейт. — Видяла е, че спираш и тръгваш според светлините.

— Но това е невероятно!

— Всъщност не. Наследствено е. Хващам се на бас, че ако можеше да попиташ родителите си, щяха да ти кажат, че на нейната възраст си говорил също толкова добре. А и при жена ти навярно е било същото.

— Не знам. Никога не съм питал майка ѝ за това кога е проговорила. Искам да кажа, майката на Лора.

Това прозвуча странно. За бога, говори естествено. Произнеси името ѝ: *Ребека*.

— Ние с Ребека никога не успяхме да стигнем до разговори за такива неща. Всичко стана толкова бързо, искам да кажа, че времето, което прекарахме заедно, беше кратко.

— Тя много ли тъгува за майка си?

— Ребека беше толкова болна, че се наложи да наемем бавачка, която да се грижи за Лора. Ако изобщо тъгува за някого, то е за бавачката, макар че сякаш вече забравя за нея и това става по-бързо, отколкото очаквах.

Дотук беше вярно, но останалото, това, че лъжеше тези добри хора, щеше неизбежно да доведе до нови лъжи. Че как иначе? Седеше на масата на тези приятели, на тези добри, прости хора и ги мамеше.

Прости ли? Кой би могъл да каже какво точно означава думата „прост“?

— Следващата къща, онази, покрай която се минава надолу по пътя при завоя, е на моя приятелка — каза след малко Кейт. — Тя е работила в детска градина и има разрешително за дневна детегледачка. Може би ще решите да изпратите Лора при нея. В момента тя се грижи за две деца и за нейното собствено, което е на две години. Джени умее чудесно да се оправя с деца.

Джим нямаше никакво намерение да остава тук повече, отколкото би прекарал в някой курорт. Сега искаше само да се наслади на почивката, да спре да бяга и да си поеме дъх. Но от друга страна, какво щеше да прави Лора по цял ден? Може би щеше да е добре през следващите седмица-две през деня за нея да се грижи бавачка. Пък и това беше място, където можеше да я остави, докато обмисляше дяволски сериозно следващия им ход.

Събуди се в предутринния хлад, отвори входната врата и застана на стълбите, за да наблюдава как слънцето ще се изкачва в небето. Беше прохладно, птиците чуруликаха, а в дъното под склона хората вече работеха във фермата. Надничарите пристигаха с очуканите си стари автомобили; двама мъже изнесоха гюмове с мляко край пътя, откъдето явно скоро щяха да минат да ги приберат; някой извличаше брана от бараката, докато друг тикаше ръчна количка с празни кошници към полето, където растеше нещо като сини боровинки.

Сто години ли бяха изминали от времето, когато самият той, макар и временно, беше част от тази невинна суматоха в стопанския двор? Сто години ли бяха изминали от времето, когато бе предавал багажа си на най-големите световни аерогари и с изящното си дипломатическо куфарче от естествена кожа се беше настанявал на седалката в първа класа на някой самолет? Погледна часовника си. Само след няколко минути би трябвало да е във Вашингтон, ако предположим, че делото не е приключено, и да се приготвя за възобновяването на споровете в съдебната зала. Само след няколко минути, вземайки предвид часовата разлика и ако не беше поел настоящия риск, неговата Лора би трябвало да се събужда във френската вила на Артър Сорм.

С тази мисъл в главата Джим трябваше да се втурне обратно вътре в стаята при детското креватче, сякаш за да се убеди, че не сънува, че Лора наистина все още е при него. Да, тя лежеше там, облечена с розовата си пижамка с щамповани зайчета, слончета и костенурки, която ѝ беше купил. Модното палтенце, което тя носеше в онзи последен неделен следобед, бе хвърлил на тревата в Олбани, като по този начин се бяха разделили с последната реликва от предишния ѝ живот.

Лора се размърда и се обърна, а той се отдалечи безшумно. Децата трябваше да бъдат насърчавани да спазват режим. Нежно и постепенно, той щеше да я научи да става сутрин в седем и половина. Закуската трябваше да бъде готова в осем и според книгите трябваше да съдържа главно пълнозърнести варива с плодове; веднъж седмично се полагаха яйца, бъркани или варени, но никога пържени.

Джим знаеше почти наизуст тези правила. Четенето на приказки можеше да става по всяко време; бе особено полезно след вечеря и преди лягане, като средство за отпускане. Вече беше започнал да събира хубавите стари книги с приказки, започвайки със „Зайчето Питър“ и постепенно стигайки преди няколко години до „Мрежата на Шарлот“. Никога не беше късно да започнеш да си правиш библиотека... Усети внезапна болка, като си представи полиците с книги, които бе оставил след себе си, разпределени по теми — историческа и художествена литература, биографии, а след това подредени по азбучен ред според името на автора. Кой ли ги притежаваше сега?

Но най-напред трябваше да започне с най-важното. Тази сутрин беше малко притеснен за дневната детска градина. Лора съвсем не бе свикнала да общува с деца, освен с онези, които щъкаха насам-натам из Централ Парк. И все пак предишната вечер с готовност бе приела непознатите възрастни хора и шестгодишното момче. Доктор Скофийлд бе отбелязал, че тя е „силно“ дете. Дали беше имал предвид физически или като характер?

Джим май трябваше да се надсмее леко над себе си. Никога преди не е бил толкова притеснителен. Никога не се беше терзал чак толкова дори за най-важни съдебни процеси или изяви; винаги е бил уверен в себе си. А ето че сега придиряше за най-дребните неща, които засягаха това мъничко момиченце.

Само няколко часа по-късно разбра, че не е било необходимо да се притеснява. В малката забавачка на Джени Мейси той се задържа цял час, за да се увери, че всичко е наред.

— Свиква като патенце с водата — увери го Джени. — Вижте я как си играе с тези кубчета. Подредила ги е на пирамида и изглежда много доволна. Наистина не е необходимо да се притеснявате за това дете, мистър Фулър. Моят Томи е точно на възрастта на Лора и не изглежда така спокоен като нея, макар че е в собствения си дом.

Ето защо, изпълнен с приятното чувство на облекчение, Джим си тръгна и се прибра в така наречения си „ваканционен дом“.

Наслаждаваше се на лукса, че няма да прави нищо през следващите няколко часа. Чак до тази минута, когато изведнъж настъпи мир и покой, той не бе осъзнавал до каква степен през последните дни е бил ужасен и изтощен. Може би щеше да вземе една възглавница и книга, да легне на сянка и просто да безделничи.

Беше на половината път до къщата, когато вниманието му бе привлечено от една жена, която прекосяваше на кон пространството пред обора. Гледката беше впечатляваща — изправената ѝ стойка на седлото, червеникавата ѝ коса, искряща под периферията на шапката, великолепия петнист кон, бял с тъмнокафяви пръски. Трябваше му няколко секунди, за да разпознае Кейт Бенсън, а и на нея ѝ трябваше още няколко, за да го види.

Когато се приближи до нея, тя вече слизаше от коня.

— Надявам се, че сте прекарали добре първата си нощ тук, а, Джим?

— Не можеше да е по-добре. И на Лора не можеше да ѝ понесе по-добре първият ден в забавачката.

— Толкова се радвам. Така си и мислех. Лора е дете с характер, нали?

— Опасявам се, че не знам достатъчно за децата, за да преценя.

— Е, повярвайте на мен, така е. Вие яздите ли?

— Едно време бях много добър ездач, но от много години не съм се качвал на кон.

— Щом веднъж сте били добър ездач, това не се забравя. Имаме друг кон, ако поискате. Елате, ще ви го покажа. Той е на пасището, онова зад птичарниците.

Едно доресто шотландско пони с къдрава грива, не по-едро от много голямо куче, пасеше редом с голям, тъмен на цвят кон.

— Шетландското пони е на Рики, разбира се. То е неговото съкровище. Казва се Ребит^[1], но не ме питай защо. Този, петнистият, е Елф, а големият кон ей там е Капи.

— Кон с плавен, висок ход — отбеляза Джим. — Капи е елегантен бегач от Тенеси, ако си спомням добре.

— Да, красавец е, нали? Това е конят на Кларънс, но той вече не язди. Има някои проблеми и ездата не му понася. Едно време всяка сутрин яздехме нагоре към хълмовете или понякога просто обикаляхме целия имот. Все успяхме да намерим време за това, каквото и да се случеше. А сега трябва да яздя сама.

— Като вземаш ту единия кон, ту другия, защото и двата имат нужда от раздвижване, нали?

— Точно така. Но не ми харесва особено да яздя големия. Не съм свикнала с лекия му галоп. Но и той има нужда от внимание, така че го яздя. Какво ще кажеш, искаш ли да го пробваш?

— Ще кажа, че ще ми хареса, и то много.

— Добре. Ще те чакам утре сутринта, след като заведеш Лора в забавачката на Джени.

— Нека да караме по-леко, след като не си яздил толкова дълго — предложи на следващия ден Кейт.

Така че изминаха няколко мили в тръс около стопанството, което се оказа далеч по-обширно, отколкото Джим беше предполагал. Бе очаквал, че Кейт ще бърби пред цялото време, но тя мълчеше.

Имаше определена разлика между вчерашната жена и днешната. Нещо се беше случило. Може би беше нещо банално, а може би не. Но това не бе негова работа.

След известно време спряха, за да напоят конете в малкия поток, и останаха така, потънали в мълчание. Дори от това разстояние си личеше разнообразната растителност: бял бор, кучи дрян, който в ранна пролет е наподобявал облаци, азалии и рододендрони, достигащи три метра и половина, които Джим беше забелязал по време на пътуването си сред тези хълмове.

— През есента — внезапно се обади Кейт, нарушавайки тишината — смрадликата става оранжево-червена като пламък. Кларънс нарича това място Божията земя.

— Да, Божията земя — повтори Джим.

В душата му се надигна огромно чувство на благодарност. В търсене на безопасност беше докарал Лора чак тук и макар да не възнамеряваше да се установи точно на това място, името бе добро предзнаменование. Със сигурност следващият етап от пътуването им щеше да им осигури пълната безопасност някъде сред тези хълмове.

Независимо как щеше да се развие бъдещето, щеше да запомни този малък отрязък от време с неговата изключителна тишина и спокойствие. Дори времето беше умерено топло. Лора изглеждаше в цветущо състояние в детската група, като се учеше да дели играчките си с другите и да защитава правата си; беше се научила да се смее по много особен начин и пред очите му започваше да губи бебешкия си вид. Всеки ден Джим прекарваше по един час в здравословно яздене, умиротворен от усещането за тишина и простор.

Кейт Бенсън очевидно бе променила часа на утринната си езда, но той нямаше ни най-малка представа защо и тя не му липсваше. Рядко виждаше нея или Кларънс; първоначалното му впечатление, че искат да се сприятелят с него, трябва да бе погрешно.

Един ден, на връщане от езда, той мина с коня си покрай Кларънс.

— Ездата се отразява изключително добре на Капи — рече Кларънс.

— На мен също ми се отразява изключително добре. Ние с него се харесваме. Почти си говорим.

— Знам, на мен ми липсва. Може някой ден отново да започна да яздя.

Кларънс определено изглеждаше съвсем различен, сякаш се беше променил почти за една нощ. Здравословният му загар бе някак избледнял и лицето му изглеждаше болезненожълто; дори бялото на очите му и кафявите ириса сякаш имаха жълтеникав оттенък.

— Личи си, че ти харесва тук, Джим. Не си възнамерявал да останеш три седмици, нали?

— Три седмици. Къде отиде това време? Не е възможно да са изминали...

— Изминаха, този вторник стават три.

Джим поклати глава.

— Май престанах да боря дните. При цялата тази тишина и спокойствие... аз съм като дете в магазин за играчки или в сладкарница.

Уморена усмивка премина по лицето на фермера и се стопи.

— Добре ли си, Кларънс? Виждаш ми се уморен днес.

Човекът сви рамене.

— Погледни цялата тази суматоха наоколо. Само врявата в тази ферма може да те накара да се почувстваш уморен.

— Прекалено дълго ли се застояхме, Кларънс? Каж ми истината. Дали къщата не ти трябва за нещо и не искаш да ми кажеш да се омитам, а?

— Не, не. Ами... истината е, че ние си говорехме, Кейт и аз, за това, дето ти каза, че си търсиш работа, и се чудехме... Не е наша работа, но се питахме колко дълго ще останеш тук с детето.

Ти изхвърляш от съзнанието си нещата, пред които не искаш да се изправиш, така както изхвърляш и лошите спомени...

— Прав си, Кларънс. Твърде дълго се задържах тук. Трябва да се захвана за работа.

— О, не исках да кажа това — възрази той. — Забрави думите ми. Просто прави онова, което е най-добро за теб. Не исках да кажа, че трябва да останеш или да си тръгнеш. Само се чудех.

Няколко минути по-късно Джим се качи на колата си и пое към вестникарската будка в града. Докато си купуваше местния вестник, за първи път забеляза нюйоркските списания и вестници на най-горната лавица.

— Продават ли много от тези? — попита той.

— Купуват ги само двама учители от гимназията. Просто не мога да си представя защо се интересуват от тези работи, но е така, тъй че им поръчвам по някоя бройка.

Докато оглеждаше колонките, където би могъл да открие новините, пренебрегвани от него през тези прекрасни дни в страната на мечтите, той едновременно изпита облекчение, като не откри нищо, и се ядоса на себе си за нехайството и небрежността си. А после,

подтикнат от този внезапен пристъп на загриженост и тревога, си купи три вестника от по-отдалечени и изолирани градчета, седна в колата и прочете всички обяви за работа. Само една като че ли предлагаше някаква перспектива — място на технически секретар (началник-канцелария) в на вид процъфтяваща фабрика за ризи в процъфтяващ град. Той, разбира се, не знаеше нищо за производството на ризи, но канцеларията си беше канцелария — кореспонденция, заплати, наемане на работа, данъци. Като се имаха предвид сложните главоблъсканици, с които се беше справял у дома и отвъд океана, със сигурност щеше да успее да се справи с тези задачи.

Ето защо на следващия ден Джим помоли Джени да задържи Лора в забавачката до късния следобед, в случай че той се забави, тъй като до там и обратно имаше шейсет мили, а и не бе известно колко ще трае интервюто.

Щом хълмовете се изгубиха от погледа му и излезе на магистралата, започна да става все по-горещо. Помисли си, че лятото трябва да е подранило. Дали това не бе нормално за тази част на страната? Климатичната инсталация на колата съвсем бе отслабнала и издухваше само лек, топъл ветрец; облаци правеха скучния пейзаж да изглежда още по-скучен, тъй че Джим трябваше да положи усилие, за да запази доброто си настроение. При влизането в града се наложи да се постарее още повече в тази насока. Всичко наоколо изглеждаше старо, но не притежаваше чара на нещо старомодно или старинно, просто бе старо и мрачно, едно градче от индустриалния век, което бе на път да отмре. След като паркира колата и тръгна по улицата, си помисли, че тук дори мирише на старо. Сърцето му се сви. Това бе град, в който човек не би искал да прекара детството си и да израсне. Някой ден щеше да се промени, но това нямаше да стане достатъчно скоро за Лора.

Въпреки това, действайки според теорията, че човек трябва да чуе цялата история, преди да отсъди, той отиде направо във фабриката и се представи, за да отговори на въпросите и да разкаже версията за живота си, което ставаше все по-лесно с всяко повтаряне. Съпругата му беше починала, имаше малко дете, бе напуснал осигурителната компания във Филадельфия, притежаваше добра квалификация.

Както се оказа, интервюиращите го мислеха по същия начин. Когато му казаха каква заплата ще получава, а тя всъщност съвсем не

беше лоша, нямаше как да не си помисли, че тези хора не биха му повярвали, ако им кажеше какъв данък общ доход е платил през последната година.

Е, добре, щом се налагаше, щеше да се примири. Не богатство търсеше точно сега, макар че богатството беше нещо много приятно. Във фермата на семейство Бенсън нямаше богатство, но бе наистина божествено да се събуждаш там всяка сутрин. Тази ферма обаче не беше негова.

Ето защо Джим зададе няколко практични въпроса. Какви бяха наемите в този град? С тази заплата би ли могъл да наеме малка къща с двор, или би могъл да си позволи хубав апартамент, по възможност близо до парка? Можеха ли да му препоръчат някои добри детегледачки? Една от жените, работещи в офиса, му направи любезно предложение. Ако дойдел пак в събота, тя с удоволствие щяла да го разведе наоколо, да му покаже места, където би могъл да живее удобно, да се уговори с някоя дневна детегледачка. Затова, след като почти бе взел решение да приеме — стига, разбира се, някое много по-привлекателно предложение да не се изсипеше направо от небето — той си тръгна.

На връщане мина по друг маршрут през града и карайки колата по няколко улици с три платна и с по-приветлив вид, Джим си помисли, че ако обратният път в събота имаше успешен завършек, това в края на краищата можеше да се окаже нелошо начинание. Ето как настроението му възви от хубаво към лошо, а след това обратно — от лошо към хубаво. В едно беше сигурен — ваканцията бе свършила.

Бе закусил рано и все още не бе обядвал, затова беше гладен и като стигна края на града и наближи магистралата, спря в една закусвалня, взе някакъв изоставен от клиент вестник и го прочете, докато ядеше сандвича си. В тези местни вестници нямаше много новини, пишеха главно за спорт и политика, както се очакваше, макар че от време на време на специална страница публикуваха по някоя история за необичайна и интересна човешка съдба.

Боже господи! Боже господи!

Лъжичката, с която разбъркваше кафето си, падна и изтрака на масата. Чашата се разля и остави разширяващо се кафяво петно върху коленете му.

Някакъв мъж на име Улф от Западна Вирджиния съдеше държавата за незаконен арест. Пътувайки с двегодишно момиченце на задната седалка на колата си, той бил спрял, закаран в полицейски участък и задържан там в продължение на пет часа, докато жена му не уверила полицаите по телефона, че той само отвеждал детето им на гости при родителите си. По-нататък се казваше, че той вероятно е бил объркан с друг мъж на име Улф от Ню Йорк, който наистина е отвлякъл собственото си дете. Артър Сторм, говорител на Лилиан Бъзли, майката на детето, бил заявил: „Доналд Улф непременно ще бъде намерен. Той най-вероятно се крие някъде из провинцията. От такъв район произхожда и е много вероятно да отиде пак в някой провинциален град, където би могъл да си намери работа. Но няма никакво съмнение, че където и да се намира, ще го открием и това няма да ни отнеме много време. Ще го изровим от дупката му“.

В продължение на няколко минути Джим стоя така, вперил поглед във вестника. Нямахше сили да се изправи на краката си. Нямахше сили да се изправи пред тази нова действителност.

Няма никакво съмнение, че ще го открием.

Защо бе казал току-що на тези хора, че пътува с тригодишното си момиченце? Трябваше да се върне при нея, без да губи нито минута. И като скочи на крака, залитайки, той остави десетдоларова банкнота, тръгна си, без да изчака да получи рестото, и стигна тичешком до колата.

Искаше да кара много бързо, но не посмя, защото се страхуваше да не го глобят за превишена скорост. Следобедът тъкмо преваляше, когато подкара по главната улица с нейните червени тухлени къщи, която му бе относително позната и въпреки душевните страдания му вдъхна смътното усещане за спокойствие. Единственото, което трябваше да направи, преди да се оттегли във фермата, бе да купи още няколко вестника.

— Мистър Фулър! Вие все още сте тук? Мислех си, че вече сте в Мемфис или в Атланта, или някъде другаде. — Доктор Скофийлд бе застанал зад Джим и се канеше да си купи списание. Моментът не беше подходящ да се увлича в разговор с някой толкова общителен като доктора. Щом човек веднъж попаднеше в приятелските му лапи, беше невъзможно да се измъкне.

— Да, все още съм тук — любезно отвърна той, — но много скоро заминавам.

— Често се сещам за вашата млада госпожица. Повръща, повръща и веднага щом се почувства добре, доби куража да си поиска бонбони. Спомняте ли си? Човек трудно може да откаже на тези сини очи?

— Не ще и съмнение. Но аз ѝ отказвам. Строгийт баща, нали разбирате?

— Не изглеждате строг. Ама вие май много добре се спогаждате с Кейт и Кларънс, щом се застояхте толкова дълго. Тези двамата са хубава двойка. Познавам Кларънс от дете.

Със списания и вестници под мишница, двамата вървяха към паркираната кола на Джим. Но когато стигнаха до нея, Скофийлд продължаваше да приказва и нямаше никакъв начин да го спре, освен да се държи грубо.

— Жалко е, че имат такива големи неприятности.

„Неприятности значи — помисли си Джим. — В момента, докторе, аз съм най-неподходящият човек, който би могъл да съчувства на когото и да било за неприятностите му.“

Но след като подпря рамо на колата, докторът очевидно имаше още какво да каже:

— Те са много интересна двойка, не смятате ли? Кейт не обича да го показва, но е много интелигентна. А той е един невинен мечтател, усилено работи, но не постига нищо. Прекалено нежен и лековерен за този модерен свят. Затова всичко лежи на гърба на Кейт, това е много, много тежко бреме.

Човек би могъл да каже, че докторът разпространява банални клюки, което навярно се дължеше на това, че живее на място, където никога не се случва нищо важно. И вероятно бе така. Или пък се дължеше на искрената му загриженост.

Скофийлд продължаваше да го задържа, макар че на Джим му се искаше да заобиколи колата от другата страна, да се качи и веднага да си тръгне.

— Кларънс е роден фермер и трябваше да си остане такъв, също като баща си, вместо да се опитва да се превърне в главен изпълнителен директор на някаква огромна корпорация. Ами че той изхарчи цяло състояние за този имот, горе-долу всичко, което

притежаваше, предполагам, и сега е задлъжнял на целия град. Бедничкият, дължи на банката, дължи на всички. Хората бяха търпеливи, защото открай време познават семейството, но търпението си има граници. Всъщност чух, че границата на търпението е шейсет дни, а след това ипотеката ще бъде обявена за просрочена, а имотът сложен под възбрана. Не знаехте ли?

— Не — каза Джим и машинално добави: — Съжалявам да го чуя.

Може би именно по тази причина, след като бе предложила да разведат конете заедно, Кейт бе променила началния час. В интерес на истината, най-малко от една седмица той дори не я беше виждал на кон или където и да било наоколо.

— Това е истинска катастрофа — добави съжалително Скофийлд. — Чудя се къде ли ще отидат да живеят.

Джим тъкмо си мислеше: „Аз се питам къде да отида“, а после малко го досрамя от собствения му егоизъм. Ако можеше да им помогне, щеше да го направи.

— Приятно ми беше да ви видя отново, докторе — каза той. — Помогнахте ни в много труден момент. Но вече трябва да се връщам при Лора. Закъснявам.

С купчината вестници на седалката до себе си първото, което трябваше да направи, бе да отиде да ги прочете. *Ще го изровим от дупката му*, казваше Артър Сторм. Тя все още носеше името на Бъзли. Но не ще и съмнение, много скоро щеше да се казва мисис Сторм. *Ще го изровим от дупката му*. Лека болка прониза слепоочията му. Нека Лора да остане до по-късно при Джени днес. Щом беше там, значи беше на сигурно място. Точно в момента той нямаше нито желание, нито сили да я закара обратно в къщата. Боже мой, колко още можеше да издържи човек на този ужас?

Колкото се налагаше — това бе отговорът, единственият отговор. Значи той щеше да издържи. Да.

Вече бе паркирал колата си и отиваше към къщата, когато видя Кларънс да стои сам до оградата. Имаше нещо в позата му — както се беше облегал с лице към хълмовете — което привлече вниманието на Джим. Просрочена ипотека, бе казал доктор Скофийлд. Да напусне

всичко това и да отиде... Къде? Той и тази нежна и крехка жена. Всеки би могъл да види колко е крехка, особено както я бе видял самият Джим в онази единствена сутрин, когато бяха спрели да напият конете. Божията земя, бе казала тя. А имаха и момчето, това малко дяволче, което изглеждаше толкова мило. Порядъчни хора. Какво щеше да стане с тях? Ръката му напипа топлото тежко портмоне препаска под широката му риза. Неговото присъствие там несъмнено го караше да изпитва известно облекчение. Както се беше облегал там на оградата, фермерът несъмнено би дал всичко, за да притежава малка част от това облекчение. И въпреки това него никой не го преследваше...

Кларънс се приближи.

— Обещах да ви разведа да разгледате и останалата част от фермата, но не изпълних обещанието си.

— Няма значение. Не бързам. Може някой друг път.

— А какво ще кажете да го направим сега? Хайде. Ще ви разведа наоколо.

„Той иска да говори — внезапно осъзна Джим. — Просто не иска да бъде сам.“ И си спомни как само преди няколко седмици самият той бе седял в колата си на кръстопътя, копнеейки за присъствието на някого, на когото и да е, което да го стопли в самотата и страха му.

— Хайде — каза Джим.

Вестникът можеше да почака. Лошата новина, ако имаше такава, щеше да си е на мястото и след един час.

— Тази врата е изгнила от ръждата, нали виждаш. Това е едно от нещата, до които не стигнахме, когато правихме големия ремонт преди две години. Тогава отглеждахме говеда за клане, нали разбираш, но трябваше да се откажа заради Кейт. Е, истината е, че тя мразеше да яде говеждо; непрекъснато се сещаше за кланицата, но това не е истинската причина, поради която се отказах. Истинската причина е, че не можех да си го позволя. Нямах пари. Когато баща ми почина, това място имаше нужда от всичко и аз му осигурих всичко необходимо. Или почти всичко. Взemi например тези два обора. Този е наполовина празен. А ми струваше цяло състояние. Но когато купих стадото с крави и построих всичко това, не знаех, че един тип от другия край на селото държи целия този бизнес в ръцете си. Той има около шестстотин глави добитък. Може би някой ден ще нарасне търсенето на мляко, но точно в момента няма такава неща. Понякога

си правя сметката, че това мляко ми излиза по пет долара на кофа. А ти дали не знаеш как се дои крава?

— Не, но можах да се науча през всичките онези лета, когато работех във ферма, преди... колежа.

Внезапният въпрос бе заварил Джим неподготвен. Той едва не беше казал „Юридическия институт“.

— Питам те, защото човек се привързва към кравата. Тя е като кучето или почти. Когато ти се наложи да продадеш някоя, защото е престаряла, някак си ти става болно, нали разбираш?

— Разбирам — кротко отвърна Джим.

Пред двамата мъже се изпречи телена ограда. Отвъд нея имаше незасята нива, най-малко десет акра дълга, прецени Джим, в която тревата се накланяше от лекия ветрец.

— Пасище за говедата за клане, ето това беше. Отвъд потока има още. Не знам защо ти разправам всичко това, но предполагам, че просто имам нужда да поговоря с някого. Понякога човек трябва да излее болката си, иначе тя ще му пръсне главата. Извинявай, Джим.

— Всичко е наред. И моята глава щеше да се пръсне по едно време.

— Кейт като че ли се досети за тази работа, като се има предвид, че препускаш из страната с това малко дете. Човек не прави такова нещо без причина, твърди тя.

Джим погледна часовника си. При тази скорост Кларънс щеше да му отнеме още един час, пък и последната му забележка беше прекалено лична.

— Трябва да прибера момиченцето си от къщата на Джени Мейси — рече той. — Вече съм закъснял.

— Да, разбира се. Не исках да те задържам. Децата винаги са на първо място. Винаги. — В очите на Кларънс имаше сълзи. — Никой не знае това по-добре от мен.

Този човек беше болен, сериозно болен, в много отношения. С натезало сърце и с тежка крачка, Джим си тръгна. Отново погледна часовника си. Наближаваше пет часът и цял ден не беше виждал Лора. Тя сигурно се чудеше къде е; може би плачеше за него. Той се втурна по пътеката, заобиколи хамбара и бързо пое нагоре по склона, накрая я завари да седи на тревата заедно с Рики и Кейт.

— Закъснял си да я вземеш и Джени я доведе у дома.

— Съжалявам. Утре ще ѝ благодаря. Благодаря и на теб.

Канеше се да ѝ обясни, че пътищата са задръстени, когато Лора се обади:

— Гледай, тате! Патенце!

Рики, който държеше тъничка книжка с картинки голям формат, и обясни, че „едно време“ била негова, но сега вече четял истински книги, затова я подарявал на Лора.

— Това е подарък от мен, макар че тя няма рожден ден — с известна гордост обяви той.

Джим беше трогнат.

— Много мило от твоя страна, Рики. Можеш ли да кажеш благодаря, Лора?

Очите ѝ, тези загадъчни, яркосини очи като на Лилиан, блестяха от вълнение. Тя вече не плачеше за Миа. Децата забравяха толкова бързо! Но някъде там, далече, Мария знаеше, че тя е щастлива и обичана. Нервите му бяха толкова разнищени в този момент, че не беше на себе си. Малко оставаше и неговите очи да се напълнят със сълзи.

— Кажи благодаря — повтори той, както би направил един истински баща.

— Багодайя — каза Лора.

Рики направи ново съобщение:

— Щом навърши три години, смятам да я науча да чете, защото аз съм много добър в четенето. Знаете ли, че съм в първа група?

— Не, не знаех, Рики. Това е чудесно. Но все пак ще трябва да почакаш, защото на Лора ѝ остават още няколко месеца.

— Тогава ще почакам, докато навърши три годинки. Много време ли има още дотогава?

— Ами, не е много — отвърна Джим.

Неволно погледна Кейт и извърна поглед, но все пак не и преди тя да го е усетила.

— Е, предполагам, че сега знаеш всичко за нас — рече тя.

— Не съм сигурен... — започна той.

— Видях те да вървиш с Кларънс и имам предвид онова, което сигурно ти е казал.

— Той е направо съсипан. Много съжалявам.

Като извърна лице от децата и понижи глас, тя изрече много тихо:

— Това е неговият живот. Целият му живот е тук. И ти ще трябва да напуснеш това място, нали разбираш, а днес май не си намерил работа.

Джим беше удивен.

— Как е възможно да си разбрала?

— Защото иначе щеше да ми кажеш. Пък и щеше да е изписано на лицето ти.

Това определено не беше простата жена, за каквата я бе взел във влака. Тя седеше, обгърнала с ръце коленете си. Като си помисли, че изправен, стърчи като върлина над главата ѝ, той седна до нея.

— Тук няма да си намериш работа — рече Кейт. — Трябва да живееш в голям град.

— Не искам да живея в голям град.

После тя му зададе един смущаващ въпрос, толкова смущаващ, че той заекна, когато се опита да ѝ отговори.

— Кой си ти, Джим?

— Това е един ужасно странен въпрос. Какво изобщо би могъл да означава?

— Искам да кажа, че имаш повече неприятности, отколкото ти се иска да признаеш. Ако не беше така, нямаше да оставиш миналото зад гърба си и да започнеш нов живот на близо хиляда мили от дома си. Във всеки случай това място не е подходящо за теб...

Обзет от гняв, той я прекъсна:

— Ти не знаеш нищичко за мен, Кейт, нито пък за това кое място е подходящо или не.

— Онзи ден минавах покрай къщата и чух музиката. Мъжете наоколо нямат грамофонни плочи с валсове на Щраус.

— Е, и? Беше много хубав валс. Звучеше много приятно и си помислих, че е добре Лора да го чуе.

— Ти избягваш отговора на въпроса ми.

— Не си ми задава въпрос.

— Зададох ти. Кой си ти?

— Наистина ли искаш да знаеш? Добре, ще ти кажа. Обрах една банка във Филадельфия и имам две бомби в колата си, затова преследвачите са по петите ми.

Кейт се усмихна.

— И малката ти дъщеричка беше в колата, нали? Не, Джим. Никой не те преследва. Ти бягаш по собствена воля. Знам, че си загубил жена си, но у теб има и нещо друго, което ме натъжава. И особено тъжно ми е за Лора.

Тази жена отиваше твърде далече! И все пак на лицето ѝ беше изписано искрено и нежно изражение...

— Кларънс е много болен, това напрежение ти стига — отвърна ѝ той също така нежно.

И тогава се появи онова изражение — беше го забелязал, после го бе забравил, а сега си го спомни — когато тя бе седяла на гърба на пъстрия кон, вперила поглед в околните хълмове. Това изражение бе придало мигновена красота на чертите ѝ, които не бяха красиви, а просто правилни и без забележими недостатъци. Човек не би я забелязал в тълпата. И все пак тя привличаше вниманието.

В теб има нещо, което ме натъжава.

Кейт се изправи.

— Е, аз трябва да приготвя вечерята. Хайде, отивай да си свършиш работата, Рики. Кучетата са гладни и чакат теб.

За миг Джим ги наблюдаваше как отиват към дома си. После хвана Лора за ръка и тръгна нагоре по склона към мястото, което за много кратко време бе техен дом.

— Патенце, тате — бърбореше Лора, стиснала в ръце книжката с картинки. — Пате, тати.

— Да, пате. Много е хубаво, миличка — отвърна ѝ той, докато мислеше напрегнато.

Първата му работа беше да приготви вечерята ѝ, а след това трябваше да я изкъпе, да ѝ прочете приказка и да я приспи. А после... после щеше да настъпи дългата нощ, той щеше да лежи буден и да продължава да мисли напрегнато.

„На хората не им трябва много — рече си Джим. — Като си помислиш, онова, от което наистина имаме нужда, е много просто — да не се страхуваме от утрешния ден.“

Край пътя имаше цяла редица гюмове с мляко, което се вкисваше в жегата. Беше девет и половина и Джим, който се връщаше от къщата

на Джени Мейси, където бе завел Лора, завари Кларънс да стои вторачен в тях.

— Можеш ли да повярваш? — извика той. — Онези негодници са се успали и са пропуснали пикапа, който събира млякото. Това е последната капка. — Ритна яростно един гюм и го преобърна. — Всичко! Всичко, до което се докосна, се разваля!

Джим изправи гюма и рече кротко:

— Хайде да ги пренесем обратно. Ще трябва да ги изпразнят и да ги лъснат. Няма нужда да се разстройваш толкова много, Кларънс. Някои неща просто се случват.

— Нещата не се случват просто така! Хората позволяват да се случат. Откакто татко почина, вървим все надолу. Вината не е моя, аз се старая и старая, но нося нещастие на всичко, което докосна. Когато и да наема на работа, той не ми помага. Понякога си мисля, че всички са против мен, че искат да се проваля, че ми завиждат, те упорстват, зад гърба ми, те...

Джим впери поглед в лицето на този беден човечец, чиято уста беше изкривена подобно на скъсана маска, той преживяваше пълен срыв.

— Хайде. Давай да пренесем гюмовете обратно в обора.

— Не искам дори да припаря до обора. Ако ги видя, ще им дам да се разберат, а те ще напуснат и какво ще правя после? Въобще какво ще правя? Затънал съм в тази каша и ръцете ми са вързани, а на врата ми е стегнато въже. Разбираш ли?

— Послушай ме, Кларънс. Ще отида да изпратя мъжете да пренесат гюмовете. А след това ние двамата с теб ще се поразходим.

Двама млади мъже пушеха пред обора, когато Джим ги прекъсна.

— Веднага отиваме — каза единият. — Какво се е случило? Той да не е припаднал? Часовникът на Тим не иззвъня сутринта и за първи път закъсняхме с доенето на кравите. И какво от това? Старият Кларънс си губи... — И той направи обиден жест, като завъртя показалец до слепоочието си. — Всеки ден намира за какво да хленчи.

Те вече не го уважаваха. Виждаха в него слабостта, поражението, потъващия кораб.

— Нямам време да приказвам за мистър Бенсън. — Джим ги изгледа хладно. — Вие също. Тук има много работа за вършене и е най-добре да се захващате веднага.

— Имам толкова много земя — отново подхвана Кларънс, когато Джим се върна. — Бих могъл да произвеждам сено. В интерес на истината, по едно време го правех, имаше толкова много, че не можех да го продам всичкото, тъй че имам ужасно много земя, която си лежи там и яде пари за данъци.

Това беше един от онези редки дни, когато температурата осигурява комфорт за човешкото тяло, небесният свод се извисява съвършено син над цветущата земя, а човешките същества би трябвало да се радват просто, че са живи. Вместо това Кларънс подхвана отново старата си жална песен.

— Знам, че ми трябва нови машини. Без мое знание част от старите са били оставени навън да ръждясват.

Много обаче от тях са били остарели още по времето на баща ми. Ще ми трябва цяло състояние, за да ги заменя с нови, а аз съм затънал до гуша в дългове. Сигурно си чул за това, целият град говори, но ти си чужд човек тук, така че може и да не си.

— Чух нещо такова, да. Какво ще правиш?

— Това си е моя работа. Опитвам се да измисля нещо, но вече не мога и да мисля.

Колко добре познаваше Джим това състояние... Ала наред с желанието да му съчувства, той изпитваше и нетърпение. „Ами какво щеше да стане, ако този човек имаше моя проблем?“

— Трябва да опростиш нещата — каза рязко той. — Баща ти е успявал да се справи тук, ти също можеш. Земята е богата, но не знаеш как да я използваш.

Кларънс го погледна смирено и боязливо.

— Нали ти казах — изломоти той, — исках да приложа на практика наученото, неща, които баща ми никога не е знаел. Но просто имах лош късмет, това е всичко.

Джим запази спокойствие.

— Виж сега — подхвана той, — фермата ти е същински миш-маш. Дойни крави, изоставени боровинкови полета, овощни градини, пълни с гниещи плодове, царица и една скъпа и неизползвана оранжерия. Трябва да решиш какъв искаш да бъдеш и какво искаш да правиш. После го направи.

Кларънс повдигна увисналата си глава и каза жално:

— Искам да запазя това място за моето момче. Трябва да намеря някой, който да ми каже как да го направя.

— Не те разбирам. Тук си живял цял живот и искаш да ми кажеш, че наоколо няма кой да ти помогне, да ти даде съвет? Нямаш нито адвокат, нито счетоводител, нито някой, дето работи в банката?

Кларънс подритваше камъчето и приличаше на дете, на което му се карат.

— Имах наистина, ама предполагам, че вече съм им дотегнал с моите беди. Аз съм много болен, нали разбираш. Сигурен съм, че ще ме разбереш, защото жена ти е починала от рак. Болен съм от същото. Преди две години ме лекуваха и всички смятаха, че съм оздравял. Или поне така ми казаха. Не знам. Но сега болестта се върна.

Джим нямаше сили да гледа тези очи и бе вперил поглед само в огромната му адамова ябълка, която подскочаше, когато Кларънс преглъщаше. Значи това беше: нищета, а сега може би и смърт. Известно време не можеше да измисли какво да каже.

След това думите сякаш сами дойдоха на устата му:

— Аз мога да дойда с теб в банката, за да поговорим с тях още веднъж, или там, където дължиш, ако смяташ, че бих могъл да ти помогна.

— Ще направиш ли това за мене? — Когато Джим кимна утвърдително, добави: — Непрекъснато си мисля единствено за Кейт. Няма друга като нея на този свят... Не бих искал да я оставя така, нея и момчето. Та затова може би ти ще успееш да измислиш някакъв начин да поговорим с тези хора...

Джим се извърна. Хрумна му странната мисъл, че от него в никакъв случай не би станал лекар. Не можеше да понася да гледа чуждата болка.

— Когато решиш, ще отидем, аз съм готов — каза Джим.

---

[1] Заек (англ.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА 12

Мистър Холдън отбеляза с усмивка:

— Говорите като адвокат.

Той не изглеждаше чак толкова страшен, колкото Кларънс го беше описал, но може би трябваше да се признае, че това се дължи на присъствието на Джим. Той също му се усмихна в отговор.

— И други хора са ми го казвали понякога. В застрахователния бизнес, като се занимаваш с разни завещания и попечителства, все едно работиш в банка, както тук, налага се да се срещаш с куп адвокати.

— За застраховател, и при това от Мейн, разбирате много от земеделие, трябва да го призная, и то от земеделието в Джорджия.

— О, климатът е различен, но опъваш гръб на полето и се потиш по същия начин, мистър Холдън.

— А и вие ми казахте, нали така беше, че не сте роднина?

— Не. Ние сме просто приятели. И двамата сме фермери.

— Е, както казват, един приятел често прави повече за теб, отколкото всичките ти роднини. Не че не сме проявили голямо търпение към Кларънс и неговите дългове, знаем, че е честен човек, който се старее с всички сили. Но вие ни представихте някои съвсем нови идеи, някои доста разумни аргументи в негова полза. И като се посъветвахме, всички ние решихме да ви дадем шест месеца, за да видим дали ще успеете да му помогнете да се откаже от някои от многобройните си начинания. Какво ще кажеш за това, Кларънс?

Кларънс почти не бе проронил и дума през цялото време, а двамата бяха в кабинета на директора от близо два часа. Седеше безпомощен като дете и покорно слушаше, а сега просто кимна и се усмихна.

— Бих искал да кажа едно нещо, преди да си тръгнем, мистър Холдън — обади се Джим. — Много добре съзнавам, че е съвсем необичайно един директор на банка да отдели време за такъв дребен проблем като този. Затова бих искал да изразя дълбоката си признателност, моята и на Кларънс.

— Благодаря. Но ние, всички ние, които сме запознати с неговото положение, също оценяваме високо онова, което направихте. Семействата в това малко градче се познават от едно поколение до следващото, нали разбирате. Ние обикновено си имаме доверие и си помагаме взаимно. — Джим кимна. — В случая обаче има и още нещо. И доктор Скофийлд имаше какво да каже за вас, когато говорихме за семейство Бенсън и му споменах за опита ви да помогнете. Каза, че сте необикновен човек. Вие сте добър самарянин, който застава на страната на друго човешко същество, на един почти непознат.

Джим се усмихна.

— Имате прекалено високо мнение за мен, но аз, разбира се, оценявам това и ви благодаря.

ГЛАВА 13

Шестмесечната отсрочка, която кредиторите на семейство Бенсън бяха дали, означаваше също така шест месеца относителна сигурност за Джим и Лора. Ако до края на този период не попаднеше на други сведения, че Лилиан продължава да го преследва, Джим със сигурност щеше да си замине оттук, независимо дали ипотеката щеше да е просрочена или не. Просто щеше да му се наложи да разчита на късмета си.

Няма никакво съмнение, че ще го открием.

Понякога си мислеше за конфермата като за възможност да си намери работа, след като беше отлагал приемането на поста технически секретар, докато бе загубил тази възможност. Бе попаднал случайно на тази идея, докато преглеждаше вестниците и откри обява, дадена от някой, който искаше да наеме „обширно пасище“ за американските си коне за езда. И веднага си беше помислил за излишната земя на Бенсънови, където някога бяха пасли говеда за клане. Нямахше представа каква цена би могла да бъде задоволителна и беше приятно изненадан, че може да съобщи на Кларънс какво високо заплащане предлагат тези хора.

Що се отнасяше до кравите порода „Холщайн“, най-добре беше да ги продадат; собственият му опит, колкото и минимален да беше, му подсказваше, че млекарският бизнес означава почти двацет и четири часова отговорност, за която болният стопанин вече не беше годен. „Затова трябва да се разделим с тях“ — помисли си той.

Трябваше да махне преградите за добитъка от обора, да ги замени с отделения за коне и така вече щеше да има заслон за тези скъпи животни; пресметна, че наемът ще покрие разходите. И той продължи да изчислява.

Един ден си спомни, че във вестника бе видял бележка за продажба на разсад млади елички. Целият този затревен равен парцел от другата страна на потока, където с Кейт бяха поспрели, за да съзерцават хълмовете, не представляваше ли естествено място за отглеждане на дървета? Ако се оказеше достатъчно голям, нямахше ли

да е идеален за декоративните храсти, за които Кларънс бе споменал веднъж?

На практика Джим с удоволствие подлагаше на анализ фермата на семейство Бенсън, като сглобяваше отделните парчета и ги преустройваше. Това беше едно своеобразно практическо, математическо и дребно интелектуално предизвикателство. И все пак, дори докато седеше с молива и хартията пред себе си, през цялото време си даваше сметка, че се захваща с проблемите на тези хора, защото прекалено много се страхува да се съсредоточи върху своите собствени.

И последната от кротките крави от „Холщайн“ се изкатери тежко в открития камион, който веднага се отдалечи от алеята.

— Боли ме, като ги гледам как си отиват — рече Кейт. — Половината от тях са родени в тази ферма. Но поне не отиват в кланицата.

— Ще се присъединят към стадо, което е четири пъти по-голямо от това. Нали разбираш — обясни й Джим, — въпросът е да избереш или едното, или другото: в наше време или влизаш в млекарския бизнес в много големи мащаби, или изобщо не се захващаш с него.

Тя не отговори. Той почти не бе в състояние да си представи какво мисли, докато Кларънс, видимо гаснещ, дремеше на предната веранда, а кучетата лежах в краката му. Ако можеше свободно да говори, Джим щеше да й каже: „Знам, че си свършено сама и нощем е най-лошо. Взираш се в пустотата“.

Вместо това изрече енергично:

— Имахме поредица от успехи. Не много голяма, но не и прекалено малка. С парите от наема на земята имаме нещо в банката, което ще стигне за някои ремонти и за надниците на берачите на боровинки. О, да, билетата. Получихме добра цена за тях, ще стигне да платим за еличките.

Всяко изречение трябва да завършва с възходяща градация, ако искаш да окуражиш някого. От тези елички нямаше да има особени приходи поне през следващите пет години, а дори и тогава щеше да е по-добре да се продадат само петдесет процента от тях, като се оставят другите да растат десет години, за да дадат повече приходи. Но Кейт

беше умна. Щеше да се сети за всичко това, без да е необходимо да го обяснява.

— Значи сега сме там, откъдето започнахме — каза тя. — Няколко пилета за яйца, Люси за мляко, плодове и зеленчуци за трапезата, сено и царевица за пари в наличност. И боровинки за продан, много боровинки. Така стояха нещата, когато аз дойдох тук.

— Е, не съвсем.

— Не исках да кажа... ти, разбира се, направи големи промени. Имам чувството, че всичко наоколо е такова, каквото беше някога. Помирно и тихо.

Джим беше любопитен.

— Трябва да е било много различно от мястото, където си живяла, преди да се омъжиш.

— Виж как се появява мъгла. Ще вали — каза тя, сякаш не беше чула думите му.

— „Есен, сезон на мъглите“ — цитира той без всякаква причина просто защото му бе хрумнала тази поетична фраза.

— Но не е същото като в Англия, струва ми се.

— Не, съвсем не. Онова, което за тях е лека мъглица, ние бихме нарекли хубава гъста мъгла.

— Бил си там?

— Да.

— За застрахователен агент си пътувал доста. В Англия и Франция... къде другаде?

Изобщо, споменавал ли беше някога Франция? Явно го е направил. Може да му се беше изплъзнало от езика, докато разговаряха с Кларънс, несъмнено не го беше споменавал пред нея, защото двамата почти не бяха разговаряли през цялото това дълго лято.

— Никъде другаде. Веднъж прекарах там кратка ваканция — изрече той малко неловко.

— Просто не разбирам защо стоиш тук — изведнъж каза Кейт — и правиш всичко това за нас.

Джим си спомни, че преди известно време тя като че ли му беше задавала същия този въпрос. Затова помълча, премисляйки внимателно отговора си.

— Нека да го определим така. Това беше един много заплетен случай, който трябваше да бъде решен, бизнес, който отиваше към

пълен провал, а за мен лично представляваше предизвикателство.

— В началото ти ми каза, че си имал нужда от смяна на обстановката и от кратка почивка. Но вече започва втората година, откакто си тук.

Притворените ѝ сиви очи с цвят и форма, които им придаваха малко сънлив и мечтателен вид, го гледаха втренчено. Объркан, той отвърна на въпроса ѝ с въпрос:

— Не си ли чувала някога просто за човешка доброта? Съпругът ти е прекалено болен, за да се справи с проблемите ви, а става и все по-зле. Помислих си, че мога да помогна.

— И това е единствената причина?

— Причината си я бива, нали?

— Не се притеснявай, Джим. Толкова съм ти благодарна за онова, което направи. Само дето цялата работа ми изглежда много странна. Хората обикновено не си помагат по този начин.

„Извърта — помисли си той. — Точно това го мразя.“ Щеше да е далеч по-лесно, ако можеше да ѝ каже: „Виж какво, въпросите ти не ми харесват! Не ми харесва да съм в недоумение, да не мога да разбера дали ти досаждам с присъствието си тук, или искаш да остана“.

— Чудех се дали вие с Лора ще искате да дойдете на рождения ден на Рики утре — каза тя.

— Разбира се, че ще дойдем.

— Няма да е истинско тържество, защото Кларънс няма сили за това. Ще занеса една торта в училището и ще приготвя още една за вечерята у дома.

— Какъв подарък да купя за Рики? Има ли нещо специално, което да желае да има?

— Каквото и да е. Отдавна не е получавал подаръци.

— Отивам в града да изпълня някои поръчки и ще си помисля какво аз съм искал да имам, когато бях на неговата възраст.

През полето към тях идваха двамата млади земеделски работници, същите, които така нагло се бяха подигравали с Кларънс в онзи ден. След като им беше предложил по-добри надници и бе определил строги правила, Джим ги беше вкарал в правия път. Елис и Том се развиваха много добре. С усмивка и твърда ръка, той бе успял да ги накара да се вразумят. Почувства се толкова доволен, че настроението му мигновено се повиши и дори беше в състояние да се

усмихне под мустак при мисълта как биха реагирали Огъстъс Прат, Ед Уилс или който и да е от колегите му, ако го видеха сега.

Докато денят напредваше — той посети супермаркета, книжарничката, където се продаваха само канцеларски принадлежности и откъдето купи, както обикновено, нюйоркски вестник, а накрая и магазина за играчки, откъдето взе парцалена кукла за Лора, книга и бейзболна бухалка за Рики, в главата му се въртяха разведряващи мисли. Най-накрая щеше да си намери подходяща работа, ако не в конфермата, то в някое местно предприятие, където никой нямаше да се рови в миналото му, както бяха направили във фабриката. Върна се в къщата все така в добро настроение и отиде до дома на Джени Мейси, за да прибере Лора, след което се зае с обичайните си приятни задължения около нея, после я приспа и отиде в кухнята да почисти.

На плота лежеше пощата, която в бързината бе хвърлил там, без да я погледне. Все още се изненадваше, когато получаваше поща тук, макар че не би трябвало, защото абонираш ли се за списание, можеш да очакваш поток от рекламни материали. Канеше се да изхвърли цяла купчина от тях, когато пред погледа му внезапно изскочи някаква обява с две снимки и сякаш нещо го удари между очите.

Снимките стояха една до друга, всяка придружена от лаконичен текст: Бетина Улф, възраст, описание, датата, на която е изчезнала от Ню Йорк; след това Доналд Улф, следваха същите данни. Отдолу беше изписан телефонен номер, на който трябваше да се обади всеки, който ги разпознаеше.

Виждали ли сте ги?

Той се строполи на един стол. В продължение на няколко секунди стаята вихрено се въртеше около него, прилоша му. Ушите му кънтяха, сякаш неговото бунтуващо се сърце караше кръвта лудешки да препуска по артериите. Вкопчи се в плота на масата, откъдето лицата от снимките го гледаха вторачено.

Изминаха дълги минути, докато успее да се вземе в ръце. После започна да ги изучава. Едно двегодишно дете — вече тригодишно — не се различаваше много от милиони други на същата възраст, нали така? Човек например не би запомнил Лора, ако я беше видял някъде миналата седмица, нали така? А колкото до него самия, щеше ли някой непознат да си го спомни или да го отдели от тълпата, какъвто беше —

малко над среден ръст, на неопределена възраст някъде между двайсет и пет и трийсет и пет години, нито слаб, нито пълен, с кестенява коса и очи? А той нямаше ли да изглежда почти като всички останали в тълпата, при положение че някой непознат му хвърлеше един бърз поглед? Нямаше да е същото, ако имаше например гъста бяла коса или бе висок два метра и десет сантиметра или метър и петдесет, или ако тежеше сто килограма, или ако имаше белег на бузата си, или... Разбира се, имаше хора със забележителна външност, с необикновени черти, като например с много стърчащ нос или много големи очи, или очила с много дебели стъкла. Той съвсем не беше от тях. Смяташе се за един от онези безлични хора, които виждаш всеки ден в тълпата.

Застана пред огледалото в банята, за да се огледа в най-големи подробности. Имаше големи, много правилни зъби. Но на снимката му те не се виждаха. Всъщност тя не беше много добра. Изглеждаше неясна. Явно, и съвсем естествено разбира се, Лилиан не си беше дала труд да запази хубави снимки, което му беше от полза. Може би трябваше да си пусне брада? Не. Това щеше да изглежда като прекалено явен опит да се дегизира.

Разпъваше се между страха и необходимостта да обмисли всичко. Дали някой тук, след като днес е видял тази обява, би могъл да забележи приликата с него? Нямаше ли да е умно да прекарва повече време в града, като се разхожда смело и нормално сред хората?

След малко, позовавайки се на недоказаното твърдение, че чаша топло мляко може да ти помогне да заспиш, Джим изпи една и заспа, но спа лошо, смущаван от лоши сънища.

Той се двоумеше, сякаш мозъкът му бе разделен на две половини. Едната бе скована от ужас. Другата блуждаеше сред гостите на рождения ден, съчиняваше правилните забележки в подходящия момент и след това отново блуждаеше безцелно.

Това хубаво момче, което седеше там пред празничната торта, въодушевено от факта, че е в центъра на вниманието, му напомняше за чудесния и жизнен син, който някога се беше надявал да му се роди. Заел мястото до малката маса, Кларънс имаше сивкав цвят на лицето; ако човек дадеше малко свобода на въображението си, можеше да види как смъртта се навърта зад гърба му. Отсреща Кейт се мъчеше да

поддържа весело настроение. Малкото момиченце, седнало до Джим, бе причината той да е тук, в тази стая тази вечер.

Както обикновено, мислите му се насочиха към нея и се задържаха там. Ден след ден, той ставаше свидетел на разтварянето на цветната пъпка; правеше мънички открития за неща, които загатваха бъдещата ѝ личност. Предишния ден му беше показала, че може да изброи десетте си пръстчета, беше наименувала носа и зъбките си, а когато я остави при Джени, му махна с ръка. Днес пък, докато се приготвяха за рождения ден, съвсем решително бе избрала сама какво иска да облече.

„О, какво ще стане с нея! — възкликна той в душата си. Ръката му трепереше. — Трябва да направя нещо с живота си, което да ѝ даде сигурност, а толкова се страхувам.“

Рики говореше:

— Когато стана на десет, ще мога да имам кон като татковия.

— Това е хубаво — рече Кейт. — Но за момента си имаш пони и го обичаш.

— Знам. Но татко ми обеща да ми подари кон като Капи за десетия ми рожден ден. Той обеща.

Тримата възрастни на масата не смееха да се погледнат.

— Точно сега татко не може да язди — невинно обясняваше Рики на висок глас, — но много скоро ще може. Мистър Фулър, може би вие някой път ще поездите с мен нагоре по хълмовете, докато татко се оправя? Мама е прекалено заета с него.

— Разбира се. Разбира се, ще поездим — каза Джим.

— А междувременно — побърза Кейт да припомни на сина си — Джени отива по работа в селото и ми каза, че ще те закара. Нали искаше да се видиш с някои приятели тази вечер? Съгласен?

— Добре, мамо. Добре, татко.

— Наистина ли смяташ да поездиш с него? — попита Кларънс, след като Рики бе тръгнал.

Какво би могъл да му отговори? Само Бог знаеше къде щеше да бъде самият той на другия ден по същото време.

— Докато все още съм тук, с радост ще го направя — отвърна той. — Рики е страхотно момченце, много специално.

— Чудех се... Каза: „Докато все още съм тук“. Това означава ли, че се готвиш да ни напуснеш?

Кейт се изправи, извини се и излезе, докато Кларънс продължи да говори тихо:

— Исках да кажа... много е тежко за мен... би ли могъл, ще останеш ли, докато всичко това свърши за мен? Или може би по-дълго, ако тя има нужда от помощ? Знаеш какво е положението. Няма да отнеме много време или... поне така смятат. Ако останеш, докато тя си стъпи на краката... Ти вече направи толкова много. Искаш ли да ти плащам, за да останеш още малко? Или просто да не плащаш наема за къщата. Така ще си оправим сметките, нали?

Джим се мъчеше да измисли нещо безболезнено, нещо, което да не е нито отказ, нито намек за обещание, което не би могъл да изпълни, когато Кейт се върна.

— Кларънс, трябва да си лягаш — рече тихо тя.

Изпълнен с облекчение, Джим се съгласи:

— И моята Лора вече е уморена. Отдавна мина времето ѝ за лягане.

Докато се приготвяше да си тръгва в преддверието, той наблюдаваше как Кейт помага на съпруга си да се изкачи по стълбите. Помисли си, че у нея има някаква промяна. Ами да, разбира се, косата ѝ изглеждаше по друг начин. Беше я оставила да порасне и къдриците ѝ се бяха изправили от собствената си тежест. Сега дългите лъскави, живи рижи коси падаха надолу, под раменете ѝ. Чудно, че по-рано не беше забелязал това!

И изведнъж му хрумна една налудничава мисъл, която нямаше нищо общо с косите ѝ: *Тези двамата не си подхождат*. Въобще не биха могли, не и в действителност. Той я обожава, но за нея само детето ги свързва. Тя е прекалено схватлива, прекалено умна за него.

След като хвана Лора за ръка и двамата излязоха навън в нощта, той си каза: „Господи, боже, какво ми влиза в работата дали тя някога го е обичала... така, както аз си представям любовта... или не?“.

На сутринта ръката му отново започна да трепери и докато режеше един портокал за закуската, ножът му се изплъзна и го поряза над китката.

— Проклет глупак — промърмори той, когато кръвта, страшно много кръв, закапа по плота.

След това въздъхна, защото зърна скъсания вестник с изписания под снимките въпрос: *Виждали ли сте ги?* Никак не му беше лесно да

се превърже сам с лявата ръка, да вдигне циповете на Лорините дрешки и да завърже връзките на маратонките ѝ пак с нея, докато онзи въпрос сякаш се хилеше в лицето му: *Виждали ли сте ги?*

— Бу-бу — отбеляза с известен интерес Лора. — Боли ли?

Наистина го болеше, и то толкова много, че явно трябваше да се погрижи за раната. След като остави детето в дома на Джени, той се върна при колата и застана там, изпълнен с колебание.

Въобще не беше възможно да избегне отиването до града. Трябваше да ядат нещо, нали? И трябваше да купи вестник, да се подстриже и... да живее. Ако беше писано да се случи нещо (че откога вярваше в предопределението?), никой не можеше да го предотврати. Той влезе в колата и след като кара бавно, хванал кормилото с лявата ръка, пристигна в дома на доктор Скофийлд.

— Много лошо си се порязал, Джим. Трябва да си мислил за нещо друго, когато си го направил.

— Предполагам. Случва се.

— Между другото кога за последен път си си правил профилактичен преглед?

Той искаше да се измъкне оттам, да изпълни няколко неприятни поръчки и да напусне града колкото е възможно по-скоро. А този приказлив старец се опитваше да го задържи.

— Преди две години. Не си спомням точно. Може би миналата година. Имам много...

— Знам, знам. Имаш много проблеми на главата си. Това не е причина да занемаряваш здравето си.

Джим си наложи да се усмихне.

— Аз не занемарявам здравето си. Здрав съм като скала.

— Е, точно в момента не си. Целият трепериш. Съзнаваш ли, че едва не си срязал артерията? И тогава какво щеше да стане с Лора? За теб не те е грижа, ами за нея? Хайде сега, иди там, съблечи се, сложи един халат и нека да ти направя кардиограма, да ти премеря кръвното и всичко останало.

Думите на лекаря подействаха веднага. Здравето му наистина бе единствената гаранция за Лора. Ами какво щеше да стане, ако той пострадеше при злополука или умреше от пневмония, или... Глупак! Беше възприемал здравето си като някаква неизменна даденост.

Когато един час по-късно се върна в кабинета на лекаря, Джим научи, че макар да няма никакви сериозни органични увреждания, „по някаква причина е под прекалено голямо напрежение и трябва да направи нещо по този въпрос“.

— Знам, че е лесно да кажеш на някого да престане да се притеснява, лесно е и доста абсурдно. Знам също така, че си понесъл много тежко загубата на съпругата си, което си е съвсем естествено. Но е очевидно, че бягството не ти е помогнало достатъчно. Вероятно трябва да се върнеш обратно при приятелите си, в добре познатата обстановка.

„Този човек е умен“ — мислеше си Джим. Липсваха всякакви физически симптоми, но той бе изровил скритото. И отговори нехайно и уклончиво:

— Американците обичат да започват живота си отначало. Обичат да пътуват на запад. Аз се намирам малко по на запад от мястото, от което тръгнах, нали разбираш.

— Добре, значи си започнал живота си отново. Тогава, може би, имаш нужда да общуваш малко повече с хората. Може би се нуждаеш и от някой друг, освен от малкото си момиченце.

— Вече не е толкова мъничка.

— Дори и така да е. Трябва да се присъединиш към някаква група от хора. Трябва да имаш свое място. Аз не съм психиатър, но познавам някои неща.

— Май забравяш, че само минавам оттук. Нямам намерение да оставам дълго.

— И въпреки това няма да ти навреди, ако завържеш някои познанства. В неделя у дома винаги идват куп роднини, главно децата и внуците ни. Вратата е отворена. Елате с Лора. Присъедини се към тълпата.

— Наистина много любезно от твоя страна. Ще гледам да дойда — каза Джим, който искаше единствено да се измъкне от тук.

— Чувам да говорят навсякъде за теб, дори в болницата — че идваш тук като съвсем чужд човек и поемаш в ръцете си каузата на Кларънс... това е такъв прекрасен акт на милосърдие! Хората отдавна се притесняват за семейство Бенсън. Е, ти знаеш всичко по този повод, разбира се.

Разбира се, Джим не знаеше всичко, всъщност не. Нещата не се случваха просто така. Сигурно имаше много повече, толкова много неизвестни, въпроси на характера, на два характера, на Кларънс и Кейт, и онова, което ги беше направило такива, каквито бяха. Всичко бе толкова сложно... както винаги. На него самия му беше известно много добре и от това го заболя главата. Пък и не беше негова работа.

Но Скофийлд продължи в типичния си безобиден стил:

— Кларънс е човек от най-добро качество. Искам да кажа, че е честен, надежден. Да, от най-доброто качество. Лошото е... ами той не е от най-умните. Кейт беше само на деветнайсет години, когато се омъжи за него, твърде млада, ако питаш мен. Човек е така заслепен, че всъщност въобще не вижда с какъв се свързва, дали това е правилният избор за него. А след това идват бебетата, макар че тези двамата дълго чакаха дете и както върви, то ще им бъде единственото.

Добрят доктор със сигурност нямаше лоши намерения, но тези прекалено лични разговори за Кейт Бенсън неизвестно защо не допадаха на Джим. Втурна се да си върви, преди да е чул още подробности от този род.

Навън на улицата го спря мистър Холдън, който я прекоси, за да се присъедини към него.

— Искаш ли да те закарам до банката? — попита Джим.

— Не, благодаря. Аз живея на една миля разстояние и непременно го изминавам пеша в двете посоки всеки ден. Но най-напред трябва да ти кажа нещо страшно шантаво. Ще се смееш. Видя ли онази обява, дето пристигна с вчерашната поща, онази за изчезналото дете?

— Не, каква обява?

— О, от обичайните, само дето бащата, който явно го е отвлякъл, мъничко прилича на тебе. Мислех си, че като я видиш, хубавичко ще се посмееш, макар че хич не е забавно, разбира се.

Мъничко. Косата, очилата вместо контактните лещи. Само мъничко. Мили боже, моля те...

— Предполагам, че на тоя свят има милион души, дето приличат на мен.

— Разбира се. На мен също. Знаеш ли, трябва да ти кажа пак, че ти изненада всички ни, като излезе на печалба миналия месец. Никой не беше очаквал да се справиш толкова бързо.

— Не беше кой знае каква печалба — отвърна Джим и съвсем лекичко си отдъхна.

— Не бива да забравяш, че през последните пет години тая ферма е била все на червено, ето защо това е голямо постижение. Нека честно да те питам нещо. Имаш ли намерение да останеш там? Скофийлд ми каза, че възнамеряваш само да си починеш в провинцията. Но разправя, че Кларънс смята да те помоли да останеш за известно време и да го извадиш от затруднението.

— Той вече ме помоли. Не знам какво да му отговоря.

— Е, ти прекара тук толкова дълго, така че още малко... — Холдън не довърши изречението си.

— Знам какво искаш да ми кажеш — че той вижда смъртта си.

— Е, ти вършиш много добри дела там. Имаш нюх за бизнеса, а те в момента се нуждаят именно от това. Жената и детето, имам предвид.

„Говори пак нехайно, сякаш нищо не ти тежи.“

— Бизнесът е вид игра, нали така. Изостря ума ти.

Тогава на Джим му хрумна, че двата разговора тази сутрин бяха първите, които бе водил с някого от много, много време насам, ако не смята Кларънс. Мъжката компания, в края на краищата, беше нещо естествено и все пак той бе така завладян от страховете си, че не бе съзнавал колко му липсва. Затова въпреки страха, който го сковаваше, усети приятелска топлина, обзе го чувството, че го одобряват, че е посрещнат добре.

— Ако наистина искаш умът ти да стане по-остър — каза Холдън, — мога да ти възложа една доброволческа мисия. Жената, която през последните пет години ръководеше на практика кампанията на Червения кръст за набиране на средства в града, се пресели на друго място. И сега, след като всички зависеха от нея, все още нямаме директиви за тазгодишната програма. Струва ми се, че това е работа точно за теб, мистър Фулър, ако желаш. Много ще ни помогнеш, ако поработиш поне два месеца.

Джим мислеше бързо: „Ако поради обявата във вестника изобщо възникнат някакви въпроси, свързани с мен, тази работа за Червения кръст ще помогне подозренията да отпаднат. Един изплашен мъж, който има причини да се крие, не се захваща с дейност в полза на обществото“.

— Да, бих могъл — побърза да каже той. — Винаги съм подкрепял Червения кръст и за мен е чест, че ме помоли. В края на краищата за вас аз съм чужд човек.

— Нали ти казах, че тук всички сме настроени приятелски.

Той седеше на стъпалата пред входа на къщата и преглеждаше някакви сметки, когато видя Кейт да се изкачва по склона към него.

— Не знаех, че си порязал ръката си, Джим, иначе сама щях да те закарам при лекаря — рече тя. — Джени ми каза, че било ужасно, направо не знаела как изобщо си могъл да караш колата, но си настоявал да отидеш сам.

— Е, оправям се някак си с писалката и хартията, макар и не много добре.

Като си спомни какво бе мислил предишната вечер, когато си тръгна от къщата ѝ, той се почувства неловко и му се прииска тя да си отиде по-скоро.

Вместо това обаче Кейт заговори за беритбата на боровинките, които дори в този момент работници товареха на два камиона, паркирани точно пред погледите им долу на завоя на пътя.

— Кларънс казва, че никога не сме имали такава богата реколта. За нас това е рекорд.

— Така е, защото изкоренихме всички зеленчуци и се съсредоточихме върху боровинките. Пък и ако не можеш да отглеждаш черни боровинки в Джорджия, никъде другаде няма да можеш да ги отглеждаш.

— Кларънс все още не може да възприеме всичко, което направи тук. Просто не знае как да ти благодари.

Тези постоянни благодарности бяха започнали да го дразнят. Винаги го обземаше срам, защото тези, които му благодаряха и се чувстваха задължени, нямаха никаква представа, че самият той също има отчаяна нужда от тях. За да смени темата, той попита за Кларънс.

— Става все по-немоощен. Именно затова вече не му се слиза на долния етаж. Струва ми се, че ако изобщо понякога го прави, то е, защото не иска да плаши Рики.

„Не му остава много“ — помисли си Джим.

— Ще ти се види смешно. Той понякога говори такива странни неща. Сутрин му липсвало кудкудякането на квачките.

— Не бих се смял на това — мрачно каза Джим.

— Не се изразих правилно. Онова, което исках да кажа, е в какви дребни неща се вкопчва човек в неговото положение. Понякога го спохвадат и щастливи спомени, като например, че е валяло, като сме отивали към болницата за раждането на Рики и как слънцето е надникнало измежду облаците в момента, когато Рики се роди. — Кейт беше седнала на по-долното стъпало, в краката на Джим. Той имаше чувството, че го е направила несъзнателно, защото иначе обикновено беше прекалено внимателна и благовъзпитана, за да прекъсва работата му. — А после пък се унася в неприятни спомени, например за времето, когато загубихме хиляда тридневни билета, защото някой беше оставил вратата на птичарника отворена. Винаги съм смятала, че самият той я е оставил отворена. Умът му блуждае понякога.

Джим се размърда, праметна крак върху крак, после отново го свали, защото пак му се искаше тя да си отиде и да го остави сам. Но той също така виждаше, че Кейт има нужда да поговори с някого, а точно сега нямаше с кого другото, освен с него.

— Питам се — подхвана тя — дали сега, след като толкова много неща се промениха тук, ще има смисъл аз да... ами да върша нещо свое. Имаме тази прекрасна оранжерия, която Кларънс построил за мен, и никога не сме я използвали, защото не можехме да я засадим. Влизал ли си вътре?

Джим беше прегледал всеки квадратен метър от тази земя и всяка сграда на нея.

— Да — отвърна той.

— Изкарала съм два курса — за отглеждане на луковични и на многогодишни растения, и вярвам, че ще имам успех, стига да получа някои практични съвети по деловата част. Никой никога не ми е казвал и дума по тези въпроси, затова не започнах. — Тя се усмихна печално. — Дори не знам какво търсене би могло да има. Знаем само, че ще ми е много приятно да върша тази работа.

— Миналия месец в моя вестник имаше статия на цели четири страници на тази тема. Ще поръчам един брой — предложи той.

— Чудех се защо получаваш всички тези вестници от Ню Йорк, след като идваш от Филадельфия.

— Международните новини дават по-цялостна представа и аз се интересувам от тях. Получавах нюйоркски вестници дори когато живеех в Мейн. Няма нищо необичайно в това.

Едва бе изрекъл последното изречение и дочу отсеченото му ехо. Тя също вероятно бе доловила отбранителните нотки в гласа му, защото се изправи и официално му благодари.

— Много ще се радвам, ако направиш това за мен, Джим. И ти благодаря. Благодаря ти за всичко.

Той отмести книгата си и впери поглед в отдалечаващата се фигура. Колко странно беше, че винаги когато поспреше за миг, за да размисли, тя си отиваше. Изведнъж Джим се смути, защото си я представи без ризата и дънките, много ясно видя голото ѝ дългокрако и заоблено тяло и тежко падащите бронзоворижи коси. След това си представи как идва към него с протегнати ръце.

И също така внезапно смущението му прерасна в гняв. Абсурдно! Невъзможно! Не че имаше нещо необичайно в това един мъж мислено да разсъблича жена. Всъщност по-необичайно щеше да бъде, ако не го правеше. Но тази жена и тази трагична ситуация представляваха нещо изключително. Горкичкият ѝ съпруг умираше там долу в къщата. А той, самият той, известен днес под името Джим Фулър, не притежаваше никакви законни права, дори нямаше право да носи това откраднато име.

През тази година на земята цареше мир. Посевите избуяха, а работата във фермата вървеше така гладко, че всеки месец имаше постоянни скромни приходи, които да покажат на кредиторите. А Джим, който бе поел ангажиментите към Червения кръст с единствената цел да изглежда като обикновен общителен гражданин, дори бе заприличал на такъв. Работата за благотворителната организация в град с такива малки размери не представляваше бремене; както би се изразил бедничкият Кларънс, той можеше да я върши и с една ръка. След това се захвана да помага на Полицейската благотворителна асоциация и като начало направи дарение, което бе щедро, но не чак толкова, че да бие на очи. Тези негови усилия доведоха до приемането му (спонсорирано от мистър Холдън и доктор Скофийлд) за член на мъжки клуб, който се събираше веднъж месечно

в местен ресторант. Един от членовете му помоли Джим да участва като доброволец в кръводарителска акция в болницата и той се зае и с това. След продължителното бягство, когато бе изпълнен с ужаса, че го преследват, дори вече имаше кратки моменти, в които си позволяваше да вярва, че отново се връща към нормалния свят.

Един следобед, на връщане от по-отдалечените пустеещи някога ниви, където сега бе надзиравал саденето на елички, една жива картина го накара да застине на място. Малко по-нагоре, на склона на ниския хълм, разделящ дома на семейство Бенсън от селската къща, имаше равна тревиста площадка — нещо като седалка с една стърчаща скала отзад за облегало. Там, на шарена сянка, ясно се виждаше картината, която би могло да бъде наречена „Жена и деца, летен следобед“. Тримата се бяха върнали с един век назад във времето; жената не носеше обичайните си дънки, а широка памучна пола на розови и зелени райета; момиченцето с кордела в косата държеше детска книжка в скута си. Момчето се беше навело над рамото ѝ — Джим трябваше да се подсмихне при вида му — демонстрирайки превъзходството на възрастта си.

— Тате! Аз мога да чета! — извика Лора.

Рики също извика:

— Аз я уча. Нали ти казах, че ще я науча да чете?

— Така е. Много добре си спомням. Беше на рождения ти ден.

— Мама каза, че мога да чета — рече Лора.

— Мама? — повтори Джим. — Искаш да кажеш майката на Рики.

— За нея това е просто едно име — побърза да се обади Кейт. — Нищо не означава. Със същия успех можеше да каже „Ани“ или което и да е друго име. Тя просто имитира Рики.

Той разбра. Тя го уверяваше, че детето е прекалено малко, за да проумее какво казва, и че с времето той ще може да ѝ говори за майка ѝ.

По гърба му пролазиха студени тръпки. Канеше се да каже нещо, да каже каквото и да е, когато Кейт добави:

— Опитах се да я поправа, но не успях. За теб това трябва да е болезнено и аз много съжалявам.

С едно неловко махване с ръка, той отмина темата.

— Ти все още не си ми споменавала нищо за онази статия за жената, която си направила оранжерия, за храстите и многогодишните растения.

— О, прочетох я. И апетитът ми се изостри. Е, може би някой ден и аз ще си направя оранжерия. Надявам се. — Тя се изправи. — Никога не съм оставяла Кларънс сам толкова дълго време, но той искаше да подремне. Най-добре да отида да видя как е.

Джим я наблюдаваше как слиза надолу по склона. Как изобщо е било възможно някога да си помисли, че не е красива? Тя притежаваше класическа красота, излъчваща сила и спокойствие. Красотата ѝ не приканваше. Не искреше и не блестеше. О, той се беше наситил и преситил на външен блясък!

Винаги спеше леко и сънуваше ярки сънища, които не забравяше на следващата сутрин. През тази нощ го споходи еротичен сън за Кейт Бенсън.

Ето, така се случи и той разбра, че наистина трябва да напусне това място. *Някъде има една жена, която ще ти донесе голямо щастие*, бе казал Прат. „Голямо щастие за мен? С този невидим дамоклев меч, надвиснал над главата ми и над главата на Лора? Не че тази жена, тази Кейт щеше да ме има някога, тя, с нейните мигновени смущаващи погледи и с това сдържано стоене настрана. Ако съпругът ѝ не умираше и ако аз не им бях от полза тук, тя щеше — о, много мило и любезно — да ме помоли да напусна.“

— Мама — обади се Лора, която искаше да привлече вниманието му, — мама каза, че аз мога да чета.

— Много скоро ще можеш и ще четеш на мен, миличка.

„Моето малко момиченце, толкова е умно и схватливо! Малка душице, ако имаше майка, някоя като Кейт...“

В момента, в който този беден човек умре, аз трябва да си вървя. Толкова много вина ми се е натрупала тук с тези мисли за нея. Остават му най-много още няколко месеца живот, ако не и по-малко, така каза Скофийлд. Колкото по-дълго трае това, толкова по-трудно ще ми бъде

да си тръгна. Тук, в този сигурен рай, беше толкова хубаво за Лора, и за мен също.

Но аз играех роля и това е лошо. Ама че съм и аз, един провинциален джентълмен, който надзирава имението си и си играе на жител на това приятно малко градче. Провинциален джентълмен ли? Слез на земята, Доналд Улф. Ти си престъпник, търсен от полицията.

ГЛАВА 14

Зимата, или онова, което тук, на юг, наричаха зима, дойде внезапно в деня, когато Кларънс умря, не в болницата, където можеше да бъде, а в собственото си легло.

— Той умря както искаше — каза Кейт. — Искаше да умре в дома си.

Няколко седмици след смъртта му Джим предложи да прегледа вещите му и да ги закара до едно благотворително заведение в града.

— Предполагам, че скоро ще си заминете, ти и Лора...

— Ами... да. Би ли искала да тръгнем на някоя определена дата?

— Когато ти е удобно. Зная, че той те помоли да останеш още известно време, за да ни помогнеш, но ние сами ще се оправим.

— Най-важното в случая е кога ще е най-добре за вас. Тук ще имаш големи задължения, по-големи отвсякога.

— Да, благодарение на свършената от теб работа, но аз ще се справя и сама.

Нямаше да ѝ е толкова лесно да са справя сама с тази огромна ферма. Той си мислеше и за сълзите на Рики.

— Мистър Фулър — беше го помолил Рики вечерта след погребението на баща му, когато съседите бяха изпълнили къщата и отрупали масата с храна, — ще бъдете ли рефер някой път? Татко винаги го правеше, преди да се разболе. Ще се съгласите ли, мистър Фулър?

Този баща, самият той толкова любящ и вдетинен, щеше да им липсва много. На жената и момчето нямаше да им е лесно.

— Ти наистина можеш да развиеш тази ферма — каза Джим, сега вече с бодър и делови тон. — Ние едва започнахме. Еличките представляват голяма инвестиция за бъдещето. Направил съм поръчка за още разсад, за магнолии. Много са подходящи за големи ферми на север.

— В тази част на страната ги наричаме „жълти тополи“.

— Виждам, че си се образувала.

— Послушах съвета ти.

Тя сгъваше пуловери и ги подреждаше в кашон от хранителни продукти. Боти, стари обувки и един износен шлифер лежаха по столовете, готови да бъдат изпратени. Той се питаше какво ли си мисли тя сега, какви ли са мислите, скрити под повърхността и зад естествената скръб след смъртта. Защо трябваше да има нещо скрито, Джим не знаеше. Само долавяше, че го има.

— Погледни ей там през прозореца — каза тя. — Предполагам, че той ти е казал за редицата туй^[1]? Баща му ги е засадил там, за да заслоняват градините от вятъра, идващ откъм хълмовете. Тези дървета означаваха много за Кларънс, наистина.

Джим можеше да разбере това. Ръцете на дядото, който бе умрял отдавна, бяха засадили тези дръвчета, днес трикратно надвишили ръста на внука му. Той погледна навън през прозореца към тази жива зеленина, към тази назъбена редица от готически арки, открояващи се на фона на сивото замъглено небе. Той, новодошлият, чужденецът, имаше предвиждане за себе си. Тези дървета, тези хълмове, тази жена бяха незаличимо изписани, бяха направо гравирани в най-съкровениите гънки на сърцето му.

Към пролетта настъпи промяна. Бяха в оранжерията, където един дърводелец правеше полици. Когато той си тръгна и Джим понечи да го последва, Кейт го спря, като му зададе един странен, глупав въпрос:

— Защо ние двамата никога не си говорим?

Някога, преди много време, тя му беше задала друг странен въпрос: „Кой си ти?“. А той не бе в състояние да ѝ отговори. Сега, след като пак не можеше да ѝ отговори, Джим каза първото, което му дойде наум:

— За какво?

— Не знам. Но хората разговарят помежду си, а ти ме избягваш.

Толкова силно се изкушаваше! Дългите гъсти коси, чистото лице, топлото и заоблено тяло под трикотажната блузка и уханието на гардениите в саксиите...

„Говори любезно — заповяда си той. — Дръж се приятелски, но нищо повече. Не можеш да ѝ дадеш нищо съществено, нито на нея, нито на която и да било друга жена.“

— Не съм искал да те избягвам, Кейт. Съжалявам. Това е някакво недоразумение. Ще разговаряме за каквото поискаш и ще отговоря на всичките ти въпроси, стига да мога.

— Добре тогава. Кога си тръгваш?

Сторм каза: Ако детето е на тази планета, аз ще го намеря.

— Имам временно предложение от онези хора с конете. За пролетта.

— Пролетта вече дойде.

— До седмица-две ще си тръгнем. Това задоволява ли те?

— Аз не те гоня! Само те попитах кога.

— Знам, че не ни гониш — каза той. — Ти не би направила такова нещо. Но ще заминем скоро, обещавам.

— Не си имал и един ден почивка, откакто пристигна тук. Защо не отидеш на някой и друг концерт в Атланта, преди да си тръгнеш? Ти толкова обичаш музиката. На мен ще ми е лесно да гледам Лора. Имаме две свободни спални.

— Много мило от твоя страна. Ти се държиш чудесно с нея и аз оценявам това. Оценявам и предложението ти, но трябва да се видя с хората, които отглеждат коне, за да се уговорим.

— Онова място не ми харесва особено. Много е изолирано. Провери ли какви са училищата там? Преди да се усетиш, Лора ще бъде готова за детската градина и ще ѝ трябва и първокласно училище. Тя е рядко създание. Преподавала съм на деца и знам какво говоря.

Двамата бяха застанали лице в лице. Нейното беше пламнало. Златният медальон, който лежеше между гърдите ѝ, току се повдигаше и спадаше, сякаш ѝ беше трудно да диша. Тя заговори толкова тихо, че той се напрегна да я чуе.

— Не е необходимо да ме напускаш, Джим. Съжалявам, че приказвах толкова много за заминаването ти. Извини ме. Не знам защо го направих. Създавам погрешно впечатление.

— Аз сам създадох това впечатление. Трябва да си тръгна. Трябва да си намеря работа.

По много причини това беше вярно. Парите, в портмонето препаска, с които бе пътувал на юг, все някога щяха да свършат.

— Но ти вече имаш работа тук. — След като той не отговори веднага, Кейт продължи: — Не зная какво да кажа. Всичко е толкова сложно.

— Всичко на този свят е сложно, Кейт.

Все още стояха един срещу друг. Изведнъж пред очите му сякаш блесна ослепителна светлина и Джим проумя всичко. Онова, което през всичките изминали месеци се беше вкоренило и бе разцъфнало в душата му, бе направило същото и с нейната. Лаконичните отговори, погледите, спазването на дистанция — всичко това представляваше опит да прикрие вътрешната си борба. Беше шокиран.

И също толкова шокиран бе, когато разбра, че никога по-рано не е изпитвал такава нежност. „Нека нищо, нека никой и особено аз, да не нарани някога тази жена.“

По-късно той се питаше какво още е могъл да каже в онзи момент, ако Рики не се бе появил и не бе прекъснал мъчителния разговор.

Със сигурност повече не можеше дори да си помисли да живее близо до Кейт. Напрежението му се засили толкова много, че усещаше как кръвта кънти в ушите му. Макар че мразеше да се самосъжалява, трябваше да се запита дали съдбата не е разпоредила от днес нататък да живее между чука и наковалнята.

Рано една вечер, след като Лора беше заспала, Джим излезе навън, за да успокои нервите си с една разходка в полите на планината. Светлината на удължаващия се пролетен ден все още се задържаше над черния път, докато в нашареното с облачни ивици небе гигантско V-образно ято диви патици се носеше с крясъци бързо на север.

Сложно, бе казала тя, без да има и най-малка представа колко сложно е всъщност. Докато крачеше, мислите му блуждаеха безцелно. Видя офиса си в кантората на „Ортън и Прат“ с изглед към авенюто; колите лъщяха подобно на бръмбари, пълзейки долу сред трафика. Дочу подчертано носовия глас на Ед Уилс. Видя снимката на семейство Прат върху бюрото. Видя Лилиан, излетната на дивана онази сутрин във Флоренция. Представи си как казва сбогом на Кейт, а след това потегля с колата заедно с Лора и нейните кукли на задната седалка, докато цялото му същество копнее да остане тук.

Как така беше пропуснал да забележи какво става с Кейт?

Пътеката се стесняваше дотолкова, че да премине през шубрака един-единствен кон. По-нататък пътят му препречи паднало дърво,

ударено от светкавица по време на бурята предишната седмица. Вече изтощен, той седна на един дънер и направи опит да събере мислите си.

Как така беше пропуснал да чуе неизречените от нея думи? Отдавна трябваше да си замине оттук. Беше чакал твърде дълго. Човекът от конфермата беше размислил и се бе отказал да излезе в пенсия, така че и тази работа бе пропаднала. Оставаше му само една възможност: да направи някакъв ход и да разчита на късмета си частните детективи на Сторм да не го надушат. Не, нищо друго не можеше да предложи, освен болка и опасности — опасности, позор и болка. Простена и стресна един див заек, който кротко бе похапвал трева наблизо, докато той седеше като вкаменен.

Докато вървеше по обратния път, вечерницата се появи над очертанятията на хълмовете. Де да можеше, подобно на моряк, да се ориентира по нея!

Горе в къщата нощната лампа хвърляше бледорозова светлина наоколо. В гнездото от пухкави играчки Лора спеше така сладко, че му се прииска да я вземе на ръце и да ѝ каже колко много я обича.

Джим излезе отново на стъпалата отпред и впери поглед в къщата в ниското. Прозорецът на онази стая на долния етаж, където Кейт обичаше да чете, светна. Като омагьосан, той измина пътя надолу по склона и почука на вратата. Когато Кейт му отвори, той нямаше представа защо е дошъл и какво иска да каже. В съзнанието му се мярна единствено споменът как бе почукал на тази врата за първи път; това може да се беше случило вчера или преди цели сто години.

За миг двамата стояха неподвижно в коридора и се гледаха. След това издадоха някакви звуци, викове или може би зададоха някакви въпроси и се прегърнаха, вкопчвайки се един в друг.

Когато отново отвори очи, първото, което видя, бе часовникът на стената между два прозореца. Минутната стрелка подскочи леко от 7:20 на 7:21. Тя все още беше в прегръдките му, когато скочи на 25. Денят беше петък, часът — 7:25, в една априлска вечер, когато той я намери и отново я изгуби.

Някъде по света има една жена, която ще ти донесе голямо щастие, бе казал Огъстъс Праг.

Разделиха се и впериха погледи един в друг, изучавайки се. Очите ѝ блестяха, а след това тя се заплака.

— Помислих си... о, Джим, помислих си, че ти никога... Само се надявах.

Какво беше направил току-що? Реалността го порази с цялата си сила.

— Не можех — отвърна той почти шепнешком.

— Заради Кларънс ли? Аз никога не бих го наранила. Знаеш това. Но той е мъртъв от месеци, а ние сме живи! О, Джим, ще ни бъде толкова добре заедно.

Боже господи, какво беше направил? Борейки се да намери твърда почва, да извлече някакъв порядък от хаоса, който бушуваше в главата му, той седна на дивана и обхвана с ръце нещастната си глава.

— Какво има? Какво не е наред?

— Вината е моя. О, Кейт, за всичко съм виновен аз.

— Виновен си? За какво си виновен?

— Защото трябва да замина от тук.

— За бога, ще ми кажеш ли какво означава това?

— Кейт, ти не разбираш. Как би могла? Не мога да остана с теб. Повярвай ми, о, мила моя, най-скъпа, не мога. Бих дал всичко да можех...

— Заминаваш!? Какво приказваш?

Тя трепереше цялата. Джим се изправи и посегна да хване ръцете ѝ и да се опита да ѝ обясни по някакъв начин, да я успокои, да се позове на здравия разум, но тя се дръпна.

— Как бих могъл да намеря подходящите думи. Няма такива. Не мога да остана. Не мога.

— Какво се опитваш да ми причиниш? — Беше извън себе си и ридаеше. — Какъв е този безумен, жесток номер? Ние с теб никога не сме говорили! Направи го сега. Не можеш да си заминеш и да ме оставиш така след... след...

Кейт се строполи на един стол срещу него. Лицето ѝ се изкриви в прастарата маска на скръбта, ръцете ѝ се сплетоха в скута, тя се взираше втренчено в него и чакаше.

Хрумна му една мисъл, изчезна и пак се появи, настоятелно: „Това напрежение е повече, отколкото човешки същества биха могли да понесат. Трябва някъде да има граници...“. И като се вгледа в отчаяното ѝ лице, той заговори:

— Името ми е Доналд Улф. Преди няколко години срещнах една жена, която блестеше като диамант, и се ожених за нея. След известно време открих, че у нея няма нищо, освен имитация. Предполагам, че не биваше да я обвинявам прекалено много, защото ние сме такива, каквито сме, и в повечето случаи не знаем защо. Но не исках нашето дете да стане като нея и затова отведох Лора.

Свърши разказа си и погледна часовника точно в момента, когато минутната стрелка се премести на 7:45. Двайсет минути му бяха необходими, за да разкрие фактите — изпълнените с надежда, приятните, отчайващите, зловещите, непоносимите факти, всичките. Най-накрая, съкрушен, той зарови лице в ръцете си и се обърна с гръб към Кейт, за да не го гледа как плаче.

След малко чу леките ѝ стъпки по килима и усети ръката ѝ на рамото си.

— Джим, Джим, хубаво е да поплачеш. Аз плача за теб.

— Сега разбираш, защо не мога да остана при теб — прошепна той.

— Не, не, не разбирам.

— Писаха за нас с Лора по вестниците и поместиха една от онези обяви със снимки. Търсят ни навсякъде.

— Няма да ви намерят! Аз съм си спечелила добра репутация тук. Беше много умно от твоя страна да се появиш така смело в града.

Той се усмихна едва-едва.

— И беше много умно от твоя страна да разбереш защо го направих. Не че това е единствената причина. Вече имам приятели тук.

— Ти си на сигурно място, Джим. Никога няма да те намерят.

— „Никога“ е силна дума. Представи си, че ме открият. Помисли какво ще означава това за теб и Рики. Ти ще бъдеш съучастница в престъпление. Затова не мога да остана.

— Ако намерят теб, тогава нека да намерят и мен. Аз те обичам, Джим. А любовта означава лоялност.

„Каквато ти проявяваше към Кларънс“ — помисли той и го каза.

— Да, той беше добър човек, беше много нежен към мене, макар че той и аз... е, няма значение. Ако Кларънс беше жив, смяташ ли, че сега щях да ти казвам, че те обичам? Той не разбра и никога нямаше да

разбере, че още в първия ден, когато ти пристигна тук с Лора, нещо се случи с мен. Накара ме да се чувствам виновна и затова исках да си отидеш.

Джим се изкушаваше, толкова се изкушаваше! Но това щеше да е грешка.

— Ти не искаш да бъда наранена, ако нещата се развият зле. Но ще ме нараниш повече, ако ме напуснеш сега.

„Между любовта и опасността“ — помисли си той, но не можа да продума.

— Веднъж или два пъти те попитах кой си и после съжалих, защото усетих, че криеш нещо и не е трябвало да те питам. Но въпреки това знаех, че не е нещо лошо, защото у теб няма нищо лошо. Ужасно е да отнемеш дете от майка му и ако едно добро човешко същество като теб го стори, то трябва да има някаква поразителна причина. Ти си възплъщение на добротата, Джим, и аз ти вярвам.

Джим продължаваше да мълчи. В сърцето и в главата му се бореха страхът и желанието. Изминаха дълги минути, а той седеше все така. Кучетата дотичаха в стаята отнякъде, където бяха спали, тръшнаха се тежко на пода и отново заспаха. Замрежената врата изскърца, когато Рики се прибра с един свой приятел и двамата се качиха на горния етаж. Потънала също в мълчание, Кейт отиде до прозореца и погледна навън в настъпилата нощ.

Да вземе решение.

„Кое да избира, едното или другото“, мислеше си Джим. Когато се обърна към мястото, където стоеше Кейт, вечерницата грееше в рамката на прозореца над главата ѝ. И изведнъж тя сякаш му проговори.

„Избери любовта — каза му, — избери любовта.“

Да. Тогава той отиде при Кейт и я взе отново в прегръдките си.

---

[1] Туя — вечнозелено дърво от семейството на кипарисите. — Б.пр. ↑

ВТОРА ЧАСТ
КАКВО МИСЛЕСЕ ТЯ
1982 Г.

ГЛАВА 15

Една събота през пролетта Лора обяви натъртено по време на обяда:

— Хензел е бутнал вещицата в печката, за да не може да изяде него и Гретел. Знаехте ли?

Рик отвърна с насмешка:

— Глупачка! Всеки знае тези бебешки истории. Сега, след като само след няколко месеца Рик щеше да е вече в пети клас, а Лора — в първи, тя бе изгубила своя пухкав бебешки вид и той повече не се държеше с нея като един много мил и развеселен покровител.

Родителите им се наслаждаваха на съботния обяд. Четиримата се събираха на трапезата единствено в края на седмицата.

— Отивам у Джесика да си поиграем — каза Лора, гледайки баща си право в очите.

— Не си ме попитала дали ти позволявам — отвърна той.

— Може ли? Изпих си млякото, мога ли да отида?

— Ако искаш да кажеш „позволяваш ли ми“, отговорът е „да“. И хубаво се забавлявай, миличка.

Кейт нареди на Рик:

— След като отиваш в същата посока, заведи Лора. Не искам да ходи сама. При острия завой на пътя шофьорите не могат да виждат добре.

— Хайде, глупаче — каза Рик и двамата тръгнаха. Той вървеше отзад и държеше Лора за яката.

— Да изведем ли Капи и Пинто да се разгъпчат малко? — предложи Кейт.

— Не, много скоро ще се излее проливен дъжд. Погледни небето. Във всеки случай денят е много подходящ да се захвана здраво с тази бумащина. Имаме тук някои неизплатени сметки и тези от първо число на месеца.

С напредването на бизнеса всекидневната се беше превърнала повече или по-малко в офис, който ставаше прекалено малък да побере двете бюра, отрупани с книжа. Джим седна зад едното, което беше

негово, извади една голяма счетоводна книга от някакво чекмедже и впери поглед навън през прозореца.

Беше ленив ден. Приятната гледка на добре поддържания двор наоколо, последният ред, изписан в счетоводната книга, звуците от движението на Кейт из къщата, цъфтящите деца — момчето с мъжествен вид и това малко смешно човече, неговата Лора — във всичко това имаше някакъв уют. Докато писалката трептеше в готовност над страницата, мисълта му се насочи към някои от отминалите тревоги, които днес можеше да отхвърли с такава благодарност.

Беше се притеснявал, че ще бъде втори баща на Рик; макар че все още не се беше оженил за майка му, всъщност бе заместник на Кларънс и по полиците се бяха появили още книги — за ролята на пастрока, книги, които караха Кейт да се усмихва.

„Защото си образцов баща за сина ми — бе казала тя, — какъвто си и за дъщеря си. Ти си последният, който би имал нужда от такива книги.“

Беше се надявал да е така, докато гледаше как момчето скърби за баща си. Също като Кларънс, Рики вече се беше венчал за фермата, но за разлика от него не беше нито боязлив, нито несигурен в себе си, а по време на езда и в дълги разговори Джим се опитваше да поощрява добрите му качества. Много се бе притеснявал, че не е подходяща компания за дъщеря му, но двамата, както се изразяваше Кейт, бяха близки „като две пари в кесия“.

И все пак под повърхността имаше и нещо друго, една мрачна и зловеща реалност.

— Престани да четеш тоя вестник — изкомандва Кейт от вратата.

— Не четях вестника. Изчислявах данък продажби, ако искаш да знаеш.

— Не ти вярвам. Какво прави този вестник на бюрото ти? Джим Фулър, бих искала да престанеш да носиш този вестник вкъщи и да му четеш гадостите.

— Ти все още не си го чела, откъде тогава знаеш какво пише в него?

— Мога да позная какво пише само като те погледна и затова не искам да го чета. — Кейт за миг се намръщи. — Е, може би. Може би

трябва да го прочета. Разгърни го.

„Тази седмица в Париж с частен самолет пристигнали хайлайфните приятели на Артър и Лилиан Сторм, бивша Бъзли. След един трудно извоюван развод и идиличен меден месец на яхта сред гръцките острови последвало празненство по случай нанасянето в новия им великолепен дом близо до Булонския лес.

Новата мисис Сторм била бляскаво красива в синьо, което носела много често според приятелите ѝ, защото подходдало на невероятните ѝ очи.

«Лилиан е уникална — заявила Клоуи Сандърс. — Познавам я от сто години и мога да се закълна, че никога не се променя. С нейната енергия може да повдигне цял камион с хора. Тя е като кислород. Хората я обожават. Умна е, мила и забавна. Удивително как може да е все още толкова забавна след всичко, което е преживяла и преживява в момента.»

Както всички си спомняли, Лилиан Сторм била жената, чийто бивш съпруг преди четири години изчезнал заедно с двегодишната им дъщеря Бетина.

В отговор на похвалите за новата къща, подарък за младоженката, мистър Сторм обяснил, че истинският му подарък за нея щял да бъде завръщането на детето ѝ. Хвалейки «неподдражаемия ѝ кураж», както го нарекъл, той ѝ обещал да използва всичките си възможности — които не са малко, — за да намери Бетина и да я върне обратно.

А междувременно новата мисис Сторм възнамерявала да продължи живота си по най-нормалния начин. «Поне съм сигурна — казала тя, — че Бетина не е с някакъв непознат, който би могъл да я нарани.»

„Много ласкателно — помисли си Джим. — Хубави думи. А и «нормален» е много хубава дума. Нека да видим какво ще открие Сторм за новата си съпруга. Но с тази огромна къща и произведенията на изкуството с музейна стойност за няколко милиона долара — как

само обичаше тя звука на тези думи — Лилиан може да е доволна да остави нещата така, както са в момента. Но може и да не го направи.“

— Тя е много, много красива, Джим. Наистина ли си прилича на снимката?

— Предполагам.

Бъзли, бедният старец, който беше толкова добър към нея и към трогателната ѝ сестра, бе смятал, че е така.

— Тя държи цветя, цял наръч лилии. Това трябва да е сватбена снимка.

— Кейт, не давам пет пари за това. По-добре вкарай кучетата и котката вътре. Започва да вали.

Небето се беше разтворило. Изля се внезапно порой. Неспokoен, Джим се изправи и застана до прозореца, за да наблюдава яростно леещия се дъжд.

Щеше ли някога да забрави онази стая във Флоренция? Мократа жена, излегнала се на дивана? *Ти си такъв пуританин, Доналд. Човек има нужда да се позабавлява.* „И това е жената, която иска да ми отнеме Лора.“

Кейт наруши тишината:

— Трябва да престанеш да се притесняваш, Джим. Наистина трябва.

— Няма смисъл да ми приказваш. Как да престана, като чета такива неща?

— Непрекъснато ти повтарям да не се ровиш повече из тези вестници и списания. Изминаха четири години и въпреки всички писания нищо не се е случило. И нищо няма да се случи, щом досега е така.

Точно в този момент се чу силно тропане по вратата и двамата изтичаха до нея. Там стоеше Лора, страшно възбудена и мокра до кости.

— Мамо! Мамо! Аз казах на Джесика, че не си умряла! Тя все ми повтаря: „Майка ти е мъртва“, и аз я ударих, защото ти не си умряла, и ѝ казах, че си имам майка. А тя ми вика: „Ти дори не живееш с тая твоя майка. Ти живееш в друга къща“. Мразя я Джесика.

Кейт беше предложила да обяснят някои неща на детето, но Джим бе възразил, че е прекалено малка, за да разбере каквото и да било. Сега той безпомощно погледна Кейт, която заговори смело:

— Лора, ти ме наричаш „мамо“ и това е хубаво, защото те обичам. Но много отдавна ти си имала друга майка, която е заминала, също като таткото на Рик. Нали си спомняш таткото на Рик. Веднъж се опитах да ти обясня това, но си забравила.

— Да си умрял, значи да живееш сред всичките онези камъни и плочи, където хората слагат цветя, нали?

Кейт я погали по косата и каза бодро:

— Да, точно така.

— Рик казва, че неговият татко никога няма да се върне.

— Това е истина.

— А онази, другата мама, ще се върне ли?

— Не. Слушай, миличка, сега ще те заведа горе и ще те увия в една голяма хавлия, а дрехите ти ще сложа в сушилнята. А после какво ще кажеш за чаша какао и сладки, докато се изсушиш. Става ли?

„Кейт се справи толкова лесно с това критично положение — помисли си Джим, — а аз едва не получих сърдечен удар. Тя беше права и е време да помисля как ще отговарям на новите въпроси, които Лора непременно ще ми задава.“

— Първото, което трябва да направим, е да ѝ дадем снимка на майка ѝ — подхвана един ден Кейт, дълго време след тази случка. — Джим, разбирам, че за теб това е ужасно, но трябва да приемеш фактите. Прекалено странно е, прекалено неестествено е за хората да приемат, че нямаш нито една снимка, никакъв спомен от мъртвата си съпруга, нищичко. Лора расте, подготви се за всякакви въпроси: за моминското име на Ребека, за семейството ѝ, откъде произхождат, къде са живели, къде е ходила Ребека на училище. Имала ли е братя или сестри. Лора има ли братовчеди. Какво е обичала да яде майка ѝ, обичала ли е музиката, работила ли е или пък дали е играла тенис — хиляда подробности. Как си се запознал с нея, голяма ли е била сватбата ви.

Джим простена.

— Накратко, напиши една биография.

— Да. И я запамети добре и никога не прави грешки. Всеки друг на мястото на Лора би искал подробни описания. Тя е умна и ще става все по-умна.

Джим отново простена.

— Не знам как да започна да измислям всичко това.

— Аз ще ти помогна. Следващия месец, когато отида до Атланта, от някой магазин за рамки ще намеря снимка на млада жена с тъмни коси като Лорината.

— А къде сме живели? И има ли снимки на къщата на двама ни с Ребека? Ами на каквото и да било друго? Тази работа няма да има край. Не разбираш ли колко е невъзможно всичко това?

— Добре. Като адвокат сигурно си се занимавал с дела, които са изглеждали невъзможни. На адвокатите им се налага да изопачават много неща, сигурна съм.

— Трябва да запълват дупки, истина е, но не и да си съчиняват цялото дело от край до край.

— В даденото положение просто ще трябва да си съчиняваш.

— Чувствам се ужасно. Не мога да ти го опиша. Как ще гледам Лора в очите и ще ръся всичките тези лъжи?

— Какъв избор имаш? Слушай, току-що си спомних нещо, което се случи в действителност. Познавах едни хора, които прибраха цялото си имущество в склад, докато служеха във Виетнам. Обаче избухна пожар и всичките им вещи бяха унищожени. Ето, това е и твоята история.

Джим поразмисли.

— Добре. Изсмукана е от пръстите, но щом се е случило веднъж, предполагам, че може да се случи и втори път.

— Нека аз да се заема с тази работа. Вече мислено подреждам всичко. Причината да не знаеш нищо за родителите на Ребека е, че тя е имигрантка от Русия или отнякъде другаде. Семейството ѝ е пострадало по време на размириците. Доколкото ти е известно, те отдавна са покойници. — Щом се захванеше да осъществява някоя идея, Кейт я следваше упорито, така упорито, както работеше в оранжерията. Никой не можеше да я спре. — Били са образовани хора и затова Ребека е започнала да учи английски. Но е искала да го усъвършенства и е пристигнала тук. Смятала е да се прибере у дома и да преподава там езика, но е срещнала теб.

„В един малък градски парк, където тя ядеше портокал, а аз едва не изпуснах книгата си“ — помисли си той и изтърси:

— Не искам да говоря за това. Не искам дори да мисля за това.

— Лора вече задава въпроси — кротко рече Кейт. — Тя например иска да знае защо живеем в отделни къщи. Другите татковци и майки живеят заедно.

Знаеше много добре какво иска Кейт. Ако не беше вродената ѝ гордост, сега отново щеше да изникне същата тема. Все пак бе изказала мнението си веднъж категорично и нямаше намерение да го повтаря. Искаше брак и той ѝ го дължеше. Начинът им на живот, с тези следобедни срещи в селската къща или по някоя нощ, прекарана заедно в нейната къща, когато и двете деца бяха поканени да преспят при внуците на Скофийлд, беше съвсем незадоволителен и за двамата. Кейт бе овдовяла преди повече от година и една сватба щеше да изглежда вече благоприлично. Но той се страхуваше за нея.

Джим погледна вестника, който все още стоеше разтворен пред тях, и тя проследи погледа му. Там стоеше усмихнатата мисис Артър Сорм в целия си блясък. А тук до него стоеше Кейт Бенсън в целия си реален блясък, струваща десет пъти колкото Лилиан.

Мислите идваха и си отиваха. Дълговете вече бяха наполовина платени. Фермата със сигурност принадлежеше на Кейт и Рик и така щеше да си остане, защото това бе тяхно наследство, а не негово. Самият той можеше да живее достатъчно добре със заплатата си. А след това, ако някога в бъдещето се наложеше да се плаща за някакво наказание, само той трябваше да плаща. Беше много вероятно това да се случи и все пак...

— Само ако можеш да бъдеш сигурен, че ти никога няма да страдаш заради мен — промълви Джим, размишлявайки на глас.

И въпреки това, като се държеше толкова покровителствено, не я ли нараняваше същевременно?

Присвитите ъгълчета на очите ѝ му подсказваха, че тя вътрешно се усмихва на себе си.

— И какво? Ако можеш да бъдеш сигурен, какво щеше да направиш?

— Щях да уредя една малка сватба следващия месец направо ей там, на моравата.

— Тогава да го направим, Джим. Не можеш да продължаваш да живееш в страх по този начин. Аз не се страхувам и ти не бива да се страхуваш. Ние четиримата ще имаме нормален дом. Дължиш го на Лора, а мистър Артър Сорм да върви по дяволите.

Мистър и мисис Джим Фулър стояха под сенника на моравата и приемаха поздравленията на гостите си. Приятно замаян, сякаш бе пил шампанско — макар че все още не бе близнал и капка — Джим виждаше как всичко се размазва пред очите му: този яркозелен и златист ден, Кейт в кремаво, рижите ѝ коси, спуснати до кръста, Рик, важен с тъмносиньото си спортно сако, и Лора с дългата си розова рокля, избрана от него самия в един каталог. Гостите, всички явно одобряващи случилото се, се смееха и бърбеха. А бяха и невероятно много, повечето бяха дошли от града, където той за няколко години си беше спечелил повече приятели, отколкото други за цял живот, както казваше Кейт.

Джим огледа прясно боядисаната къща. Относителното им благополучие се беше отразило и на вътрешното обзавеждане, подготвено за новото обединено семейство. Отрупаните с книжа бюра в някогашната всекидневна бяха преместени в просторната селска къща, където той и Кейт имаха отделни офиси. Таванът в стаята на Лора беше облепен с тапети с цвета на небето — сини с бели летни облаци. Той все още не беше погледнал спалнята, където тази нощ щеше да спи с Кейт.

Тя го бе попитала дали не иска да я види. „В меки цветове е — бе казала — боровозелено и прасковено. Надявам се да ти хареса.“ — Лицето ѝ лекичко се бе сбърчило от притеснение, което го накара да се засмее и да го изглади с целувка. „О, ще ми хареса — беше отвърнал той. — Много ще ми хареса.“

Късно вечерта, след като всички си бяха тръгнали, новото семейство се качи на горния етаж, за да прекара нощта заедно за първи път в голямата къща. Джим излезе за няколко минути на верандата. Безлунната сребриста нощ навън бе застинала неподвижно. Нито един лист не помръдваше. Царяха съвършен мир и спокойствие, каквито той не познаваше, откакто напусна Ню Йорк, което сякаш се бе случило преди сто години. Всъщност... може би никога не беше вкусвал такова спокойствие.

— Какъв ден! — каза Кейт, приближавайки се зад гърба му. — Как се чувстваш? За какво мислиш?

— Цял ден се чувствам така, сякаш току-що съм спечелил продължителна битка. Опитвам се да се сетя за някакъв цитат.

— Ти, с твоите цитати! Хайде, кажи го.

— От Стоунуол Джексън е, нещо такова: „Нека да прекосим реката и да си отдъхнем на сянката“. Е, аз току-що прекосих реката и сега ще си отдъхнем.

ГЛАВА 16

Понякога Лора обичаше да се усамотява в стаята си. Харесваше ѝ да разглежда нещата, които притежаваше: розовия халат, окачен в отворения гардероб, кутийка за бижута и най-важното — дневника, който татко ѝ беше подарил предната година за деветия ѝ рожден ден.

Подвързаното с червена кожа томче с ключе лежеше на бюрото. И ако го заключеше, никой нямаше да може да прочете тайните ѝ мисли. Често обичаше да чете написаното, сякаш беше роман.

„Обичам да чета. В книгите има много неща, най-различни неща, които те карат да забравяш неприятностите, например счупения пръст, който ме болеше така ужасно. Спомням си как четох приказката за ескимосите и техните иглута и болката ми почти мина. Чета всеки ден, когато се прибера у дома, само понякога, когато ми се спи, не чета. Излягам се на пода и гледам този красив таван с белите облаци по него. Тогава си спомням за лятото, когато плувам в езерото и гледам небето. Чудя се какво ли има наистина там горе, в небето. Нали все трябва да има нещо? Чудя се дали котката Фелиша, която лежи до мен на килима, въобще си мисли за такива неща. Татко казва, че животните, разбира се, също мислят, но ние не знаем какво.

Хората все ме питат защо съм кръстила котката Фелиша, но това е тайна и аз не им казвам. Фелиша се казва приятелката на Рик и един ден ми се прииска да го ядосам. Само че той не се ядоса. Смешно е, че взе да се държи като възрастен, откакто е в средното училище. Когато кажа нещо, той някак си ме гледа като възрастните, дето си мислят: «Какво умно хлапе!». Но понякога ме ядосва, защото вече не съм малка, на десет съм. Обаче всъщност нямам нищо против, защото Рик наистина ми е

приятел, дори повече от някои от най-добрите ми приятелки в училище, като Меган и Джулия.

Един ден го видях гол. Не знаех, че е в стаята си, и отворих вратата. Не зная точно защо влязох там. Струва ми се, че търсех бонбоните, дето все ги крие. Не трябва да яде бонбони, защото ти излизат пъпки, когато си в средното училище. Надявам се аз никога да нямам пъпки. Той скочи и грабна една хавлиена кърпа, но аз го видях. Изглеждаше странно. Предполагам, че се е оплакал на мама, защото тя ми каза, че трябва да чукам на вратата, преди да вляза. «Ти знаеш много добре» — каза ми тя. Но също така ми каза, че не трябва да се чувствам зле, задето съм видяла Рик. Не било лошо, само било неучтиво да гледаш хората, когато са без дрехи. Тъй че вече не мисля много за това, само понякога, защото наистина изглеждаше странно.

Ние двамата с Рик правим хубави неща заедно. Сега вече, след като съм на десет, не се налага да яздя понито. Татко ми обеща кон и много скоро ще отидем да видим една дребна кобила, която ще е много подходяща за мен; или аз за нея. Но ще запазим моето пони. То е живяло тук през целия си живот и сега трябва да остане и просто да се наслаждава на пасището. Татко казва, че животното не е като предмет, който можеш да дадеш на някого или да продадеш, без да нараниш чувствата му.

Татко казва, че бялото зайче, което стои на нашата морава и през повечето време пасе трева, най-вероятно е било подарено на някого за Великден, а той не го е искал и просто го е изоставил край пътя. То не си играе с другите зайци тук, но те са кафяви и диви и може би не го харесват, но аз го харесвам. Като не го видя няколко дни, ми става мъчно за него и се надявам, че не го е смачкала някоя кола или не го е изяло някое куче.

Когато имам кон, ще искам да е пъстър като на мама. Тогава ще яздя по дългата пътека нагоре по хълмовете. Един път ходих там, когато яздих с татко на неговия кон. Тогава бях много малка, но си го спомням. Като се качиш горе на върха, можеш да видиш далече долу един голям

водопад. Главата ти се замайва, като гледаш от толкова високо. Там не можеш да влезеш да плуваш. Водата тече толкова буйно. Но можеш да завържеш конете и да си направиш пикник горе, на върха на хълма.

Харесват ми нещата, които правим. Много от моите приятели не правят нещата, които ние правим. Рик казва същото за някои от неговите приятели. Миналата събота посадихме две магнолии. Едното дърво е на Рик, а другото мое. Сега приличат на пръчици, но един ден ще станат големи дървета и ще имат розови цветове. Ние двамата с Рик се грижим за тях. Трябва да ги поливаме и да ги торим, каква глупава дума. Все още не са пораснали много, но татко казва, че е, защото сме ги засадили току-що, едва миналата събота.

Единственото нещо, което не правим, е, че никога не ходим надалече. То е, защото татко мрази големите градове. През пролетната ваканция Джулия ще ходи със семейството си във Вашингтон, за да видят паметника и цъфналите вишни и може би дори президента. Чудя се дали ще разговарят с него, или просто ще го зърнат през оградата. Във всеки случай и аз искам да отида там, но татко не иска и това наистина много ме ядосва. Наистина съм ядосана. Мама казва, че не бива. Тя казва, че той е най-милият човек на света, и ми се струва, че това е вярно. Да, вярно е.

И мама е много мила. Тя почти никога не ни се сърди за нищо. Татко също. Искам да кажа, да са сърдити наистина, както родителите на някои други деца, които ги карат да плачат. Понякога бащата на Джулия Скофийлд се държи гадно. Креци й. Тогава тя ходи при дядо си и баба си и те я карат да се чувства по-добре. Нейният дядо е лекар и ме харесва. Казва, че ме е познавал, когато съм била на две годинки. Не си спомням. Той казва, че тогава татко ме е довел от Филадельфия. Веднъж чух татко да казва на мама, че доктор Скофийлд приказва прекалено много. Но аз не мисля така. Той разказва вицове и аз го харесвам. Иска ми се да имах дядо.

Иска ми се цялото ми семейство да не е мъртво като майка ми. Нейната снимка стои на бюрото ми точно до този дневник. Гледам я много често. Според мен прилича на журналистка от телевизията. Има тъмна коса като моята. Странно е, като си помисля, че тя ме е отгледала вътре в тялото си, а аз дори не я познавам. Понякога ми се иска да имах рижи коси като на мама, защото я обичам, а майка ми не мога да я обичам, защото не я познавам. Но все пак понякога си мисля за нея и наистина ми се иска да я познавах.“

ГЛАВА 17

Когато под напора на топлия вятър пожълтелите листа се изсипват с шумолене на земята, залезът настъпва рано. Щурците пеят, а птиците мълчат. Следващия месец по това време листата ще са опаднали от дърветата и ще бъде прекалено тъмно, за да чете човек на предната веранда.

Така размишляваше Джим, докато седеше, изопнал уморените си крака, а отворената книга бе паднала до него. Но това беше здравословната умора, която идваше след един дълъг и добре прекаран ден.

От ранна утрин мъже сядяха млади елички в отдалечените ниви, докато на отсамната страна на потока товареха в камион вече поизраснали дръвчета. Изпълнен с приятни смесени чувства на благодарност и гордост, Джим бе наблюдавал как работниците експедират произведените във фермата продукти и ги откарват.

Сега Рик ги следваше надолу по пътя. Джим не можеше да не се усмихне. От деня, в който бе получило шофьорската си книжка миналия месец, момчето не пропускаше нито една възможност да я използва.

Той щеше да им липсва. В последния клас на гимназията, на крачка от колежа, тези момчета никак не си губеха времето. Поне някои от тях, а за Рик това бе съвършено вярно. Снощи на вечеря той разправяше толкова много неща за Апалачите, как преди милиони години тези заоблени зелени планини са били високи, назъбени и покрити с лед като Алпите, един факт, който Джим не знаеше. Рик несъмнено щеше да стане нещо като естественик, човек, който обича земята, какъвто беше баща му. И Джим замечтано си припомни онези следобеди, когато ставаше рефер на бейзболните или футболните мачове, които бе гледал на игрището на гимназията, припомни си шахматните партии, които двамата играеха през зимните вечери.

Вчера бяха деца, днес са юноши, а утре щяха да станат независими личности. Като говореше за младите, ето, че неговата Лора несъмнено беше като пример от учебник. Вече тринайсетгодишна, тя

се чувстваше много пораснала и често правеше комични забележки, които го караха да се подсмивва. А понякога го изкарваше от търпение, както можеше да се очаква.

— За какво мислиш? — попита го Кейт.

Стъпките ѝ бяха толкова леки, че изобщо не беше чул как се е приближила зад гърба му.

— Мисля си за децата. Седни. Липсваш ми, когато не си до мен. Какво правеше?

— Приготвих семена за следващата пролет и нахвърлих някои идеи за каталог. Крайно време е да започнем да си правим реклама, Джим. Имаме нужда от публичност. Трябва да се спрем на някакво име. Ферма „В полите на планината“. Как ти звучи това? Изведнъж ми хрумна, само преди няколко минути. Мислех си, че трябва да отидем някъде, където ще ни дадат истински съвети за рекламата ни. Може би в Атланта или кой знае, дори в Ню Йорк. Как мислиш?

— За името ли? Не е лошо. Ферма „В полите на планината“. Но колкото до рекламните консултации, не съм аз този, който ще се заеме с това, Кейт. Ще разговарям по телефона с когото и да е и колкото е необходимо, но няма да се показвам.

— Все още си категоричен по този въпрос, така ли?

— Знаеш, че е така, и това е последната ми дума. Какво прави Лора?

— Последния път, когато я видях, говореше по телефона, както обикновено.

Той се засмя.

— За бога, какво толкова би могла да говори с тези момичета, с които се вижда в училище пет дни в седмицата?

— Скъпи, ти никога не си бил тринайсетгодишно момиче, така че няма да разбереш.

— О, ето ви и вас — каза Лора, отваряйки с трясък замрежената врата. — Мамо, търсих те навсякъде.

— Допреди пет минути бях зад бюрото си горе в селската къща. Какво си намислила?

— Ами аз наистина съм разстроена. Всички заминават някъде за коледната ваканция, само ние няма да ходим никъде.

— Всички ли?

— Е, не всички. Но Сюзън отива на гости на братовчедите си в Денвър, всички ще ходят на ски. Бет заминава за Флорида, където има палми и можеш да плуваш в океана. Гери и Джейн Паркс отиват в Ню Йорк, а ние няма да ходим никъде. Трябва да заминем!

— Имам идея — бавно изрече Джим, докато сините очи на Лора, будните ѝ сини очи, притежаващи такава смущаваща прилика с тези на Лилиан, бяха вперени в неговите. — Защо вие тримата не си изберете някое място и не прекарате там няколко дни през зимната ваканция? И аз самият бих искал да си почина, но тук имам толкова много работа, че не виждам как бих могъл да си го позволя. Но много ще се радвам, ако вие го направите. Наистина.

— Винаги така казваш, татко. И ти трябва да дойдеш. Винаги си прекалено зает. Всички други бащи заминават. Защо ти не можеш? Трябва!

— Казах ти, наистина имам прекалено много работа тук. Фермата е голяма, претрупан съм със задачи.

— Някои други бащи също са претрупани с работа. Бащата на Сюзън е адвокат и е много претрупан с работа.

— Е, не е същото, Лора.

— Адвокатите са много заети. Ти не знаеш нищо за тях. Че откъде ще знаеш, след като самият ти не си адвокат?

Това почти можеше да му се стори забавно, ако пожелаеше. Тя беше толкова сериозна, аргументите ѝ — толкова логични.

В този момент се намеси Кейт:

— Виж какво ще ти кажа, Лора. Като начало ние с теб ще си направим едно малко пътуване. Ще отидем до Атланта. Имам да изпълня някои поръчки там, а ти се нуждаеш от зимно яке. Ще си прекараме приятно.

— Не е същото като да заминем всички някъде. Защо татко да не може да дойде с нас в Атланта?

— Защото — твърдо каза Кейт този път, — защото не може. Той сам знае какво може и какво не може да прави. Не бива да го торМОЗИШ така.

Чудно как тя всеки път слушаше Кейт, а него самия — невинаги; знаеше, че него може да го върти на пръста си, но също така знаеше и кога не може.

— Мога ли да отида до дрогерията да си купя фунийка сладолед? Джени ми се обади и попита дали не искам да отидем. Ще закара едни деца до селото. Мога ли... искам да кажа, пускаш ли ме да отида?

— Разбира се. Вземи си двоен сладолед. Отивай — каза Джим.

Щом Лора се отдалечи достатъчно, за да не ги чува, Кейт му зададе въпроса, който бе очаквал:

— Наистина ли не можеш да дойдеш с нас в Атланта, Джим? Кого ще срещнеш в тълпата там, толкова далече от мястото, където си живял? Нали разбра колко много би означавало това за Лора.

— Може би се държа неразумно, не знам. Във всеки случай става прекалено тъмно за четене. Ще вляза вътре.

— Още не съм ти казала — подхвана Кейт, когато двамата се настаниха на обичайните си кресла, — но Лора намери Филадельфия на картата. Искане да потърси къщата, където сте живели, когато се е родила. Казвам ти го сега, защото тя ще те пита за това.

— О, боже мой, иска ми се веднъж завинаги да зарежа тази тема.

— А и нещо странно се случи. Рик я чу и нали знаеш, вече е толкова голям и почти никога не се кара с нея, но този път наистина се ядоса. Кресна й: „Ще млъкнеш ли, ще престанеш ли да тормозиш баща си за това? Престани да се оплакваш, дотегна ми да те слушам“. Предполагам, че и на теб ти е дотегнало, Джим, но тя е още дете, и при това едно много мило дете.

— Да — промълви той.

— Искане ми се по-малко да се страхуваш. За твое добро е. Не е, защото ни се налага да пътуваме, разбира се, че не. Хич не ми пука какво правят другите хора, пък и във всеки случай Лора спомена само някои, много малко на брой. Повечето хора от града не могат да си позволят да пътуват всеки път, когато училището е във ваканция. Не. Именно твоят страх ме натъжава. Вече изминаха единайсет години, откакто пристигнахте тук, и както виждаш, нищо не се е случило, дори когато пак бяха сложили онези снимки по кутиите с мляко миналата година. Не си извършил убийство. Има си някаква граница на сумите, които ще похарчат за такъв случай.

— Бъди по-търпелива с мен, Кейт.

— Скъпи, аз съм търпелива.

— Не само заради нея, но и заради теб се страхувам толкова много всеки път, когато стане дума да напуснем това място дори за

един ден. Никога не съм се смятал за страхливец, странно е, че не мога да се отърва от това чувство.

— Страхливец ли? Това е последното нещо, в което би могъл да те обвини човек. Затова нека оставим тази тема. Чети си книгата.

Такова е чудото на книгата — четеш си в познатата стая в тиха вечер и изведнъж вече не си там; в Тибет си или може би на Южния полюс и се бориш за живота си на заседнал в ледовете кораб. После часовникът отмерва кръгъл час, някаква врата се затръшва и ти се връщаш обратно в стаята.

— Кой беше? — попита Джим.

— Просто Рик.

— А къде е Лора?

— Тя се прибра преди половин час.

— Тогава да заключваме вратите. Беше дълъг ден.

Когато минаваше покрай стаята на Лора, почти винаги се стараеше да не поглежда вътре. Онази ужасна снимка върху бюрото ѝ винаги попадеше в зрителното му поле. Тя явно бе пред погледа на Лора през цялото време, докато си пишеше домашните. Той се зачуди какво ли би могла да си мисли тя. Колкото до него, струваше му се, че младата жена с разкошни тъмни коси и съвършени зъби винаги му се хили. Искаше нещо да се случи с тази снимка, кучетата да я сдъвчат или някой да я открадне.

О, той благодареше на Бог и всички светии, че му бяха дарили Кейт, благодареше за нейната сила, за нейната честност, нейния смях, нейната мека кожа, нейните устни и разтворените ѝ обятия. Затова Джим влезе в стаята, където тя го чакаше, и плътно затвори вратата.

ГЛАВА 18

Бюрото бе разположено между двата прозореца с изглед към конюшната и хамбарите, намиращи се сравнително близо, и към издигащите се зад тях хълмове в далечината. На него лежах солиден учебник по геометрия, снимка в тънка махагонова рамка и дневник с дебела корица, подвързана с червена кожа.

Лора набързо прелистваше страниците. Сега, на петнайсет години, десетгодишната ѝ личност ѝ се виждаше забавна, а настоящата я смущаваше. Мислеше си, че има нещо много тийнейджърско в това да излива *емоциите* си върху хартията. Навярно трябваше да се откаже от дневника.

Но от друга страна, това не беше ли характерно и за *възрастните*! Само като си помислеше за всички онези прочути хора, които са водили дневници, хора, за които пише в историческите книги. Навярно и те са се чувствали по-добре, като са записвали нещата, за които не им се е искало да говорят.

„Случва се — мислеше си тя — в някой най-обикновен ден като днешния, в хубав ден, когато поглеждам, както обикновено, през прозореца и мога да наблюдавам мама да къпе кучетата в тенекиеното корито долу или виждам как Рик — откакто е в колежа, обича да му викат Ричард — се връща заедно с татко от полето... и тогава изведнъж ме обзема мъчителна тъга. Не ми се случва много често, но се случва. Предполагам, че вече са ми казали всичко, което могат, и сигурно моите въпроси са им дотегнали: коя е другата ми половина?

От толкова дълго време гледам тази снимка, че мога да я видя и в тъмното. Струва ми се, че малко приличам на нея, но не наистина. Както е усмихната, зъбите ѝ се виждат повече от моите. Със сигурност не приличам на татко. Какво знам за нея? Не много, най-вече, че е обичала да рисува, макар да не е била художничка. Но е искала да стане. Била е много умна, казва татко. Той съжالياва, че не може да ми каже много неща за нея. Със сигурност ми е тежко, че ми отговаря на толкова малко въпроси. Работата обаче е там, че двамата са били заедно твърде кратко време. Срещнали се, оженили се, през същата

година съм се родила аз, а две години по-късно тя умряла. Това прави само три години или малко повече. Каква ужасно тъжна история.

Но аз все пак си мисля, че дори да живееш с някого само един месец, ще знаеш за него повече, отколкото татко знае. Не всичко, но по-конкретни неща. Той ми разправя само, че била добра танцьорка, играела тенис и говорела сносно френски. Аз обаче искам да знам каква точно е *била*.

Мама казва, че когато умре любим човек, е мъчително да говориш за него. Не искаш да ти се напомня. Но аз не смятам, че това е вярно. Рик — Ричард — доста често говори за чичо Кларънс. Той и мама дори разказват смешни случки и се смеят заедно. И въпреки това зная, че са го обичали. Спомням си също как, когато Коко, нашето ловджийско кученце, се разболя и умря, никой не искаше да си спомня за него. Но напоследък, когато говоря за него, аз си спомням колко беше сладък, колко щастлив беше в нашата къща и вече не съм чак толкова тъжна. Така че си мисля... дали не е възможно татко да не е обичал майка ми и затова да не ми казва някои неща? Майката и бащата на моята приятелка Емили се развеدهа и аз съм сигурна, че ако някой от двамата умре, другият ни най-малко няма да се натъжи и няма да му се иска да отговаря на въпроси.

А може да е тъкмо обратното. Възможно е татко да е обичал Ребека повече, отколкото обича мама, но човек не може да измери точно любовта и сигурно затова, ако я е обичал повече, сега не иска да нарани мама, като споменава за нея. Но пък тогава, ако искаше, той можеше да ми разкаже всичко насаме.

Веднъж, като бях на единайсет и много-много не разбирах тези неща, зададох един ужасен въпрос на мама: дали татко е обичал Ребека повече от нея. Струва ми се обаче, че не нараних особено много чувствата ѝ, защото си спомням как ми отговори много тихо само това, че не можеш да обичаш двама души по един и същи начин. Значи може да е вярно. Никога няма да разбере, защото той със сигурност никога няма да ми каже.

Не иска да ми каже нищо и за моите баби и дядовци. Тук хората винаги говорят за предците си. Джулия Скофийлд има един пра-пра... — не знам колко пъти прадядо, който е участвал в битката при Гетисбърг^[1]. Ричард разправя, че семейство Бенсън са живели на тази земя от двеста години, от времето на Джордж Вашингтон.

Татко твърди, че наистина ми е казал много. Разправял ми е за неговата майка и за фермата и за това как е научил за смъртта на баща си в деня на десанта в Нормандия през 1944 година. Но аз искам да науча за другата си половина. Той все ми повтаря, че щял да ми каже повече, стига да можел, че са живели в Европа и че нямало начин да открие за тях каквото и да било. Това е почти все едно да съм осиновена. Бих могла да го разбера, но е различно. Понякога, макар че няма смисъл, малко се ядосвам. Не се ядосвам на татко, защото предполагам, че той не може да направи нищо, а просто защото ми се вижда, че някак си не е честно.

Макар че почти не споменавам за тези неща пред Ричард, струва ми се, че той разбира по-добре от всеки друг. Струва ми се, че знае за тези мои настроения. Не знам защо съм толкова сигурна в това, но е така. В някои отношения той ми напомня за татко, такъв един спокоен и сериозен, но е много по-красив от него. Разбира се, той е много по-млад, по-близо е до моята възраст и затова ме разбира по-добре. Наистина много ми липсва сега, когато вече учи в университета. Понякога си мисля, че това е началото на любовта. А може би вече съм влюбена в него.

Веднъж го прегърнах и го накарах да ме целуне по устните, за първи път целувах някого по този начин и оттогава с никой друг не съм го правила. Спомням си как той свали ръцете ми и изглеждаше някак уплашен.

— Не бива да го правим — каза той. — Ти си само на петнайсет.

Може би е искал да каже, че като стана по-голяма, ще можем да го правим. Надявам се да е така. Ние не сме брат и сестра и затова бихме могли да се оженим, ако искаме, и колкото повече си мисля за това, толкова повече ми се иска. Той ще бъде чудесен съпруг, много любящ.

Той иска да се грижи за околната среда, за замърсените реки, обезлесяването и разни такива неща. Току-що стана член на клуб «Сиера». Сигурна съм, че целия си живот ще прекара в тази ферма. Това е неговото наследство. Татко го дразни, като го нарича Даниъл Буун^[2]. Личи си, че татко го обича.

Ричард казва, че татко много му е помагал, след като чичо Кларънс умря. Татко помага страшно много на куп хора в града. Куп хора идват при него за съвет, защото е много умен. Отначало не

разбрах, че той ми е помогнал да си намеря работа като доброволка в болницата. Навярно и така щях да получа тази работа, но стана по-бързо, защото той е член на борда, каквото и да означава това. Наистина обичам работата си. Доста е важна. Нося розова престилка и имам много професионален вид, когато разнасям картоните на пациентите по стайте с количката или когато чета приказки на малките на детския етаж.

Понякога си мисля, че може да ми хареса да стана лекарка. Имам отлични бележки по точните науки, затова може един ден да съм от хората, които ще открият лекарство против рака, който е убил чичо Кларънс и майка ми. Татко казва, че това е възможно. Той ми каза, че имам много остър ум и че затова ми е купил микроскопа, за да мога да виждам надълбоко в нещата. Много е интересно как една мравка или някое листо изглеждат съвсем различни под микроскопа. Да, наистина мисля, че бих могла да стана лекарка, ако работя много упорито. Татко казва, че е невероятно какво може да постигне човек, ако се опита.“

---

[1] Градче в щата Вирджиния, където на 1–3 юли 1863 г. се е състояло решаващото сражение в Гражданската война, завършило с победа на Севера. — Б.пр. ↑

[2] Един от пионерите на усвояването на Дивия Запад. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 19

„Това е последната ми седмица у дома. Следващата ще бъда в Средния запад, на другия бряг на Мисисипи, и ще прекарам там четири години. Не съм съвсем сигурна какво чувствам. Развълнувана съм, любопитна съм и малко тъжна. От всичко по малко, предполагам, както и в главата ми се въртят произволни мисли.

Татко наистина не искаше да ходя в Средния запад. Всъщност щеше да е най-щастлив, ако бях избрала някое място на юг, близо до дома, или ако не това, някое красиво място, като Калифорния. По някаква причина той не харесва Средния запад. Но две момичета от нашия клас отиват там, където и аз, и ще бъде страхотно.

Дните вече са видимо по-кратки, но въпреки това си личи, че е краят на лятото, защото рожковите се разпукват и потракват по дърветата. Ще запомня това. Ще запомня и как жабите квакат през пролетта. Като знаете какъв живот съм водила на такова тихо място като тази ферма и в този малък град, където ходех на училище, няма да повярвате, че ще ми останат толкова много спомени.

И все пак, като се замисля, дните ми тук бяха така пълни. Хората все говорят колко много е пораснал градът. Татко все твърди, че не може да повярва колко много промени са станали, откакто е пристигнал тук преди по-малко от двайсет години. Построили са ново разклонение на главната магистрала, а търговската улица на града е само на шест мили от нея. Почти не е възможно да намериш място за паркиране на Мейн Стрийт, особено в края на седмицата. Има нов кинотеатър, наистина много хубав, с три екрана и удобни седалки. Има най-малко петнайсет нови магазина, луксозен фризьорски салон, където ми направиха страхотна прическа, и магазин за деликатеси. Болницата е станала почти двойно по-голяма и

някой е построил красив нов хотел за хората, които идват на посещение при пациентите.

Ричард казва, че татко бил инициаторът и движещата сила при построяването на детското крило, което докарало толкова много нови лекари в болницата. Гордея се. Страшно много слушах за него, когато работех в лабораторията миналото лято, приготвих предметни стъкла за микроскопите.

«Повече никакви затънтени градчета» — каза Ричард вчера, когато отидохме на летния панаир. Това беше последният ни ден заедно до Деня на благодарността и ние му се насладихме. Обядвахме в един от новите ресторанти и беше приказно. Приготвиха ни шоколадово суфле, за първи път го опитвам. Ресторантът беше ужасно скъп, но Ричард каза, че това е празненство в моя чест и в чест на заминаването ми.

След като се прибрахме у дома, оседлахме конете и дълго яздихме чак до наблюдателницата, където завързахме конете и седнахме на нашето специално място над смайващия водопад. Има нещо мистериозно в това място. Можеш да водиш интересен или дори весел и шумен разговор, а после изведнъж някаква печална мисъл го прекъсва. Ричард каза: «Слава богу, че живеем достатъчно далеч от града и никой няма да развали това място». Малко е вероятно градът да се разшири в тази посока заради хълмовете и всички други големи ферми наоколо като нашата, които хората вероятно никога няма да искат да продадат. Зная, че мама и татко никога няма дори да помислят за продаване. Също така наричам Ричард «планинец». Той казва, че е доволен от това, и аз съм съгласна с него, защото го обичам такъв, какъвто е.

Да, аз наистина, наистина го обичам, и то не като брат. Бяхме застанали на скалата и се готвехме да се качим на конете и да яздим до дома, когато се целунахме. Не сме го правили повече от три-четири пъти досега, доколкото си спомням. Когато го правим, винаги изпитвам нещо като

шок и не ми се иска да спра. Усещам, че и Ричард не иска да спре. И днес, както и другите пъти, той ме пусна.

«Ти си прекалено млада — каза; нещо, което едва ли е вярно. — Те ни имат доверие, Лора.»

Зная това, зная, че е прав. Много е умен.

«Освен това ти заминаваш и може да срещнеш някой друг.»

Но тук греши. Няма да срещна друг. Ако двама души могат да се чувстват идеално заедно, това сме ние двамата.“

ТРЕТА ЧАСТ
ТОРНАД
1996 Г.

ГЛАВА 20

Дневник номер четири, подвързан също като предишните с червена кожа, лежеше на бюрото, отново поставено между два прозореца, този път с изглед към хълмистия парк на университета. Над него във вертикална редица бяха окачени снимки — мама и татко заедно на предната веранда, Ричард на кон, както и Ребека с очарователната си усмивка, единственото ѝ изражение, което Лора бе виждала.

В стаята имаше още една голяма снимка — на Лора и Гилбърт Мейпълс, направена в онзи ден преди няколко месеца, когато двамата бяха обявили годеща си, макар и съвсем неофициално — само един пред друг. Изглеждаха така, сякаш току-що са се смели. Докато неговата светла коса беше разрошена от вятъра, нейната бе гладка и дълга, вързана на конска опашка. Кафявите му очи се усмихваха. Тя винаги си мислеше, че искрят, сякаш той пази някаква голяма тайна, за която никой не може да се досети.

Следващата година двамата щяха да завършат — той Юридическия факултет, тя колежа, а медицинският институт тепърва ѝ предстоеше. Всичко беше като един сън, мислеше си Лора, докато разглеждаше снимката. Беше един от онези дни, когато всичко, от хубавото време до отличната оценка на изпита по биохимия, бе съвършено. И като почувства внезапен подтик да пише, тя отвори дневника си и започна:

„Като чета сега написаното преди три години, виждам огромна промяна в себе си. Дали се дължи на естествената разлика между тийнейджърите и хората на двайсет и няколко, или на факта, че съм далече от дома и съм принудена да порасна, защото мама и татко не са тук да ме закрилят? Но ако трябва да съм честна, те направиха повече, отколкото да ме закрилят; те ме побутваха нежно напред по пътя, който знаеха, че искам да поема. Като се

замисля за тези отминали дни, ясно виждам как ми помогнаха.

Татко ми намери работа за летния сезон в кабинета на доктор Барет. Не бях особено претоварена, но гледах и слушах. Толкова много хора ми помогнаха. Зъболекарят хирург, който ми извади мъдреците, ми даде някои статии за зъбната хирургия, защото бях любопитна. Доктор Скофийлд ми написа онази прекрасна препоръка за колежа. Мисис Бонди, учителката по химия, и много други направиха същото. Хората все още ми помагат. Когато кандидатствах за работа като доброволка в университетската болница (разговори с пациентите, болни от рак), доктор О'Рурк ми позволи да наблюдавам една операция; мислех си, че ще бъде ужасена, но не стана така. Бях като омагьосана. Там беше и професор Райх, който похвали работата ми на писмения изпит по етика на биологичните изследвания. Обеща ми да я цитира в своя статия — да я цитира, както и името ми!

Имам такъв късмет. Когато съм суеверна, което не става много често, се чудя дали наистина е вярна онази поговорка, че прекалено хубавото не е на хубаво. Гил казва, че това е абсолютна глупост. Той е толкова практичен и здравомислещ. Казвам му, че има адвокатски мозък. Усещам силата му. Усетих я още в първия ден, когато се срещнахме. Тогава не разбирах, че е нещо нечувано студент от Юридическия факултет дори да забележи някаква си обикновена новачка. Но както се казва, нещо стана между нас. И продължава да става, независимо къде се намираме, в кафенето, на кино, на екскурзия или в леглото — особено в леглото.

Спомням си, когато бях влюбена в Ричард. От време на време се чувствам малко виновна пред него. Не че някога сме си казали нещо определено, но не бяха ли чувствата ни достатъчно силни, та да имаме основание да ги споменаваме сега? От друга страна, може би не. Аз все още го обичам, но това не може да се сравнява с чувствата ми към Гил, нито пък е нещо, което лесно бих могла да

описа. Може би един филолог би се справил с това, то явно не е моята област.

Но едно мога да кажа: колкото и да са различни един от друг тези двама мъже, всеки от тях ми напомня за татко. Разбира се, вярно е, че жените, дори без да го съзнават, избират мъже, които напомнят бащите им. Нито един от тези тримата, татко, Гил или Ричард, не прилича на другите, но всеки от тях поотделно е чувствителен, решителен, умен и мил.“

Лора затвори дневника с червената подвързия, заключи го и го прибра. Някой ден несъмнено щеше да прочете написаното и да види себе си в огледалото на времето, точно както сега се беше видяла на десет години. О, ако човек можеше да надникне в бъдещето...

Тя се усмихна, прозя се и като се настани в креслото, облегна глава назад. Денят беше дълъг, а въздухът бе наситен с мириса на настъпващата пролет, да не говорим за аромата на мамината гардения. Мама бе осигурила това кресло и бе украсила леглото ѝ с кретонени възглавници и завивка на цветчета; с любов бе обзавела тази гола стаичка за дъщеря си.

— Доктор Фулър, предполагам? — Вратата беше отворена, но Гил винаги чукаше, преди да влезе. — Пак ли се мотаєте без работа, докато аз отидох в библиотеката още в два часа?

— Аз бях в биологическата лаборатория.

— Ей, какво мирише толкова хубаво тук?

— Гарденията. Докараха я днес. Мама отглежда гардении. Това е нейната област, декоративни храсти и подобни.

— Хареса ми, когато беше тук. Тя е интересна дама. А и синът ѝ трябва да е интересен. Никога не съм познавал човек, който е завършил лесовъдство.

— Ричард ще ти хареса. Гарантирам ти.

— Имало ли е нещо между вас двамата?

— Всъщност не. Защо ме питаш?

— О, едно момче с такава хубава външност, поне на снимката, което не е роднина, а расте със зашеметяващо момиче... Много е възможно, нали?

— Всичко е възможно, скъпи. Но аз по една случайност съм твоето момиче, а не на някой друг.

— Поотмести се, креслото е достатъчно широко за двама. Боже мой, ти имаш най-сините очи, които съм виждал.

— Казват, че са като на майка ми.

Гил погледна към стената, където Ребека се усмихваше, а след това обратно към Лора и обяви, че тя въобще не прилича на майка си.

— Сигурно си татковата дъщеря.

— Е, ще се запознаеш с него, когато ни дойдеш на гости през пролетната ваканция. Тогава сам ще решиш на кого приличам.

— Той никога ли не ти е идвал на гости тук?

— Не, той не обича да пътува. Не обича да напуска фермата.

— Типичен фермер. Мълчаливец ли е? Винаги си ги представям такива.

— Че какво, за бога, би могъл да знае за фермерите един нюйоркчанин като тебе? Не, той е тъкмо обратното. Той е историк, учен, дори оратор. Чувала съм го да говори на градските събрания, чувала съм го да говори и у дома.

— Как така се е случило да прекара живота си във ферма?

— Предполагам, че просто му е харесало. Израснал е във ферма в Мейн.

— Е, с нетърпение очаквам това гостуване. Той трябва да знае, че съм благонадежден човек. А междувременно утре е събота, какво ще кажеш за една екскурзия от пет мили и да се поплискаме в басейна, а след това луксозна вечеря в ресторанта „При Ромео“.

— „При Ромео“ ли? Ей, виж какво. Не моят баща работи на Уолстрийт. Трябва да внимавам с парите.

— Какво? Дъщерята на стопанина на „В полите на планината“?

— Татко не е собственикът. Фермата е на мама, а той получава заплата.

— Така и така се канех да те почерпя. Аз съм старомоден, изостанал съм от времето си. Не си ли забелязала, че не позволявам на жените да плащат?

— Забелязала съм, че ти си най-сладкият мъж на света.

— Така ли? Добре. Покажи ми колко съм сладък. Стани от това кресло и заключи вратата.

ГЛАВА 21

— Този дъб, дето го виждаш ей там до оградата — каза Джим — е най-малко на сто години, Гилбърт. В тази част на страната растат главно борове и дъбове. Следващия път, като ни дойдеш на гости, ще трябва да те заведем на излет в Димните планини. Ще видиш девствени гори, повече от половин милион акра. Ще видиш морени, големи колкото малка къща, останали от ледниковия период, неща, които не можеш да видиш там, откъдето идваш.

— Мистър Фулър, чувам, че не ходите много често там, откъдето идвам.

— Опасявам се, че е така. Никога не съм обичал особено да пътувам, пък и тук така и така имам прекалено много работа.

— Но сте ходили в Ню Йорк, нали? Трябва да сте посетили Ню Йорк, когато сте живели във Филадельфия. Само на един хвърлей разстояние е.

— Е, бил съм там, но повечето пъти просто съм преминавал през града.

Всички седяха на верандата след вечеря, а Лора спокойно слушаше тихия разговор, изпълнена с щастие и горда със своя дом. Беше почти забавно да сравнява това гостуване в края на седмицата с гостуването у семейството на Гилбърт в техния апартамент на четиринайсетия етаж над авеню, претъпкано с автомобили. Родителите му бяха приятни хора, много умни и много сърдечни, но страшно забързани през цялото време и следователно у тях всичко бе толкова различно от спокойния начин на живот у дома.

— Много лошо, че Ричард го няма. Можеше да ти разкаже някои интересни неща за тази част на страната. Отиде на кратък семинар по лесовъдство и не успя да се прибере за края на седмицата.

— Бих искал да се запозная с него.

— Защо не отидете до наблюдателницата, докато е още светло? — предложи Кейт. — Гледката е наистина изключителна, особено точно преди залез-слънце. До там и обратно има малко повече от две мили, но си струва да отидеш.

Винаги изпълнен с желание да види нещо ново, Гилбърт веднага стана от люлеещия се стол.

— Добра идея. Хайде да вървим.

— Това твое семейство, страхотни хора са — каза той, докато се изкачваха по склона на хълма. — Възхищавам се от ентузиазма им. Харесвам ги и се надявам и те да ме харесват.

— Разбира се, че те харесват. Защо не?

— Не знам. Баща ти толкова често споменаваше Ричард, че взех да се питам дали няма нещо... ами дали няма някаква причина да мисли, че ти и той... че той е влюбен в теб или ти в него.

— Това беше, когато бях на петнайсет години, но от онези чувства сега не е останало нищо. Всъщност аз се надявах вие двамата да се срещнете — каза Лора, макар да не беше самата истина. Тя щеше да изпитва известно неудобство да седи на масата с тези двама мъже едновременно. Някога Ричард знаеше и най-интимните ѝ мисли... Засмя се. — Ричард е чудесен човек, но понякога ми се струва, че мисли единствено за околната среда, за опазването ѝ, за дърветата и за правата на животните.

— Тогава съм доволен. Не искам той да мисли за теб или ти да мислиш за някой друг, освен за мене. Това са моите нареждания.

„Гил излъчва светлина, когато сърцето му е пълно“ — помисли си момичето. Сякаш с всеки изминал ден научаваше нещо ново за него. И като посегна нагоре, тя го погали по бузата.

— Очите ти, Лора. Тези сериозни очи, които обичам. Вървяха ръка за ръка почти без да говорят. Въздухът ухаеше на борове. Една лисица се мярна на пътеката и светкавично изчезна в шумолящия гъсталак. Най-накрая достигнаха последната спирка и впериха погледи в гледката долу, и двамата еднакво изпълнени с благоговение тя, за която това бе един от първите спомени в живота и, и той, който я виждаше за първи път. На двайсет опасни метра надолу в пропастта водопадът се гмурваше в реката. В далечината между хоризонта и планините лежеше синкава мъгла.

— Значи това са Димните планини — прошепна Гил. — Подходящо име. Красиви са. Красиви.

— До там има доста мили разстояние, макар че не изглежда така. Местността наоколо е хълмиста.

— И ти обичаш тази хълмиста местност.

— Както казва татко, това място влиза в кръвта ти.

— Мога да си представя как става.

— Хайде да се връщаме. След десетина минути ще се стъмни. Трябваше да вземем фенерче. Татко ми даде, но забравих да го взема.

— Той е забележителен човек. Понякога говори като фермер, а когато обсъждахме онова дело за шпионина във Вашингтон, говореше направо като адвокат, като някой от моите професори.

— Хората често разправят такива неща за него. Хората от разните бордове, на които е член, хората в болницата, от борда на Ед и бог знае колко още други.

— Те двамата се разбират много добре, той и майка ти.

— О, така е. Но как можеш да съдиш за това, след като си тук само от два дни?

— Ще ти обясня как. Това е нещо, което усещам у другите. Не искам да кажа, че съм някакъв смахнат, дето гадае съдбите на хората по чаените листенца на дъното на чашата, но много пъти съм познавал. Е, предполагам, че съм правил и грешки. — Гил се намръщи. — Струва ми се, че баща ти е един много притеснен човек. Прав ли съм?

— О, определено е така. Но при тази голяма отговорност, която е поел тук — съвсем наскоро прибавихме деветстотин акра към фермата — предполагам, че е естествено.

— Той сигурно се притеснява и за теб, скъпа моя лейди.

— За мен ли? Че защо изобщо ще се притеснява за мен?

— Защото ти си съкровище, а хората пазят съкровищата си.

Лора не можеше да обясни защо при приготвянето на багажа си само за два дни у дома бе сложила в куфара и дневника, но ето, че той беше там, на масата в нейната стая. Нито пък можеше да обясни защо, след като се приготи за лягане и се канеше да угаси лампата, изведнъж прекоси стаята, отключи червеното томче и започна да пише:

„Толкова пъти започвам страницата с думите: Всичко това е сън. Именно сега всичко в моя живот върви толкова добре, имам чувството, че сякаш не го заслужавам. Като доброволка в болницата виждам толкова много страдания.

Не само че боледуват, но на хората толкова често им липсват любов, семейство, близък човек, който да се грижи за тях, и според мен това е по-лошо от притеснението за следващия наем. Но какво ли зная аз, след като имам толкова много любов и не е нужно да се притеснявам нито за наема, нито за каквото и да било друго...

Толкова ми е приятно да гледам как Гил и татко се разбират. Те като че ли имат толкова много да си казват, сякаш умовете им работят в синхрон. Макар че аз малко се притесних, когато татко, наистина много тактично, направи онази забележка за любовта от пръв поглед, когато бяхме насаме. Когато му разказах как всичко между мен и Гилбърт се случи в един и същи момент, той рече: «Не вярвам в това. Може би понякога се случва, но аз все пак не вярвам».

Дали не говореше за себе си? И ако беше така, коя от двете жени в живота си имаше предвид, Ребека или Кейт? Но той явно е толкова доволен от Кейт, че трябва да е имал предвид Ребека, нали така.

Винаги съм недоумявала, когато усетя онази тъга у него при споменаване на името ѝ. А може да не е тъга, а нещо друго, нещо тайнствено и смътно.

Понякога, след като ми остава още една година до постъпването в Медицинския институт, си мисля каква специалност да избира най-накрая и се чудя дали да не е психиатрия. Струва ми се, че често мога да позная, когато хората прикриват истинските си чувства зад обичайното си учтиво държане или веселост. В библиотеката попаднах на една прекрасна книга — «Анатомия на меланхолията», авторът ѝ е човек от седемнайсети век, но в нея са казани много неща, за които Фройд е писал през двайсети век. Представете си само! И все пак накратко всичко се свежда до въпроса защо правим нещата, които правим.

Не исках да го занимавам с това тази седмица и отдавна не съм правила такова нещо, но най-накрая ще му кажа за пътуването до Филадельфия. Всъщност Гил даде тази идея в края на седмицата, когато пътувахме със

самолета до Ню Йорк на гости при неговите родители. На много кратко разстояние с влака е и затова отидохме, взехме такси до улица «Смърчова», а дали не беше «Борова»? Мислех, че знам коя е улицата, но тъй като не бях съвсем сигурна, проверихме и на двете, но дори не успяхме да намерим номера, затова се отказахме. Навярно съм записала адреса погрешно. Някой ден ще опитам пак. Макар всъщност да не е чак толкова важно, искам да видя къщата.

Ричард казва, че е ужасно да притеснявам татко по този начин. Той така ми се разсърди, когато попитах татко къде е погребана Ребека. Каза ми, че била кремирана и че не бива да питам татко за това. Може би е прав. Ужасно е.

Жабите квакат в езерото зад конюшните. Тези звуци ми навяват носталгия — звуците на пролетта, на времето, когато бях тригодишна, откогато са най-първите ми спомени. А може и да не си спомням точно онова време или ако наистина тогава съм чула тези звуци, не съм знаела, че ги издават жабите. Питам се дали жабите имат съзнание; несъмнено все имат някакво, но какво ли е то?

Всичко е мистерия. Любовта е мистерия. Около масата, на която се храним през тази седмица, човек може да види толкова много видове любов. Съществува любовта на татко към Кейт, нейната към него, нейната към мен, моята към нея, моята към татко, моята към Гил и неговата към мен. Наистина вярвам и се надявам, че с времето Гил ще обикне мама и татко и те ще го обикнат. А го има също и Ричард, скъпия Ричард, сега и завинаги.

Да, това е мистерия и сън. Не зная защо изливам всичко това върху хартията тази вечер. Ако можех да отида в стаята на Гил от другата страна на коридора, щях да го излея пред него и той щеше да ме разбере. Но макар да знаят със сигурност, че ние с него спим заедно, татко и мама не биха искали да го правим в тяхната къща, ето защо аз, разбира се, няма да отида в неговата стая.

Тази вечер така преливам от чувства, че бих могла да плача, да се смея или и двете едновременно. Като огледам

стоята си, си спомням за моята котка Фелиша, която е мъртва отдавна, и за това как я кръстих на приятелката на Ричард от гимназията. Наистина утре трябва да си взема една котка и да я кръстя Фелиша, за да го подразня. Във всяко семейство трябва да има котка. Да, точно това ще направя.

А сега затварям дневника и го заключвам. Лека нощ.“

ГЛАВА 22

Докато Лора пишеше в дневника си в стаята в дъното на коридора, Джим извади един сгънат вестник от някакво чекмедже и го показа на Кейт.

— Ето, погледни. Изрязах го вчера. Нямах намерение да те тревожа, но въпреки това го направих.

— Не ми казвай. Още някое ново голямо събитие, свързано с познато за теб име?

— Да, този път във Венеция. Е, Венеция сама по себе си е истинско чудо. Два пъти съм бил там. Но като прибавиш всички тези имена, парите, модните тоалети на отвъдокеанските туристи, бижутата, става направо бляскаво. Почти можеш да ослепееш. Виж. Прочети.

Кейт прегледа набързо страницата — сбито набран текст с половин дузина снимки на купонджии в гондоли и хора, скупчени на потънали в цветя балкони.

— И така, какво според теб означава това? — попита тя.

— Явно е, те са се разделили. Сторм я е напуснал. Предполагам, че най-накрая му е дотегнало... отново се е настанил в дома си на Лонг Айленд. „Лилиан Сторм и нейният придружител, известният швейцарски спортист Луиджи ди... Някой си, са си купили селска къща от седемнайсети век в Тоскана.“ Брей, брей. И какво ново още?

— Той май е доста стар, нали? Е, стар за нея. Видът ѝ е на около двацет и пет годишна.

— Не изглежда зле за жена на четирийсет и осем. Но тя е наясно как да застане пред камерите в подходящата поза.

— Погледни тези гривни. И дантеления корсет. Знае как да се облича.

Долавяйки нотките на презрение в гласа си, той добави:

— За всичко това са необходими само добър вкус и няколко милиона долара. Коригирала си е устните, както забелязвам.

Кейт го погледна едновременно загрижено и с известно любопитство.

— Милият ми Джим, все още се чувстваш огорчен, нали?

— Никога не съм бил огорчен, бях направо бесен, докато не го превъзмогнах. Сега само се страхувам, все още се страхувам.

— Но помисли, сега трябва да се страхуваш по-малко отвсякога, след като Сторм с неговите пари и детективи напусна сцената. Не че те успяха да постигнат нещо. — Като се приближи до него, Кейт положи глава на гърдите му. — Сърцето ти... бие толкова учестено! О, проклета да е, че отново влиза в живота ти. Как си обясняваш държането на една жена като нея? Как си го обяснява самата тя?

— Тя всъщност не си го обяснява. Дори не се опитва, само дето казва, че се отегчава, става неспокойна. Нищо и никой не са й достатъчни за дълго време.

— Предполагам, че човек би трябвало да я съжалява. На теория аз я съжалявам, дори само защото сигурно страда ужасно и си иска детето.

— Мисля за това. Знаеш, че е така. Но също така мисля и какъв живот щеше да води Лора сега, ако не бях направил онова, което направих.

— Скъпи, трябва да престанем с това. Умолявам те да изхвърлиш всички тези нийоркски вестници и светски колонки от живота си.

— Предполагам... о, не знам. Предполагам, че ще прекарам в страх остатъка от живота си. Тя винаги получава онова, което иска, Кейт.

— Е, тя не получи Лора, след като се опитваше да го постигне в продължение на близо двайсет години, и няма изгледи да я получи. Безсмислено е да се страхуваш. Ето ти я нея, виж, носи се из цяла Европа, а ти тук очакваш да се появи като призрак и да се материализира.

Джим изпусна една огромна въздишка на облекчение.

— Знам. Съжалявам. Трябва да признаем, че не ми се случва често да се чувствам по този начин.

— Става само когато четеш подобни писания. Престани да мислиш за това. Имаш толкова много неща, за които трябва да си благодарен, Джим. Трябва ли аз да ти го казвам?

Наистина, той знаеше това и не бе необходимо тя да му го казва. Много често, докато яздеше из тези процъфтяващи земи или седеше на масата срещу Лора, или лежеше в топлото легло с Кейт, той изпитваше

такова силно чувство на благодарност и радост, че му се искаше да извика.

— Лора има такъв изящен ум и такъв чар. Хората в града много често ми го казват. Може и да прилича на Лилиан, но тя е твоето момиче. Колко пъти съм ти го повтаряла?

— Много пъти, но нямам нищо против да го чуя отново.

— Тя е стъпила здраво на земята, както сама казва. Няма нужда да се притесняваш за нея. Сама ще се погрижи за себе си.

— Не ми се щеше да кандидатства в Медицинския институт в Ню Йорк.

— Само заради неприятните ти спомени, свързани с града.

— О, но не всичките ми спомени бяха лоши, в никакъв случай.

И за миг той се видя да върви към кантората, свеж като самата утрин, видя се до продълговатата маса за конференции, наред с най-добрите юристи в града, чу как отмества стола си и става да се изкаже...

— Лора ще бъде добре, Джим. Не можеш да възразяваш, след като тя самата иска да отиде именно там.

Той се усмихна на Кейт.

— Добре. Няма нужда да ме насърчаваш.

— Така да бъде, няма да го правя повече. Само още едно: хубаво е, че в големия град тя ще има до себе си един млад мъж като Гилбърт. Поне се запознахме с него и знаем кой е.

— О, дотогава Лора може да си има нов приятел. Може би още двама. Кой знае?

Нито той, нито Кейт изказваха някога с думи общата си малка надежда — че Ричард и Лора биха могли най-накрая... но това беше толкова идеално, че изглеждаше малко вероятно да се случи.

Този приятел Гилбърт не беше Ричард, макар че несъмнено изглеждаше много свестен — имаше бърз и остър ум; макар и още студент, мнението му за застрахователната измама, за която всички вестници гърмяха в момента, бе впечатляващо.

— Е, ако тя не си намери друг приятел до следващата година, ще имаме двама дипломирани — Лора ще завърши колежа, а Гилбърт Юридическия институт.

— Не очаквам с нетърпение да замина и да се бутам в тая тълпа там, Кейт.

— Какви ги говориш? — възкликна жена му и очите ѝ се разшириха от удивление.

— Не казвам нищо ново. Не искам да ходя там. Толкова е близо до Северна Дакота. Но вие с Ричард ще трябва да отидете.

— За бога, това място е на четиристотин мили от Северна Дакота! Това е направо глупаво, Джим.

— Може и да си права. Но... не знам... не мога да го обясня... не искам да отида. Нека да измислим за оправдание някакъв внезапно изникнал спешен случай, а когато се върнете, ще наема най-добрата фирма в града и ще събера всички приятели — Лорините и нашите, на великолепно празненство. Какво му е лошото на това?

— Нищо, само дето е съвършено смахнато. Да не присъстваш на дипломирането на дъщеря си. Направо е налудничаво.

— Е, може и да съм изперкал.

— Ти си най-нормалното човешко същество, което някога съм познавала, Джим, освен на тази тема. И ти ще дойдеш с мен и Ричард там, дявол да те вземе.

— Има цяла година дотогава. Защо да говорим за това сега?

ГЛАВА 23

Искрящ като разпиляна захар пресен сняг беше поръсил земята тази сутрин. До вечерта тук-там все още се виждаха отделни бели участъци, а през снежната корица бяха пробили стръкчета трева.

Джим бе поискал да се разходи с дъщеря си. Беше вечерта в последния ден от пролетната ваканция и двамата нямаше да се видят повече до официалното раздаване на дипломите в края на май. Лора трябваше да приготви багажа си; щеше да тръгне призори, затова по общо мълчаливо съгласие разходката щеше да е кратка. Неизказани бяха и мислите им за още една продължителна раздяла. Дали някой би могъл да каже колко ще е дълга? Зависеше от това накъде ще я отведе животът. А кой би могъл да отговори на този въпрос? И двамата се стараеха да не мислят за това, мислеха по-скоро за радостта, за триумфа и гордостта. В резултат на дългогодишната им близост всеки от тях знаеше какво мисли другия или в най-лошия случай можеше доста точно да предположи: Лора — че зад гърба си има подкрепата на солидно семейство, а Джим — че тя, слава богу, бе познала само честността и добротата в тази къща.

Когато влязоха през входната врата, кучетата веднага се запътиха към постелките си в коридора. На най-горната стълбищна площадка Джим целуна дъщеря си и ѝ напомни: *точно в шест и половина.*

— Забравих да си донеса будилника.

— Ще ти тропнем на вратата, не се притеснявай.

— Татко, нали ще дойдеш на раздаването на дипломите? Искам да дойдеш.

— Ще бъда там. Приятни сънища.

Вече в спалнята, той каза на Кейт:

— Срамувам се от себе си. Всичките тези емоции! Ти като че ли не се чувстваше така, когато Рик заминаваше да се дипломира.

— Това е различно — отвърна му нежно тя.

„Времето, времето“ — помисли си той и както често му се случваше, отново се видя как кара колата по дългото тъмно шосе с малката си дъщеричка и пухкавото ѝ мече на задната седалка.

ГЛАВА 24

— С отличие — повтори Джим. — Завършила с пълно отличие. Summa cum laude^[1].

В светлината на късния следобед от хотелския прозорец се виждаше широка и дълга алея, водеща към „острови“ от изящни стари тухли сред океан от пролетна зеленина, всичко собственост на университета. Но той всъщност не ги виждаше; защото виждаше и винаги щеше да вижда само своята Лора — със студентската мантия и шапката, както вървеше тази сутрин в тържественото шествие в университета.

— Нашата Лора — каза Кейт и му се усмихна.

Със сигурност нямаше нищо необичайно в това, че тя каза „нашата“, така както правеше и той, когато говореше за Ричард, но специално в този ден тази дума го трогна. Но пък специално в този ден и най-лекото подухване на вятъра можеше да го трогне.

Кейт беше започнала да се бори с редицата копченца на гърба на роклята си и той отиде да ѝ помогне. Бе дребен жест, подразбиращ се от само себе си, но и той като че ли имаше по-голямо значение в този момент; това бе един интимен, собственически жест, както когато тя оправяше вратовръзката му, а от тук мислите му се насочиха, като по бреница, към следващото поколение.

Сред тълпата и вълненията на деня Ричард и Гилбърт все още не бяха се видели. „Дали не подхранваше глупавата фантазия, че най-накрая за Ричард може да има шанс?“, питаше се Джим. Гилбърт все още се навърташе наоколо, не че той имаше нещо против, пък и така да беше, едва ли щеше да е от полза. Е, тази ситуация щеше да се оправи от само себе си, както обикновено ставаше в такива случаи.

— Ето, всичките са закопчани. Хубава рокля. Най-добре е да слизаме долу. Вечерята ще е в седем, нали така каза? Ще ми се тя да не беше избрала медицински институт в Ню Йорк. — Когато Кейт не отговори, той добави: — Знам, че и преди съм опявал за това, така ще кажеш, нали?

— Несъмнено. Хайде да тръгваме и престани да се притесняваш.

— Не се притеснявам — побърза да каже той. — Наистина не се притеснявам. Радвам се, че Гилбърт и семейството му ще празнуват отделно, така че на масата ще бъдем само ние четиримата. Ще бъде като едно време, само ние четиримата. Да вървим.

В ресторанта двамата се спогледаха и всеки знаеше, че другият мисли същото като него. Наистина бяха красива двойка, тези двама млади, техните деца. Ричард, висок и загорял от слънцето, изглеждаше малко необичайно със сако и вратовръзка, рядко облекло във фермата „В полите на планината“. Лора носеше светлосиня рокля. Дали всяка жена не притежава вродената склонност да съчетава роклите с цвета на очите си? Това се питаше Джим. Изглеждаше необичайно оживена.

— Гил ми е намерил апартамент, на половината път между моя университет и неговата квартира е. Има две големи стаи и миниатюрна кухничка, много чиста, всичко е съвсем ново. С предостатъчно място за всичките ми неща, компютъра и останалото. И не е много скъп, татко, повярвай ми.

— Аз ти вярвам винаги — каза Джим.

Щеше да се справи с разходите. Не че нямаше да има затруднения с парите, но за себе си харчеше много малко, така че щеше да се справи. Мина му през ум за сумите, които редовно бе отделял за нея през първите две години; не бяха много малки, а през всички тези години трябва да бяха нараснали до число, което той дори не се опитваше да пресметне. Каква полза? Тези пари бяха изгубени безвъзвратно. Недосегаеми.

— Гил е ей там, вътре. Взеха си отделно помещение — обясни Лора, като сочеше към коридора. — Ангажирани са три маси, огромно семейство, рояк братовчеди. Много са близки и затова са пристигнали от къде ли не, за да го видят как се дипломира като юрист. Толкова е вълнуващо.

Да, да, така беше... бе се качил на сцената под звуците на музиката и бе получил дипломата си на юрист... преди толкова много години. Беше излязъл хубаво на снимката в нея — очите отворени, приятна усмивка, а не озъбване, точно колкото да изглежда добре. Този момент бе загубен завинаги, както и снимката, заровена някъде в боклуците през онази последна сутрин.

— Не съм ти казала, че Гил получи предложения от три от най-добрите фирми в Ню Йорк. Онази, която е избрал, май се занимава

доста с международно право. Париж, Лондон, Рим, където кажеш. Страшно много пътуване! Не е за теб тази работа, татко.

О, той ги познаваше. Уестминстърското абатство, Триумфалната арка, Форума и още много, много: Кайро, Делхи, друг живот, друга личност...

Ричард го гледаше втренчено... а може и да си внушаваше, защото какво толкова имаше да гледа? Освен ако на лицето му не се бе появило някакво странно изражение. Май наистина само си въобразяваше, че го гледа втренчено, той му говореше нещо:

— Как ти звучи супа от омари като начало, а, Джим? Откакто се беше върнал във фермата и работеше като помощник-управител, по настояване на Джим, Ричард бе престанал да го нарича „чичо Джим“. Беше на двайсет и шест години, вече не беше момче. „Практичен идеалист“, така го бе нарекъл Джим. Жената, която успеше да го спечели, щеше да е щастлива.

— Добре ми звучи — отговори той, като дойде на себе си. Тези пристъпи на носталгия никак не бяха на място днес. Всъщност те го спохождаха много рядко, а причината днес най-вероятно бе само в това, че Гил получи дипломата си на юрист.

— Да, хайде да се заемем с менюто — с готовност каза Кейт. — Не знам вие как сте, но аз умирам от глад.

Тя бе прочела мислите му. Джим бе сигурен, както бе сигурен, че между тях има телепатична връзка. И той й намигна: *Извинявай. Не ми обръщай внимание. Ще бъда доволен и щастлив*, казваше с това намигване. *Аз съм щастлив*.

И така, те ядоха, разговаряха, изказваха различни мнения за главните оратори, не бързаха за никъде и обсъждаха нещо с увлечение, когато се появи Гилбърт.

— Не съм виждал близките ти от тържественото шествие тази сутрин. Трябваше да се измъкна за малко от нашата маса, за да кажа „здраси“. Всички там са потънали в спомени. Във всеки случай не съм ви виждал от известно време, особено теб, Ричард.

— Здраси, Гил. Ей сега ще открадна един стол за теб.

Колко млади бяха те тримата — Лора между двамата мъже. И Джим пак си помисли, че тази ситуация може да се окаже интересна. Човек никога не знае. Щом веднъж отиде в Ню Йорк, тези двамата несъмнено щяха да живеят заедно и тогава той можеше да й омръзне

или тя на него. Подобни случаи бяха доста честа. Не че той знаеше много в това отношение; отдавна стоеше далеч от подобни ситуации. Все пак човешката природа не се променя и каквато си беше, Лора можеше да започне да си спомня за Ричард...

— Мистър Фулър, какво ще кажете за речта на декана? — разпалено попита Гилбърт. — Откровено казано, той отиде твърде далеч, когато направи сравнение с положението в Корея.

Джим, който слушаше с половин ухо, но бе чул достатъчно, за да отговори интелигентно, се съгласи:

— Да, но когато после продължи с анализа на промените в Русия, ми се стори, че знае за какво точно говори. Тази зима четох неговата книга и... Някой от вас вижда ли къде е келнерът? Имаме нужда от още вино. Никой няма да кара кола, тъй че можем...

— Искам и кифлички — рече Кейт. — Обичам онези, кафявите. В нашия град не съм ги виждала никога, имаше ги само в ресторанта, в който обядвахме в Атланта.

— О, спомням си. Беше такъв прекрасен ден, когато купихме тази рокля, мамо. А на път към дома спряхме в онзи развъдник за ловни кучета и взехме Кланси...

— Когато тези две жени тръгнат да пазаруват, никога не се знае какво ще донесат у дома. Та кой си е помислял, че имаме нужда от още едно кученце!

Нечия твърда ръка тупна Джим по рамото и един сърдечен глас изрева в ухото му:

— Дон! Дон Улф! Къде, по дяволите, беше през всичките тези години?

Сега спокойно. Много, много спокойно. Това е. Най-накрая. Това е.

— Опасявам се, че имате грешка — изрече любезно Джим. — Аз не съм Дон Улф.

— Какво?! Хайде бе, бих те познал навсякъде, Дон.

— Съжалявам. Името ми не е Дон.

— Какво искаш да кажеш, по дяволите! Престани с шегите, Дон.

— Имате грешка — повтори Джим все така любезно и вдигна вилицата с картофено пюре до устата си.

— Грешка ли? Дон Улф от гимназия „Картър“, беше кечер^[2], когато играехме крикет, улица „Смърчова“ номер осемнайсет, нали

така? Не, шестнайсет.

— Моля ви — твърдо изрече Джим, усещайки как кръвта застива в жилите му... а може би се сгорещява и лицето му ужасно пламти: — Сбъркали сте ме с някого, мистър.

Натрапникът обаче бе настоятелен.

— Престани! Никак не е забавно. Какво си мислиш, че правиш, дявол те взел?

Почти смеейки се, Кейт възкликна:

— Всъщност е забавно! О, случват се такива неща. Веднъж срещнах една жена, която твърдеше, че сме учили в едно и също начално училище в Небраска. През целия си живот не съм стъпвала в Небраска!

Много спокойно, Джим си отрязва тънко парче месо, докато онзи се бе надвесил като огромна мечка над главата му. За бога, още колко време щеше да стои така?

— Не разбирам какъв е този театър. — Очите върху едрото му и гневно лице се присвиха, обходиха набързо групата и отново се насочиха към Джим. — Ако ти не си Доналд Улф, аз съм трамвай. Ако ти не си Доналд Улф, аз ще си изям...

— Тогава седни и го изяж! — извика Лора.

Ричард и Гилбърт се надигнаха от местата си. Несъмнено именно това движение на двамата яки млади мъже сложи край на тази среща, защото натрапникът си тръгна, като мърмореше и хвърляше враждебни погледи назад през рамо.

— Ама че отвратителен... — яростно възкликна Лора.

Бузите на Кейт бяха моравочервени.

— Колко нелепо! — възкликна тя. — Абсолютно нелепо! Какво гадно държане, глупакът му с глупак.

— Пийнал е малко повечко — отбеляза Гилбърт.

Ричард побърза да отмине темата.

— Всякакви ги има. За какво говорехме? О, да, за речта на декана. Джим, мамо, спомняте ли си речта на ректора на нашия колеж, когато аз се дипломирах? Сигурно продължи цял час. Ама че бързив тип! Но темата си я биваше. Спомняте ли си...

В типичния си изкусен стил, той се опитваше да разведри обстановката. Също като майка си, младият мъж като че ли четеше мислите на Джим, който незабележимо премери градусите около

масата. Температурата изглеждаше нормална. Значи нищо лошо не се беше случило... Явно е така, реши той, докато учестеният пулс все още туптеше в ушите му.

Но този агресивен и гръмогласен грубиян — какъвто си е бил винаги — седеше съвсем наблизко; беше си сменил мястото така, че сега само като обърнеше леко глава, можеше да вижда Джим и Джим можеше да го вижда над трите маси между тях.

— Татко! Ама че се е вторачил в теб! — предизвикателно изрече Лора. — Е, и аз ще го гледам втречено.

— Не, не прави това. Не го дразни. Недей, Лора.

Гил се засмя.

— Особено като се има предвид, че не съществува закон против зяпането.

— Я го слушайте само — възкликна Лора. — Преди колко часа получи дипломата си, Гил, и вече приказваш като адвокат.

Джим едва се сдържаше да не стане и да си тръгне. Веднага трябваше да се махне от това място. В този момент. Стига всички да не се бавеха толкова много с десерта — първо трябваше да го изберат, после да го изядат, а след това и пиенето на кафе щеше да им отнеме много време.

— Ето ги и моите родители. Искаха да се запознаят с вас — каза Гилбърт.

Когато двойката се приближи, последва обичайното шумно отместване на столовете, всички мъже станаха да поздравят майката, стиснаха си ръцете, донесоха още столове, взаимно се поздравиха със събитието и най-накрая подхванаха сърдечен разговор.

При обикновени обстоятелства Джим щеше внимателно да наблюдава семейството на Гил, но сега виждаше у тях само пречка. Двойка съпрузи, облечени семпло, но хубаво, много учтиви и благосклонни, но точно сега само губеха така ценното му време.

Дали само така му се струваше, или врагът наистина продължаваше да го наблюдава от онзи ъгъл и може би се готвеше да се върне? Или просто Джим бе обзет от налудничав страх?

— Да... — каза мисис Мейпълс. Тя се казваше Хариет и преди около петнайсет минути бе настояла да я нарича така. — ... от години получаваме вашия каталог. Да знаете как се изненадахме само, когато Лора ни каза, че сте нейните родители. Моят зет има прекрасно място в

Уестчестър. Къщата е преградена откъм пътя с ваши дървета, вашите красиви шотландски борове. Фермата „В полите на планината“! Трябва да е великолепна.

Кейт въртеше някаква лъжица в ръка, пръстите ѝ трепереха, но гласът ѝ прозвуча равно:

— Е, когато имате път към нас, елате — рече тя. — С радост ще ви разведем из фермата да я разгледате.

— Ние с Клайв много обичаме да пътуваме, така че може и да дойдем. Кой знае? — Което всъщност означаваше: *Кой знае дали нашият син и вашата дъщеря все още ще бъдат заедно.*

Джим погледна Лора — истинска находка. Ако имаше син, щеше да иска той да си намери млада жена като нея, с нейния чар и нейната интелигентност.

Над главата ѝ обаче висеше дамоклев меч. Отдавна го усещаше над собствената си глава, но сега изведнъж осъзна, че тя е до него и мечът виси и над нейната глава. Какво ли щяха да си мислят тези хора за нея, ако знаеха истината?

— Мама има всякакви най-необикновени растения в оранжерията — говореше Лора. — Камбанки, лилии, които цъфтят през есента и разбира се, нейните гардении.

— Гардениите не са нещо необикновено — възрази Кейт.

— Зная, но твоите са изключително разкошни. Татко, аз непременно, ама непременно бих си хапнала едно суфле за десерт.

— Трябваше да го поръчаш преди обяда. Твърде дълго ще трябва да чакаме, докато го приготвят — каза Ричард.

Дали беше прочел мислите на Джим или както обикновено, бе отгатнал настроението му?

— Зная, но оде не забелязах, че го има в менюто. Май никога не съм яла суфле... о, да, веднъж ядох, сега се сещам.

— На летния панаир — напомни ѝ Ричард. — Преди четири години.

— Е, тогава не е ли време да си хапне пак суфле? Това е нейният голям ден — каза Гилбърт. — Сигурен съм, че шоколадът ще ѝ хареса. Винаги го е обичала.

— Виждаш ли някъде келнера, Ричард? Готови сме да поръчаме десерта — подсказа му Кейт. И се обърна към Джим с обичайния си „съпружески тон“, както закачливо го наричаше той: — Ти беше такава

добро момче през целия ден, скъпи. Защо вече не се качиш горе в стаята? Джим имаше болки в стомаха рано тази сутрин — обясни тя, — а сега си изяде целия обяд, след като трябваше да е само на чай и препечени филийки. Хайде де, върви — скара му се тя. — Хайде, иди да се погрижиш за себе си. Тук сме само семейството и приятели. Никой няма да има нищо против.

— Да дойда ли с теб? — попита го Ричард.

— Не, не, не. Както обикновено, Кейт е прекалено внимателна. Аз съм добре. Нищо ми няма. Съжалявам. Вие не бързайте да ставате от масата. Хапнете два десерта, единия вместо мен. Приятно ми беше да се запознаем, Хариет, Клайв. Благодаря на всички. — Чуваше се как отсечено изговаря тези абсурдни слова, като се усмихваше и се спъваше.

Вървейки към вратата, докато прекосяваше фоайето и отиваше към асансьора, страхът от преследващия го враг бе толкова осезателен, че по гърба му пролазиха ледени тръпки. Когато вратата на асансьора се плъзна и се затвори, той си пое дълбоко дъх; сякаш много дълго време не бе дишал както трябва... макар че това също беше абсурдно.

Щом веднъж се озова в стаята, Джим заключи вратата и легна на леглото. След малко стана, отиде до прозореца и погледна навън, където златистата вечер се спускаше леко над дърветата в университетския парк. В далечината се виеше магистрала. Ако човек тръгнеше по нея, в която и да е посока, щеше да стигне до океана. Ако прекосеше океана, щеше да види още земи, планини, равнини, огромни вътрешни морета, после още океани, голям свят. И все пак недостатъчно голям.

Дръпна пердетата, за да затъмни стаята и отново легна. *Доналд Улф*. Гласът гърмеше в ушите му. „Доналд Улф умря много отдавна, не знаеш ли? Аз съм Джим Фулър. Кейт ще се върне и ще ми каже, че шансът е бил — какъв? — едно на един милион, така ще ми каже, както се говори за самолетните катастрофи, за рака на мозъка или за раждането на шестзнаци, или за печалба от лотарията, или за някое друго смахнато нещо, за което говорят хората, просто дрънкат, без да знаят нищичко за утре или за следващата година, или за следващия час, всъщност... О, господи, ние не знаем нищо.“

Вратата се отвори полека и Кейт тихо влезе. Тя седна на ръба на леглото и сложи ръка върху неговата, без да продума. Венчалната ѝ

халка закачи неговата, металът застърга метал. „Тя обвинява себе си — помисли си той, — задето ме накара да дойда тук и ме уверяваше, че няма защо да се страхувам.“

— Трябваше да дойда — каза ѝ той. — Какво щеше да си помисли Лора, ако не бях тук сега? Вината не е твоя.

— Благодаря ти — каза тя.

— Много ли странно се държах? Сигурно съм изглеждал шокиран или нещо такова.

— Не, само дето лицето ти пламна. Но това можеше да се дължи на виното или защото онзи тип те стресна.

— Изминали са трийсет и пет години от завършването на гимназията, оттогава не ме е виждал. Мислех, че съм се променил. Очила, сивееща коса, пет килограма отгоре или почти толкова. Какво ще направи той сега, как мислиш?

— Наистина вярвам, че нищо няма да направи. Ще проумее, че те е сбъркал с някой друг.

— Но аз го познах, Кейт! Аз не сбърках!

— Е, дори така да е. Няма да знае къде да те търси, ако наистина реши да го направи.

— Ами какво ще стане, ако прочете някоя от онези обяви „Виждали ли сте ги“, дето се бяха появили по кутиите с мляко или ги пускаха в пощенските кутии.

— И какво, ще отиде при властите с информацията, че те е видял в хотелски ресторант. Това е всичко, което знае. И каква ще му е ползата от това?

— Той сигурно ще си тръгне оттук сутринта. Не можем да му позволим да ме види втори път. Това място е пълно с хора, дошли за дипломирането.

Мястото, където Джим бе израснал, се намираще само на няколко мили от този град. Ето защо наоколо като нищо можеше да има и някой друг, който би го разпознал. Мислите се блъскаха в главата му, картини се мяркаха пред очите му: фоайето, асансьорът, който спира на всеки етаж, летището...

— Летището — каза той. — Там ще има хора от цялата страна, които са дошли за дипломирането и сега се прибират.

— Вероятността е толкова малка, почти е невъзможно при тези тълпи... хората са забързани...

— Но не можеш да твърдиш, че е невъзможно, нали така?

— Зная.

Кейт замълча.

Мрачните мисли налегнаха Джим: познатият случай с нередовния данъкоплатец, спипан най-накрая в Индонезия, след като го търсили девет години; серийният убиец, проследен, след като оставил кървава следа, дълга хиляда мили. Той не беше нито като единия, нито като другия, но все пак...

— Трябва бързо да вземем кола под наем — рече той — и да си тръгнем.

— Децата очакват утре да закусим четиримата и после, пак заедно, да се приберем у дома със самолет.

— Добре, вие всички все ми опявате, че никога не излизам в отпуск. Затова сега искам отпуск. Искам да видя откъде точно в Луизиана произхожда баба ми, някъде от Кейджън. Това разумно ли ти звучи?

— Ексцентрично е и съвсем не е в твоя стил. По-добре прехвърли вината върху мен, ако искаш да го използваш като извинение.

— От години не съм бил така ужасен, Кейт. Срамувам се от себе си.

— Такива са истинските мъжкарци. Имаш право да се страхуваш.

Телефонът иззвъня, Кейт вдигна слушалката и заговори оживено:

— О, той е малко по-добре, Лора. Много го болеше стомахът, това е всичко, и имаше лека треска. Един господ знае, май супата от омари не му е подействала добре. Но утре ние с него със сигурност няма да пътуваме с теб и Ричард.

Джим влезе в банята и затвори вратата, за да не чува извиненията на Кейт. Погледна се в огледалото. През последния час лицето му бе остаряло с десет години.

— Джим? Отвори вратата! Добре ли си?

— Съжалявам. Не исках да те изплаша. Каза ли й за Луизиана?

— Не, няма смисъл. Щеше да излезе глупаво. Просто й казах, че ще останем тук още ден-два и след това ще се приберем у дома със самолета. Казах й, че ако не се чувстваш по-добре, сутринта ще повикам лекар. Че той ще е тук рано-рано, за да имаме време за тях. Защото знам, че ако си болен наистина, те няма да тръгнат дори да ги

уверявам, че не си чак толкова болен. Казах ѝ, че в момента спиш. — Кейт млъкна, поколеба се и после продължи: — Майката на Гил предложи всички да се съберем през август, когато започват занятията на Лора в Медицинския институт. Лора им каза, че ти никога не пътуваш и ще трябва да те накараме да го направиш, защото ще е полезно за теб. А Ричард направо ме изненада, убеждаваше всички ни да те оставим сам — о, направи го много мило, разбира се — защото си бил щастлив такъв, какъвто си. Не си ли забелязал, че той винаги взема твоята страна? Мъжка солидарност, нали така?

Последната забележка, независимо дали бе пресилена или вярна, бе изказана, с цел да се разведри атмосферата. Кейт прикриваше своя собствен страх.

Нямаше време за губене и той заговори бързо:

— Слушай. Утре сутрин, след като децата заминат, ще отидеш да наемеш кола и ще я докараш тук, ще спреш някъде пред хотела. Няма да се мотая по никакви летища. Аз междувременно ще събера багажа. Като дойдеш, ще ми позвъниш да ми кажеш къде си паркирала и аз ще сляза с куфарите. До долу има само пет етажа и нямам намерение да рискувам да срещна онзи тип в асансьора. Ще пътуваме по най-краткия път и право у дома. Ще сме там след два дни. И повярвай ми, Кейт, веднъж да видя Мейн Стрийт и нашето шосе, никога няма да ги напусна отново. Може да го наричаш налудничаво, може да го наричаш както си искаш, но никога няма да мръдна оттам. Никога.

---

[1] С най-високо отличие (лат.). — Б.пр. ↑

[2] Играч, който стои зад играча с бухалката при игра на крикет. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 25

Стояха горе над водопада — неизречената крайна цел на вечерните им разходки. Под краката им живата вода се носеше стремително, огласяйки околността с далечна музика, докато зад тях тихо лежеше земята, кипнала в пролетен цъфтеж. Без да обръща глава, Джим виждаше тези многобройни акри, сякаш картата се бе запечатала в ума му. Виждаше раслите двайсет години горди дървета, полюшващи се от вятъра, и стройните редици млади елички. Но заедно с гордостта и удоволствието от вида им, той си спомняше сушата, плесените, зимните наводнения. Тук цареше живот. Тук имаше изпитания и постижения, но над всичко — неизменен мир.

Ненадейно Кейт се обади:

— Лора пише такива великолепни писма.

— Струва ми се, че тя липсва на теб повече, отколкото на мен, ако това въобще е възможно.

— Съмнявам се, Джим. Можеш ли да повярваш, тя вече почти завърши първи курс в Медицинския институт! Променена е. Когато ѝ гостувах миналия месец, стори ми се, че само за броени месеци е пораснала с десет години. Е, това си личи и по писмата ѝ, нали? Понякога звучат почти като поезия. Разбираш ли какво имам предвид?

Той знаеше какво има предвид.

„Те си мислеха, че ще припадна или ще започна да повръщам. Зная, че според тях не биваше да ме пускат да наблюдавам, но аз бях като омаяна. Начинът, по който използваха инструментите, беше съвършен. Изглеждаше така спокойно и целеустремено, като математическа задача, когато знаеш, че решението ѝ ще бъде точно такова, каквото трябва да бъде. Помислих си, че прилича малко на приземяване на реактивен самолет от пет мили височина — начинът, по който колелетата докосват земната повърхност, леко подскочат и спират на точното място. Можеш да си помислиш, че е като симфония — осемдесет

или деветдесет музикални инструмента, управлявани от диригентската палка, като всеки се включва в определената секунда. Навреме. На място. Съвършенство. Миналата седмица гледах червеното сърце на един човек, неговото червено сърце беше открито. А тази седмица видях този човек да седи в леглото, да чете вестник и да си хапва обилна закуска. Когато го погледнах, собственото ми сърце заби учестено.“

— Надявам се, че също така се и забавлява там — каза Джим.

— О, несъмнено! Гил е с нея, а той обича да си прекарва добре, нали си спомняш. Заведе ни на вечеря на върха на някакъв небостъргач на Пето Авеню. Цените бяха невероятни. Но гледката е великолепна. В събота и в неделя следобед ходихме в музея. Беше прекрасно, изкуството, картините, Джим, има експонати от цял свят, за които само бях чела. Китайската зала, всичко е изключително красиво, всички тези изящни клонки и цветчета. Слушай, Лора не може да разбере защо не отделиш малко време да видиш Ню Йорк отново. Искан да отидеш. Докато бях там, ми повтаряше това всеки ден.

— Не мога да повярвам, че ми говориш такива неща — каза той, усещайки как гневът се надига в него.

— Добре. Съжалявам. Не исках да те засегна.

Известно време мълчаха. Сред царящата между двамата тишина водопадът ечеше подобно на далечна гръмотевица. Последните думи на Кейт, споменът за един отминал живот се въртяха в главата му като вихрушка: той нито искаше, нито имаше нужда тези спомени да нарушават сегашния мир.

— Можеш ли да познаеш какво направи Лора с чека, който й даде за рождения ден? Похарчи почти всичките пари за една илюстрирана история на медицината, започваща от времето на египтяните. Те са оперирали перде на окото, струва ми се. — Кейт се опитваше да компенсира неуместните си забележки за Ню Йорк и продължи: — Не е ли типично за нея, обикновено внимава много за какво харчи, а пръска толкова пари за една книга!

— Да, типично е за нея.

И той си помисли за подвързаните с кожа съчинения на Джеферсън, купени от Пето Авеню преди толкова много години. Колко много приличаше на него самия! Детето на Джим, взело лицето на Лилиан, с тези невероятни сини очи и тази пленителна и все пак малко тъжна усмивка...

— Ричард каза ли ти, че ще ходи в Ню Йорк следващата седмица? Всъщност ще пътува до Бостън за събирането на групата за опазване на дивата природа, но смята да остане да пренощува в Ню Йорк, за да се види с Лора.

— Да, каза ми.

Погледите им се срещнаха. Погледът на Кейт казваше: *Няма ли да е истинско чудо, ако двамата станат двойка и се настаят да живеят наблизо?* Лора би могла да практикува медицина тук, в града, може би в новото крило на болницата, за чието построяване бе допринесъл и баща ѝ. О, това би било страхотно в днешно време, когато младите скитаха из цялата страна, а семействата бяха разпръснати в няколко щата.

— Скоро ще се стъмни — каза Кейт. — Най-добре да слизаме надолу.

Когато слязоха в подножието на хълма, Ричард прекосяваше двора. Той поздрави Джим и побърза да го осведоми:

— Ходих отгатък потока, на северната нива. Струва ми се, че сме преборили плесента, Джим. Поогледах десетина дървета и не открих никаква следа от нея.

— Добра работа! Страхотно, една грижа по-малко. Хайде, ела вътре да пийнем по едно по този случай.

— Донеси питиетата отвън — рече Кейт на сина си. — Джим обича да слуша квакането на дървесните жаби.

Тя знаеше. Винаги бе знаела какво обича, какви са предпочитанията му. Е, почти винаги.

Дървесните жаби правеха акробатични номера и пееха, а вечерният въздух бе натежал от аромати.

ГЛАВА 26

Осветена от единствена настолна лампа, стаята на Лора бе изпълнена с горски сенки, докато уличната лампа един етаж по-надолу беше като пълна бяла луна, принадлежаща на небето. Само шумът от преминаващите коли, съвсем редки в този късен нощен час, беше знак, че тя не си е у дома във фермата „В полите на планината“.

„Част от мен винаги ще бъде там — мислеше си момичето. — Но по-голямата част знае, че мястото ми е тук, където съм сега.“ И като дръпна към себе си шестата част от все така подвързания си в червена кожа дневник, започнат преди тринайсет години, тя започна да пише.

„Все още съм напълно будна и в главата ми се въртят най-различни мисли. Може би защото денят беше толкова пълен: цялата сутрин на лекциите водих записки като луда, като се има предвид, че последните изпити са след шест седмици. След това доктор Ламбърт ме покани да я придружа на посещение при няколко пациенти. Тя ми напомня за онези лекари от колежа, които понякога ми позволяваха да наблюдавам някоя манипулация и се удивляваха, че не ми прилошава при вида на разранена плът и кръв. Хората бяха толкова добри към мен, така ме окуражаваха, дори в гимназията, и когато си мисля за това, съм им много благодарна.

Доктор Ламбърт казва, че Медицинският институт не е същият, какъвто е бил през младите й години. Сега много по-бързо преминаваме от учебниците към реалния живот. Аз мисля, че това е много хубаво. Може да се каже, че от главата всичко отива направо в сърцето.

Днес за първи път прекарах следобеда в спешния кабинет и видях един човек да умира. На практика за пръв път наблюдавах как настъпва смъртта и това със сигурност не прилича на описанията в романите, дори в някой много добре написан роман. Човекът бе ранен в автомобилна

катастрофа. Когато го погледнах нещо в мен сякаш усети надвисналата гибел, макар че не знам как стана това, защото той не изглеждаше чак толкова зле. Чудя се дали и той не усети бедата, също като мен. Беше напълно в съзнание...

А сега се питам: ако някой е тежко болен от неизлечима болест и не знае, лекарят казва ли му истината? И ако е така, как лекарят намира точните думи? Може би трябва да стана акушерка. Тази работа е изпълнена с радост в деветдесет и девет процента.

Но от друга страна, може би не бива да се свивам от страх пред нещастните. Моят живот дотук беше толкова лек и защитен, почти ми се струва, че съм длъжница на добрата фея. Никога през живота си не съм имала истински проблем. Освен понякога, но тогава бях малка и се чудех от някои неща за майка ми; предполагам, че е съвсем естествено.

Да, несъмнено трябва да се насоча към някоя по-трудна област и да си платя дълга към добрата фея. Да, би трябвало.

След обяда имах още едно преживяване. На път към къщи случайно минахме покрай една от прочутите аукционни зали, където можеш да си купиш хубава малка картинка за около половин милион или за трийсетина милиона. Или бог знае за колко милиона. Тъй като сме любопитни, тримата с Гил и Ричард влязохме вътре. Някои от картините са великолепни. Мога да си представя как бих се почувствала, ако вляза у дома и видя пред себе си нещо толкова красиво като онези провансалски пейзажи. Някои от най-скъпите обаче не бих приела дори като подарък. То се знае, изкуството не е най-силната ми страна.

Разглеждахме картините известно време и като си тръгнахме, към нас се присъедини някакъв познат на Гил. Беше страшно приказлив, още един адвокат с безкрайната му история за нечий бракоразводен процес, а после разказваше за търг на картини. Не бих искала да съм омъжена за такъв като него. Видя ми се хитър и груб.

Гил казва, че понякога съм прекалено сериозна. Не намусена или досадна до степен, че някой да има нещо против, но прекалено загрижена, за да е добре за мен. Може да е прав, но аз не мисля така. Аз никога не съм нещастна, просто съм загрижена. Ако човек смята да посвети живота си на лечението на болните, той трябва да е загрижен, нали така?

Нашите умове, неговият и моят, работят по различен начин. Неговият е много по-бърз. Предполагам, че е така, защото да си адвокат, като че ли означава да не позволяваш на никого да те надхитри. Той нарича правото вид интелектуална игра и го обича. Според мен острият му ум и чувството за хумор представляват част от неговия чар.

Вечерта прекарах добре, макар че Гил определено не беше доволен от срещата с Ричард, сигурна съм, и Ричард би предпочел една тиха вечеря без него. Колкото до мен, аз бях с копринената рокля на цветчета и се наслаждавах на това, че съм в луксозен ресторант с двама кавалери. Ново преживяване!

Затова Гил имаше чувството, че са му попречили да прекара вечерта с мен чрез измама. Бях толкова заета да уча за изпитите, че не сме излизали цяла седмица. Той не иска да демонстрира отношенията ни пред Ричард. Не зная защо, но на мен някак си не ми харесва да изтъквам него пред Ричард. Нямам причини да смятам, че Ричард би имал нещо против — сигурна съм, че би трябвало да знае за нас — и все пак навярно би имал нещо против. Връзката ни е доста необичайна, обичаме се, но не съвсем, ако в това има някакъв смисъл.

Достатъчно за днес. Новият ден почти е настъпил.“

Трите кучета, които тичаха надолу по пътеката пред двамата екскурзианти, първи забелязаха непознатата кола, спряла близо до къщата.

— Каква е тази кола? Чакаме ли някого, Джим?

— Никого. Погледни, вратата на кухнята е отворена.

— Кой ли може да е влязъл?

— Не се притеснявай. Принс нямаше да върти опашка, ако не смяташе, че всичко е наред. Но кой...

— Рик! Какво прави той тук?

Младият мъж им махаше, значи не беше нещо лошо и май държеше сандвич в ръка.

— Какво става? — извика Джим. — Би трябвало да си в Бостън, нали така? — И както винаги, в главата му звънна сигнален звънец. — Лора? Дали Лора...

— Не, не, тя си е много добре! И никога не е била по-добре. Снощи тримата — тя, Гил и аз, прекарахме страхотно, вечеряхме в ресторант. Тя си хапва добре, изяде своя десерт, омете и половината от моя. Влизайте. Отворих една консерва със супа, на печката е, всеки момент ще изкипи.

— Добре ли се чувстваш? — Въпросите се изстрелваха през кухненската маса. — Какво се случи в Бостън? Защо промени решението си?

— О, някакво объркване, нещо, което изникна в последната минута. Главната фигура, ораторът не успя да дойде. И тъй като исках да чуя именно него, не си струваше да пътувам до там. Тази супа е много хубава за консерва.

Някак смътно раздразнен от нехайното отношение на Ричард към онова, което би трябвало да бъде нещо като специална мисия, Джим възрази:

— Съжалявам, но историята ти не ми звучи смислено. Цяла една тридневна конференция, посветена на опазването на земята, не може да зависи от един човек, без значение кой е той.

— Е, може би преценката ми е била погрешна. Ако е така, съжалявам. Долу, Принс. Отивай да ядеш храната, дето ти я предписа докторът. Добро момче.

Говорейки още по-тихо от обикновено, Кейт го попита:

— Има нещо друго. Какво всъщност те доведе у дома, Рик? Хайде, изплюй камъчето.

— Е, има едно-две неща, но нека първо да си изям супата и сандвича.

— Сигурно е нещо за Лора и направо не смееш да ни го кажеш — рече Джим.

— Не. Не, Джим, кълна се, че няма нищо. Лора е съвсем добре. Здрава и щастлива, както обикновено.

Сигналният звънец обаче продължаваше да звъни в главата на Джим. Изминаха няколко минути, през които в кухнята се чуваха само добре познатите тихи звуци: кучетата хрупаха твърдата си храна; чайникът започна да свири, докато Кейт не стана да го изключи; лъжицата на Рик току се чукваше в стената на купата.

Но ръката, която държеше лъжицата, трепереше и разсипваше супа по покривката. Джим не издържа повече.

— Хайде, казвай! — нареди той. — Недей да ни щадиш. Не ни тормози повече. Какво има?

Рик отместил стола си и вдигнал поглед към тях, толкова разтревожен, сякаш безмълвно ги умоляваше да го разберат и да се смилят над него.

— Може би трябва да отидем някъде, където столовете са по-удобни — рече той. — Това е дълга история. Но май ще трябва да я съкратя.

В стаята, наричана „бърлогата“, а понякога и „библиотеката“, където книгите им — неговите и на Кейт, се бяха смесили, Джим погледна третата полица от горе надолу. Там стоеше подвързаният с кожа том на Джеферсън. По-късно щеше да си спомни съвършено нелогичното си предчувствие, че този обикновен предмет по някакъв начин ще е свързан с онова, което Рик се готвеше да каже.

— След вечерята снощи решихме да се разходим и влязохме в една от онези аукционни зали, където търгуват с произведения на изкуството с музейна стойност, все ценности за финансови магнати, нали разбирате, струващи милиони. То се знае, ние с Лора никога не бяхме виждали такива неща, но Гил беше виждал и ни разказа много за тях.

Докато се прибирахме, срещнахме някакъв адвокат, работел в една сграда с Гил, но не в същата фирма. Беше късно, затова първо изпратихме Лора до квартирата ѝ.

После този човек ни каза, на Гил и на мен, че една от картините в аукционната къща била изтеглена от търга със съдебно нареждане и той просто бил отишъл да провери дали нареждането е било изпълнено. Собствеността върху произведението си оспорвала някаква разведена двойка, и двамата имали претенции към картината. Рик

млъкна и въздъхна, сякаш говоренето го бе изтощило. Помести стола си и настъпи дълга пауза.

— Продължавай — каза Джим.

— Жената била клиентка на фирмата на този човек, историята ѝ е много интересна. Всъщност познатият на Гил разказа всичко това, защото му се струваше забавно. Та преди около двайсет години или повече един от бившите съпрузи на тая жена отвякъл двегодишната им дъщеря и оттогава нямало и следа от тях. Никаква, ама съвсем никаква, каза той. Макар всичко да се е случило толкова отдавна, в кантората много се говорело за тия хора. Името на мъжа започвало с Д, Дъглас ли или Доналд Някой си, той не беше съвсем сигурен. А фамилното му име пък започвало с В или с У.

Дъхът на Джим отново замря и той пак повтори:

— Продължавай.

Кейт се пресегна през страничната облегалка на креслото и състрадателно сложи длан върху ръката му. Със състрадание бяха пълни и очите на Ричард, които сега срещнаха неговите.

— Странното е, че този човек е... бил е... добре известен елитен адвокат, голяма клечка. Би могло да се напише книга за всичко това... нали... — каза той.

Какво друго е тишината, освен отсъствието на звук. Безмълвие. Зашеметяващо. И всепоглъщащо. Като смъртта.

Изминаха минута-две и Джим наруши тишината:

— Какво друго?

— Това е всичко — отвърна Ричард.

— Откога знаеш за мен?

— От много отдавна.

— Откога по-точно?

— Бях на седемнайсет. Има ли значение?

— Да. Искам да знам.

И така, Ричард, който гледаше в пода, навън през прозореца в котката, заспала на парцаленото килимче, и във всяка друга посока, но не и към Джим, започна да разказва:

— Беше непосредствено след Деня на благодарността. Имаше един допълнителен тиквен пай, трябваше да е прибран във фризера. А аз така обичах тиквен пай... нали си спомняш. Затова слязох бос по задното стълбище и се промъкнах в кухнята. А вие двамата си

говорехте. Тихо, но все пак достатъчно силно, за да ви чуя през кухненската врата, която беше откритата. По гласовете ви личеше, че сте изплашени за нещо, и аз не се сдържах и взех да ви подслушвам просто защото бяхте толкова изплашени, че и аз се изплаших. Говорехте за нещо, което било писано във вестниците, за някакви хора, които търсели Джим, защото той бил отвлякъл Лора. Спомням си, че преди да сляза по стълбите, си мислех, че животът ни ще свърши по някакъв ужасен начин.

Но не се случи така, ето защо отидох на училище и през целия ден се стараех да не мисля за това. След няколко дни престанах да изпитвам ужас. Само знаех, че никога не бива да разберете, че съм ви подслушал, защото тогава щяхте да се страхувате, че мога да кажа на някого или дори съвсем случайно да се изтърва, и за вас би било ужасно да прекарате целия си останал живот с този страх. Бях сигурен, че няма да проговоря. Но как вие бихте могли да сте сигурни, че няма да проговоря? Затова погребях тайната в себе си. Трябваше да се преструвам, че нищо не съм чул. Трябваше.

Кейт започна да плаче и Джим ѝ каза:

— Ела тук, креслото е достатъчно голямо за двама ни.

През тънките им спортни пуловери чуваше ударите на сърцето ѝ. Какво ѝ беше причинил? Неговата катастрофа сега щеше да бъде и нейна, както винаги бе знаел, че ще стане, както някога я беше предупредил, че ще стане.

Спокойно. Спокойно. Това е. Този път наистина.

Погледна Ричард. Бедното момче. На седемнайсет е бил, вече не е бил дете, но не е бил и възрастен човек. Бедното момче!

Когато си възвърна дар-словото, той се обърна към него:

— Какво ли си си мислил за мен?

— Че сигурно не е било по твоя вина. — Очите му бяха пълни със сълзи. — Че трябва да си имал основателна причина. Спомних си как се държеше с татко, колко си добър с майка ми, с всички нас, с всички наоколо. Но толкова се страхувах... толкова се страхувам... за теб.

Страхува се за мен? О, не, за Лора, която никога не е знаела и никога не бива да научи. Лора, неговото малко момиченце. Какво за нея? Тишината бавно нахлу отново. Сякаш вече всичко бе казано.

Пролетното слънце, сега слязло ниско в небето, хвърляше последните си лъчи там, където свършваше килимчето и започваше голяят под. Отвъд прозореца, до който седеше Джим, престарялото пони, първото конче на Лора, пасеше в оградения двор. Чистотата, простата, неизменната невинност на всичко това...

— Според мен ти и мама може би трябва да заминете, да напуснете страната, преди да се е случило нещо.

— Не. Бягството никога не е било изход.

— Не казвам, че нещо непременно ще се случи, но е възможно.

— Не ни разказа цялата история, нали? Сега повтори всяка изречена дума, която можеш да си спомниш. Всяка дума е важна. Трябва ми цялата история.

— Гилбърт бил чувал нещо такова. Каза, че различни имена и случки се забивали в съзнанието му и го притеснявали, защото не можел да се сети къде е чувал за тях, но дни или месеци по-късно се сещал без никакъв повод — ей така, докато си миел зъбите или слушал новините, изведнъж всичко се връщало на мястото си. Колегата му се засмя и го предупреди да не му се обажда в един след полунощ, ако това някога се случи, защото подобна информация не му била необходима. Той нарече Гил типичен педант.

— Гил ще си спомни. Ще видите.

— Защо си толкова сигурен, Джим?

— Защото той има много остър ум. Човек на реда е, много амбициозен и *наистина* е педант.

Кейт се бе съвзела и го предупреди:

— Джим, скъпи, ти винаги страшно много се притесняваш, знаеш, че е така. Притесняваш се, когато някой настине, страхуваш се, че е пневмония. Притесняваш се, когато лапата на кучето е инфектирана. Единствено за себе си не се притесняваш. Права ли съм, Рик? — Опитваше се да го успокои, както и себе си. — Нали е страшно притеснителен? — добави настоятелно.

— Не мога да кажа, мамо. Това име може внезапно да изникне в паметта на Гил, но може и да не стане. Ако той не се сети, тогава нищо няма да се случи. Как ще разберем?

— Ще разберем — каза Джим.

— Кажи ми! — умолително изрече Кейт, стискайки ръката му. — Смяташ, че ме щадиш по този начин. Кажи ми какво мислиш

наистина.

— Мисля, че ще разберем, ако и когато нещо се случи. А междувременно ще живеем така, както сме живели през всичките тези години.

И така, сезоните се сменяха по обичайния си нормален начин. Лора си дойде у дома за кратка лятна ваканция. Провинцията се пържеше в преминаващата гореща вълна, в града се състоя обичайното парадно шествие по случай Четвърти юли, след което семейство Фулър покани приятелите си на грандиозно барбекю, разбира се, присъстваха семейство Скофийлд и други като тях, всички много заети хора от градския съвет, от училищата и болницата, онези енергични и добри хора, които Джим бе събрал около себе си през годините. „Силните на деня“, така ги наричаше Кейт. Семейство Фулър, фамилията Фулър, се върна към обичайната си практика да плува в езерото и да ходи на екскурзии сред прохладата на хълмовете. Ричард плати първата вноска за парцел от двайсет и пет акра и по този начин „закръгли имота на идеален квадрат“, както обичаше да казва. Поръчки за ранно есенно садене пристигнаха толкова бързо, че Кейт нае секретарка на непълнен работен ден, която да навакса с бумажината. А Джим имаше толкова работа като управител на фермата „В полите на планината“, че не му оставаше много време да мисли за каквото и да било друго.

Случката, за която бе съобщил Ричард, се споменаваше изненадващо рядко. Само веднъж, когато Лора си дойде за Деня на благодарността и оживено се разприказва за работата и забавленията в Ню Йорк, а после заговори за комичните си спомени, се получи конфузна ситуация.

— О, тиквен пай! — каза тя и престорено въздъхна. — Едно време смятах, че ще се пръснеш от ядене, Рик. Какви огромни парчета си крадеше! Две от масата на вечеря, а за третото се промъкваше, докато почиствахме кухнята или когато всички вече бяха заспали.

Три чифта очи трепнаха, срещнаха се и се разделиха. „Може би — мислеше си Джим — всички ние, без да си го признаваме, сме се поддали на суеверието, че ако не говориш за лошото и ако дори не мислиш за него, то ще изчезне. Или може би просто се държим като

средно интелигентни хора, които не желаят да пилеят скъпоценното настояще, страхувайки се за бъдещето.“

Но в редки моменти и сякаш някак съвсем без причина го пронизваше неприятна мисъл. Всъщност не беше необходимо Кейт да научава онова, което Ричард бе научил в Ню Йорк. След като нито тя, нито някой друг би могъл да направи нещо, защо трябваше да носи тези мрачни мисли? Чудеше се на Ричард, на неговия кураж и почтеност да крие в продължение на толкова много години страховете си — за майка си, за Лора, за всички тях.

Дъждовната зима отмина, последва я уханна пролет и скоро щеше да се навърши една година от изживяния шок. Значи Гилбърт явно не бе свързал името Доналд Улф с Джеймс Фулър.

После, един ден в разгара на пролетта, Кейт донесе у дома модно списание, което бе чела във фризьорския салон.

— Помислих, че може да искаш да видиш това — каза му тя, — а може и да не искаш, а?

„Това“ беше цяла страница със снимки на хора, присъстващи на модно събитие в някакво тропическо кътче. И там отново беше Лилиан, облечена с рокля на прочут дизайнер, с бляскава усмивка, застанала до нов мъж.

— Този е нов, нали? Последният, доколкото си спомням, изглеждаше на половината на годините й. Този изглежда два пъти по-стар от нея.

Кейт говореше с презрение, докато Джим просто четеше бързо и пресмяташе. Новият мъж на Лилиан бе представен като „предан спътник, който рядко посещава Съединените щати, но е прекарал тук последните два месеца, защото тя имала спешна работа“.

Може би картината. *Ако някога забогатеея, ще колекционирам произведения на голямото изкуство.*

Но пък „спешната работа“ можеше и да е друга, нали? От друга страна, бяха изминали две години от дипломирането на Лора, когато се бе появил досадният му съученик, и нямаше никакви последици от това.

— Ето, че ти развалих вечерта — съжали Кейт. — По изражението ти личи какво мислиш. Не биваше да ти го показвам.

— Добре съм — нехайно изрече той, — просто ми се вижда много забавно как тя води на каишката тези миниатюрни кученца.

Никога не е обичала кучета. Всъщност направо не можеше да ги понася около себе си.

— Тези породи кученца обаче сега са на мода.

— О, това било значи. Сега разбирам — отвърна той, сякаш всичко бе една шега.

Списанието отиде в кофата за смет и темата бе забравена. Или може би забравена между Джим и Кейт. Защото на следващия ден се появи отново — между Джим и Ричард.

— Мама е притеснена. Каза ми за онези снимки в списанието, за... за това, че тя е в Ню Йорк по работа. Какво мислиш?

— Нямам представа.

— Но ако Гил се беше сетил за името, със сигурност щеше да ти се обади, нали? — колебливо каза Ричард. — Сигурен съм, че той нямаше да отлага, ако знаеше. Или пък колегата му, по-точно фирмата му щеше да съобщи на полицията.

— Нещата не стават така. Понякога, за да се сглоби едно съдебно дело както трябва, са нужни две седмици или дори два месеца. Областният прокурор в Ню Йорк трябва да се свърже с колегата си тук и да му представи доказателствата. На теб може да ти изглежда, че това става бързо и просто и аз мога да разбера защо. Но преди някой да бъде арестуван, трябва да се премине през определени процедури. А Лора вече не е малко дете, което да е в опасност, така че няма риск, няма защо да се бърза.

— Е, аз, то се знае, не съм адвокат, но все пак ми се струва, че не е възможно Гил да се е сетил за името. Според мен той няма да повярва, че е възможно, дори да можеше да си спомни името. Ще си каже, че е грешка.

Джим погледна към мирния пейзаж навън. В зеленчуковата градина царевичните кълнове бяха наболи от земята, а кучетата се бяха излегнали и спяха на сянка.

— Аз не съм чак толкова сигурен — промълви той, като си мислеше, че никой адвокат, който тежи на мястото си, не би повярвал, че е възможно. — Не, Рик, ако се случи, ще бъде като гръм от ясно небе.

ГЛАВА 27

В една прекрасна сутрин в хубавата стая на Лора, където априлското слънце къпеше перваза на прозореца, а задачите ѝ за седмицата бяха привършени и тя бе готова за сутрешната тренировка в гимнастическия салон, звънецът на вратата иззвъня стряскащо и пронизително. Е, за бога, кой можеше да е толкова нетърпелив в осем без петнайсет?

Тя отвори вратата. Пред нея стояха двама мъже, единият с камера, която тикна в лицето ѝ.

— Бетина Улф? — извика той.

— Не! Ей, какво си мислите, че правите? — Онзи с камерата вече беше преминал през прага. — Какво искате? Махайте се или ще извикам полиция!

— Няма от какво да се страхувате, мис. Вие сте голямата новина, това е всичко. Става въпрос за майка ви.

— Майка ми ли? За бога, какво се е случило? Къде е тя?

— Точно сега ли? Някъде из Европа, нищо не се е случило с нея. Сега, като чуе новината, ще се върне. Слушайте, ние само...

Вратата на асансьора едва се беше отворила, когато Гил изхвърча отвътре и се втурна по коридора.

— Какво правите тук? — извика той. — Притеснявате госпожицата! Я се махайте! И по-бързо!

— Нищо лошо не сме направили, мистър. Не я притесняваме. Голямата новина, това е всичко. Вестникари сме.

— Не, не! Махайте се! Оставете я на мира.

Гил ги избута, влезе в апартамента, затвори и заключи вратата и прегърна Лора през раменете.

— Изплашена си до смърт и не те обвинявам. Тези глупаци! Глупаци!

— Но какво става? Какво правиш тук?

— Имам уговорена среща близо до гимнастическия ти салон, затова си помислих, че ще можем да отидем до там заедно.

— Кажи ми истината — настоя тя, — защото аз не ти вярвам. Знаеш ли какво става? Че тези мъже ще дойдат? Кой се връщал със самолет от Европа? За какво говорят?

— Не съм сигурен... чух...

— Ще престанеш ли да пелтечиш?

— Не знам. Има някакво объркване. — Гил безпомощно вдигна ръце. — Мисля, че трябва да говориш с баща си.

— Защо? Нещо лошо ли се е случило с татко?

— Не, не. Просто той ще може по-добре да отговори на въпросите ти от мен. Наистина, скъпа. Свързано е с него, с неговите работи. Но не е болен. Не се притеснявай. Просто му се обади.

— О, това са някакви глупости! Няма ли какво друго да правят, че изпращат здрави и силни мъже да торможат обикновените граждани с подобни дивотии? Какво би могъл да знае баща ми за това? Защо не ми отговаряш... Какво има?

— Продължавам да смятам, че трябва да говориш с баща си. Той ще ти обясни. Аз не знам нищо.

— Добре, ще му се обадя. Това е абсурдно.

Телефонът звънеше ли, звънеше, звъняха всички апарати — в офиса на Кейт, в офиса на Джим, на горния етаж и в кухнята. Къде бяха отишли всички? Да, нещо се беше случило, може би с Рик. Той шофираше прекалено бързо. Все му четяха конско за това. „Моля те, нека да не е Рик или някой друг. Моля те, не...“

— Ало? — каза Джени.

— Джени? Какво правиш там? Добре ли са всички? Какво се е случило?

— Те са... Всички са в града. Имаха работа там. Някои поръчки. Затова аз дойдох да отговарям на телефона вместо тях.

Гласът ѝ звучеше странно, някак неестествено бодро, както се говори на тежко болен или се избягва някаква тема.

— Какво криеш от мен, Джени?

— Аз? Да крия? О, нищо, скъпа. Съжалявам, че ще трябва да затворя телефона. Една тенджерка ври на печката. Ще им кажа, че си се обадила.

Лора остави слушалката и погледна Гил. Той бе взел един молив от масата и го въртеше в пръстите си, като току изваждаше и прибираще графита.

— Не е честно така да си играете с мен, каква е тази тайнственост — гневно каза Лора. — Първо ти, а сега и Джени.

— Джени?

— Познаваш я. Детската градина надолу по шосето. О, хайде остави тоя молив и говори с мен, а?

Когато Гил се приближи, за да я притегли към себе си, Лора се дръпна.

— Най-добре да ми кажеш какво става! — изрече яростно.

Гил не отговори. Гледаше ноктите си.

След миг каза бавно:

— Наистина смятам, че трябва да си отидеш у дома. Ако онези дойдоха при теб, същото може да се е случило и с баща ти.

Тръпки на някакъв ужасен, неназован страх плъзнаха по цялото ѝ тяло.

— Да. Да, трябва да отида, разбира се.

— Ще дойда с теб.

Когато опря отново буза на облегалката, тя чу как кръвта пулсира в ушите ѝ в такт с биенето на сърцето. Небето се носеше отвън зад прозореца. Тя бързаше да се прибере у дома и в същото време се страхуваше да отиде там поради онова, което навярно я чакаше. Навярно нещо странно се бе случило, но нямаше от какво да се страхува. Гил държеше ръката ѝ, а с другата си ръка държеше книга, която не бе погледнал, откакто я извади от ръчната си чанта. Никой от двамата не бе продумал.

Късно следобед самолетът се приземи и наеха кола.

— Трябва да ме насочваш по тези пътища — каза той.

— Гил, ужасно се страхувам от онова, което ще открия там.

— Каквото и да е, няма да е краят на света. Опитай се да го запомниш.

Къщи, села, магистрали и пръснатите наоколо ферми бяха все така непроменени. На един кръстопът видяха малка табела със стрела, сочеща пътя към фермата „В полите на планината“. Някой бе разпилял товар чакъл; гумите на колата захрущяха по него и тя спря пред къщата, която изглеждаше непроменена. Значи нищо лошо не се беше случило в края на краищата.

Един от старите земеделски работници дойде до вратата. Той се беше грижил за кравите на дядото на Ричард и макар че не бе съвсем с всичкия си, все пак се занимаваше с някои дребни поправки из фермата.

— Ей, как си, Лора? Не знаех, че ще идваш. Никой не ми е казал. Никой не ми е казал нищо. Тука всичко е с главата надолу. Лош ден. Лоши дни. Никога не съм си мислил, че ще доживея да видя такова нещо. Казах си, аз...

— Какво нещо? — прекъсна го Лора и на свой ред беше прекъснатата.

— Закарах бедничкия мистър Джим тази сутрин. Никога не съм си помислял, че ще доживея да видя такова нещо, той, издокаран с хубавия си костюм...

— Къде го закара, Боб? Къде?

— Ами в затвора. Капитан Ферис дойде от градската полиция и аз знам, че му беше много тежко да замъкне мистър Джим, но...

Преди тя да успее да издаде звук, Гил я заведе до дивана.

— Седни, седни. Татко ти е добре. Това е само формалност. Ще се върне и сам ще ти разкаже всичко. Моля те. Повярвай ми. Той е добре.

— Ето — каза Боб, — виж тука. Всичко е във вестника, новини от окръга, дойде тази сутрин. Чети какво се е случило.

„Джим Фулър е Доналд Улф, отдавна търсен за отвличане. Свързахме се по телефона с Лилиан Сорм в нейния дом във Франция — една разплакана майка ни описа мъчителния си копнеж за своето бебе Бетина Улф, отвлечено преди повече от двадесет години от бащата, прочут нюйоркски адвокат, превърнал се междуременно във фермер.“

Думите се размазваха пред очите ѝ, стаята се въртеше около нея, а Лора продължаваше да чете.

„Мистър Улф, известен в тази общност като Джим Фулър, собственик на фермата «В полите на планината», е развивал активна дейност на местно ниво като щедър благотворител, съветник в борда по образованието, в администрацията на болницата «Сейнт Клеър» и...“

Лора изпищя. Вестникът падна на пода. Стаята се изпълни със зловещите ѝ писъци. И още докато ги чуваше, бе в състояние да проумее, че това е истерия. Тя можеше да те събори от ръба на пропастта и надолу, надолу, докато собственият ти ужасяващ глас звучи в ушите ти.

— Дай ѝ да пийне нещо — каза Боб. — Мистър Джим държи брендито ей там, в оня шкаф. Видях къде го държи оня път, когато си поряхах пръста с триона.

Лора се беше вкопчила в страничната облегалка на дивана. О, господи, о, господи, щеше да повърне. Повръщаше. Искаше да умре. Това не беше вярно. Татко не би направил това. Не можеше да е вярно.

— Вярно ли е, Гил? Не, не е вярно. Ти си знаел, Гил. Ти си знаел и не ми каза.

— О, Лора, не ме обвинявай. Какво мога да направя за теб? Това не беше моята история, за да ти я разкажа. Пък и не знаех всичко. О, не плачи. Не, по-добре плачи. Изплачи си мъката, по-добре е...

— Тя има нужда да пийне нещо. Накарай я да вземе чашата. Ето, позволи ми...

— Не, не, Боб, прекалено силно е за нея. Не е свикнала с това питие. Няма да се задържи в стомаха ѝ. О, скъпа, ти винаги толкова много се чудеше за майка си. Сега ще можеш да си с нея. Ще бъдеш добре. Отново ще се оправаш, ще видиш.

— През целия ми живот всички тези лъжи, лъжи! Дори името ми не е мое! Прочети ми останалото. Вярно ли е? Да, трябва да е вярно. Нямаше да отпечатат такава дълга статия, ако не беше вярно.

„Лилиан Сторм, наскоро разведена с финансиста Артър Сторм, разделя времето си между Ню Йорк и своя дом в чужбина. Добре позната в светските среди, тя е

прочута с благотворителната си дейност и колекцията си от произведения на изкуството. Бетина, нейното единствено дете, е израснала във фермата «В полите на планината» и днес е студентка по медицина в Ню Йорк. Многобройните ѝ приятели в тази област отдавна я познават като Лора Фулър, отлична студентка, плувкиня и баскетболна звезда...“

— Как е могъл да причини това на мен и на майка ми? Искам да я видя! Моята майка? О, боже мой, как е възможно човек да извърши такова нещо?

— Те са си у дома — каза Гил. — И Рик току-що пристигна с колата. Има някой с него.

— О, бедната Кейт! И нея е излъгал. Бедничката мама! — възкликна Лора и протегна ръце, когато Рик и Кейт влязоха в стаята.

— Не, скъпа, не съм „бедничката Кейт“. Можеш да кажеш „бедничкият Джим“. Той е толкова смел. Сърцето ми ще се пръсне заради моя Джим. Значи си научила толкова скоро? И си дошла със самолета веднага, за да бъдеш с него? Бог да те благослови.

Изминаха няколко секунди, преди тези думи да придобият разбираема форма: „за да бъдеш с него“... „колко е смел“... „бедничкият Джим“... Лора скочи на крака, като едва не събори Кейт. В гърдите ѝ сякаш избухна изгарящ вулкан.

— Какво приказваш? Дошла съм, за да бъда с него? Измамник. Лъжец. Унищожител на... на цял един свят, моя свят... и твоя, и ти ми разправяш колко бил смел? Ще полудея. Да, направо се побърквам, сънувам, защо не мога да се събудя? И ако това е само кошмар, защо ми се явява? Господи, отвратена съм. Направо съм отвратена. Коя съм аз? Как се казвам? Там пише, че името ми е Бетина Улф. Божичко, какво става, полудявам ли?

Всички стояха там и я гледаха, шокирани и безпомощни, с глупавите си опулени лица; старецът бе изплашен, бузите на Кейт бяха мокри от сълзи, Гил бе онемял, а Ричард и доктор Скофийлд, застанали най-отзад, приличаха на статуи.

Доктор Скофийлд прокара ръка по челото си.

— Не полудяваш — каза той твърдо. — Естествено е да си в шок.

— Да, шок. — Тя се обърна към Кейт. — Него ли жалиш? Какво ти става? Той те е лъгал, превърнал е целия ти живот в лъжа, а ти...

— Не — много тихо изрече Кейт, сякаш това ѝ струваше огромно усилие. — Не, не. Аз знаех, баща ти ми каза истината от самото начало.

— Да не искаш да кажеш, че си знаела всичко това — за майка ми и мен?

Кейт впери отчаяния си поглед в лицето на Лора.

— Да.

— Ти! На кого изобщо да вярва човек? Ами ти, Рик? Ти знаеше ли също?

— Да.

— Гил?

— Всъщност не. Просто само нещо смътно... несигурно. Преди два дни не знаех на какво да вярвам.

— Доктор Скофийлд?

— Не.

Обхождайки с поглед притихналата стая, Лора изпитваше само омраза. Един затворник би трябвало да изпитва такава омраза към своите палачи; те бяха всесилни и тържествуващи; биха ли могли Ричард и Кейт някога да изличат злото, което ѝ бяха причинили? Можеха ли да отменят това унижение, тези пропиленни години?

И изведнъж, преди някой да успее да я спре, Лора изтича в коридора, където Боб бе потърсил убежище, втурна се нагоре по стълбите препъвайки се и влетя в стаята, където хубавата жена се усмихваше от снимката с красива рамка. Грабна я, изтича долу и я пхна в лицето на Кейт.

— Това! Това майка ми ли е? Или е още една лъжа? Кажи ми истината, ако можеш.

— Това успях да намеря, беше най-близо до описанието на баща ти. Той не притежаваше нейна снимка, а смяташе, че ти ще искаш.

Обезумяла от ярост, Лора вдигна снимката над главата си и я запокити в камината.

— Тогава значи всичко, което някога сте ми казвали, е било лъжа и измама. Как бих могла пак да имам доверие на когото и да било в този свят, ако вие сте били в състояние да причините това на едно дете? — Тя ридаеше. — Как е възможно един човек, един баща да

причини това на детето си? И на майката на детето си също... Как трябва да е страдала тя! Спомням си някои неща, онзи човек на моето дипломиране, въобще не подозирах, че може да говори истината. Че защо да подозирам? Защо би го направил, който и да е? Но сега... Нищо чудно, че никога не пътувахме, просто си стояхме тук, криехме се... О, сега разбирам, сега разбирам всичко. Знам.

— Всичко това не се е случило просто от само себе си — тихо каза Ричард. — Ти трябва да изслушаш и другата страна, говори с баща си, така е справедливо, и тогава...

— Добре. Ще го направя. Заведете ме при него. Гил, ти ще ме закараш. Хайде да вървим. Да, искам да чуя какво изобщо би могъл да ми каже.

Ричард протегна ръка, сякаш да я спре.

— Не сега, Лора. Не е позволено.

О, да. В затвора. Нейният баща. И извика високо, не зададе въпрос, а просто установи факта:

— В затвора!

— В понеделник ще му бъде предявено обвинение — обясни Ричард. — Днес беше твърде късно. Утре е неделя, така че не можем да направим нищо преди понеделник. Но наистина имаме вече адвокат. Всъщност един адвокат предложи услугите си, Харолд Маклафлин. Той познава Джим и иска да го представлява.

Доктор Скофийлд попита:

— Какво ще стане в понеделник?

— Ще се признае за виновен и ще го пуснат под гаранция. Ние с мама ще гарантираме с фермата. Естествено, съдебният процес ще се гледа в Ню Йорк.

— Трябва ли да е там? — умолително попита Кейт.

— Мамо, всичко това се е случило в Ню Йорк.

Доктор Скофийлд въздъхна.

— Разправят, че той някога е бил адвокат там, голяма клечка.

— Джим никога не се е смятал за голяма клечка в каквато и да е област — каза Кейт. — Той винаги беше много непретенциозен. — Тя седна, закривайки лицето си с ръце.

— Да, непретенциозен — каза Ричард — и мъдър. Винаги когато имах проблем или трябваше да се вземат някакви решения...

Лора го прекъсна с вик:

— Ти забравяш истинската жертва. Майката. *Моята майка!* Гил, заведи ме при нея. Ако няма самолет, можем да отидем с колата. Толкова ми е зле... Не мога да стоя права. Ще легна на задната седалка. Тръгваме сега. Ще направиш това за мен. Моля ти се, Гил?

— Виж какво — много строго заговори доктор Скофийлд. — Ще ти предпиша нещо, което ще ти помогне да поспиш тази нощ, Лора. Някой от младите мъже да занесе рецептата в аптеката, преди да са затворили.

— Не — каза Лора. — Няма да остана в тази къща. И не вземам наркотици. Ще приема реалността, няма да бягам от нея.

— Това е лекарство, Лора. Аз не съм търговец на наркотици.

— Няма да остана тук, в тази къща!

— Няма друго място, където да отидеш. Ще останеш тук. Пък и не си в състояние да пътуваш. С Кейт ще те заведем горе и ще те сложим да си легнеш.

Когато се събуди, стаята беше сива, а дъждът трополеше по стъклото на прозореца със силата на гнева. Преди още да стане от леглото, Лора знаеше, че от север е дошла буря.

Нещо, може би хапчето, дадено ѝ от доктор Скофийлд, или някакъв чудноват каприз на нервите, хормоните, гените ѝ — няма значение кое точно — бе превърнало вчерашната ѝ безпомощност в твърда решителност. Каквото и да беше, то я накара да се надигне и да стъпи на пода.

Утре щеше да бъде заедно с майка си. Майка. Жената, която я беше родила. Лора погледна към бюрото, където бе стояла фалшивата снимка, усмихнатата фалшификация, която бе обичала толкова, за да ѝ направи копие за бюрото си в Ню Йорк.

Някой почука на вратата.

— Може ли да вляза? Чух, че се движиш из стаята. Помолиха ме да остана тук, за да не се събудиш в празната къща — каза Джени.

Изглеждаше смутена. Изглеждаше дребна, тази възпитателка, която някога ѝ се беше виждала толкова висока, със своя авторитет. „Тя несъмнено е знаела цялата история, докато аз не знаех нищо — помисли си Лора. — Тя знае всичко за моя живот!“

— Приятелят ти Гилбърт тръгна рано, за да хване самолета и да се прибере у дома. Той иска да разбере какво става, да види как да помогне на баща ти. Каза, че ще ти позвъни по-късно през деня. Непременно трябваше да ти предам това съобщение. Непременно трябва да ти кажа, че те обича. Той иска да бъдеш спокойна.

— Благодаря. Аз съм спокойна.

— Баща ти също се обади. Каза да не те будя. Ще се прибере у дома и ще се опита да ти обясни всичко. За теб това е било невероятен шок, той го знае, но е сигурен, че накрая ще разбереш и ще простиш.

— Значи е сигурен, така ли? Колко хубаво от негова страна!

— Ще слезеш ли долу да хапнеш една късна закуска или ранен обяд? Десет и половина е. Кейт извади от хладилника козуначни кифлички. Царевични, със стафида. Тя каза, че обожаваш стафида.

Кифлички! С кифлички ли щяха да компенсират тези двайсет години на измами? Въпреки това Лора слезе на долния етаж и седна с Джени до познатата кухненска маса, срещу купичката с вода на кучето и дъждобрана на Рик, закачен на една кука в ъгъла.

Нямаше какво да си кажат. Или по-скоро имаше прекалено много за казване. Джени стана и донесе скъпоценния кафеник на Кейт с медна украса. Часовникът в коридора удари единайсет. Кланси влезе, шумно взе да лочи вода и положи мокрите си мустаци на коляното на Лора.

Колко странно, че именно кучето я накара да пролее сълзи, след като току-що се бе заклела да не плаче! Спокойно, бе казал Гил. Бъди силна. Преодолей нещастieto, както хората го правят всеки ден, навсякъде.

— Искаш ли да ме питаш нещо, Лора? — обади се тихо Джени.

— За толкова много неща искам да попитам, че не зная как да започна.

— Вчера, когато се обади по телефона, не можех да говоря с теб. Мисля, че казах нещо за някаква тенджерка, която ври на печката. Току-що бяха дошли да откарат Джим... да откарат баща ти. Очаквах ги, затова Кейт ме помоли да бъда тук. Старите приятели, нали знаеш. Не че тя имаше нужда от мен или от някаква подкрепа. Държеше главата си високо изправена. Джим... баща ти... си беше облякъл делови костюм. На полицаия каза истинското си име, Доналд Улф. Полицаят беше направо кълбо от нерви и му личеше. Разбира се, трябва да е

познавал Джим от години. Всички познават Джими го обичат — заекна Джени.

Невероятно забавна тема за всички — от сградата на съда до салоните за красота и кафенетата из целия град. Тълпата, която се струпва наоколо, когато четири коли се сблъскат на магистралата, е изпълнена със състрадание при вида на кръвта и разпилените вътрешности, но към него се прибавя и леката тръпка на нещо драматично.

— Тази сутрин дойде един човек — колебливо каза Джени. — Репортер. Забравих от кой вестник беше. Казах му, че не си тук, че си в Ню Йорк.

— Много мило. Благодаря ти.

Настъпи тишина. Джени стана, изплакна няколкото чинии и избърса плотовете в кухнята, докато Лора се взираше във ветровитото небе.

— Нали нямаш нищо против да си отида у дома, Лора? Неделя е и днес е нашият ред да поканим семейството на гости.

Изведнъж тази най-невинна дума „семейството“ я прободде като с нож. Чие семейство? Къде? Кой?

— Не, нямам нищо против. И отново ти благодаря за всичко.

— Сигурна ли си, че си добре? Какво ще правиш, докато ме няма?

— Ами сигурно просто ще чета вестника или нещо такова.

— Аз го взех от стълбите и го внесох вътре. Може би не трябваше да го правя. Не се занимавай с него, Лора. Това е просто един скандален жълт вестник.

Милата разсеяна Джени. Да, може би не е бивало да внася вестника в къщата.

„Приятели се съюзяват в защита на Лилиан Сторм. Вчера първите слухове, дошли от страна на властите в Джорджия, разкриват, че Доналд Улф, бившият ѝ съпруг, ще се защитава за отвлечането на дъщеря им, като я обвини, че е била «неспособна да бъде майка», което предизвика шок тук и в чужбина. Неколцината, които са били разпитани през последните два дни, до един са

възмутени от обвинението. Според единодушното мнение на всички тя е прекарала последните дваайсет години с разбито сърце, в безполезно търсене на момиченцето, Бетина, което Доналд Улф е взел от бавачката в Централ Парк и е скрил в Джорджия, където живеят оттогава в една ферма, собственост на Доналд Улф и втората му съпруга.

Момичето, днес известно под името Лора Фулър, е студентка в града.“

Значи майка ѝ, *Ребека*, се казва *Лилиан*. А дъщерята, *Лора*, се казва *Бетина*. Двете дори не биха се познали, ако се срещнеха на улицата.

— Не мога да понеса това — каза Лора.

Зад прозореца бушуваше бурята, брулейки ранния цвят на дърветата, извивайки и осакатявайки клонките им. В такъв ужасен ден всяко живо същество би било благодарно за какъвто и да е подслон, но ако би могла да тръгне пеш в бурята и да намери Лилиан Сторм, Лора би го направила. Дълго време стоя там, взирайки се в дъжда.

Все още гледаше навън, когато в стаята влезе група измокрени до кости хора — мама, Ричард, доктор Скофийлд и още един мъж.

— Лора — започна Ричард, но тя го прекъсна.

— Забравяш. Името ми е Бетина.

— О, недей така — умолително изрече Кейт. — Това е мистър Маклафлин. Той беше така любезен да дойде тук да поговори с нас.

Мистър Маклафлин може би наистина беше така любезен да дойде, но несъмнено не бе пропуснал тази малка размяна на остри думи, свързани с името; хитрият му поглед обхвана всичко — от зачервените очи на Кейт до резкия отговор на Лора.

— С Джим се споразумяхме — каза той. — За мен не представляваше никакво усилие. Той ми отговаряше почти преди да съм задал въпросите. Но все още не съм изложил всичко пред вас. Това е една трагедия. — Мъжът поклати посивялата си глава и продължи: — Ако можеше, Шекспир би я написал. Да, за вас това е голям удар, млада госпожице. Разбирам го. Но повярвайте ми, за баща ви дори е още по-лошо.

„Млада госпожице.“ Това старомодно обръщение би могло да ѝ се види забавно, ако беше настроена да се забавлява.

— Както изглежда, мислите само за него — студено отвърна тя. — Разбира се. Вие сте неговият адвокат. Но аз си мисля за майка ми. Случайно да сте чели това? — И тя му подаде вестника. — Наказание с пълната сила на закона, това иска тя. Е, трябва да ви кажа, че е много вероятно той да получи точно това и би трябвало. Моята гледна точка е различна от вашата, както виждате.

Застанал до майка си с приведени рамене, Ричард като че ли изведнъж се оживи.

— Лора не познава тази жена — каза той. — Знам, че Джим не би искал да ѝ кажа всичко направо в очите; той всъщност ми забрани да го правя, но въпреки това ще го направя. Този начин на живот е бил... бил е неблагоприятен. И затова, за да откъсне детето от нея, той е пожертвал всичко, което е бил постигнал.

Маклафлин се бе настанил на един стол, сякаш се чувстваше изтощен. Гласът му бе тих и развълнуван.

— Отвлечането е федерално престъпление. Най-доброто, на което можем да се надяваме, е намаляване на престоя в затвора. Нека ви го кажа ясно от самото начало, макар че за мен е адски мъчително да го правя.

Ричард прегърна майка си. Извикала веднъж, сега тя не помръдваше.

— Вече се свързах с адвокатите на мисис Стом. Те не си губят времето, нито минутка. Но не мога да защитавам Джим в Ню Йорк, това го знаете. Утре сутрин ще уредя да го пуснат под гаранция, но това е най-много, което мога да направя. В Ню Йорк ще имате нужда от адвокатска защита и предлагам да наемете най-добрия адвокат, когото бихте могли да намерите.

— Мислех си — обади се Лора, — че ще му наложат някаква огромна глоба. Не съм и предполагала, че могат да вкарат някого в затвора, защото е взел собственото си дете.

— За отвлечане? Не си знаела? — Тънките устни на Маклафлин се разтегнаха в удивена усмивка. — Тогава по-добре се занимавай само с медицина, но не и с право. Баща ти ми беше казал... той много се гордее с теб. Да, Лора, за отвлечане пращат в затвора.

Гласът на Ричард бе тих и напрегнат, когато успя да зададе въпроса си:

— За колко време?

— Зависи. Може за двайсет или за трийсет години, обикновено толкова.

Кейт започна да плаче, като опря глава на рамото на сина си, издавайки задавени звуци.

Такива ридания Лора бе чувала от една жена, чието дете бе премазано от кола на улицата.

— Трийсет години — прошепна тя, наблюдавайки Кейт, която никога не плачеше. После се обърна към Маклафлин. — Трийсет години — повтори изумена. — Това ли е „пълната сила на закона“?

— Предполагам. Присъдата би могла да е и по-голяма, ако Джим те е малтретирал или не се е грижил за теб, но тъй като случаят не е такъв... Но те се стремят тъкмо към такава присъда.

— И ще я постигнат?

— Може да се каже, че ще полежи в затвора някоя и друга година. Ще ми се да не беше необходимо да го казвам.

— Но всички, които го познават, хората от града, те със сигурност ще свидетелстват в негова полза, за такъв гражданин като него. Това няма ли да означава нещо? — попита Ричард.

— Искрено казано, съмнявам се, че ще му помогне особено. Не трябва ли да повикате лекар за майка ви? — съчувствено попита Маклафлин и погледна Кейт, която като че ли щеше да припадне.

— Горест има още от онези хапчета, които пих снощи — предложи Лора.

— Да, дай й едно. Съжалявам, че трябваше да ви кажа всичко това, но искахте да знаете истината. Винаги съжалявам, когато трябва да съобщя на хората новина, която не искат да чуят. Но трябва да знаете истината, за да направите всичко необходимо за Джим. Трагедия — повтори Маклафлин. — Изключителен човек. Виден адвокат, който почти бил стигнал върха, така ми казаха. Самият аз го познавам от дълго време, но разбира се, не съм знаел кой е всъщност. Не предполагах. Че как бих могъл? Е, утре ще се видим в съдебната зала. Нали знаете, че трябва да донесете нотариалния акт на фермата — добави той, вече до вратата.

— Знаем — каза Рик.

В къщата беше тихо. Само изскърцването на най-горното стъпало наруши тишината, когато Рик се изкачи по стълбите. После се чу глухият звук от затварянето на вратата на стаята му. Откъм стаята на Кейт не идваха никакви звуци; сигурно бе изпила едно от хапчетата на доктор Скофийлд.

Най-накрая, дълго след полунощ, дъждът спря и с това заглъхна бълбукането във водосточната тръба близо до прозореца на Лора, през който нахлуваше острият мирис на мокра трева. Над очертанятия на хълмовете бе увиснала почти пълната луна с леко зеленикав оттенък. След като бе живяла толкова дълго в големия град, тя бе отвикнала да поглежда навън, освен когато се чудеше дали да вземе чадъра си.

Татко и Ричард винаги внимателно оглеждаха небето. Дали да поливат днес? Това дъждовен облак ли е, или слънцето се кани да пробие през мъглата? След закуска татко винаги обличаше сако и отиваше до града с колата или слагаше дънки и работеше в кабинета си, или пък отиваше да огледа фермата. Така е било винаги.

Вчера сутринта, преди трийсет и шест часа, всичко бе имало смисъл. Лора Фулър си беше правила акуратни планове за съботата, имаше планове за неделя, а в понеделник щеше да се върне за занятията в университета. А сега, подобно на жертва на земетресение или война, тя нямаше никакви планове. Дори вече не се казваше Лора Фулър.

Изпитвайки нужда да се подпре на нещо, тя се вкопчи в облегалката на едно кресло и вторачено заogleжда стаята — леглото, бюрото, върху което до вчера бе стояла фалшивата снимка, и където, на мястото до нея, все още стоеше снимката на усмихнатото семейство със самата нея сред тях, със студентско наметало и квадратна шапка. Ето, те стояха там, завинаги заедно, а сега разделени.

Това наистина ли си ти, Доналд Улф? Какво си направил с живота си? О, толкова съм ядосана, вбесена съм, съсипана съм. Върнах се у дома и заварих къщата като след бомбардировка и всички в нея мъртви.

„Негодна да бъде майка“, казва той. А тя е прекарала последните дваайсет години с разбито сърце! Как само трябва да са се презирали един друг. „О, майко, трябва да говоря с теб!“

Утрото настъпи, това утро, в което трябваше да се върне в Ню Йорк, там трябваше да чака тази Ребека, сега известна под името Лилиан. Но не можеше да си тръгне от тук, преди да разбере какво ще донесе денят. Облечена и напълно готова след десет минути, тя слезе долу, за да открие, че Кейт е вече в колата, а Ричард се кани да се присъедини към нея.

— Сега не мога да говоря, трябва да бързаме — каза той.

— Само с две думи. Снощи те обвиних. Бях направо обезумяла.

— Разбираемо е. Всичко е наред. Ще говорим по-късно.

— Мама добре ли е?

— Не, но ще се справи. Трябва.

— Да дойда ли с вас?

— Не. Той не иска да го видиш там, където е.

Лора му кимна и вратата се затвори.

Пощалъонът бе донесъл окръжния вестник, той лежеше на масата. На първата страница, до статията за щатските избори, се виждаше заглавие с дебели черни букви:

„Гаранцията на Фулър много тежка, очаква се да бъде определена днес“.

Всяка фибра в тялото ѝ потръпваше. Имаше нужда от въздух. Тя излезе навън, тръгна нагоре по склона към селската къща, в която някога бе живяла. Обзе я паника, някакво усещане за клаустрофобия, каквото някои хора изпитват в затворено помещение. Там никой няма да чуе виковете за помощ. Но така се чувства и човек, застанал на кръстопът, където всички табели са изписани на неразбираем език.

„Какво се случи? Какво се случи? Защо той ме е отнел от майка ми? Защо е съсипал нейния и моя живот? Поглеждам надолу към прозореца на стаята ми; мисля си за всички книги, които той ми е купил, за синия таван със звездите по него, за малкото кучешко легло, което купи за Кланси, защото той обича да спи в моята стая. Гледам всички тези неща и съм изпълнена с толкова гняв към баща си, към всичко, към живота.“

Кейт ги остави сами двамата. Тя беше поставила чаша кафе и сандвич пред Джим, но той не ги бе докоснал. „Някак изведнъж е остарял, изглежда по-стар от доктор Скофийлд“ — помисли си Лора.

Когато го докараха у дома, тя беше готова да се разбеснее, да хвърли в лицето му цялата болка и отчаяние, които я задушаваша. Вместо това обаче я обзе леденото презрение, което човек изпитва към някой долен мошеник, присвоил имуществото на бедняци, той стои там сам и беззащитен, не заслужаващ дори презрение.

— Искях пръв да говоря с теб — каза той, — но всичко стана неочаквано. Закараха ме в Ню Йорк, а това е нещо, за което не може да се говори по телефона. Дори сега като че ли не мога да намеря подходящите думи. Това е една дълга, тъжна и сложна история, Лора. Казал съм ти каквото можех. Но точно сега нямам сили да продължа.

— Забравяш, че името ми е Бетина. И да, историята е тъжна, но не е задължително да е чак толкова дълга. На мен ми се вижда много проста. Ти си ме лишил от майка ми. Не си първият мъж, който прави такава нещо, нито пък ще си последният.

Джим разтърси глава.

— Никога не е толкова просто.

— Как те разкриха? — настоятелно попита тя.

— Историята не е приятна.

— Не съм и очаквала да е. Но искам да я чуя.

— Ами... ами това е работа на Гил. Както и очаквах, той си е спомнил за онзи човек, дето се появи на дипломирането ти. Бях казал на Рик, че очаквам такава нещо. Разбира се, изглежда ужасно, че е издал бащата на приятелката си. Това не ме изпълва с обич към него. Но не бих могъл да го обвинявам твърде много. Един адвокат трябва да се подчинява на закона, ако не иска да загуби правото си да практикува. Обвинението към мен е справедливо. Толкова е просто.

— Нали само преди минута каза, че нещата никога не са толкова прости!

— Тогава говорех за друго, нали така?

— Гил ми каза, че Лилиан вече пътува. Отивам в Ню Йорк да се срещна с нея, знаеш го.

— Разбира се. Трябва да го направиш.

В този момент в стаята влезе Кейт — изглеждаше така, сякаш изобщо не е спала; очите ѝ бяха уморени, косата — разрошена. Скара се нежно на Джим:

— Не можеш ли да се справиш с един толкова малък сандвич? Трябва да ядеш нещо! Кажеш какво ти се иска да хапнеш. А после трябва да се качиш горе и да поспиш. Моля те, Джим, моля те. Гил вече трети път те търси по телефона, Лора. Казах чу, че говориш с баща си и няма да те безпокоя. Най-добре да му се обадиш. Твърди, че има да ти казва нещо важно. — И като грабна подноса с чинията и чашата, Кейт добави остро: — За бога, не мога да си представя какво още би могъл да добави към злото, което вече причини.

Лора се качи в стаята си и грабна слушалката.

— Значи си знаел много повече, отколкото ми призна — каза тя.

— Така е. Не съм ти казал всичко. — Гласът му потрепери. — Отлагах, защото нямах достатъчно кураж.

— Баща ми каза, че ти си се сетил за онзи ужасен човек на дипломирането ми. По тази причина именно ти си съобщил на властите.

— Лора, аз просто бях напълно шокиран. Не можех да не го кажа на някого, затова Казах на родителите си и тогава баща ми изгуби самообладание. „Когато онзи твой приятел от адвокатската фирма, дето работи за жената, разкрие, че си знаел... а можеш да бъдеш сигурен, че ще го направи, историята е невероятна, за да я пази в тайна, е, тогава ти ще загазиш здравата. Не знаеш ли, че ще те разпитват? Боже мой, излизаш с Лора... от колко години вече?“ Не можех да му отговоря, в онзи момент не можех да измисля нищо, нито имах достатъчно сили. А после той наблегна, че името ми ще се разчуе, ако не съм един от първите, които са съобщили фактите на властите. Казах му, че това ще ми разбие сърцето. А той ми вика: „Добре, прави каквото искаш. А какво според теб ще кажат за това собствениците на фирмата?“. Стана ми ясно, че трябва да го направя... И го направих. Отидох при областния прокурор.

„Във всеки случай те дотогава вече са знаели — помисли си Лора, — така че според мен не е имало никакво значение. Но това разби и моето сърце.“

— Моля те, не ме ненавиждай, Лора. Самият аз толкова се старая да не се ненавиждам.

Снимката на Лилиан, застанала пред някакъв импозантен хотел на Пето Авеню, се усмихваше на Джим от пръснатите върху кухненската маса жълти вестници.

— Удивен съм, че се е отказала от внушителното име Сорм — каза той. — Е, тя е имала много имена: родена е Морис, омъжена и разведена Улф, след това Бъзли, после Сорм, а сега отново Морис.

— Наистина трябва да е много досадно непрекъснато да ти се налага да сменяш монограмите на всичките си вещи — с ожесточение изрече Кейт. — Не ми ли каза, че държала на монограмите? О, Джим, наистина трябва да престанем да четем тези вестници.

— Скоро всичко ще заглъхне. И ще изплува отново едва когато делото влезе в съда.

Но не беше много сигурен. Никога не бе имал представа — и как ли би могъл? — за размера на човешката низост. Някаква жена беше писала до редактора на местния вестник, че той не само бил отвлякъл дъщеря си, но също така бил използвач, бил се оженил, за да сложи ръка на огромен бизнес и да води лек живот. В друго писмо някой предсказваше, че ако разследването продължи още малко, ще се разкрие, че той има криминално досие в Ню Йорк. Най-долни от всичко обаче и най-унищожителни бяха думите на самата Лилиан: *Хора, жестоки като него, не заслужават да живеят.*

„Дори ние вкъщи сме се отчуждили един от друг — мислеше си той. — Почти не говорим. Всеки се е затворил в себе си, сякаш нещастieto е само негово: Ричард непрекъснато се занимава с някакви никому ненужни работи навън, Кейт току изпада в пристъпи на фалшив оптимизъм, а Лора е потънала в депресията си. Сякаш сме някакви деликатни растения, увили сме се със зебло срещу зимните бури, в очакване на пролетта. Разликата е там, че пролетта не се вижда.“

Доколкото бе възможно, без да разкрива нещата, за които бе по-добре Лора да не знае, той се бе опитал да ѝ обясни какво не е било наред в отношенията им с майка ѝ. Но всеки път беше спирал пред онова, което не може да се изрази с думи; така ясно, сякаш се беше случило вчера, той се видя отново в онази отминала дъждовна неделна утрин в хотела в Италия. Беше се случило много отдавна и пътеката,

водеща до днес, бе много дълга — не беше ли му го казал Маклафлин цели двайсет години по-късно?

„Какво направих? — запита се той и се ядоса на себе си. — Нищо друго не би могъл да направиш.“

— Мисля, че трябва да прочетеш това — каза Ричард на Лора. — Намерих го на кухненската маса. Това е един от жълтите вестници, дето ги продават в супермаркета. Горещи новини направо от печатницата.

Ето я и нея, този път над заглавието:

„ТОКУ-ЩО ПРИСТИГНАЛАТА ЛИЛИАН МОРИС, ВЪН ОТ СЕБЕ СИ ОТ РАДОСТ И ГНЯВ,
НЯМА ТЪРПЕНИЕ ДА СЕ СРЕЩНЕ С ОТДАВНА ИЗГУБЕНАТА СИ ДЪЩЕРЯ“

„Дълго страдалата майка, придружена от приятели от Франция и Италия, пристигна в Америка и каза няколко думи за Доналд Улф, бащата на дъщеря си:

«Преобърнах света, за да открия детето си. Говори се за двайсет или трийсет години затвор за него, но доколкото зависи от мен, могат да го осъдят и на смърт. Никое наказание не е достатъчно жестоко, за да компенсира изгубените години, през които не съм била с дъщеря си. Този човек е непочтен до мозъка на костите си. Той е престъпник и трябва да страда до края на живота си».“

Пред замаяния поглед на Лора се появи едно шокиращо лице. Колкото и да е странно, то не бе особено различно от фалшивата снимка, с която беше израснала. Имаше някаква странно усещане за себе си — гледа това лице и чувства, че това навярно е най-драматичният момент в живота ѝ досега. А след това, съвсем нечакана, се появи друга картина — железни решетки, решетки на вратите, на прозорците, на портите, иззад които надничат огромни умолителни очи върху мъжки лица.

Той е престъпник и трябва да страда до края на живота си.

„Гняв — да — помисли си тя. — Но чак толкова много омраза?“

Хора, жестоки като него, не заслужават да живеят.

— Не те разбирам — каза Гил по телефона може би за пети път през последните два дни. — Откакто въобще те познавам, ти винаги си споменавала името ѝ с копнеж и аз го усещах. А сега, когато наистина можеш да се срещнеш с нея, ти се отказваш.

Той очакваше обяснение, което Лора не можеше да му даде. Никакви думи не можеха да опишат хаоса в душата ѝ, навярно такива думи не съществуваха.

— Гил, главата ми почти не работи.

— Разправят, че тя ти е написала писмо. Вярно ли е?

— Да. Върнах ѝ го неразпечатано.

— Почти не мога да повярвам на нещата, които говориш. Страхуваш ли се от нещо?

— Не знам по какъв начин да ти опиша как се чувствам. Но нещо се промени.

— Е, едно е сигурно — нежно каза той. — От цяла седмица не си ходила на занятия в университета. Време е да се върнеш тук. Трябва да продължиш живота си, Лора.

— Няма да се върна обратно.

— Какво? Напускаш ли? Отказваш се от Медицинския институт, така ли?

— Не знам. Вече нищичко не знам. Не можеш ли да почувстваш какво става с мен? Уморих се да се опитвам да мисля. А сега... много съжалявам, но трябва да затворя телефона. Нека пак да поговорим утре.

Мислите продължаваха да се въртят в главата ѝ с бясна скорост. „Само тя да не искаше да вкара татко в затвора!“ Все ѝ се привиждаха железни решетки и онези лица. „Отсъствие на родителски грижи, така казват. Небрежно отношение към дете. Искане ми се да знаех цялата история, защото това не може да е всичко. Но никой не иска да говори. Рик казва, че не бива да притеснявам татко с толкова много въпроси. Сега разбирам защо винаги вземаше татковата страна, когато той отказваше да пътува с нас. Спомням си също как веднъж пътувахме

всички и аз разпитвах татко за майка ми, а Рик каза: «Млъкни и остави баща си на мира». Бях направо вбесена, което, само по себе си, беше много странно, защото посвоему го обичах.

Навярно, ако не знаеше тайната, той щеше да ме обича също и щеше да бъде по-малко сериозен и сдържан. Но след като никога не каза нищо, и аз едва ли можех да го направя. А после се появи Гил, толкова весел и забавен.

В главата ми цари пълно объркване. Всичко е случайно. Вчера, точно когато се приближавах към входната врата, изпитах някакъв ужасен, зловец страх. Сякаш бях улична котка, която бяга в дъжда и иска да се скрие вътре. Не зная защо. На стълбите седи една котка и също иска да влезе.

Предполагам, че ние не знаем толкова много за самите себе си или за когото и да било друг.“

Внезапен импулс я накара да скочи на крака и да излезе навън. Денят бе ясен и топъл; беше почти невъзможно всичко — небето, тревата и двойката гълъби, кацнали на хранилката — да е както винаги. Изглеждаше невъзможно да съществува ужас в този свят.

„Господи, колко ужасен трябва да е татко днес... и всеки ден! През всичките тези години той е живял тук, изпълнен с ужасен страх.“

Двайсет или трийсет години. Той дори не заслужава да живее.

Изпълнена с несигурност, съвсем сама, тя погледна случайно към две магнолии, които тъкмо се канеха да разцъфнат. Двамата с Рик ги бяха засадили там преди много години. „Ако се грижите за тях, поливате ги и ги подхранвате, след десет години ще бъдат три пъти колкото вас“, беше им казал татко в онзи ден. Две северноамерикански катерици изскочиха от къщичките си в каменната стена и гонейки се, бързо се закатериха към върха на дърветата. Веднъж кола бе блъснала една катеричка и я беше убила на тяхната алея. Татко ѝ беше показал, че миниатюрните ѝ крачета с петте си пръстчета са точно като нейните. Беше се надявал, че животното не е страдало, преди да умре. Лора си спомни, че бе поискала да я погребее в една кутия от бонбони, пълна с цветя, и че той ѝ беше помогнал.

Някак незабележимо миналото обгръщаше Лора и сякаш искаше да я удави.

Върна се отново в стаята си, седна и се сгуши в един ъгъл до бюрото. А после само защото в полуотвореното чекмедже се виждаше орфаният стар дневник, тя го извади и зачете.

„Татко каза, че мога да ходя на уроци по тенис. Попитах го дали майка ми е играла тенис и той каза, че да. Това е странно, защото веднъж вече го бях питала за същото и тогава той ми отговори, че не е играла. Той понякога забравя разни такива неща и ми се ще да не го правеше.

Когато работех като доброволка в детското крило на болницата, веднъж срещнах доктор Скофийлд. Той ми каза, че на две години съм била нахокано хлапе. Дразни ме, но аз го харесвам. Той много харесва татко. Казва, че всички го харесват и че аз съм много голяма късметлийка. Знам, че е така, защото татко никога не ми крещи, както правят някои други бащи.

Понякога, когато ми става тъжно за покойната ми майка, татко ми казва, че съм щастлива да имам друга майка като мама. Тя е малко по-строга от него; кара мен и Рик да внимаваме как се държим на масата. Но въпреки това ние я обичаме.

Вчера всички яздихме нагоре по хълмовете и си направихме пикник. Татко изпече корени от бяла ружа^[1]. Когато се прибрахме у дома, той ми помогна да смятам с дробни числа, защото не съм особено добра по математика.“

Лора заплака. Когато след малко сълзите спряха, тя избърса очи и написа няколко думи върху парче хартия: *Обичам те, татко*. Щеше да го сложи на масата в кухнята, за да може той да го види. След известно време откъм долния етаж долетяха гласове. След това се чува добре познатите стъпки по стълбите. Но страхувайки се да погледне умореното му лице, тя не се обърна.

Двайсет или трийсет години.

После чу името си и усети нежното докосване на ръката му върху приведената си глава.

---

[1] От тях се прави сладка паста за приготвяне на бонбони. —
Б.пр. ↑

ГЛАВА 28

— Джим — каза Кейт, — мистър Маклафлин току-що се обади. Намерил ти е адвокат, много способен.

— Знам, знам. Той смята, че трябва да се консултирам с някого, който ме е познавал добре едно време. Сигурно се е свързал с някого от „Ортън и Прат“.

Заля го горещата вълна на срама. Да помоли Ед Уилс или да се изправи пред Прат, разголен, обречен и отчаян — о, това щеше да е тежко, прекалено тежко! Въпреки всичко можеше да се наложи да изтърпи и това.

Той стана и отиде до огледалото, окачено между два прозореца. „От осемнайсети век е“ — бе казала жената, когато двамата с Кейт го бяха купили от един антикварен магазин в града. Стъклото беше набраздено на вълнички и превръщаше изопнатите му бузи в географска карта с низини, равнини и реки.

— Грещиш, Джим. Маклафлин е разпитвал навсякъде заради теб. От три различни източника вчера е научил за една жена в Ню Йорк, която си е създала солидна репутация. Видяло му се интересно и затова направил допълнителни проучвания. Дори се обадил на Гил на работното му място в адвокатската фирма. И той също се заел с това.

— На този етап — прекъсна я Джим — за Гил Мейпълс ще е по-добре да не се меси в моите работи.

— Кой би могъл да те обвини? И аз се чувствам по същия начин. Но Маклафлин наистина каза, че Гил много откровено си е признал за своята роля в случилото се; той направо се е поболял от чувството за вина и...

— Не би трябвало. Постъпката му е напълно според закона, по този начин той спаси себе си. Просто не искам да слушам повече за него, това е всичко.

— Е, добре. Но Маклафлин смята, че трябва да се срещнеш с тази жена. Казва се Етел Райс — рече Кейт.

Джим въздъхна.

— Ще си помисля.

— Джим, казваш го само защото искаш да се отървеш от мен. Изминаха вече десет дни, почти две седмици. Тя... другата страна... вероятно е работила по делото през цялата изминала зима.

— Може би защото се страхувам да чуя онова, което вече знам.

— Ти не *знаеш* нищо. Не е типично за теб да се оставяш да бъдеш победен, преди още да е започнала битката.

Кейт имаше добри намерения. Даваше най-доброто от себе си. В стаята на болния се влиза с весело изражение. Според старата поговорка човек се хваща за сламка, за да спаси нуждаещия се дори той да знае колко нищожни са всички сламки, както и ободрителните думи. Когато разговаряха за неговото „положение“, го болеше, а ако не говореха за това, също го болеше.

Кейт сгъна вестника и го пхна в кошчето с книжни отпадъци за рециклиране. Позата ѝ беше така вдървена, че не бе необходимо да види лицето ѝ, за да разбере, че едва сдържа сълзите си. Чудеше се колко ли дълго ще издържи така. Чудеше се колко ли време ще измине, преди някоя нощ, докато лежат в леглото си, не изтърси въпроса: „Какво ще стане с теб, когато вляза в затвора?“.

Той излезе от кухнята и седна на един стол с приведени рамене, ръцете му бяха увиснали между коленете. Кланси се приближи и положи глава на едното му коляно. Беше ли възможно кучето, дори кучето, да усеща угнетената атмосфера в любимия си дом?

Той все още седеше там, когато влезе Лора.

— Зная, че всичко това е непоносимо тежко за теб, татко — започна тя. — Ти, адвокатът, под властта на други адвокати! Всички въпроси, цялото разследване...

Направо четеше мислите му. И изведнъж Джим осъзна, че винаги го е правила. Дори когато беше съвсем мъничка, тя като че ли знаеше кога би могла да го придума и кога е непохватим. Този спомен го накара да се усмихне едва-едва, докато ѝ отговаряше:

— Коя е тя, тази интересна, многообещаваща личност?

— Тя е феминистка. Много е умна. Обича да представлява в съда жени, малтретирани от мъжете си — отвърна Лора.

— Тогава защо, за бога, ще иска да представлява мен?

— Защото е нещо ново, заради предизвикателството. Да не би да си разстроен, защото Гил я одобрява, а? Ако е така, ще те разбере, защото чувствам същото. Но ние и двамата знаем защо го е направил.

И разбира се, никога няма да го забравим. Но сега той наистина иска да ти помогне. Пък и именно мистър Маклафлин го помоли. Ще се срещнеш ли с нея, татко? Ще го направиш ли?

— Ще отида. Не вярвам, не тя или който и да било друг би могъл да направи много. Случаят е ясен. — От гърдите му се изтръгна дълга въздишка. — Но ще отида при нея — повтори той.

ГЛАВА 29

— Вие всъщност не очаквахте да чуете нещо много по-различно от това, нали, мистър Улф?

Когато вдигна очи, зад гърба на Етел Райс Джим видя стая, в която зад компютъра седеше по-млада жена. Преди много години същата тази стая е била кухня на някое семейство, а просторната кантора е била разделена на трапезария и всекидневна. Хората, обитавали тази къща, са познавали един друг свят, различен от днешния. А хората, които са населявали това място, преди къщата да бъде съборена, за да се отвори място за високата сграда, пълна с офиси, са познавали един още по-друг свят. Мислите му блуждаеха.

— Наистина не сте очаквали, нали, мистър Улф?

Мистър Улф. Името отекна странно в ушите му.

— Предполагам... предполагам... само се надявах — каза той. — След всичко, което ви казах... да, надявах се. Но пък понякога съзнавах много добре как стоят нещата.

— Разбира се, че сте съзнавали, точно вие. Преди двайсет години аз едва започвах кариерата си и затова не общувах с хора като вас. Но оттогава насам съм слушала много за вас и естествено...

Гласът ѝ прозвуча по-меко и заглъхна. Зоркият ѝ и проникателен поглед се насочи към чуруликащите врабчета на перваза на прозореца. Джим разбра, че тя не иска той да се почувства неловко, защото е видяла болката му.

— Смятах, че след всичко, което току-що ви разказах, бихте могли да откриете някакви смекчаващи вината обстоятелства. Никога не съм практикувал семейно право, нито пък съм се занимавал с бракоразводни дела.

— Помислете. Не разполагате с потвърждение за нещата, които ми казахте, нямате никакви доказателства за нейния морал или за липсата му. Няма свидетели на разговорите, които сте водили в спалнята.

— Липсата на родителски грижи. Ами отсъствието ѝ от града, когато детето беше толкова болно?

— Кабинетът на педиатъра е бил на пет минути разстояние. Детето е било оставено на компетентна и добре платена бавачка. В средите на Лириан Морис това е нещо обичайно.

„Нейните «среди»“ — помисли си той, спомняйки си за занемарения апартамент, в който живееха със Синди.

— Именити хора, участвали заедно с нея в най-различни благотворителни дейности, са се изказали в нейна полза пред всички, пред журналистите, телевизионните репортери и най-накрая, но не на последно място, и пред прокурора.

Канеше се да ѝ отговори, но тя прочете мислите му.

— Приятелите ви в Джорджия са ви познавали едва от времето, когато сте пристигнали там с детето. Те не знаят нищо за онова, което се е случило, преди да сте извършили престъплението.

— Сигурно ви се струва абсурдно, че е възможно думата „престъпление“ все още да ме стряска — призна си той.

— Когато погледна дъщеря ми и видя каква е станала под грижите на прекрасната ми съпруга и под моите грижи, всичко това някак си губи смисъл. Три развода, бог знае още колко любовници междувременно и всеки брак — едно стъпало нагоре по финансовата стълбица...

— Не е достатъчно. Никой закон не забранява това. Трябва само да погледнете какво става в Холивуд.

Сирената на кола зави навън — пожарникарска, полицейска или линейка, и направо раздра тъпанчетата му. Какофонията на големия град никога не беше го смущавала; всъщност рядко я беше забелязвал. „Нервите ми не издържат“ — помисли си той и се мобилизира, за да зададе един заключителен въпрос:

— И какво следва? Трийсет години или двацет?

— Ще се боря за по-малко. Предполагам, не е необходимо да ви казвам, че най-доброто, което можем да направим, е да избегнем процеса. Ще се признаете за виновен и аз ще опитам да постигна споразумение с обвинението. Съгласен ли сте?

— Казахте „по-малко“. Какво означава „по-малко“?

— Ще се боря за десет години. И съм доста добра в тези битки.

Десет години. Щеше доста да е надхвърлил шейсетте. Съсипан, никога нямаше да се съвземе напълно след това.

— Аз съм във вашите ръце — каза той. Стана, благодари й любезно и излезе.

Жегата обгръщаше бетонните стени и тротоари на големия град; сипейки жупел от небето, тя като че ли се връщаше пак там и се простираше над земята като задушаваш капак.

— Не й отне много време — каза Ричард, когато се срещнаха на вратата.

— Не. Беше лаконична и не чак толкова мила.

— Не ти хареса, нали?

— Много ми хареса. Достатъчно ме уважаваше, за да не разкрасява фактите, с които е толкова добре запозната, колкото и аз.

Едно от многобройните добри качества на Ричард бе умението да се съобразява с настроенията на другите. Точно сега беше време да мълчи и двамата продължиха надолу по дългата улица, потънали в мълчание. На по-малко от две преки разстояние пред тях се издигаше сградата, в която се помещаваха офисите на „Ортън и Прат“, там Джим — не, Доналд — бе заемал стая с изглед на юг, към авенюто. Вчера ли е било това или преди век, зависеше от настроението на човек в даден момент.

„Боже мой! Бих ли могъл аз или хората в офиса, или който и да било познат да повярва, че е възможно да извърша престъпление? Аз, чийто баща е загинал за тази страна? Аз, углавният престъпник, който ще влезе в затвора и засега никой не би могъл да предвиди за колко време?“

Да, сигурно бе възможно делото да не влиза в съда, пред съдебните заседатели, всеки втори, от които навярно щеше да е родител с малки деца. Както бяха говорили, Етел Райс щеше да се бори за споразумение с обвинението. В този случай всичко щеше да зависи от душевното състояние на прокурора. Двайсет години или десет... Изолиран от света, от живота, от Лора и Кейт. И от младия мъж, който сега вървеше до него, младия мъж, който се бе превърнал в негов син.

— Нека да завием тук — каза той.

Да, да завият, преди да стигнат до сградата, от която в момента можеше да излиза или да влиза Огъстъс Прат или някой друг. В

продължение на двайсет години се беше крил от страх, а сега тук, където бе започнало всичко, се криеше от срам!

— Трябва да обядваме, не мислиш ли, Джим?

„Да завием още веднъж и да минем покрай малкия парк...“, където някога един мъж бе поспрял за няколко минути, за да си почине на сянка, и без да знае, бе срещнал съдбата си. Сега, изпълнен с ярост и омраза, той извърна поглед.

— Само ако си гладен. На мен не ми се яде. А и трябва да хванем самолета за вкъщи.

— Проверих кога излита, докато беше при мисис Райс. Имаме повече време, отколкото ни е необходимо, а и Гил иска да се срещнем.

— Не желая да ме видят в някое луксозно заведение, където той ще ни заведе.

— Няма. Той е помислил за това. Каза да ти предам, че е избрал тихо ресторантче в центъра. Ще трябва да вземем такси.

— Съжалявам. Трябваше да предположа, че Гил ще се съобрази с чувствата ми. Той много се старае да бъде полезен. Станал съм раздражителен, Рик.

— Не си раздражителен, просто си объркан.

— Не го отричам.

В „тихото ресторантче“ Джим остави младите мъже да приказват. Поръча си сандвич и кафе, но почти не ги докосна.

На стената висеше любителска картина, изобразяваща средиземноморско селище в синьо и бяло, може би Амалфи, доколкото си спомняше. Никое друго място не можеше да е по-различно от планините над фермата и все пак картината му подейства по същия начин. Тази красота! Красотата на природата!

Хора влизаха и излизаха. Двама старци, вероятно пенсионери и малко глухи, водеха ентузиазирани разговор на висок глас. Млада жена уговаряше малкото си момиченце да изяде зеленчуците си. Пред очите му се разиграваше драма, неговата последна драма, а завесата щеше да падне всеки момент.

След малко осъзна, че Ричард и Гил говорят за ежегодния шампионат по бейзбол. Съобразявайки се с настроението му, те не му задаваха въпроси, нито обсъждаха случилото се през деня. Гил, несъмнено, щеше да се свърже с Етел Райс още преди да изтече следобедът. После на Джим му хрумна, че дори не му е благодарил. Но

му беше трудно да говори; по-леко щеше да е да изрази благодарността си на хартия, затова щеше да го направи още същата вечер.

Когато Ричард се извини и отиде да се обади по телефона у дома, за да съобщи часа на излитането на самолета, Гил спомена накратко онова, за което всички мислеха:

— Искам да знаеш нещо: Лора винаги ще може да разчита на мен. Давам ти думата си.

— Знам — отвърна Джим и погледна към Амалфи, за да прикрие сълзите в очите си.

Летището също представляваше истинска драма за него. „Международни полети — пристигащи и заминаващи“, прочете указателите. Ето ги там, заминаваха на меден месец с новия си багаж и новите си дрехи, специално купени за пътешествието. Ето ги там, бързаха — възрастни мъже с посивели коси и млади, облечени в тъмни костюми и с дипломатически куфарчета в ръка, заминаваха за Лондон, Москва или за което да било друго място. Е, и той бе правил същото, бе обичал този начин на живот и се беше отказал от него заради нещо по-важно.

Самолетът направи голям завой, премина над Хъдзън, издигна се над струпаните сгради в предградията, през които преди толкова години Доналд бе бързал с Лора и пухкавото ѝ мече, и се понесе над облаците. До него Ричард четеше вестник и Джим си помисли: „Радвам се, че предложи да дойде с мен. Не съм в най-добрата си форма“.

Внезапно младият мъж се обади:

— Джим, искам да ти кажа нещо. Независимо какво ще направи Лора, дали ще се върне в Медицинския институт или не, каквото и да реши, където и да се намира, искам да знаеш, че аз ще се грижа за нея.

— Знам го, Рик. Никога не съм се съмнявал в това.

Понякога на Джим му се струваше, че времето лети, че дните препускат, а му предстои да свърши още толкова неща, преди да се случи „онова“.

За първи път от много години парите недостигаха. Фермата „В полите на планината“ беше заложена, за да се плати гаранцията му. Рик, който бе прекарвал повечето време на полето, имаше твърде малко опит зад бюрото. Царството на Кейт беше оранжерията. Тогава кой щеше да заеме неговото място, когато „онова“ най-накрая се случеше? Трябваше му много време да ги подготви, преди да бъдат в състояние да поемат задълженията му.

Друг път имаше чувството, че времето пълзи. Сякаш бяха изминали месеци след срещата с Етел Райс... и в същото време, когато гледаше дъбовете, чиито листа ставаха жълто-кафяви както всяка есен, той си мислеше, че най-лошото вече се е случило и е зад гърба му.

Но никога не го напускаше мисълта за Лора. Той се притесняваше; лежеше буден и се притесняваше. Тя трябваше да се върне в Медицинския институт, несъмнено трябваше да се върне там. Но около сините ѝ очи имаше тъмни кръгове и мълчеше прекалено много. Той спореше, сочеше логични аргументи, направи всичко друго, освен да ѝ заповяда, и се провали. Само доктор Скофийлд успяваше да пробие стената на депресията ѝ. Използвайки като претекст необходимостта някой да му помага, той я бе помолил да работи при него, дори само временно.

— Поне знаеш правописа — бе ѝ казал, опитвайки се да я развесели.

Несъмнено тя бе прозряла, че докторът е прибягнал към тази хитрост от добро сърце, но въпреки това бе приела предложението му като начин да се измъкне от мрачния си дом.

Бог да благослови Скофийлд и всички останали, които бяха толкова внимателни, посещаваха я, носеха ѝ малки подаръци от рода на цветя или сладкиши и бяха много тактични. Настроенията на баща ѝ обаче варираха от едната крайност в другата. Не бе ли възможно, питаше се понякога той, ако делото се забави достатъчно дълго, някак да го пропуснат, преписката да се загуби сред купищата книжа, които се натрупваха в един многомилionen град... Но само миг по-късно съзнаваше колко ужасен трябва да е, за да му хрумне нещо толкова абсурдно.

Но след това пък му идваха други мисли. Те се появяваха през нощта, когато лампата в стаята, където спеше с Кейт, угасваше, а той оставяше книгата, с чиято помощ се опитваше да избяга от реалността.

Ами последната им нощ? Защото тя със сигурност щеше да дойде, тази последна нощ, когато щяха да лежат заедно, а на сутринта да се разделят. Кейт и той, преди да започнат дългите и мрачни години на разделялата.

Но въпреки всичко сега се опитваха да живеят нормално. Тя го викаше да види току-що пристигналите холандски луковици. Оранжерията ѝ напомняше парник от времето на крал Едуард^[1], листата на папратите висяха от закачените на тавана кошници, а в кабинета ѝ имаше бял плетен стол от раката. „Я погледни — казваше му тя, — в тази страна няма чак толкова много разсадници, където можеш да намериш незабравки и червени кремове. Ами тези едри сини цветове, ако не знаеше, щеше ли да предположиш, че са най-обикновени тръни?“

В такива случаи ѝ казваше, че поне в негово присъствие не бива да се напруга чак толкова, защото знае, че е изплашена колкото него.

— Господи, не е честно! — възкликваше тя. — Ти не заслужаваш това, толкова си добър към всички. Не е честно. Отвратително е. Не, безсмислено.

— Кейт, Кейт, аз наруших закона и трябва да си платя. Толкова е просто.

Веднъж, обзета от гняв, тя му възрази яростно:

— Престани да говориш като светец.

— Едва ли съм светец. Но знам, че държавата и цивилизацията не могат да съществуват по друг начин. Ето за това става дума. — Въпреки всичко той говореше сериозно; поне докато отчаянието не се върнеше и не го повалеше отново, говореше сериозно.

Бележките на Лора бяха кратки, само част от страница. В повечето дни тя не записваше нищо.

„Защо да го пиша и повтарям? Вече зная, че е била... е... лекомислена жена, което всъщност не означава почти нищо. Нямам никакви доказателства, освен онова, което ми разправя Рик, а то трябва да е информация от втора-трета ръка. И защото, ако е вярно, защо би трябвало да ме

интересува? Не ме интересува. Но ме интересува това, че е отмъстителна. Какво ще спечели, ако баща ми отиде в затвора?“

„Всички сме прекалено заети. На масата на обяд или на вечеря изглеждаме пълни с трескава енергия и говорим едновременно — за реколта, садене, наемане, купуване, продаване. Никой не повдига въпроса как ще се управлява тази огромна ферма, когато татко вече няма да е тук, но всички мислят за това.

Миналата седмица Рик ми каза, че може да се наложи да я продадем; работниците ще се пръснат, а малкото ни семейство ще трябва да се премести бог знае къде. А после, струва ми се, съжали за думите си. Всички гледат да не ме тревожат, защото искат да се върна в Медицинския институт.

Да, вярно е, там ми харесваше всяка минута, но вече не е така. Нима човек може да се занимава с това, което му прави удоволствие, когато в дома му има смърт?“

„Днес, точно преди Деня на благодарността, Етел Райс се обади на татко. Следващата седмица той трябва да се яви пред областния прокурор в Ню Йорк. Според Ричард била му казала да не храни прекалено големи надежди, още повече че прокурорът е нов, бил изпълнен с желание да си гради добра репутация и бил склонен да действа с твърда ръка.

— Не че един прокурор не трябва да бъде твърд във всички случаи — каза Рик.

Татко няма да позволи на никого от нас да замине с него за Ню Йорк. Предполагам, така иска да ни каже, че трябва да се научи да живее без нас.“

---

[1] Управлявал от 1901 до 1910 г. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 30

Гилиган — така се казваше той. Едър и червендалест мъж с рязък глас и очи като рентген, той беше горе-долу на същата възраст, на която Джим бе станал съдружник в „Ортън и Прат“, изчисли сам. Амбициозен и компетентен, прокурорът явно се готвеше да се издигне в йерархията и щеше да го постигне. Следователно нямаше особено голяма надежда, не че поначало бе имало такава.

Беше мрачен следобед, в който електрическите лампи светят ослепително, а хората са вече уморени и с нетърпение очакват края на деня. Джим се чувстваше вледенен, макар че дланите му бяха потни.

— Значи сте сигурен, че искате да се признаете за виновен? — попита Гилиган.

— Да, сър, сигурен съм.

— Като се има предвид миналото ви в професията, предполагам, че не е необходимо да описвам процедурата: ще се явите в съда и ще се признаете за виновен, което ще направи излишен всякакъв съдебен процес. Не можете да оттеглите признанията си, щом съдията ги приеме. След това ще чакате решението на съда за наказанието си.

— Сър, напълно ви разбирам.

„Напълно разбирам също така до каква степен решението на съда зависи от това как вие водите делото...“

Изведнъж Гилиган се приведе напред и направо изстреля следващия въпрос:

— Защо го направихте, мистър Улф?

Малките му сиви очички бяха изпълнени с любопитство. Е, това беше естествено; случаят наистина беше необикновен дори за един прокурор, който трябва да е видял и чул какво ли не.

— Сър... тя, майката, водеше различен начин на живот. Живееше в различен свят и аз не исках моето дете да порасне в него.

— Различен свят ли? Мисис Морис е известна със своята благотворителна дейност и тук, и в чужбина. Тя си е създавала забележителна репутация във връзка с подпомагането на бежанци и пострадали от войните, наред с другите добри каузи, които защитава.

Радва се на голямо уважение. Нямаме никакви сведения против нея. Ето защо не разбирам какво имате предвид.

— Много неща могат да бъдат скрити, мистър Гириган.

Етел Райс, която благоразумно позволяваше на Джим да изгради сам защитата си, сега възрази:

— Моят клиент е също много уважавана личност, както е видно от отзивите за дейността му през последните двайсет години в Джорджия, да не говорим за годините прекарани преди това тук, в Ню Йорк.

— Но пропускате причините, поради които той се намира тук, пред мен, адвокат Райс. Какво ще кажете за това, мистър Улф?

Безконечната размяна на реплики започна да изтощава Джим и той махна с ръка.

— Както личи по всичко, това е един класически случай — разгневеният разведен съпруг си отмъщава на бившата съпруга, като отвлича детето. Адвокат Райс твърди, че именно съпругата ви е поискала развод, защото не сте се разбирали. Накратко, както аз го виждам, тя ви е отблъснала и гордостта ви е била наранена.

„Какъв смисъл има всичко това? — питаше се Джим. — Ако бях толкова горд, щях ли да навредя сам на себе си, както направих, като избягах с детето и захвърлих всичко?“

— Извинете ме, сър. Вярно е, че именно тя предложи да прекратим брака си. Прекалената гордост обаче не е сред моите недостатъци.

Вцепенена и мръсна, с раздърпани дрехи, с разрошена мокра коса и полуотворена уста, тя лежеше на дивана.

— Тя не е поискала нищо от вас, никаква издръжка, нищо друго, освен свободата си. Дори ви е върнала скъпия пръстен, който сте й подарили. Вярно ли е това или не?

— Вярно е.

— Нещо много необичайно според мен. Тя все така не иска обезщетение, освен доста голямо дарение за една от благотворителните си организации. Не желае никакви компенсации за понесените мъки и страдания, които трябва да са били неописуеми, мистър Улф.

— Съжалявам много за нейните мъки и страдания. Никога не съм искал да я нараня.

— Но сте го направили.

„С цялата си власт, той седи тук и ме съди, или по-скоро би трябвало да кажа *дава ме под съд*, нали е прокурор.“

— Зная, че се стараете да не задълбавате прекалено в личните неща, Джим, но по този начин си вредите — каза Етел Райс.

Адвокатката ми е ядосана. Но е достатъчно внимателна и често ме нарича Джим, отколкото Доналд, име, което започнах да презирам.

Бързият поглед на Гириган се насочи първо към нея, а после към него.

— Какво искате да кажете с това „задълбава прекалено много“, адвокат Райс?

Джим отговори вместо нея:

— Тя иска да каже, че мисля единствено за дъщеря си.

— Дъщерята, която сте отвели в Джорджия?

— Единствената, която имам. Искам да я защитя. Има някои неща за майка й... които тя не бива никога да научи.

Сърцето му биеше яростно, а главата му пулсираше така, че трябваше да млъкне. Ако можеше да избяга от тук, от тази някога толкова добре позната обстановка — с дипломите на стената и знамето в ъгъла, от тази стая, която сега се превръщаше в килия за мъчения за него, щеше да го направи.

Гириган се изкашля и премести стола си по-близо до тях, все едно са трима приятели. Наля чаша вода от една кана и я подаде на Джим, като му заговори с изненадващо благ тон:

— Вие знаете много добре, мистър Улф, че всичко, казано тук, ще си остане между нас.

— Да, сър, но въпреки това... Понякога случайно... Не бих искал да я нараня повече, отколкото се налага. Тя следваше медицина, преживя достатъчно тежък шок и ще й е още по-тежко, ако... когато ме осъдят.

— Моля ви, продължете, мистър Улф. Първо ми кажете защо сте позволили на майка й да получи пълно попечителство.

— Не мислех, не ме интересуваше. Бебето дори не беше родено, когато се разведохме. Бях казал, че ще го издържам и го направих. В банката има значителна сума на името на Лора... Бетина. На онзи етап

аз всъщност не исках дете, макар че нямаше да ѝ позволя да направи аборт, както искаше.

— Кога решихте, че наистина искате бебето си достатъчно, за да го отнемете от майката?

— Реших да я отнема от майка ѝ много, много по-късно. Вече съм го казвал.

Беше му толкова трудно да говори, все едно изтръгваше сърцето си от гърдите, за да го видят как бие.

— Обикнах я, когато беше на четири месеца. Тя ме позна. Усмихна ми се. — Джим млъкна, сякаш размишляваше. — Странното е, че в смътните си представи винаги виждах бъдещото си мое дете като момче.

— Можете ли да ми кажете каква беше главната, непосредствената причина да я сложите в колата онази неделя и да отпътувате с нея? Защо именно в онзи ден?

— Разбира се, заради онзи нещастен случай и заради нехайството на майка ѝ. Но имаше и други неща, станали по-отдавна, които се опитвах да забравя. А после изведнъж не можех повече да ги пренебрегвам.

С кого си спала снощи, Лилиан?

Ако въобще го видя някога, дори няма да го позная.

Внезапно от устата на Джим се изля поток от страстни слова, той наруши благопристойния тон, с което удиви слушателите си.

— Тя търсеше нещо, което наричаше „забавления“. Наричаше ме пуритан, досадник. О, да! Заведе ме на парти на едно място, където на моравата под дърветата имаше легла. Който иска, си избира партньор. И тя щеше да легне там с някого, ако я бях пуснал... тоест ако не бях я хванал, когато отиваше. Започнах да си мисля, че бракът ни е грешка. Но отхвърлях тези мисли, защото я обичах, толкова много я обичах. Нарочно исках да забременее, а после заминахме за Италия. Държах на сериозно обвързване. Тя обичаше изкуството, знаеше толкова много за него и смятах, че ще е чудесно да сме заедно. В Италия срещнахме нейни приятели... и аз научих за нея някои неща, които не ми беше казала. Имала е любовници там, женени мъже; после забременяла и направила аборт. Точно тогава разбрах, че никога не съм я познавал. Ние не се познавахме. Тя ме беше лъгала, лъгала ме беше от самото начало.

В онази сутрин дъждът яростно плющеше покрай реката, върху стария покрит мост и от другата страна, където вървах...

— Бебето, което тя не е искала — попита Гилиган, — Лора ли беше?

— Да, Лора.

На бюрото зад гърба на Етел Райс стоеше обичайната снимка, в случая на двама близнаци момче и момиче на около две години. Може би съвсем неволно, Гилиган се обърна към нея. Настъпи продължителна тишина, преди той отново да погледне Джим.

— И тогава всичко свърши, така ли?

— Да. Особено когато я попитах с кого е спала предната нощ... аз бях отказал да отида на гости с нея.

— Какво ви отговори?

— Че дори няма да познае мъжа, ако го срещне отново.

— Вече виждате защо Джим не иска Лора да знае всичко това обади се Етел Райс. А също така сте наясно колко трудно се доказват такива неща.

„Трудно се доказват ли? Невъзможно е“ — помисли си Джим. Всичко беше на страната на Лилиан. Престъпникът беше той. Нейното досие беше безупречно.

О, остави всичко. Подчини се. Приеми. Изгубил си волята си за борба.

Настъпи продължителна тишина, преди Гилиган да заговори отново.

— Преместете столовете си до бюрото — каза той. — Ще ви предоставя да прочетете едни писма, които пристигнаха тази седмица. Преди да ви ги покажа, исках да сверя написаното в тях с разказа на клиента ви, адвокат Райс. Ето, вижте ги.

Докато Етел Райс четеше, се възцари още по-продължителна тишина. Само бог знае какво още беше изфабрикувала Лилиан.

— Удивително! — приключи с четенето Етел Райс и побутна писмата към Джим.

— Познавате ли Артър Сторм, мистър Улф?

— Третият мъж на Лилиан, с когото тя наскоро се е развела? Не, не го познавам.

— Виждали ли сте го някога? Запознавали ли сте се? Разговаряли ли сте?

— И на трите въпроса отговорът е не.

— Тогава ще се изненадате, когато прочетете това.

Върху плътна хартия с монограм бяха изписани едри черни ръкописни редове. Без да си губи времето, Сторм преминаваше към същината на въпроса. Тъй като и двамата с Доналд Улф са били женени за Лилиан Морис, той бил особено заинтересован да следи този необикновен случай. Познавал прекрасно „склонностите“ на бившата си жена, както ги наричаше и разбирал много добре защо, който и да е мъж, загрижен за детето си, би искал да го откъсне от нейната среда. Разбирал също така, че след като е напуснал първата си съпруга, едва ли е бил пример за подражание; но въпреки това съвсем не очаквал нещата, които го сполетели като съпруг на Лилиан Морис. Угрозата Доналд Улф да попадне в затвора го потресла и от съчувствие решил да се изкаже в негова защита.

Имаше и постскриптур. Първата му съпруга била съгласна да го приеме обратно.

— Невероятно — промълви Етел Райс, докато Джим мълчеше. В гърлото му бе заседнала буца.

Второто писмо, надраскано набързо на фирмена бланка и състоящо се от три страници, бе изпратено от Хауърд Бъзли. Беше изпълнено с възмущение и ярост. Той пишеше, че в продължение на девет години бил верен на първата си съпруга, прикована на легло, верен в смисъл, че всяка вечер се прибирал при нея у дома, като си мислел, че онова, което не знае, не може да я нарани. Тя починала в мир и спокойствие. На Лилиан обаче бил верен наистина, докато тя дори не знаела смисъла на тази дума. Била една измамница, красива измамница, приемала и най-сериозните неща като шега. Той безкрайно обичал нейното бебе. Въобще обичал децата много; нали имал две внучета. Но тя... харесвало ѝ само да парадира с детето. Да питали, когото поискат; всеки щял да им каже колко бил добър към Тина, детето на тази измамница. Хубаво бил направил този беден човек, бащата, като я отвел. Бил наясно, че деянието е престъпно, но като видял малката по телевизията, разбрал, че с татко си тя ще е много по-добре. Той, Хауърд Бъзли, знаел какво означава да отгледаш добри деца. Затова искал „да внесе своята лепта“ за нещастния баща, когото дори не познавал, за Доналд Улф — с когото почти не бил разговарял, ако не се смятали две обаждания по телефона.

Никой не проговори, докато Гилиган не се обърна към Джим и не му предложи да свали сакото си.

— Горещо е за ноември. Пък и не е необходимо да сме толкова официални. Хайде, съблечи си сакото. И прочети това.

Върху разчертания лист, на какъвто човек обикновено прави списък на покупките си, Джим разпозна първо подписа. Беше на Мария, на единствената Мария, която някога бе познавал.

— Бавачката й — каза той. — Научила се е да пише на английски! С нея обикновено си говорехме на испански.

„Драги господин прокурор — прочете Джим на глас. — Мой шеф, където аз се грижи за бебе, ми даде твой адрес, за да може да напиша за мистър Улф. Аз работи за Куки Улф дълго време. Аз чете, аз гледа по телевизията моето бебе Куки Улф. Аз видяла как баща й я отведе. Мисис Бъзли иска да го прати в затвор. Ужасно нещо. Той обича това дете. Сега вижда по телевизия колко голяма е станала Куки. Тя обича баща. Аз знае всичко онази неделя. Досеща се и доволна, защото майка не добра за нея. Не добра. Всички знае, готвачка знае, портиер знае, тя има прекалено много мъже. Само мистър Бъзли, той не разбира толкова скоро, но когато открива, той напуска. В съща минута. Той целува бебе, много тъжен. Вие не мисли, че аз разправя неща за мисис Бъзли, защото тя лоша към мен и аз ядосана на нея. Не така. Тя винаги много добра с мен, говори хубаво и дава подаръци. Затова аз не ядосана. Тя не лош човек по това. Само прекалено много мъже и това лошо за дете. Лошо. Жестоко. А мистър Улф, той не трябва да отиде в затвор. Благодаря. Ваша приятелка, Мария Гонзалес.“

Това му дойде прекалено. Без да се срамува от сълзите си и все пак не желаейки да ги показва, Джим стана, отиде до прозореца и остана там, взрян в спускащия се здрач навън.

Гилиган се изкашля отново. „Прикрива вълнението си с покашляне“ — помисли си Джим. Етел Райс изшумоля с листовите и заговори:

— Представете си! Чак от Калифорния. И след двамайсет години. Или май са повече, нали? Невероятно!

Малката стая, в която се бяха почувствали за няколко минути като приятели, дошли на гости, отново се превърна в кабинета на прокурора със знамето, документите в рамки и заглъхващите гласове в

коридора отвън. После кракът на единия стол застърга пода. Джим се обърна и разбра, че разговорът е приключен.

— Не знам какво би могло да означава всичко това, ако въобще означава нещо — каза той. — Но ви благодаря за тази любезност, мистър Гилиган.

На тротоара отвън адвокат и клиент постояха заедно за минута, преди да тръгнат в противоположни посоки.

— Прокурорите, естествено, получават писма — каза тя.

— И аз съм получавала писма в защита на обвиняеми, но като тези аз не съм виждала.

— Предполагам. Каквито и да са били писмата, те са били в защита на жена.

— Е, това навярно беше добър урок за мен, за да бъда по-непредубедена.

— И сега, като погледнеш напред, какво предвиждаш за мен, Етел?

— Тези писма не биха могли да ти навредят, особено писмото на Мария. Но как бих могла да кажа колко ще ти помогнат? Не смея да правя предположения по този въпрос.

— Знам наистина. Но не вреди да опитаме.

— Тръгвай. Гледай да не изпуснеш самолета. Ще се видим в съда, но ще се чуем по телефона поне пет-шест пъти преди това. Опитай се да се порадваш на празниците, Джим.

ГЛАВА 31

Канавките бяха задръстени от киша. За Деня на свети Валентин се продаваха специални бонбони, а по витрините на магазините бяха изложени пролетни дрехи. Лора се прибра в хотела и извади дневника си.

„Ето че и тази година отмина. Може би за мен ще е по-добре да я залича, да забравя, че я е имало някога. Но може би ще е по-добре да запиша онова, което знам, а не да го оставя на времето и на избирателната ни памет, така че за правнуците на татко да остане само една легенда.

Понякога имах чувството, че наблюдавам пиеса. Там, на скамейката, седеше съдията с черните си одежди, а долу под него стоеше баща ми.

«Подписали сте споразумение, че се признавате за виновен, мистър Улф. Сега признавате ли се отново за виновен по това обвинение?»

«Да» — каза татко.

«Доброволно ли правите това признание? Разбирате ли какво казвате?»

«Да.»

«Някой оказвал ли е по някакъв начин натиск върху вас, за да се признаете за виновен?»

«Не, никой» — отвърна татко.

«Обяснете ми защо извършихте това престъпление, моля.»

Човек почти можеше да усети раздвижването, нещо като вълна или полъх на вятъра, когато всички изопнаха вратове, за да чуят отговора. Застанал в центъра на всеобщото внимание, баща ми отговори, а гласът му прозвуча твърдо: «Отведох детето си, защото беше лишено от родителски грижи. Исках то да има стабилен, нормален дом».

В другия край на съдебната зала седеше Ребека/Лилян. Двете с нея се видяхме за първи път именно тогава. Жалките интервюта по телевизията и във вестниците не се броят. Бях си мислила, че ще е точно като на снимката и че приличам малко на нея, но без лустрото ѝ. Беше семпло облечена «портрет на една дама». Чудех се какво ли си мисли за мен.

Що се отнася за моите чувства към нея, към тази жена, която, ако може, би пратила баща ми в затвора за трийсет години, изпитвам само страх и ярост.“

„Трябва да запиша аргументите на адвокатите, преди да са се изпарили от паметта ми.

Бащата е можел свободно да посещава дома на бившата си съпруга. Бил е свободен да вижда детето винаги когато поиска, но той се задоволявал само с това да види детето в неделя в Сентрал Парк.“

„Но именно този баща е завел болното дете на лекар, когато майката го оставила само с бавачката и заминала на ски, а било невъзможно да се свържат с нея по телефона.“

„Детето е било отвлечено от дома си, където е щяло да има всички възможности да получи най-добро образование, и е било скрито в някаква ферма в Джорджия.“

„Но това дете е пораснало и сега учи в един от водещите медицински институти в страната.“

„Прехвърляне на топката. Непрекъснато прехвърляне на топката. Какво всъщност зная аз, освен че най-последно всичко свърши?“

„Край — написа Лора с големи черни букви. Пет години затвор, условна присъда, докато ответникът не извърши престъпление. Малко вероятно! Това и огромна

сума на Ребека/Лилиан за нейните благотворителни организации.

«Труден случай» — бе казал съдията.

Труден ли? Направо не можеше да се опише.

Гил каза, че в тази история има още много неща, които никога няма да открием, иначе прокурорската позиция не би била толкова слаба. Ричард също казва, че прокурорът всъщност е искал татко да остане свободен.“

„Мнението на Ребека/Лилиан бе излъчено в следобедните новини. Записах го дума по дума:

«Не преследвах целите си така, както бих могла. Вече съм по-спокойна, след като видях дъщеря си. Никой не би могъл да ми даде нищо, което би могло да компенсира продължителните ми страдания, но поне видях, че добре са се грижили за нея. Влизането на баща ѝ в затвора несъмнено би било голямо наказание и за нея, а това е друга причина, поради която няма да обжалвам присъдата и няма да продължа битката».“

„Мразех я в продължение на месеци, след като разбрах какво се стреми да причини на татко. Но сега, като се държи по този начин, наистина вече не я мразя. Татко несъмнено също не иска да я мразя. Освен това съм сигурна, че има някои неща, които тя не ми казва. След един нещастен брак сигурно не ти е приятно да говориш за него, нито пък има смисъл. Наистина съжалявам за цялата бъркотия, но поне всичко свърши и настъпи мир.

«Може би някога в бъдеще Бетина ще иска да ме познава. Надявам се» — така каза тя.

Струва ми се, че това никога няма да стане.“

„Останахме още ден и половина, след мама и Рик, които си заминаха вкъщи, защото татко искаше да ми

покаже някои неща. «Ето тук, в парка, се срещаме всяка неделя следобед — ми каза той. — Това пък е сградата, където живееш, когато пристигнах за първи път в града.» Каза ми също, че името ни е променено по законен път, ето защо си оставам Лора Фулър. Хрумна ми да отидем в гробището, където татко е открил името, но всички казаха, че тази идея е абсолютно налудничава, и разбирам, че са прави.

Всички ми казват, че сега трябва «да продължа». Е, продължавам. Мога да избирам между три медицински института, на север, на запад и на юг, където биха ми позволили да продължа прекъснатите занятия. «Нали не на изток?» — попита ме Гил, макар че вече мислеше по друг начин.

Учудена съм от себе си, защото успях да напиша всичко това, без да се разплача. Причината отчасти е в това, че пролях толкова много сълзи през последната ужасна година, но най-вече защото някак неусетно пламенната любов между мен и Гил започна да охлаждава. Зная, че той се почувства ужасно, задето е говорил прекалено много, особено след като татко напълно му прости. Зная, че му беше неудобно, задето родителите му ме зарязаха така грозно. Предполагам, че не искаха никаква публичност.

Не беше необходимо да се обясняваме много. В края на краищата бяхме разделени през цялата зима, която прекарах у дома. Когато се срещнахме отново на вечеря в Ню Йорк, не бяхме прекарвали нито една нощ заедно почти половин година и никой от нас не спомена и дума кога ще се любим отново.

Затова се разделяме тактично, без лоши чувства, с малко тъга и много благодарности от моя страна за начина, по който той ни помагаше до края, до избавлението на татко.“

„Бедата, която ме отдалечи от Гил, ме сближи още повече с Ричард. (Когато разсъждавам сериозно, го наричам Ричард. Иначе той е Рик.) Трудно ми е да повярвам, че е знаел за татко и за мен през последните десет години. Сигурно ужасно се е притеснявал, че истината рано или късно ще излезе наяве. И след като това стана, той е съвсем различен човек. По-безгрижен е, по-спокоен.

Когато казах това на татко, той се съгласи. Но ме посъветва:

«Не се втурвай в нова любовна връзка веднага. Първо поживей на свобода. Върни се в университета освободена. Имаш нужда от това след всичко, което преживя. Във всеки случай ти искаш точно това.»

Това е самата истина.“

ГЛАВА 32

Беше последната им сутрин в хотела.

— Ще се върна към обед — каза Джим на дъщеря си. — После ще обядваме набързо и ще хванем самолета за вкъщи. Ще бъде приятно да се приберем у дома.

Онова, което наистина му беше липсвало през изминалите години, бяха колекциите от стари книги, из които можеше да се рови с часове, бяха книжарниците, от които можеше да излезе с толкова съкровища в ръце, колкото би могъл да носи. В книжарницата щеше да бъде първата му спирка. А другата в магазинчето, на чиято витрина бе изложена една смарагдовозелена кожена чанта. Кейт я бе харесала толкова много по-предишния ден. Според нея чантата била „абсурдно скъпа“, да не говорим, че цветът ѝ трудно се съчетавал с друг. Той се засмя леко, като си представи как тя ще отвори пакета и ще ахне. Бузите ѝ ще станат по-ярки, почти като косата ѝ. И после тя щеше да носи тази чанта на всичките им пътешествия, защото „сега, Кейт Фулър каза си той, ще пътуваме навсякъде, където искаш да отидеш.“

„Ще се появи една жена, която ще промени живота ти“ — беше му казал някога преди много време Огъстъс Прат и точно така се бе случило.

Джим никак не се изненада, като видя как няколко сълзи проблеснаха под клепачите му, когато заведе Кейт и Лора при него на гости. Това посещение нямаше да се състои никога, ако не беше случилото се напоследък; без него той така и щеше да си води спокойния живот в Джорджия. Всички във фирмата на Прат бяха следили съдебната одисея на Джим и срещата им сега се оказа по-емоционална, отколкото той би могъл да очаква. Всъщност цялата седмица беше изпълнена с повече емоции, отколкото би искал да изпита отново.

Сигурно можеха да простят явната гордост, изписана на лицето му, както бе застанал пред тях с двете си прекрасни жени. Кейт и Лора изглеждаха като новородени след съдебното решение, бяха се възстановили и бяха в най-добрата си форма.

— Спомням си, когато за първи път се срещнахме с този човек — каза Прат. — Иска ми се да имахме няколко дни, толкова ще ни трябват, за да разкажа на двете ви за него. Беше невероятен.

Кейт кимна.

— Той все още е такъв, мистър Прат.

— Но ние можем пак да дойдем, мамо! Сега, след като татко може пак да пътува, трябва да дойдем!

— Да подкрепи я Прат, трябва!

Е, ще го направим мислеше си Джим, докато минаваше покрай кантората на път за книжарницата. Но нямаше никакво желание да се върне към онзи предишен живот с всичките му предизвикателства и постижения. Прекалено много неща се бяха променили, а заедно с тях и той самият.

„Човек може да си помисли — каза си той малко по-късно, докато вървеше с пакетите под мишница, че днес нарочно се връщам към миналото си. Ето го малкия парк, където се срещнахме, на две преки по-надолу ядохме пици и два пудела се опитаха да ни подушат. Понататък на изток се намира ергенският ми апартамент, а няколко крачки по на север е другият, в който живеехме заедно... О, Джим, я забрави това! Погледни в противоположната посока!“

„Гледайте да не изпуснете самолета — беше ги предупредил Рик. — Подготвят ви тържествено посрещане. Доктор Скофийлд май е поканил поне сто души и всички ще носят храна. Мама контролира приготовленията, за да е сигурно, че ще има от всичките ви любими специалитети. Затова си тръгна от Ню Йорк с мен ден преди вас. Нали я знаете каква е.“

Да, той много добре я знаеше каква е. И продължи напред, като ускори крачка.

Изведнъж, докато пресичаше улицата, му се стори, че някакъв мъж на отсрещния тротоар го позна.

— От сто години не сме се виждали — каза приятелят на Синди.

Той беше, не бе възможно да се е припознал, беше си все същият и след двайсет години вълнистата рошава коса падаше по опърпаните му рамене, интелгентното му и язвително лице изглеждаше кисело.

— Да, много време мина — съгласи се Джим, чудейки се дали знае какво се е случило с него.

— И на теб ти се стовариха някои малки беди. Лош късмет.

Малки ли? И защо беше тази иронична усмивка?

— Да, лош късмет. А при теб как вървят нещата?

— Справям се.

— Работиш ли?

Не знаеше защо го попита за това, щеше му се да си тръгне, но онзи стоеше неподвижно, преграждайки пътя му по пълния с хора тротоар.

— От време на време. В зависимост от настроението.

Думите и тонът бяха така несъвместими с външността му, че Джим по някаква причина се трогна и го съжали.

— Имаш ли нужда от пари? — попита той.

— Не особено. Парите, разбира се, никога не стигат. Нали така?

Когато Джим извади натъпкания си с пари портфейл, за да плати хотелската сметка, онзи показа своя издут от пачки, и се засмя.

— Благодаря, но всъщност нямам нужда. Тя се грижи добре за мен.

— Грижи ли се? Кой?

— Ами, Лилиан. Тя се грижи за всички. Помоли я, ще ти даде. Винаги го е правила.

— Не разбирам.

— Че какво има за разбиране?

— Защо тя се грижи за теб или „за всички“?

Онзи отново се засмя. На Джим му беше неприятно, че не може да си спомни името му. После се сети, че никога не го е знаел.

— Тъхъ, за всички. Богаташите си изпразват джобовете за нея, а тя се грижи за типове като мен, паричките капят и всички са щастливи, аз поне съм щастлив. Ти би трябвало да го знаеш. Познаваше я достатъчно дълго.

Явно не я беше познавал „достатъчно дълго“, за да знае всичко това. Стоеше там, объркан и притеснен, а в главата му се въртяха откъслечни спомени.

— Нали точно ти при една случайна среща много по-късно ми каза, че Синди е сестра на Лилиан?

— Точно така.

— А какво не си ми казал?

— Какво да ти отговоря, казах ти всичко, което исках да ти кажа.

— А ти... не си ли... не ми ли каза, че с Лилиан сте израснали на една улица? Май бяхте някакви далечни братовчеди...

— Щом съм го казал. Ако се върнем достатъчно назад, няма ли да се окаже, че всички сме братовчеди. Нали сме потомци на Адам и Ева.

Насмешливата усмивка отново се плъзна по лицето му. Изведнъж то се стори невероятно познато на Джим, макар че преди не му беше обръщан чак толкова внимание. Но сега над мърлявата брада видя чифт бляскави умни очи, светлосини и насмешливо опулени.

Изведнъж, сякаш прободен от острието на нож, той прозря шокиращата истина.

— Боже мой! Ти си й брат! Крила е истината за теб, както и за Синди!

— Е, щом казваш, брат съм й. Предполагам, че така трябва да е.

— Но защо? Защо? Имам чувството, че съм изправен пред някаква загадка, една мистерия... която...

— Една енигма. Не се вълнувай, човече. Такава е човешката природа, там е работата.

— Но тази потайност... Тя е направо безсмислена.

— Може би, за теб.

Лицето! Нямахте грешка. Беше нейното лице с брада!

Това бе нейното изражение и нейното задоволство от объркването му.

Двамата стояха така, единият шокиран, а другият просто развеселен, без всякакви задни мисли.

— Май се развълнува здравата, човече, е, няма да продължавам да те карам да гадаеш. Да, аз съм неин брат. Не забравяй, светът е шарен. Затова ти пожелавам всичко хубаво и повече късмет от последния път. Е, аз ще тръгна. Гледай да удържиш на думата си.

Джим го наблюдаваше, докато сви зад ъгъла и изчезна от погледа му. Нейният брат. Но защо? Било е толкова лесно да открие това порано. Защо не стана така? Могъл е да бъде по-настоятелен. Но той се бе опитвал да разбере какво крие само от време на време, а в тези редки случаи тя се бе съпротивлявала усилено. Пък и в края на краищата, след като всичко се бе разпаднало, вече нямахте причина да се занимава с този проблем, едва ли щеше да има някаква полза. Ако

човек изгради живота си около една лъжа и някой успее да прозре зад нея въпреки волята му, не остава нищо, освен ужасна кървяща рана.

По пътя обратно към хотела душата на Джим беше изпълнена с тревожна тъга. Какви ли ужаси крие къщата на нейното детство? Какво отвратително зло или каква трагедия?

Само един бог знае колко сили и кураж са ѝ трябвали, за да се издигне над средата си, да се научи на очарователни маниери, как да яде онзи портокал с изящните си пръсти, как да разговаря така изискано, да се облича така елегантно, да изучава и да обича изкуството!

Кой ѝ беше причинил такова зло? А може би се дължеше просто на безразборно струпване на гените... „Никога няма да разбереш“ — каза си той.

Все пак тя беше постигнала всичко, което е могла да желае, включително и известно име. Дори скандалът около онази картина беше уреден на приятелски начала, след като със Сторм я бяха подарили на един музей. Всичко беше мистерия.

Джим стигна до извода, че най-голямата житейска мъдрост може би означава да очакваш невероятното. Защото никой, който види Лилиан, не би могъл изобщо да си представи какво се крие в нея. Нито пък някой би очаквал, че Мария ще напише такова писмо; трябваше да ѝ изпрати най-горещите си благодарности и една хубава снимка на Лора. А и никой мъж не би очаквал да седи във влака до една съвсем безинтересна жена, която да се окаже любовта на живота му.

„Не съди другите“ каза си той и отиде във фойето. Там го чакаше дъщеря му негова и на Лилиан.

По-късно същия ден Рик ги посрещна на летището и ги закара у дома. На алеята пред къщата имаше толкова много коли, че трябваше да паркират далеч надолу по шосето и да изминат пеша останалата част от пътя. Зад оградата от недялани клони две крави и три коня пасяха младата трева. Откъм дърветата се разнасяше оглушително чуруликане. Веднага зад завоя се появи къщата, ниска и бяла, потънала в море от зеленина.

— За какво мислиш, татко? — попита Лора.

— Че вече усещам миризмата на барбекюто и умирам от глад.

Тя стоеше до него и на лицето ѝ беше изписана такава радост!

— А ти? — попита той.

— Странно. Като гледам къщата от тук, мога да си представя, че е жива. Прозорците са очите, входната врата се усмихва, а двете крила са като радушно разтворени ръце, подканващи ме да вляза.

Издание:

Белва Плейн. Далеч от дома
ИК „Хермес“, Пловдив, 20006
Американска. Първо издание
Редактор: Петя Димитрова
Коректор: Ивелина Йонова
ISBN: 978-954-260-358-0

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.